Vonnisboek van Schoonhoven 1556-1612

Streekarchief Midden-Holland, toegangsnr. ac1058, inv.nr. 82

bewerkt door
drs. C. Doedeijns

fol. 13 Alsoe Gabriel Joosten geboren van Utrecht out 14 jaeren alhier gevangen buten pijne van banden geconfest ende beleden heeft dat hij gesont lichaems de tijt van een geheel jaer gaen bedelen heeft zijn broot van d' een plaetse in d' andere contrarie die placcaeten daer off wesende. Dat hij oock een dach off twee voor die marcktdach lesleden de 4en july[1] vergeselschapt met een jongen genoempt in de wandelinge Suerbier die bij hem gecoomen was ontrendt Dordrecht gecoemen is binnen Schoenhoven ende aldaer weesende op die voorsz. marktdach heeft vervolch gedaen an een budel die een vrou hangende hadde op hair lijff om 't gelt dat dair inne was uuyt te nemen ende alse hij daer nyet bij coomen en mocht ende overmits schaemte heeft hij dat gelaeten. All 't welck zijn saecken tenderende tot een quaet eynde die ongecorrigeert nyet en behooren te blijven andere ten exempel. Soe eest dat Schepenen regardt nemende up die placcaeten der Coninclijcke Majesteyt.[2] Ende bijsonder op die jonckheyt van den geapprehendeerde, hebben de selffven delinquant gecondempneert ende comdempneren mits deesen gebannen te weesen ende bannen mits deesen uuyt Schoonhoven ende Landen van Beloys de tijt van ses jaeren eerstcoemende in ende dair nyet weeder inne te coomen ten verbeurte van wel strengelijck gegeesselt te worden. Actum den 14en july anno 56,[3] ter presentie van Lambert Gerritsz., Adriaen Dircxsz., Govert Fransz., Egbert Jaspersz., ende Karel Claesz.

fol. 13 Alsoo Joost Jacobssz. oudt ontrendt 21 jaeren in die crijsschhandelinge genoempt Sondergelt van Schoonhoven gebooren binnen der steede voors. Ende Symon Aertssz. van Vlimen[4] genoempt in die crychshandelinge Sondergelt van Vlijmen hebben gaen beedelen, levende ende teerende op den huysman gesonts lichaems contrarie die placcaeten bij den Koninclijcke Majesteyt daer off disponerende sulcx sijluyden eergo bij haerluyden willige confessie beleden hebben. Soe eest dat Schepenen den voorsz. persoonen gebannen hebben ende bannen mits deese uuyt Schoonhoven ende Lande van Beloys ende dair uuyt te gaan binnen 's daechs sonneschijn ende daer nyet weeder inne te coomen binnen d' eerste ses toecoemende jaeren up peijne van gegeeselt te worden. Actum den 13en octobris anno 1556,[5] present Scepenen Claes Bouwensz., Lambert Gerritsz., Arien Dircxz., Govert Fransz., Bertolomees Dircxz., Egbert Jaspersz. ende Caerl Claesz.

fol. 13v Alsoe Hans van Arendonck gebooren van een durp geheeten Lomben gelegen aen die frentueren van Ludick[6] op 't Quartyr van Brabant oudt ontrent 20 jaeren alhier tot Schoonhoven gecoomen is op den 7en octobri lestleeden weesende woensdach een weeck voor Sacrementdach ende aldaer gevonden hebbende een vroupersoon hebbende aen hair lijff een budel met gelts. De welcke hij sijnde, heeft de voorsz. budel geopent ende daer uuyt genomen drie ofte vier stucken gelts 't welck die voorsz. vrouw gewaer wordende heeft het t' selffve gestoolen gelt hair weeder gegeven. Ende en behoort zulcxs ongecorigeert nyet te blijven ten exemple van allen anderen. Soe eest dat Schepenen die voorsz. saicken overgemerckt hebbende den voorsz. delinquandt gecondempneert ende condempneert mits deesen wel strengelijck gegeeselt te worden ende dair nae op sijn rugge geteeckent te worden met [eenen] Schoonhooffsche teycken ende voorts gebannen te weesen uuyt Schoonhoven ten eeuwigen dage upte verbeurte van sijn lijff. Actum den 14en octobris anno '56[7] present Claes Bouwensz. Lambert Gerritsz., Adriaen Dircxsz., Govert Fransz., Bertelmees Dircxsz., Egbert Jaspersz. ende Karel Claesz.

fol. 13v Alsoe tot kennisse van Die van den Gerechte der stede van Scoenhoven gecomen is dat op woensdag den 14en novembris lestleden[8] binnen der selver stad geweest is een vroupersoon sonder dat Die van den Gerechte als noch volcomelick geinformeert zijn van den name van den selver vrouwe ter marct alhier brengende eenen boss kennip die zij affirmeerde anders niet te zijn

[1] Woensdag 4 juli 1556.
[2] Coninclijcke Majesteyt, afgekort tot: Co. Ma[t],
[3] Zaterdag 14 juli 1556.
[4] Vlijmen, gem. Heusden, prov. Noord-Brabant.
[5] Zaterdag 13 oktober 1556.
[6] Lomben gelegen aen die frentueren van Ludick op 't quartyr van Brabant; thans: Lambusart (prov. Henegouwen, België?).
[7] Zondag 14 oktober 1556.
[8] Woensdag 14 november 1556.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl
Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

dan gelling zulx als die selve kennip van buyten was. Ende dat volgende dien Lambert Jacopsz. vrij poirter dese stede die selve boss kennip gecoft heeft van die voorsz. vrouwe anders niet wetende het was altemael gelling[1] zulx hem van haer toegeseit was ende dat na dat die selve bos kennips bi den kuermeesters van den kennip indertijt waren doersien ende gevisiteert is geweest is bevonden van binnen meest anders niet te wesen dan saetdragen kennip ende dat oick dair inne van binnen veel ende diversse kennip was dat onbehoirlick nat wesende al welck is ondentelick bedroch ende contrarie den Coninclijcke Majesteyt placate op der neringe van den lijndrairie onlancx geleden geexpediert. So is't dat Die van den Gerechte voirn. geschout hebbende die attestasie van den voirn. Lambert ende den kuermeesters voirn. ende geconsidereert hebbende dat sij niet te vollen geinformeert zijn op deze tijt van den name van den voors. vrouwe bij advys van den Bailliuw deser stede geordonneert hebben ende ordonneeren dat die bossch in quesie navolgende des Coninclijcke Majesteyts placate voirs. bij provisie in 't openbair verbrant sal worden gereserveert die heere zijn actie tegens die voirs. vrouwe omme indien namaels die selve vrouwe bekent worde die te inthimeren naer inhouden der selven placate actum den 23en decembris anno '56[2], present Gerrit Florisz., Govert Fransz., Willem Jansz., Egbert Jaspersz., Ghijsbert die Leeu.

fol. 14 15----------64

In der saicke hanghende voer die Gerechte der stede Scoonhoven tusschen Joncheere Aernout van Wassenhove[3] Bailliu van Blois, Eysscher ten eenre. Ende Cors Heynricxz. gedaechde ende gevanghen ter andere. Contenderende die voirs. Bailliu dat die voirs. gevanghen hem vervordert gehadt heeft gesondts lichaems ende onder dexel[4] van werck te soucken achter landen steden ende dorpen te ghaen bedelen zijn broot, ende al dat erger is hem mede gevonden t' hebben te wesen op diversche maeltijden feesten ende vetgens, ghaende altijts gestockt met eenen puythaeck[5] ende met alsulck geselscap, daer van hij die namen niet bekent en heeft willen zijn, gevende die goede luyden redelicke oirsaecke om van hem ende zijn voirsz. geselscap bevreest te zijn al breder blijckende bij zijn eyghen willighe confessie buyten banden van ijsere gedaen daer van zijnde. Ende want 't gundt voirsz. is zijn saicken van quaden exemple ende consequentelick tot achterdele van 't gemeyne welvaren, ende contrarie Keyserlijcke Majesteyts placcaten ende edicten van den naestlesten dach van novembri anno 1500 drienvijftich tot extirpatie[6] van den vagabonden ende potbouven[7], ende tot conservatie van den goede luyden ten platte landen woenende gemaict ende uytgegeven, die niet behoiren ongecorrigeert te blijvene, maer gestraft te worddene anderen ten exemple. Concluderende daeromme die voirsz. Bailliu dat Cors Heyndricxz. gevanghen voirsz. omme saicken voirschreven bij Mijn Heeren scepenenvonnisse gecondempneert soude wordden wel strengelicke gegeesselt te worddenen ende gebranteyckendt te worddene op zijnen rugghe mit der voirsz. stedeteycken, ende voorts gebannen te worddene uuyter stede van Scoonhoven ende 's Landts van Blois zijn leefdage lanck op peijne van den galge, ende alle zijne goederen verclaert te worddene geconfisqueert. Ofte anders criminelicke ofte civilicke gecorrigeert te worddende zulcx als Scepenen bevinden souden naer rechte te behoiren.[8] Waer tegens van weghe die gevangen geseyt worde dat hij versocht gratie ende genae, ende dat hij hem beteren soude. Scepenen gesien ende gevisiteert hebbende die voirsz. gevangens confessie, ende daer op met rijpe deliberatie van rade gelet hebbende hebben den voirsz. gedaechde ende gevangen gebannen ende bannen mits desen terstont ende sonder vertreck te gaen uuytter stede van Scoonhoven ende 's lands van Blois ende niet weder inne te comen binnen den tijt van twe jaren eerstcomende, op peijne van wel strengelick gegeesselt ende gebranteyckent te worden. Absolverende den voirsz. gevange van den vorderen eysch ende conclusie bij den Bailliu op hem genomen. Actum op den 15en february anno '64 stilo commun[9], Scepenen Caerl, Jacob, Frans, Gerrit de Jongh, Bartholomees, Aert, Joest Govertsz.

fol. 14v **15 ---------- 64**

In der saicke hangende voer die Gerechte der stede van Scoonhoven tusschen Joncheere Aernout van Wassenhove, Bailliu van Blois, Eysscher ter eenre. Ende Jan Huybrechtsz. van den Heije

[1] http://gtb.inl.nl/ (*Geintegreerde taalbank online*, in het vervolg aangeduid als *GTB*) Gelling; de manlijke plant van den hennep.
[2] Zondag 23 december 1556.
[3] H. van Berkum, *Beschryving der stadt Schoonhoven …* (Gouda, 1762) 563. Jonker Arnoud Zegers van Wassenhoven, in 't jaar 1559, bediende het zelve l0 jaaren. In het vervolg aangeduid als: Van Berkum (1762).
[4] Onder dexel; onder voorwendsel.
[5] *WNT*: puythaeck; puthaak; stok met ijzeren haak en punt.
[6] *Ibidem*. Extirpatie; Het geheel en al doen verdwijnen; het ongedaan maken; uitroeiing.
[7] *Ibidem*. Potbouven, potboeven; Schalk, schelm, schavuit.
[8] Vanaf hier in andere hand.
[9] Zaterdag 15 februari 1564.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

gedaechde ende gevangen ter andere. Contenderende[1] die voirsz. Bailliu dat die voirsz. gevanghen hem vervordert gehadt heeft gesondts lichaems achter landen steden ende dorpen te ghaen bedelen zijn broot. Jae, dat arger is hem mede te vindende op diversche vetgens ende kermissen, ende aldaer vol gedroncken zijnde, uuyt te trecken zijnen ubstaecker[2] ende aen iegelicken daer mede te dreyghen ende te stecken ende te grieven. Oick mede te comen alhier in 't gasthuys binnen der stede van Scoonhoven ende aldaer te pleghen groote insolentien ende dertelheyden, ende ter cause van dien bij den voirsz. Bailliu geapprehendeert zijnde ende hem daer van straffene, den voirsz. Bailliu zeer irreverentelicke toe gesproecken t' hebbene, al breeder blijckende bij zijn eyghen confessie buyten banden van ijser gedaen ende informatien daer van zijnde. Ende want 't gundt voirsz. is zijn saicken van zeer quaden exemple ende consequentelicke tot achterdele van 't gemeyne welvaeren, die niet behoiren ongecorrigeert te blijvene, maer gestraft te worddene anderen ten exemple. Concludeerde die voirsz. Bailliu, dat Jan Huybrechtsz. gevanghen voirsz. omme saicke voirscreven bij scepenenvonnisse gecondempneert soude wordden, gebracht te worddene onder die galge deser stede ende jurisdictie, ende aldaer te cussene die posten vandien, ende van daer wederomme gebracht te worddene up der steenen brugghe deser stede ende genaghelt te worddene met zijne rechter oir aen een van de linde boomen ende aldaer te staen zoe langhe hij zijne voirsz. oir doer die naghel getrocken soude hebben. Ende voorts gebannen te worddene uuyter stede van Scoonhoven ende Landen van Blois den tijt van vijftich jaeren op peijne van zijn reghter oir ende wel strengelick gegeesselt ende up zijne rugghe gebrantteyckent te worddene. Ofte anders arbitraerlick gecorrigeert ende gebannen te wordden zulcx als Scepenen bevinden soude naer exigentie van den saicke te behoiren. Waer tegens van wegen die gevangen geseyt wordt, dat hij versocht gratie ende genaede. Scepenen van 't gene voirsz. es gebleecken sijnde ende gevisiteert hebbende sijne confessie condemneeren den voirsz. gedaechde ende gevangen te dragen om sijnen hals desen stedesteen ronts om beide die havens ende voirts gestelt te worden an die steenen brugge met die voirsz. steen ende aldaer te blijven staen tot elff uuren tot exemple van anderen, ende dat gedaen sijnde bannen voorts den voirsz. gevangen terstonts te gaen uuyt der stede van Scoonhoven ende 's Lants van Bloys, daer uuyt te bliven ende niet inne te comen binnen tien jaren eerstcomende op peijne van wel strengelick gegeesselt ende gebranteyckent te woirden. Actum op den 15en marty anno '64 stilo commun,[3] Scepenen Jacob Jansz., Frans van Nesch, Gerrit de Jong, Bartholomees Cornelisz., Aert Aelbertsz., Joest Govertsz.

fol. 15 In der saicke hanghende voer die Gerechte der stede van Scoonhoven tusschen Joncheer Aernout van Wassenhove, Bailliu van Scoonhoven ende 's Lants van Blois, Eysscher ter eenre. Op ende jegens Claes Hanssen van Laeuwerden alhier gevanghen ende gedaechde ter andere. Contenderende die voirsz. Bailliu dat alsoe Claes Hanssen voirsz. hem vervordert gehadt heeft zeeckere tijt van jaeren te lopen lancx die landen potten ende die vetghens[4] souckende met diversche rabauwen diefven ende knevelaers[5], gevende die goede luyden ten platte landen woonende, oirsaicke omme van hem ende zijne voirsz. geselscap bevreest te zijne. Dat oick mede die voirsz. gevanghen gepoicht gehadt heeft ontrent een halff jaer geleden met zijne voirsz. complicen tot Vlissinghen in Zeelant bij nachte te breeckenen in een lakencoopers huys ende 't selve geeffectueert soude gehadt hebben ten ware henlieden 't selve belet ware geweest bij den waicker die ter selver tijt voor den huyse passeerde. Dat oick mede die voirsz. gevanghen hem gevordeert gehadt heeft St. Jansmisse voerleden binnen der Goude te snijdene eene borsse, ende van anderen borssen die aldaer gesneden worden bij zijne complicen, te genieten zijne portie. Dat mede die voirsz. gevanghen gestoolen gehadt heeft tot den Bosch in Brabant een spaensche cappe, ende in Waterlant[6] diversche habijten van bocxen, ende tot Leckerkerck[7] in Hollant gestoolen t' hebben een mans rocke, ende meer andere ende diversche dieffverien bij hem gedaen ende borssen gesneden ten zijne, wel tot dertighen toe, al breder blijckende bij zijne eyghen confessie ende informatie daer van sijnde. Ende want 't gundt voirsz. is zijn saicken van quaden exemplen tenderende tot quader consequentie ende tot achterdeele van 't ghemeijne welvaren die niet behoeren ongecorrigeert te blijvene, mer gestraft ende gepuniert te worddene anderen ten exemple. Concluderende die voirsz. Bailliu dat Claes Hanssen voirsz. omme saicken voirscreven, ende volgende Coninclijcke Majesteyts placcaten onlancx jegens die vagebonden uuytgegeven ende gepubliceert bij scepenenvonnisse gecondemneert soude worden gehangen ende geworcht te wordenen metter coerde datter die doet naer volcht ende alle zijne goederen verclaert te

[1] *Ibidem*. Contendeeren; met klem verzoeken; trachten te verkrijgen; dringend verlangen, eischen, vorderen.
[2] *Ibidem*. Opsteker, ubstaecker; een werktuig waarmede men iets opensteekt, dolk, lang mes.
[3] Zondag 15 maart 1564.
[4] *GTB.* Vetgens; feestmaaltijden in algemene zin, doop-, huwelijks-, geboorte- of doodmaaltijden.
[5] *Ibidem*. Knevelaer, knevelaar; persoon die, behorende tot een bende, de bevolking van een streek met afpersing, roverij en plundering kwelt; zoveel als: roover, plunderaar, bandiet.
[6] Waterland, prov. Noord-Holland.

[7] Lekkerkerk, gem. Krimpenerwaard, prov. Zuid-Holland.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

wordenen geconfisqueert tot profijte van den Majesteyt. Ofte anders criminelicken gecorrigeert te worddene, zulcx als Scepenen in goeder conscientie, ende justitie bevinden souden naer rechte te behoiren. Waer tegens van weghen die gedaechde ende gevangen geseyt worde dat hij versocht genade ende geen recht. Scepenen van 't gene voorsz. es gebleecken sijnde ende gevisiteert hebbende des voirsz. gevangens confessie, hebben den selven gevangen ende delinquant gecondemneert

fol. 15v[1] ende condemneren mits desen wel strengelick gegeesselt ende dair nae after op sijn rugge met die stede Sc. gebranteyckent te wordene, ende voorts gebannen te sijn uuytter stede van Scoonhoven ende 's Lants van Blois daer uuyt te gaen binnen 's dag[es] sonnenschijn ende uuyt te blijven ten eeuwigen dagen, ende niet weder inne te comen up verbuerte van den galge. Actum op den 26en july anno 1500 vier ende t' sestich[2], present Scepenen van Scoonhoven, Caerl Claesz., Jacob Jansz., Frans van Nesch, Gerrit de Jong Florisz., Bartholomees Cornelisz., Aert Lambertsz. ende Joost van Hoeff Govertsz.

fol. 15v Alsoo Cornelis Pietersz. ende Aelbrecht Bouwensz. alhier gevangens ende gedaegdens hemluyden vervordert gehadt hebbende gesonts lichaems ende onder dexel van werck te souckene te gaen teeren op den huysman ende die vetgens te versouckene contrarie Coninclijcke Majesteyts placcaten tot extirpatie van den vagabonden uuytgegeven ende gepubliceert, sijnde saicken van zeer quader exemplen ende tot achterdeele van 't gemeyne welvairen die niet behoiren ongecorrigeert te blijven mer gestraft te worden andere ten exemple. Concludeerde dairomme Jonckheer Aernault van Wassenhove, Bailliu van Scoonhoven ende 's Lants van Blois, dat die voirsz. gevangens ende gedaegdens omme saicken voirsz. ende volgende Coninclijcke Majesteyts voirsz. edicten bij Schepenenvonnisse gecondemneert sullen werden die voirsz. Majesteyt haer leeffvendage lanck te dienene op de galeyen ende haerluyden goeden geconfisqueert ofte anders arbitralicken gecorrigeert ofte gebannen te wordene sulcx als Scepenen bevinden sullen naer rechte te behoiren. Scepenen gesien ende gevisiteert hebbende die confessie van den voirsz. gevangens ende regard genomen op die qualiten van die personen ontslaen die voirsz. gevangens uuytter vangenisse, absolverende deselve van den eysch ende conclusie bij den Bailliu op hemluyden genomen. Actum op den 25en augusti anno 1500 vier ende t' sestich[3], present Scepenen van Scoonhoven Caerl Claesz., Jacob Jansz., Frans van Nesch, Gerrit de Jong, Bartolomees Cornelisz., Aert Aelbertsz. ende Joest van Hoeff Gerritsz.

fol. 16 Op 't versouck gedaen bij Jonckheer Aernoult van Wassenhove, Bailliu van Scoonhoven ende 's Lants van Blois van Steyn der selver stede, nopende dat hij contendeerende dat Scepenen voirsz. hem toelaten souden dat hij Vranck Cornelisz. alias Strammichen van Oudewater ende Cornelis Ariensz. van Mathenesse[4] jegenwoirdich gevangens soude moegen doen leggen ter bancke ende torture omme aldair wel strengelick geexamineert te worden. Ende gerechte genouch sijnde ende dit al navolgende d' informatien hoerluyden confessie, ende oick die placcaten van den Majesteyt bij den voirn. Bailliu overgeleyt ende geexhibeert. Scepenen gesien die voirsz. informatie ende confessien van den voirsz. geapprehendeerdens accorderen den Bailliu dat hij den voorn. Vranck Cornelisz. sal moegen doen leggen ter torture ende ter scherper examen, ende dat die voirsz. Bailliu den voirsz. Cornelis Ariensz. sal houden in vangenisse ter tijt toe die voirsz. Vranck gehoirt sal sijn, ordonnerende voorts den voirsz. Bailliu middelertijt te scicken tot Sirckzee aldair die voirsz. Cornelis Ariensz. seyt bij sijnen confessie twe jaren gewrocht ende gedaen t' hebben sijn ambocht van lijndraeyerie ende van daer gescheyden te sijn ontrent pinxteren lestleden overmits sijn siecte ende oick tot Matheness aldair hij seyt gebooren te sijn soe verder dat van node es omme aldaer te vernemen van sijnre gesteltenisse ende conversatie ende daer van bescheyt hebbende ende dat bij Scepenen gesien voorts op 't voirsz. versouck van den Bailliu gedaen te worden naer behoeve, ende overmits die voirsz. Bailliu versochte an Scepenen voirsz. dese toecomende weeck den voirsz. gevangen ter scerper examen geleyt ende tegens hem geprocedeert te worden naer behoeve hebben Scepenen 't selve gestelt in state ende den Bailliu geordoneert daer mede te supersederen[5] tot die weeck daer an volgende tot bequamen dage, overmits die anstaende carmisse ende feeste deser stede. Actum op den 25en augusti anno '64[6], present Scepenen van Scoonhoven, Caerl Claisz., Jacob Jansz., Frans van Nesch, Gerrit de Jong Florisz., Bartolomees Cornelisz., Aert Lambertsz. ende Joest van Hoeff Govertsz.

---

[1] Fol. 15v. Tekstverlies door restauratie. Opgeloste woorden tussen [ ] gezet.
[2] Zondag 26 juli 1564.
[3] Dinsdag 25 augustus 1564.
[4] Mathenesse, oude ambachtsheerlijkheid tussen Schiedam en Rotterdam.
[5] *GTB*. Supersederen; afzien van; nalaten.
[6] Dinsdag 25 augustus 1564.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

fol. 16v In der saicke hanghende voir die Gerechte der stede van Scoonhoven tusschen Joncheer Arnoult van Wassenhove, Bailliu der stede Scoenhoven ende Landen van Blois, Eysscher ter eenre. Jeghens Vranck Cornelisz. geseyt Strammeken gedaechde ende gevanghen ter andere. Contenderende die voirsz. Bailliu, dat Vranck Cornelisz. voirsz. hem vervordert gehadt heeft, hem te vindene op diverssche vetghens met rabouwen potboeven ende andere quaetdoenders, ende henlieden die tafel te laeten deckene naer haerluder appetitie. Jae, dat arger is hem gevonden te hebbene met sijne voirsz. complicen in Rosendael[1] up een huysmans maeltijt alwaer levenden van cost ende dranck genoech aengerecht sijnde, hebben daer mede niet willen te vreden zijn, maer selfs meer van beyden willen halen, quetsende ende wondende den knecht van den voirsz. huysman overmits hij henlieden 't selve naer haere appetitie niet wilde toe laten noch gedoghen. Dat oick mede hij hem met sijne voirsz. complicen genomen heeft in Polsbrouck then huyse van den scoutensoon ende aldaer bij inbraecke van den veynstere, uuytte voirsz. huyse aldaer te steellene vijff sijden specxs. Dat mede hij met zijne voirsz. complicen vervordert gehadt heeft hem te vinden in Honcoep ende aldaer uuyt een huysmans huyse te steellene een mans rock vrouwen rock ende andere diverssche clederen ende abijten[2], ende daer van voer zijn portie genooten te hebbene drie Carolus guldens[3]. Dat oick mede hij tot anderen tijde t' Oudewater bij den Bailliu gevanghenen sijnde, hem vervordert gehadt heeft uuyt te breeckene, ende daer naer dese ende meer andere diverssche diefverien ende gewelden te plegen ende gedaen, al breder blijckende bij zijn eyghen confessie ende informatie daer van zijnde. D' welck zijnde sacken van zeer quaden exemple tenderende tot quader consequentie ende tot achterdeele van 't ghemeyne welvaeren die niet behoren ongecorrigeert te blijvene, maer gestraft te worddene anderen ten exemple. Concludeerde daeromme die voorsz. Bailliu dat Vranck Cornelisz. voirsz. omme saicke voirscr. ende volghende Coninclijcke Majesteyts placcaten ende edicten tot extirpatie van de vagabonden ende potbouven onlancx uuytgegeven ende gepubliceert. Bij scepenenvonnisse gecondemneert soude wordden gehanghen ende geworcht te worddene metter coorde datter die doet naer volcht. Ofte die Coninclijcke Majesteyt te dienene op die galeyen sijn leefdaghe lanck ende alle zijne goeden verclaert te worddene geconfisqueert tot proffijte van den Majesteyt voirsz. Waer teghens die gedaechde ende gevanghen seyde dat hij begheerde genae ende geen recht. Scepenen van 't genen voirsz. is gebleken sijnde, ende die confessie van den gedaechde ende gevangen gevisiteert ende mit rijpen deliberatie van raede daer op gelet hebbende, doende recht van wegen die Coninclijcke Majesteyt. Condemneeren den

fol. 17 voirsz. gedaechde ende gevangen den tijt van twaleff jaren aenvolgende die Majesteyt te dienen op die galeyen, sonder immermeer weder binnen Scoenhoven ende 's Lants van Blois te comen ofte weder te keeren op peijne van lijffelijcx gestraft te wordene datter die doet naer volcht. Absolverende den voirsz. gevanghen van den vorderen eysch ende conclusie bij den Bailliu op hem genomen. Actum op den 13en septembris anno 1500 vier ende t' sestich[4], present Scepenen van Scoonhoven, Caerl Claesz., Jacob Jansz., Frans van Nesch, Gerrit de Jong, Bartelomees Cornelisz., Aert Lambertsz. ende Joest Govertsz.[5]

fol. 17 In der saicke hanghende voir die Gerechte der stede van Scoonhoven tusschen Joncheere Arnoult van Wassenhove, Bailliu der stede van Scoonhoven ende Landen van Blois, Eysscher ter eenre. Op ende jeghens Sebastiaen Ghijsbertsz. ende Cornelis Ariensz. gedaechdens ende gevanghens ter andere. Contenderende die voirsz. Bailliu, dat die voirsz. gevanghens ende gedaechdens henlieden vervordert gehadt hebben gesonts lichaems te ghaen leven op den huysman ende henluyden die tafel te laten decken tot hoir luyder appetitie. Soeckende die vetgens, ende henlieden aldaer te vindende met alsulck geselscap sulcx dat die goede luyden then platte landen woonende, redelicke oirsacke hadden omme van henlieden bevreest te zijne. D' welcke sijnde saicken van zeer quaden exemple tenderende tot quader consequentie ende consequentelick tot achterdele van 't ghemeyne welvaeren die niet behoren ongecorrigeert te blijven, maer gestaft te wordden anderen ten exemple. Concluderende daeromme die voirsz. Bailliu, dat Sebastiaen Ghijsbertsz. voorsz. ende Cornelis Ariensz. voirn. omme saicke voirscr. ende volghende Coninclijcke Majesteyts placcaten onlancx tot extirpatie van den vagabonden ende potbouven uuytgegeven ende gepubliceert. Bij scepenenvonnisse gecondemneert soudden wordden die Coninclijcke Majesteyt te dienen op die galeyen. Te weeten Sebastiaen Ghijsbertsz. den tijt van neghen jaeren ende Cornelis Ariensz. den tijt van sesse jaeren ofte anders gebannen worddene sulcx als Scepenen volghende die voirsz. placcaten bevinden sullen naer rechte te behoren. Scepenen gesien ende gevisiteert hebbende die voirsz. gevanghens ende gedaechdens confessien ende daer op met rijpe deliberatie van rade gelet hebbende, hebben den voirsz. gedaechdens ende gevanghens gebannen, ende bannen mits desen terstont ende sonder vertreck

[1] Rozendaal, buurtschap ten oosten van Haastrecht, gem. Krimpenerwaard. prov. Zuid-Holland.
[2] Sic. Abijten, lees: habijten.
[3] Carolus gulden. Zie: H. Enno van Gelder, *De Nederlandse munten* (Utrecht/Antwerpen, 1966) 262.
[4] Zondag 13 september 1564.
[5] Hierna, doorgehaald: "ende bij advys van Caerl Claesz leggende wesende sieckelick mede scepen".

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

te gaen uuytter stede van Scoonhoven ende ’s Lants van Blois ende niet weder inne te comen binnen den tijt van twe jairen eerstcomende op peijne van wel strengelick gegeesselt te wordene. Absolveren den voirsz. gevanges van den vorderen eysch ende conclusie bij den Bailliu op henluyden genomen. Actum op den 13den september anno 1564[1], present Scepenen van Scoonhoven als voeren.

fol. 17v In der saicke hanghende voer die Gerechte der stede van Scoonhoven tusschen Joncheere Arnoult van Wassenhove, Bailliu der stede van Scoonhoven ende ’s Landts van Blois, Eysscher ter eenre. Op ende jeghens Maerten Aertsz. gedaechde ende gevanghen ter andere. Contenderende die voirsz. Bailliu dat alsoe Maerten Aertsz. voirsz. hem vervordert gehadt heeft met evelen ende grammen moede te coemene ende hem te vindene voer die doere van den huyse van Jan Aertsz. zijnen broedere, ende den selven zijnen broedere uuyt te eysschene, hebbende in zijnen handen een snijmesch daer mede zeer vreesselicken snijende ende stootende op de stouppen ende veynsteren van den selven huyse, zulcx dat ’t voirsz. snijmesch an ’t stucken brack, ende daerover mochte gebruycken veele ontamelicken ende injurieuse woerden. Jae, dat arger is metter daet te loopene in den voirsz. huyse, slaende ende smijtende die glasen ant stucken, werpende ende stootende die thonnen bancken ende stoelen langhes die vloere ende deele van den voirsz. huyse, zulcx dat zijne voirsz. broedere doer vrese ende omme van hem gedaechde niet gegrieft te worddene ’t voirsz. huys met zijne huysvrouwe heeft moeten ruymen ende wijcken. Dat boven dese hij gedaechde van sommighe van den gebuyren vermaent ende geaviseert zijnde van hem te bedaeren ende van desen insolentien af te laeten ende opte houdene hem vervordert gehadt heeft zijnen obsteecker uuyt te treckene, dreyghende daer mede den selven te stooten ende te steeckene. Ende want alle desen voirscr. insolentien ende gewelden bij den gedaechde ende gevanghen gepleecht, zijn saicken van zeer quaden exemple, tenderende tot quader consequentie, ende consequentelicken tot achterdele van ’t ghemeyne welvaeren die niet behoiren ongecorrigeert te blijvene, maer gestraft te worddene anderen ten exemple. Concludeert daeromme die voirsz. Bailliu, dat Maerten Aertsz. gedaechde ende gevanghen voirsz. omme saicken voirscr. bij scepenenvonnisse gecondempneert soude wordden, in gespannen Vierschaere met gebooghen knien ende gevoude handen God, die justitie, ende daer naer zijnen voirsz. broedere vergiffenisse te biddene. Ende voirts gebannen te worddene die Majesteyt te dienene op de galeyen, den tijt van sesse jaeren, ende daerenboven in een mulcte van vijfftich Carolus guldens tot proffijte van de Majesteyt voirsz. Ofte andere criminelicke ofte civilicke gecorrigeert te worddene zulcx als Scepenen bevinden zullen in goeder conscientie ende justitie naer rechte te behoiren. Wair tegens van wegen die gedaechde geseyt wordt dat ut wete hij yet gedaen soude hebben dat hij ’t selve gedaen heeft binnen sijn broeders huyse ende datter geen clachte off gevallen en es ende ofte hij yet gedaen mochte hebben dat hij versouckt ende begeert bermherticheyt ende geen recht. Scepenen pertijen gehoirt ende gevisiteert hebbende die confessie ende informatie van den voirsz. gevangen bij den Bailliu overgeleyt ende in rechte geexhibeert ende daer op met rijpen rade gelet hebbende condemneeren den voirscr. gevangen ende gedaechde weder terstont te gaen ofte gebrocht te worden in besloten vangenisse op die poert aldaer te blijven ende te leggen den tijt van acht dagen an een volgende te water ende te broet ende als dan van daen gebracht te wordene in gespannen vierscare ende aldaer met gevouwen handen ende buyten[2] God almachtich, die justitie ende daer naer sijnen moeder ende broeder te biddene om vergiffenisse, ende daerenboven te betalen ten prouffijte van die heer een mulcte[3] ofte boete van twaleff Carolus guldens. Condemnerende voorts den selven gevangen ende gedaechde in die costen ende mise van justitie tot taxatie

fol. 18 ende moderatie van Scepenen, interdicteren ende verbieden mits desen voirsz. gedaechde ende gevangen sijnen voirsz. moeder ende broedere niet te smijten ofte stotten nochte hoer noch te niemant ter cause van desen te misseggen ofte te misdoen mit woecken[4] nochte mit wercken op peijne van geapprehendeert ende gebrocht te wordene in besloten vangenisse ende aldaer te leggen een tijt van drie maenden an een volgende niet eetende noch nuttende dan water ende broot ende daerenboven gebannen te sijn uuyter stede van Scoonhoven ende ’s Lants van Bloys een tijt van drie jaeren. Actum op den 19ten septembris anno 1500 vier ende t’ sestich[5], present Scepenen van Scoonhoven, Caerl Claesz., Jacob Jansz., Frans van Nesch, Gerrit de Jong Florisz., Aert Lambertsz., ende Joest Govertsz.

Op huyden heeft Maerten Aertsz. binnen der camere gebeden God almachtich, die justitie, sijn moeder, ende Jan Aertsz. sijnen broeder om verghiffenisse volgende ’t vonnis voirsz. Actum op den

[1] Zondag 13 september 1564.
[2] Ende buyten: hier in de betekenis van; en in het openbaar.
[3] *GTB*. Mulcte; boete.
[4] *GTB*. Woecken, woeken; Ongunstige aanduiding voor een niet nader te identificeeren handeling, het meest waarschijnlijk in de sfeer van: drukte maken; te keer gaan.
[5] Zaterdag 19 september 1564.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

26en septembris anno 1500 vier ende t' sestich[1], present Scepenen van Scoonhoven, Caerl Claesz., Gerrit de Jong Florisz., Bartolomees Cornelisz., Aert Lambertsz., ende Joest van Hoeff.

fol. 18v t/m 20v blanco

fol. 21 **15----------65**

Alsoe bij voorgaende informatien gebleecken is van deese den 19en ende 20en novembris ende 6en decembris anno 1564,[2] dat Jan Cornelisz. geseyt Ouwe Jan gedaechde ende deffaillant, grootelicx ende vehementelicken gesuspecteert is gedelinqueert ende geperpetreert te hebbene een dootslach ende nederslach in den persoon van Mouris Jansz. ter nedergeleyde. Ende ter dier oirsaicke die voirsz. Jan Cornelisz. van weghen die Bailliu van Blois tot drie reysen bij zijnen gezwooren boode rechtelicken verdaechvaert ende oick vierdemaele ex superabundanti[3] geweest is omme hem hier op in persoone te commen verantwoerden, nochtans hem selven kennende culpabel niet gecompareert maer deffaillant gebleven is. Jae dat noch arger is heeft hem fugityf ende voorvluchtich gemaict. Doer welcken die voirn. Jan Cornelisz. gehouden wordt voer verwonnen 't voirsz. delict geperpetreert gehadt te hebbene. Soo concludeert die voirsz. Bailliu, dat Jan Cornelisz. voirsz. uuyt saicke als vooren, ende uuyt crachte van de voirsz. vier defaulten teghens hem contendeert zijn, non comparitie[4] is gebleven bij scepenenvonnisse versteeckene soude worddene van aller defentien die hij in dese saecke hadde moghen doen ende proponeren. Ende voirts gebannen te worddene uuyter stede van Scoonhoven ende 's Landts van Blois ten eeuwighen daghe. Ende daer niet wederomme inne te commene opte verbeurte van zijn lijff, ende alle zijne goederen verbeurt te worddene geconfisqueert tot proffijte van de Coninclijcke Majesteyt. Begerende recht bij provisie[5]. Scepenen gesien ende gevisiteert hebbende d' informatie mitsgaders faiten daer bij den voirsz. Bailliu overgeleyt, verclaeren den voirsz. Jan Cornelisz. overmits zijnen non comparitie, contumax[6] ende versteecken hem van allen sijnen exceptien declinatoir[7], dilatoir[8] ende peremptoir[9] weeren ende defentien die hij in dese saecke hadden mogen doen ende proponeren, ende bannen voorts den voirsz. Jan Cornelisz. alias geseyt Ouwe Jan, uuytter stede van Scoonhoven ende 's Lants van Blois ten eeuwigen dagen daer uuyt te blijven ende niet wederomme inne te comen op verbeurte van sijn lijf ende verclaren allen zijnen goederen ten prouffijte van den Coninclijcke Majesteyt geconfisqueert te sijn. Actum op den 10ten january anno 1500 vijf ende t' sestich[10] stilo commun, present Scepenen van Scoonhoven, Arien Bouwensz., Jacob Jansz., Jan Pietersz., Gerrit de Jong Florisz., Jan Bouwensz. ende Egbert Melchiorsz.

fol. 21v Alsoe Hendrick Gerritsz. in de wandelinge Hisspel op den 4en dach van meye lestleden,[11] droncken ende voll wesende gecomen totten huyse van Lysken in Romen, tappende selffs bier drinckende wel droncken, dreygende deselve vrouwe te snijden in haer aensicht, slaende die glaesen van den huyse aen stucken toenende veel quaet gelach ende gewelts dat in een staet van rechten niet en mach ofte te behoirt getollereert te wordene ten exemple van allen anderen. So seyt ende concludeert den heere Bailliu dat die voirsz. Hendrick gevangen ende gedaechde bij uwer mijns heeren Scepenen gecondempneert sal worden te roeyen ende te dienen den tijt van twaleff jaren op die Coninclijcke Majesteyts geleyen ofte dat hij gedaechde crimineliter gestraft sal worden an sijn lijff om gegeeselt te werdene ofte anders civiliter ofte crimineliter bij u mijns heeren bevonden sal werden nae rechte te behoeren ende voorts gecondempneert met coste ende mise van justitie. Wair tegens van wegen die gevangen ende gedaechde geseyt worde dat all 't gene hij gedaen soude moegen hebben ende overgetuycht mach sijn dat hij 't selve onwetende ende uuyt dronckenscap gedaen heeft belovende sulcx niet meer te doen, versouckende ende begerende bermharticheyt ende genade. Scepenen, pertijen gehoirt ende gevisiteert hebbende ende d' informatie ende confessie van den voirsz. gevangen bij den voirsz. gemelde Bailliu geexhibeert condemneren den voirsz. gedaechde ende gevangen weder gebrocht te wordene in besloten

[1] Zaterdag 26 september 1564.
[2] Vrijdag 19, zaterdag 20 november 1565 en maandag 6 december 1565.
[3] *Practisijns Woordenboekje of Verzameling van de meest alle de woorden in de rechtskunde gebruikelyk*, Facsimile-uitgave Centraal Bureau voor Genealogie ('s-Gravenhage 1996) 106. Ex superabundanti; ten overvloede.
[4] Non comparitie; niet verschijnen.
[5] *GTB*. provisie (rechtsterm); bij voorziening.
[6] *Practisijns Woordenboekje*, 26. Contumax; wederspannig, die gedaagt zynde voor den Rechter niet en verschynd.
[7] *Ibidem*, 28. Declinatoir; behulpmiddel om van den Rechter af te gaan.
[8] *Ibidem*, 33. Dilatoir; behulpmiddel om de zaak uit te stellen.
[9] *Ibidem*, 79. Peremptoir; uiteindig, uitvoerlijk (uiteindelijke).
[10] Zondag 10 januari 1565.
[11] Dinsdag 4 mei 1565.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

vangenisse op die poort aldaer te blijven ende te leggen een tijt van veertien dagen an een volgende te water ende te broot. Condemnerende voorts den selven gevangen tot vermaningen van Die van den Gerechten inder tijt sijnde te gaen ten Hoegen Romen, Coelen ofte ofte ellewerts sulcx hemluyden als dan gelieven sal te ordoneren die d' auctoriteyt van dien an hemluyden als dan doen ende niet weder binnen desen stede van Scoonhoven te comen ten sij hij 't selve sal hebben voldaen op peijne van wel strengelick gegeesselt te wordene. Condemnerende mede den voirsz. gevangen ende gedaechde in de coste ende mise van justitie tot taxatie ende moderatie van Scepenen, absolverende voorts den voirsz. gevangen van den vorderen eysch ende conclusie bij den gemelde Bailliu op hem genomen. Interdicterende niettemin den voirsz. gedaechde sulcx te doen, nochte niemant ter cause van desen niet te misseggen ofte te missdoen mit woerden ofte mit wercken op peijne van strengelijck gegeesselt te te worden als voirsz. is. Actum op den 15en may anno '65[1], Scepenen Arien Bouwensz., Jacob Jansz., Joris Pietersz., Gerrit de Jonge, Jan Bouwensz. ende Egbert Melchiorsz.

fol. 22 Alzoe bij voorgaende informatie van date den 21, 22 ende 24 may anno 1565,[2] gebleecken is, dat Jan Damiaensz. smit gedaechde ende defaillant gedelinqueert ende geperpetreert heeft een dootslach ende nederslach in den persoon van Barent Pouwelsz. scipper ter nedergeleyde. Ende ter cause van dien die voirsz. Jan Damiaensz. van weghen die Bailliu van Scoonhoven ende 's Landts van Blois tot drie reysen bij den gezwooren boode rechtelicke verdachvaert ende oick vierdenmael ex superabundanty geweest is omme hem hier op in persone te commen verantwoerden. Nochtans hem selven kennende culpabel niet gecompareert maer deffaillant gebleven is. Doer welcken die voirn. Jan Damiaensz. gehouden wordt voer verwonnen 't voorsz. delict ende dootslach geperpetreert gehadt t' hebbene. Concludeerde daeromme die voirsz. Bailliu, dat Jan Damiaensz. voorsz. uuyt saicke als vooren ende uuyt crachte van de vier deffaulten jeghens hem (overmits zijn non comparitie gegeven) bij scepenenvonnisse verstecken soude wordden van alle zijne exceptien declinatoir dilatoir ende peremptoir, weeren ende deffensien die hij in dese sacke hadde moghen doen ende proponeren. Ende voorts gebannen te wordden uuyter stede van Scoonhoven ende 's Landts van Blois ten euwighen daghen. Ende daer niet weder inne te comende opte verboerte van zijn lijff. Ende alle zijne goederen verclairt te worddene geconfisqueert tot proffijte van den Majesteyt. Begerende recht bij ordine. Scepenen gesien ende gevisiteert hebbende 't intendit mit die verificatien daer toe dienende ende bij den voirsz. Bailliu overgeleyt ende geexhibeert, verclairen den voirsz. Jan Daemsz. overmits sijn non comparitie contumax ende versteecken hem van allen sijn exceptien declinatoir dilatoir ende peremptoir weeren ende defensien hij in desen hadden moogen doen ende proponeren. Bannen voorts den voirsz. Jan Daemsz. uuytter stede van Scoonhoven ende 's Lants van Blois ten eeuwigen dagen dair uuyt te blijven ende niet werderomme inne te comen op verbeurte van sijn lijff ende verclaren allen sijnen goederen te proffijte van den Coninclijcke Majesteyt geconfisqueert. Actum op den 14en july anno '65[3], Scepenen Arien Bouwensz., Jacob Jansz., Joris Pietersz., Jan Bouwensz. ende Joest van Hoeff Govertsz. Ende die selve Scepenen verclairden niet te weten dat die voirsz. Jan Daemsz onse poirter eenich goet hadde. Mijn present

Jan van Hoeff

fol. 22v Alzoe Elbert Florisz. alhier gevanghen ende gedaechde hem verordert heeft contrarie d' interdictie hem gedaen van weghen die heeren ende die Staten tot perseveratie[4] van 't gemeyn welvaren te comen binnen deese stede van Scoonhoven ende hem te vinden onder veel kinderen daer men peeren vercocht, seggende men mochte gheen peeren meer steelen, maer men moetse coipen, werpende midsdien sommighe peeren onder die voorsz. kinderen, pooghende genoegh over zijne quade wille omme die stede daer mede te infesteren van den peste.[5] Ja, dat noch arger is, hij gedaegde, d' interdictie gedaen sijnde, bij den gezwooren bode der voirsz. stede wel scamperlick geantwoirt heeft: Ick passe op die Bailliu, Borgemeesteren noch te stoppen niet tot derisie ende contumacie van den justitie. Niet jegenstaende hij gedaegde bij voorgaende sententie ende condempnatie van Scepenen van date den 3en novembris anno '62 ter cause van gelijcke ende andere[6] mesusen ende delicten gecondemneert is geweest God ende die justitie te bidden omme vergiffenisse ende belovende van gelijcke niet meer te doen op peijne van wel strengelick gegeesselt te worddene. Daerinne hij gedaegde ende gevanghen ende andere maleficien ende deversche diefferien bij hem gepleecht zijnde is vervallen. D' welck zijn saicken van zeer quaden exemple ende consequentie, tot achterdeel van 't gemeyne welvaren die niet behoren

[1] Zaterdag 15 mei 1565.
[2] Vrijdag 21, zaterdag 22 en maandag 24 mei 1565.
[3] Woensdag 14 juli 1565.
[4] *GTB*. Perseveratie. Volharding; het volhouden van iets.
[5] Tekst slecht leesbaar, veel doorhalingen en verwijzingen naar tekst in de marge.
[6] Gelijcke ende andere, doorgehaald en bovengeschreven, nauwelijks leesbaar.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

ongecorrigeert te blijven maer gestraft te worden. Concludeerde daeromme Joncheer Arnoult van Wassenhove, Bailliu van Scoonhoven ende ’s Landes van Blois, dat Elbert Florisz. gevanghen ende gedaechde voirsz. omme saicke voorsz. bij scepenenvonnisse gecondempneert soude worddene wel strengelick gegeesselt te worddene ende voorts gebannen te worddene uuytter stede van Scoonhoven ende ’s Landts van Blois, ten eeuwighen daghe op peijne van der galge. Ofte ander arbitralick gecorrigeert te worddene zulcx als naer rechten soude behoren. Begerende recht bij ordine. Waer jegens die gevanghen ende gedaechde seyde, Ick begheer genae ende geen recht. Scepenen parthijen gehoert hebbende, ende henluyden van ’t gunt voirsz. is geblecken sijnde condemneeren den selffen gevangen gebrocht te worden in ’t scoel binnen deser stede ende aldaer strengelick gegeesselt te worden. Bannen voerts den voirn. gedaechde ende gevangen uuyt die stede van Scoonhoven ende ’s Lants van Blois, ende daer uuyt te gaen binnen ’s dage sonneschijn ende uuyt te blijven den tijt van drie jaren an een volgende zonder daer wederomme binnen den voorsz. tijt inne te moegen coemen op peijne van ses jaren die Coninckklijcke Majesteyt te dienen op sijn galeyen ofte anders arbitralick an sijn lijff gecorrigeert te worden, sulcx Scepenen als dan bevinden sullen naer exigentie van der zaecke te behoeren. Actum op den 18en augusti anno ’66[1], present Scepenen van Scoonhoven Jacob Jansz., Joris Pietersz., Gerrit de Jong Florisz. ende Egbert Melchiorsz. ende Joest van Hoeff Govertsz.

fol. 23 In der saicke hanghende voor den Gerechte der stede van Scoonhoven tusschen Joncheer Arnoult van Wassenhove, Bailliu van Scoonhoven ende ’s Landts van Blois ter eender zijde op ende jeghens Gerrit Jansz. van Neck gedaechde ende gevanghen, ter anderen. Contenderende die voirsz. Bailliu, dat alzoe Gerrit Jansz. voirsz. hem vervordert gehadt heeft met zijne complicen te helpen doende ende knevelinghe ontrent Herwijnen[2] in den Bovenwaert ende aldaer genomen te hebben ontrent hondert Carolus guldens an gelt, ende daer van voer zijne portie genoten te hebben twintich daelders. Dat oick mede door voirsz. gevanghen met zijnen complicen geweest is bij Amerongen ende aldaer bij nachte gebrocken te hebben in een lantmans huys ende aldaer genomen te hebben eenigh wollen clederen. Dat oick mede die voirsz. gevanghen, met zijne complicen bij Nieuburch geholpen heeft te beroven een samerijs scip[3]. Oick mede met zijne complicen geweest te zijne in Waterlandt ende aldaer gebroocken te hebben bij nachte in een landtmans huys ende aldaer genomen te hebben twee hemdens. Van gelijcken met zijne complicen geweest te zijn tot Ouwerkerck ende aldaer bij nachte gebroocken te zijne in een landtmans huys ende aldaer genomen te hebben vier halfve zijde speckx. Dat oick mede hij gevanghen met zijne complicen geweest is ontrent Hoeckelom ende aldaer helpen beroefen heeft een sameroes scip ende voer zijn portie te hebben twintich Carolus guldens. Ende meer andere diverssche maleficien ende diefverien bij hem gepleecht zijn. Al breder blijckende bij zijn eyghen confessie daer van zijnde. Ende want ’t gundt voorsz. is zijn saicken van quader consequentie, ende consequentelicke tot achterdeel van ghemene welvaeren, die niet behoiren ongecorrigeert te blijvene, maer gestraft te worddene, anderen ten exemple. Soe concludeerde die voorsz. Bailliu dat Gerrit Jansz. voorsz. over saicke voorscreven, bij scepenenvonnisse gecondempneert soude wordden, zijn leven langhe die Majesteyt te dienen op die galeyen, ende niet wederomme alhier binnen dese Landen van Blois te comen op peijne van levendich aen een staeck gebrant te wordden. ende alle zijne goederen verbeurt te wordden geconfisqueert tot proffijte van de Majesteyt. Waer teghens van weghen die gevangen geseyt worde: Ick begeer genade ende geen recht. Scepenen gesien ende gevisiteert hebbende d' informatie bij den Bailliu overgeleyt mitsgaders des voirsz. gevangens confessie ende daer op well rijpelijck gelet doende recht van wegen die Coninckklijcke Majesteyt, ter versoecke van de voirsz. Bailliu hebben gecondempneert ende condemneeren mits desen den voirsz. Gerrit Jansz. van Neck gevangen ende gedaechde zijn leven lanck die Majesteyt te dienen op die galeyen, ende niet weder binnen deser stede ende ’s Lants van Blois te comene op peijne van levendich aen een staeck gebrant te wordene, ende voorts alle sijnen goeden ten proffijte van den Coninckklijcke Majesteyt geconfisqueert. Actum op den 19en decembris anno ’65[4], present Scepenen Jacob Jansz., Gerrit de Jong, Coppe Fransz., Bartholomees Cornelisz., Aert Lambertsz. ende Cornelis Jansz.

fol. 23v Blanco

[1] Woensdag 18 augustus 1565.
[2] Herwijnen, gem. Lingewaal, prov. Gelderland.
[3] *GTB*. Samoreus, sammereus, een samerijs scip. Ontleend aan een verbinding van de riviernamen Sambre en Meuse. Zekere soort van lang vrachtschip voor de binnenvaart. Voor een afbeelding van een sammereus (ook wel Keulenaar), zie: zie: G. Groenewegen, *Verzameling van vier en tachtig stuks Hollandsche Schepen geteekend en in koper gebracht* (facsimile zp. zj.) Afbeelding F 3.
[4] Zondag 19 december 1565.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

fol. 24 Alzoe Tilman Jansz. van Coelen[1] alhier gevanghen hem vervordert gehadt heeft contrarie Coninclijcke Majesteyts placcaten te vagabonden lancx den landen ende te levene op den huysman, ende hem te vinden onder diverssche knevelaers ende potbouven. Jaa, dat meer is onlancx geleden onder Bloys gebeden te hebben voor een landtmans doere, ende alzoe hem aldaer gedreygt wordde, den selven lantsman qualicken toe te spreecken, treckende uuyt zijnen poinjaer, dreygende daer mede willen doersteecken des voirsz. landtmans hemdt. Ende want 't gundt voirsz. is zijn saecken van quader consequentie ende tot achterdeel van 't gemeyne welvaeren die niet behoren ongecorrigeert te blijvene, maer gestraft te wordden anderen ten exemple. Soo concludeerde die voirsz. Bailliu dat Tilman Jansz. voirsz. in de saecke voorscreven bij scepenenvonnisse gecondempneert soude wordden vijfentwintich jaeren lanck die Coninclijcke Majesteyt te dienene op de galeyen ofte anders criminelick an zijn lichaem gestraft ende gebannen te wordden uuyter stede van Scoonhoven ende 's Landts van Blois, zulcx als Scepenen bevinden zullen naer exigentie van der saicke te behoiren. Wair tegens van wegen die gevangen sonderlincx niet geseyt en wordt. Scepenen gesien d' informatie bij den Bailliu overgeleyt mitsgaders des voirsz. gevangens confessie ende daer op wel rijpelijck gelet hebben doende recht van wegen die Coninclijcke Majesteyt als Grave van Hollant, heere van Scoonhoven ende 's Lants van Blois hebben gecondemneert ende condemneeren mits desen den voirsz. Tilman Jansz. gevangen ende gedaechde wel strengelick gegeesselt te wordene ende dat gedaen sijnde bannen voorts den voirsz. gevangen terstont ende sonder vertreck te gaen uuyt die stede van Scoonhoven ende 's Lants van Blois ende daer uuyt te blijven ende niet weder inne te comen binnen den tijt van ses jaren eerstcomende op peijne van den galge. Actum op den 19en decembris anno 1565[2] present Scepenen Jacob Jansz., Gerrit de Jong, Coppe Fransz., Bartholomees Cornelisz., Aert Lambertsz. ende Cornelis Jansz.

fol. 24v Blanco

fol. 25 Alzoe Wouter Pietersz. alhier gevanghen hem vervordert gehadt heeft sekere tijt te vagabonden lancx den landen levende up den huysman contrarie Coninclijcke Majesteyts placcaten tot extirpatie van de voirsz. vagabonden uuytgegeven ende gepubliceert. Ende want 't gundt voirsz. is, is contrarie 't gemeyne welvaren, dat niet behoirt ongepuniert te blijvene maer gestraft te worddene anderen ten exemple. Soe concludeerde die voirsz. Bailliu dat Wouter Pietersz. voirseyt, inne saicke voirsz. bij scepenenvonnisse gecondempneert soude wordde, die Coninclijcke Majesteyt te dienene op de galeye den tijt van zesse jaeren. ende inde Lande van Blois niet wederomme in te comen op peijne van wel strengelick gegeesselt ende gebranteyckent te worddene. Ofte anders criminelick ofte arbitralick gecorrigeert te worddene, zulcx als Scepenen bevinden zullen naer exigentie van der saicke te behoren. Scepenen gesien die confessie van den voirsz. gevangen ende daer op gelet hebbende doende recht van wegen die Coninclijcke Majesteyt onse Genadige Heere, ten versoucke van den voirsz. Bailliu hebben den voirsz. gevangen ende gedaechde gebannen ende bannen mits desen terstont te gaen uuyt der stede van Scoonhoven ende 's Lants van Blois, dair uuyt te blijven ende niet weder inne te comen binnen drie jaren eerstcomende op peijne van ses jaren die Majesteyt te dienene op den galeyen. Actum op den 19en decembris anno 1565,[3] present Scepenen Jacob Jansz., Gerrit de Jong, Coppe Fransz., Bartolomees Cornelisz., Aert Lambertsz. ende Cornelis Jansz.

fol. 25v Blanco

fol. 26 Alzoe Arien Bransz. alhier gevanghen ende gedaechde hem vervordert gehadt heeft gesonts lichaems onder dexel van werck te soucken hebbende nochtans tot Antwerpen (zoe hij selfs confesseert) wijf ende kindt, houdende daer herberge ofte slaeperie, te loopene bedelen achter steden ende landen visiterende d' een gasthuys voer ende d' ander naer, ende te platten lande levende van den huysman, al contrarie Coninclijcke Majesteyts placcaten onlancx tot extirpatie van de vagabonden ende potbouven uuytgegeven ende gepubliceert. Ende want 't gundt voirsz. is zijn saicken van quader consequentie ende consequentelick tot achterdeel van 't gemeyne welvaeren dat niet behoirt ongecorrigeert te blijvene, maer gestraft te worddene anderen ten exemple. Soe concludeerde die Bailiu, dat Arien Bransz. voirsz. omme saicke voorscreven, ende volgende

[1] Coelen, Keulen, Noordrijn-Westfalen, Duitsland.
[2] Zondag 19 december 1565.
[3] Ibidem.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

Coninclijcke Majesteyts placcaten bij scepenenvonnisse gecondempneert sal wordden die Majesteyt te dienene op de galeyen den tijt van vijfendetwintich jaeren. Ofte anders zoe wel min ofte meer als Scepenen bevinden sullen naer exigentie van der sacke te behoren. Scepenen gesien die confessie van den voirsz. gedaechde ende gevangen hebben gebannen ende bannen mits desen den voirsz. gedaechde ende gevangen terstont ende sonder vertreck te gaen uuyt der stede van Scoonhoven ende ’s Lants van Blois dair uuyt te blijven ende niet weder inne te comen binnen den tijt van twe jairen eerstcomende op peijne van gegeesselt te wordene. Actum op den 29en decembris anno 1565[1], present Scepenen Caerl Claesz., Jacob Jansz., Gerrit de Jong, Coppe Fransz., Bartolomees Cornelisz., Aert Lambertsz. ende Cornelis Jansz.

fol. 26v Blanco

fol. 27 Alzoe Anthonis van Daple, hem vervordert gehadt heeft gesonts lichaems (onder dexel van werck te soucken) te ghaen bedelen achter steden ende landen, visiterende d’ een gasthuys voer ende d’ ander nae, ende ten platten lande te levende op den huysman, al contrarie Coninclijcke Majesteyts placcaten daer van zijnde. Ende want ’t gundt voirsz. is, zijn saicken van quader consequentie, ende consequentelicke tot achterdeel van ’t gemeyne welvaeren, dat niet behoort ongecorrigeert te blijvene, maer gestraft te worddene anderen ten exemple. Soo concludeerde die Bailliu dat Anthonis van Daple voirsz. omme sacke voirsz. ende volgende Coninclijcke Majesteyts placcaten, bij scepenenvonnisse gecondempneert sal wordden die Majesteyt te dienene op de galeyen den tijt van vijfentwintich jaeren. Ofte anders zoe veel min ofte meer als Scepenen bevinden sullen naer exigentie van der saicke te behoren. Scepenen gesien die confessie van den voirsz. gevangen, bannen den voirsz. Anthonis van Daple terstont ende sonder vertreck te gaen uuytter stede van Schoonhoven ende ’s Lants van Blois dair uuyt te blijven ende niet weder inne te comen binnen den tijt van twe jaren eerstcomende op peijne van gegeesselt te wordene. Actum op den 29en decembris anno 1565,[2] present Scepenen ut supra als boven.

fol. 27v Blanco

fol. 28 Alzoe Waernaer Thonisz. alhier gevanghen ende gedaechde hem vervordert gehadt heeft gesonts lichaems (onder dexel van werck te soucken) te loopen bedelen achter steden ende landen, visiterende den gasthuys voer ende d’ ander nae, ende ten platten lande te leven op den huysman, al contrarie Coninclijcke Majesteyts placcaten daer van zijnde. Ende want ’t gundt voirsz. is zijn saicken van quader consequentie. ende consequentelicke tot achterdeel van ’t gemeyne welvaeren dat niet behoirt ongecorrigeert te blivene, maer gestraft te worddene anderen ten exemple. Concludeerde daeromme die voirsz. Bailliu dat Waernaer Thonisz. voirsz. omme saicken voirscreven. ende volgende Coninclijcke Majesteyts placcaten, bij scepenenvonnisse gecondempneert sal wordden, die Coninclijcke Majesteyt te dienene op den galeyen den tijt van twaelf jaeren. Ofte anders zoe veel meer ofte min, als Scepenen bevinden sullen naer exigentie van der saicke te behoiren. Scepenen gesien die confessie van voirsz. gevangen ende gedaechde bannen den voirsz. Waernaer Thonisz. terstont te gaen uuytter stede van Schoonhoven ende ’s Lants van Blois dair uuyt te bliven den tijt van een jaer op peijne van gegeesselt te wordene. Actum op den 29en decembris anno ’65[3], present Scepenen ut supra als vooren.

fol. 28v Blanco

fol. 29 Alzoe Hans Woutersz. alhier gevanghen ende gedaechde hem vervordert gehadt heeft gesonts lichaems (onder dexel van werck te soucken) te loopen bedelen achter steden ende landen, visiterende d’ een gasthuys voer ende d’ ander nae, ende ten platten lande levende op den huysman, al contrarie Coninclijcke Majesteyts placcaten daer van zijnde. Ende want ’t gundt voirsz. is, zijn saicken van quade consequentie ende consequentelicke tot achterdele van ’t gemeyne welvaeren dat niet behoort ongecorrigeert te blijvene maer gestraft te worddene anderen ten exemple. Soo concludeerde die voirsz. Bailliu, dat Hans Woutersz. voirsz. omme saicke voirscr.

[1] Woensdag 29 december 1565.
[2] Ibidem.
[3] Ibidem.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

ende volgende Coninclijcke Majesteyts placcaten bij scepenenvonnisse gecondempneert sal wordden die Majesteyt te dienene op de galeyen den tijt van vijfentwintich jaeren. Ofte anders zoe veel min ofte meer als Scepenen bevinden sullen naer exigentie van den saicke te behoiren. Scepenen gesien die confessie van den voirsz. gevangen ende gedaechde bannen den voirsz. Hans Woutersz. terstont ende sonder vertreck te gaen uuytter stede van Schoonhoven ende 's Lants van Blois daer uuyt te blijven ende niet weder inne te comen binnen den tijt van een jaer op peijne van 25 Carolus gulden te verbueren ten proffijte van den heer ofte bij gebrecke van dien daer voeren gegeesselt te wordene. Actum op den 29en decembris anno 1565,[1] present Scepenen ut supra als vooren.

fol. 29v Blanco

fol. 30 Alzoe Jacob Jansz. hem vervordert gehadt heeft gesonts lichaems (onder dexel van werck te soucken) te lopen bedelen achter steden ende landen, visiterende d' een gasthuys voer ende d' ander nae, ende ten platten lande levende op den huysman, al contrarie Coninclijcke Majesteyts placcaten daer van zijnde. Ende want 't gundt voirsz. is, zijn saicken van quader consequentie, die niet behoiren ongecorrigeert te blivene, maer gestraft te worddene anderen ten exemple. Soe concludeerde die voirsz. Bailliu dat Jacob Jansz. omme saicke voirscreven, ende volgende Coninclijcke Majesteyts placcaten bij scepenenvonnisse gecondempneert sal wordden die Majesteyt te dienen op de galeyen den tijt van twaelf jaeren. Ofte anders zoe veel meer ofte min, zoe als Scepenen bevinden zullen naer exigentie van de saicke te behoiren. Scepenen gesien die confessie van den voirsz. gedaechde ende gevangen hebben gebannen ende bannen mits desen den voirsz. Jacob Jansz. terstont te gaen uuytter stede van Schoonhoven ende 's Lants van Blois, daer uuyt te blijven ende niet weder inne te comen binnen den tijt van twe jaeren eerstcomende op peijne van gegeesselt te wordene. Actum op den 29en decembris anno 1565,[2] present Scepenen ut supra.

fol. 30v Blanco

fol. 31 **1566**

In der saicke hanghende voer die Gerechte der stede van Scoonhoven tusschen Joncheer Aernoult van Wassenhove, Bailliu van Scoonhoven, Eysscher ter eener. Op ende jeghens Jeroen Jeroensz. alhier gevanghen ende gedaechde ter andere. Contenderende die voirsz. Eysscher qualitate qua[3] dat alsoe Jeroen Jeroensz. voirsz. hem vervordert gehadt heeft up den 28en january laestleden[4] hem te vinden binnen der stede van Scoonhoven, drinckende vol ende satt, ende in sulcker voughen hem te vindene ten huyse van zijnen oom Caerl Claesz. verwapent zijnde met mes ende rappier, eysschende in zulcker schijne ende met euvelen ende grammen moede van hem betalinge, ende voldaen te zijne van zeeckere pretense schulden. Dat niet genouch zijnde, hem mede gevonden heeft 's anderen daechs te 's avons ontrent die sesse uren, voor die doere van meester Dirck Adriaensz. zijnen moyens man[5], eysschende mede in zulcken schijne ende gewapent als vooren van hem betalinge te hebben van den voirsz. pretense schulden, ende alsoe hem bij den voirsz. meester Dirck 't selve gerefuseert wordde heeft hem vervordert metterdaet met zijnen voirsz. rappier te slaene ende uuyt te smijten die glasen van den voirsz. meester Dirckx veynsteren. Boven desen noch geweest is in den meymaent voerleden binnen Scoonhoven, ende hem gevonden gehadt voer de doere van de voirsz. meester Dirck verwapent als vooren, eysschende mede betalinge te hebbene van zeeckere pretense accoorde ende overmits die voirsz. meester Dirck hem 't selve weygerde als vooren, heeft mitterdaet zijnen rappier uuytgetochen ende metten selven geslaghen op de duere ende veynsteren van den voorsz. huyse zulcx dat het voorsz. rappier an stucken spranck. Ende waer alle dese voorsz. saicken ende insolentien dair vercheyden[6] tegens zijnen vrienden geperpetreert, zijn saicken van zeer quaden exemple die niet behoiren ongecorrigeert te blijvene, maer gestraft te worddene anderen ten exemple. Soe concludeerde die voirsz. Bailiu, dat Jeroen Jeroensz. voirsz. ende omme saicke voirscreven, ende

[1] Woensdag 29 december 1565.
[2] Ibidem.
[3] Qualitate qua; in de hoedanigheid van.
[4] Vrijdag 28 januari 1566.
[5] *GTB*. Moei; Eerst is moei een naam voor de tante die zuster is van de moeder, doch het is daarna ook toegepast op de zuster van den vader. Zijnen moyens man; de man van zijn tante.
[6] Sic, vercheyden, lees: verscheyden.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

bij scepenenvonnisse gecondempneert sal wordden verbuerdt te hebben zijn rechter handt ofte daer vooren te betalene tweemael t' zestich Carolus guldens volgende der stede ordonnantie, ende gebannen te worddene uuytter stede van Scoonhoven ende 's Landts van Blois den tijt van zesse jaeren. Ofte anders criminalicke ofte civilicke gecorrigeert te worddene zulcx als Scepenen bevinden zullen naer exigentie van den saicke te behoren. Wair tegens die voirsz. Jeroen Jeroensz. seyde dat hij versocht gratie ende genade. Scepenen gesien die confessie van den voirsz. gevangen

fol. 31v ende daer op wel rijpelijck gelet hebbende, hebben den voirsz. Jeroen Jeroensz. gebannen ende bannen mits desen binnen 's dage sonnescijn te gaen uuyter stede van Scoonhoven ende 's Lants van Blois daer uuyt te blijven ende niet weder inne te comen binnen den tijt van vijff jaeren eerstcomende op verbeurte van wel strengelick gegeesselt te worden. Actum op den 11en feburary anno '66,[1] present Scepenen Jacob Jansz., Gerrit de Jong, Coppe Fransz., Aert Lambertsz. ende Cornelis Jansz.

fol. 32 Alzoe Rochus Adriaensz. alhier gevanghen ende gedaechde hem vervordert gehadt heeft gesondts lichaems onder dexel van werck te soucken te loopen bedelen achter steden ende landen, visiterende d' een gasthuys voer ende d' ander naer, ende ten platte lande levende op den huysman, al contrarie Coninclijcke Majesteyts placcaten onlancx tot extirpatie van de vagabonden ende potboeven uuytgegeven ende gepubliceert. Ende want 't gundt voirsz. is zijn saicken van quader consequentie, ende tot achterdeel van 't gemeyne welvaeren die niet behoiren ongecorrigeert te blijvene, maer gestraft te worddene anderen ten exemple. Soe concludeerde die Bailliu dat Rochus voirseyt omme sacke voirscr. ende volgende Coninclijcke Majesteyts placcaten bij scepenenvonnisse gecondempneert sal wordden die Majesteyt te dienene op de galeyen den tijt van twaelf jaeren. Ofte anders zoe veel meer ofte min, als Scepenen bevinden sullen naer exigentie van der saicke te behoiren. Scepenen gesien die confessie van de voirsz. gedaechde ende gevanghe, bannen den voirsz. Rocus[2] Adriaensz. terstont ende sonder vertreck te gaen uuyter stede van Schoonhoven ende 's Lants van Blois, dair uuyt te blijven ende niet weder inne te comen binnen den tijt van een jaer op peijne van gegeesselt te wordene. Actum op den 20en marty anno 1500 ses ende t' sestich[3], present Scepenen van Scoonhoven Jacob Jansz., Jacob Fransz., Bartolomees Cornelisz. ende Cornelis Jansz.

fol. 32v Blanco

fol. 33 Alzoe Lucas van Eyck alhier gevanghen ende gedaechde hem vervordert gehadt heeft onder dexel van werck te souckene gesondts lichaems te loopen bedelen achter steden ende landen, visiterende d' een gasthuys voer ende d' ander naer ende ten platten lande levende op den huysman, al contrarie Coninclijcke Majesteyts placcaten onlancx tot extirpatie van de vagabonden ende potboeven uuytgegeven ende gepubliceert. Ende want 't gundt voirsz. is zijn saicken van quader consequentie ende consequentelicken tot achterdeel van 't gemeyne welvaeren die niet behoiren ongecorrigeert te blijvene maer gestraft te worddene anderen ten exemple. Soe concludeerde die Bailliu, dat Lucas van Eyck voirsz. omme saicke voirsz. ende volgende Coninclijcke Majesteyts placcaten voirsz. bij scepenenvonnisse gecondempneert soude wordden die Majesteyt te dienene op de galeyen ten tijt van vijfendetwintich jaeren. Ofte anders zoe veel meer ofte min als Scepenen bevinden souden naer exigentie van der saicke te behoiren. Scepenen gesien die confessie van den gedaechde ende gevangen voirsz. hebben gebannen ende bannen mits desen den voirsz. Lucas van Eyck terstont te gaen uuytter stede van Scoonhoven ende 's Lants van Blois dair uuyt te blijven ende niet weder inne te comen binnen den tijt van twe jaren op peijne van strengelick gegeesselt te wordene. Actum op den 20en marty anno 1566[4], Scepenen Jacob Jansz., Jacob Fransz., Bartolomees Cornelisz. ende Cornelis Jansz.

fol. 33v Blanco

[1] Vrijdag 11 februari 1566.
[2] Sic, Rocus, lees: Rochus.
[3] Zondag 20 maart 1566.
[4] Zondag 20 maart 1566.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

fol. 34 Alzoe Hans Wolfs, alhier gevanghen ende gedaechde, hem vervordert gehadt heeft gesondts lichaems onder dexel van werck te soucken, te loopen bedelen achter steden ende lande visiterende d' een gasthuys voer ende d' ander naer ende ten platten lande te leven op den huysman, al contrarie Coninclijcke Majesteyts placcaten onlancx tot extirpatie van de vagabonden uuytgegeven ende gepubliceert. Ende want 't gundt voirscr. is zijn saicken van quader consequentie die niet behoren ongepunieert te blijvene maer gestraft te worddene anderen ten exemple. Concludeerde die Bailliu dat Hans Wolfs voirsz. omme saicke voirsz. bij scepenenvonnisse gecondempneert soude wordden die Coninclijcke Majesteyt te dienene op de galeyen den tijt van twaelf jaeren. Ofte anders zoe veel meer ofte min als Scepenen bevinden zullen naer gelegentheyt van der saicke te behoiren.[1] Scepenen gesien ende gevisiteert hebbende die confessie van den voirsz. gevanghen ende met rijpicheyt daer op gelet hebbende, absolveren den voirsz. Hans Wolfs van den conclusie bij den Bailliu op hem genomen. Actum op den 20en marty anno 1500 ses ende t' sestich,[2] present Scepenen van Scoonhoven Jacob Jansz., Jacob Fransz., Bartolomees Cornelisz. ende Cornelis Jansz.

fol. 34v Alzoe Crijn Ariensz. geseyt Romeyngen, alhier gevangen hem vervordert gehadt heeft gesonds lichaems te loopen bedelen langs die landen ende te leven op den huysman contrarie Coninclijcke Majesteyts placcaten. Dat oick deselve gevangen mede gepoocht heeft te stelen eenen vrouwen [la..eylen] rock hangende op die stakellage[3] voir haer dore, die welcke bij een huisman hem weder ontjaecht worde. Dat mede de voorsz. gevangen alhier binnen Schoonhoven gepleecht heeft bij avonde ende ontijden veel ende diverssche dartelheden[4] zijnde saicken van zeer quaeden exempelen. Tenderende tot quadere consequentie ende consequentelicken tot achterdeele van 't gemeene welvaren die nyet behooren ongecorrigeert te blijven maer gestraft te worden anderen ten exempele. Soe concludeerde die Bailliu dat de voorsz. Crijn Ariens omme saicken voorscreven bij scepenenvonnisse gecondemneert sal worden wel strengelicke gegeesselt te worden ende verder gebannen uuyter stede van Scoonhoven ende 's Landts van Bloys den tijt van thien jaeren, ende daer nyet wederomme inne te commen op peijne van den galghe. Ofte tot alzulcken anderen fynen ende conclusien als Scepenen bevinden zullen, naer exigentie van der saicke te behooren. Scepenen gesien die confessie van den voirsz. gevangen ende d' informatie bij den Bailliu overgeleyt ende daer op wel rijpelijck gelet hebbende ende regard ende anscoue nemende op zijnen jonckheyt condemneeren den voirsz. gevangen ende gedaechde wel strengelick in den scole gegesselt te worden, absolverende den selven gevangen ende gedaechde van den vorderen eysch ende conclusie bij den Bailliu op hem genomen. Actum op den 26en septembris anno 1566[5], present Scepenen van Scoonhoven Jacob Jansz., Joris Pietersz., Gerrit de Jong, Coppe Fransz., Bartolomees Cornelisz., Aert Lambertsz. ende Cornelis Jansz.

fol. 35 Alsoe bij voergaende informatie geblecken is, dat Jan Hendric Segersz. alhier gedaechde ende deffaillant, doer ontbieden van Jan Anthonisz. alias Bijster, hem met andere zijne complicen gevonden gehadt heeft tot Utrecht. ende aldaer collusie[6] ende intelligentie metten anderen gehadt hebbende, hebben met quade ende valsche practijcken eenen Thomas Toortgen[7] uuyt Denemarcken afhendich gemaict ende ontnomen zijne goude kettinge, ringen ende gelt. Boven desen hebben die waert ende waerdinne daer toe geinduceert, dat als men hemluyden vraghen soude hoe dat die voirn. Toortgen zijn voirscr. kettinge, ringen ende gelt quyt geworden was, dat zij als dan tuyghen souden dat hij 't met spelen verlooren hadde. Ende ter dier oirsaicke die voirsz. Jan Hendrickz. van weghen die Bailliu van Scoonhoven ende 's Lants van Blois tot drie reysen bij den gezworen boede rechtelicken verdachvaert ende oick vierdemael ex superabundanti geweest es, omme hem hier op in persoene te commen verantwoerden nochtans hem selven kennende culpabel niet gecompareert maer deffaillant gebleven es. Jae dat noch arger es heeft hem fugitif ende voervluchtich gemaict doer welcken die voorn. Jan Hendrickz. gehouden wordt voer verwonnen 't voirsz. delict geperpetreert gehadt te hebbene. Concludeerde dairomme die voirsz. Bailliu dat Jan Hendricxz. voirsz. uuyt saicke als voeren ende uuyt crachte van de voirsz. vier deffaulten tegens hem (overmits zijn non comparitie gegeven) bij scepenenvonnisse versteecken sal wordden van alle zijne exceptien declinatoir, dilatoir ende peremptoir weeren ende defentien die hij in desen hadde moghen doen ende proponeren. Ende voirts gebannen te wordene uuyte jurisdictie van Scoonhoven ende 's Landts van Blois ten euwighen daghe. Ende daer niet

[1] Vanaf hier in andere hand.
[2] Zondag 20 maart 1566.
[3] *GTB*. Stakellage, Staketsel, Een rij staken of palen, op geringe afstand van elkander in den grond geplaatst, een schutting uit verbonden staken of palen bestaande.
[4] *Ibidem*. Dartelheden; vermoed, moedwil.
[5] Maandag 26 september 1566.
[6] *Ibidem.* Collusie; Heimelijke, ongeoorloofde verstandhouding, vooral met het doel andere partij te benadelen, samenspanning.
[7] Thomas Toortgen; Thomas Toersten (= Thorsten) zie volgend vonnis van Reyer Reyersz.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

wederomme inne te comen opte verbeurte van zijn lijf. Ende alle zijne goeden verclaert te worddene geconfisqueert tot profijte van de Coninclijcke Majesteyt. Ofte tot alsulcken anderen fynen ende conclusie als Scepenen bevinden sullen in goeder conscientie ende justitie naer rechte te behoiren.[1] Scepenen gesien 't intendit[2] mit die verificatien ende informatie daer toe dienende bij den voirsz. Bailliu overgeleyt ende geexhibeert versteecken den voirsz. Jan Hendricz. gedaechde in persoen ende deffailiant van alle sijn exceptien declinatoir, dilatoir ende peremptoir weeren ende defentien die hij in desen hadde moegen doen ende proponeren ende bannen voorts den voirsz. Jan Hendrickz. uuytten jurisdictie van Schoonhoven ende 's Lants van Blois ten eeuwigen dagen daer uuyt te blijven ende niet wederomme inne te comen opte verbeurte van zijn lijff. Ende verclairen alle sijnen goederen ten prouffijte van den Coninckliycke Majesteyt geconfisqueert te zijne. Actum op den 2ten octobris anno 1500 ses ende t' sestich[3], present Scepenen van Scoonhoven Jacob Jansz., Joris Pietersz., Jacob Fransz., Bartolomees Cornelisz., Aert Lambertsz. ende Cornelis Jansz.

fol. 35v Blanco

fol. 36 Alsoe bij voergaende informatie geblecken is dat Reyer Reyersz. alhier gedaechde ende deffaillant doer ontbieden van Jan Anthonisz. alias Bijster hem met andere zijne complicen gevonden gehadt heeft tot Utrecht ende aldaer collusie ende intellientie metten anderen gehadt hebbende hebben met sinistere ende valsche practijcken eenen Thomas Toersten uuyt Denemercken afhendich gemaict ende ontnomen zijne goude kettinge, ringen ende gelt. Boven desen hebben die waert ende waerdinne daer toe geinduceert dat als men hemluyden vraegen soude hoe dat die voirn. Toersten zijn voirsz. kettinge, ringen ende gelt quyt geworden was dat zij als dan tuyghen souden dat hij 't met spelen verlooren hadde. Van gelijcke tot Delft met sijnen complicen met met opgesetter laghe ende sinistere practijcke eenen Mateeus borger aldaer afgewonnen te hebben twehondert vijf ende veertich Carolus guldens an obligaties ofte [batu.] ende seeckere penningen an gereet gelt ende ter dier oirsaicke die voirsz. Reyer Reyersz. van weghen die Bailliu van Scoonhoven ende 's Lants van Blois tot drie reysen bij den gezworen boede rechtelicken verdachvaert ende oick vierdemael ex superabundanti geweest es omme hem hier op in persoene te commen verantwoerden nochtans hem selven kennende culpabel niet gecompareert maer deffaillant gebleven es. Jae dat noch arger es heeft hem fugitif ende voervluchtich gemaect doer welcken die voorn. Reyer Reyersz. gehouden wordt voor verwonnen 't voirsz. delict geperpetreert gehadt te hebben. Soe concludeerde die voirsz. Bailliu dat Reyer Reyersz. voirseyt uuyt saicke als voeren, ende uuyt crachte van den voirsz. vier deffaulten tegens hem (overmits zijn non comparitie gegeven) bij scepenenvonnisse versteecken sal wordden van alle zijnen exceptien declinatoir, dilatoir ende peremptoir weeren ende defentien, die hij in desen sacke hadde moghen doen ende proponeren. Ende voirts gebannen te wordene uuyte jurisdictie van Scoonhoven ende 's Landts van Blois ten eeuwigen daege, ende daer niet wederomme inne te comen opte verbeurte van zijn lijf ende alle zijne goeden verclaert te worden geconfisqueert tot proffijte van de Coninckliycke Majesteyt. Ofte tot alsulcke andere fyne ende conclusie als Scepenen bevinden sullen in goeder conscientie ende justitie naer rechte te behoiren. Scepenen gesien 't intendit mit die verificatien ende informatie daer toe dienende bij den voirsz. Bailliu overgeleyt ende geexhibeert versteecken den voirsz. Reyer Reyersz. gedaechde in persoon ende deffailiant van alle sijn exceptien declinatoir, dilatoir ende peremptoir weeren ende defentien die hij in desen hadde moogen doen ende proponeren ende bannen voorts den voirsz. Reyer Reyersz. uuytten jurisdictie van Schoonhoven ende 's Lants van Blois ten eeuwigen dagen daer uuyt te blijven ende niet wederomme inne te comen op verbeurte van zijn lijff ende verclairen alle sijnen goederen ten prouffijte van den Coninckliycke Mat geconfisqueert te zijne. Actum op den 2ten octobris anno 1500 ses ende t' sestich[4], present Scepenen van Scoonhoven Jacob Jansz., Joris Pietersz., Jacob Fransz., Bartolomees Cornelisz., Aert Lambertsz. ende Cornelis Jansz.

fol. 36v Blanco

[1] Vanaf hier in andere hand.
[2] *GTB*. Intendit; Eis of conclusie in een proces, resp. geschrift waarin de eis of conclusie vervat is, in het bijz. gebruikt wanneer een beklaagde tevergeefs ingedaagd is, wanneer hij verstek laat gaan.
[3] Zondag 2 oktober 1566.
[4] Zondag 2 oktober 1566.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

fol. 37 Alsoe bij vercregene informatien gebleecken is dat Herman Coelenaer alhier jegenwoordich gevangen op den 4en augusti anno 1566[1] gecommen is met zijne complice voer de duer van eenen Jan 's heerendiender binnen der stede van Schoenhoven willende aldaer binnen wesen ende een kanne biers getapt te hebbene daer op die voorsz. dienaer haer lieden antwoerde: Ick en hebbe geen bier, ende haer lieden binnen huyse niet willen hebbende. Soe heeft hij met zijne voorsz. complice genomen steenen van den straet ende metterdaet daer mede zeer vreeselicken geworpen op die duere, ende doer die glasen van den voorn. huyse poghende ende zijn beste doende met gewelt daer binnen te commen. Boven desen gestolen heeft ten huyse van eenen Crijn Jansz. twee paer slaeplackens. Ende ter dier oirsaicke die voorsz. Herman Coelenaer van wegen die Bailliu van Scoonhoven ende 's Landts van Blois tot drie reysen bij den gesworen boode verdachvaert ende oick vierdemael ex superabundanti geweest es omme hem in persoone te commen verandtwoirden. Nochtans hem selven kennende culpabel niet gecompareert maer deffaillant gebleven es. Jae dat noch arger is heeft hem fugityf ende voorvluchtich gemaict, doer welcken die voorn. Herman Colenaer[2] gehouden werdt voor verwonnen 't voorsz. delict geperpetreert gehadt t' hebbene. Soe concludeerde die voorsz. Bailliu dat Herman Coelenaer voorsz. uuyt saicke als vooren ende uuyt crachte van den voorsz. vier defaulten tegens hem (overmidts zijn non comparitie gegeven) bij scepenenvonnisse versteecken sal worden van alle zijnen exceptien declinatoire, dilatoire ende peremptoire weeren ende defentien die hij in dese saicke hadde mogen doen ende proponeren. Ende voorts wel strengelicken gegeesselt te worden ende te sittene te water ende te broode den tijt van twee maenden achter een volgende ende daer naer te biddene Die van den Gerechten in de plaetse van de justitie omme vergiffenisse, ofte tot andere alsulcke fynen ende conclusie als Scepenen bevinden sullen naer exigentie van der saicke te behoren. Scepenen gesien 't intendit met die verificatien daer toe dienende bij den Bailliu overgeleyt ende geexhibeert versteecken den voorsz. Herman Coelenaer gedaechde in persoon ende deffaillant van alle sijn exceptien declinatoir, dilatoir ende peremptoir weren ende defentien die hij in desen hadde mogen doen ende proponeren ende bannen voorts terstont den voirsz. Herman uuyter stede van Scoonhoven ende 's Landts van Bloys daer uuyt te blijven ende niet wederomme inne te commen binnen den tijt van twee jaeren eerstcomende op peijne van ses jaren den Majesteyt te dienen op sijn galeyen. Actum op den 18en novembris anno 1500 ses ende t' sestich,[3] present Scepenen van Scoonhoven Jacob Jansz., Gerrit de Jong, Jan Bouwenz., Bartolomeeus Cornelisz., Aert Lambertsz. ende Willem Claesz. mijn present

Jan van Hoeff

fol. 37v Blanco

fol. 38 Alsoe bij vercregene informatien van date den 12en augusti anno 1500 ses ende t' sestich[4] gebleecken is, dat Michiel Jansz. op den 4en augusti anno voorsz.[5] gecommen is voer die huysingen ende doere van eenen Jan 's heerendiender binnen der stede van Schoenhoven willende aldaer binnen weesen ende een canne biers getapt te hebben, daer op die voorn. dienaer antwoerde: Ick en hebbe geen bier, hem binnen huyse niet willen hebbende. Soe heeft die voorsz. gedaechde genomen steenen van den straet ende metterdaet daer mede zeer vreeselicken geworpen op die duere ende doer die glasen van den voorn. huyse poghende ende zijn uuyterste beste doende met gewelt daer binnen te commen. Ende ter dier oirsaicke die voorsz. Michiel Jansz. van wegen die Bailliu van Scoonhoven ende 's Landts van Blois tot drie reysen bij den gesworen bode rechtelicken verdachvaert ende oick vierdemael ex superabundanti geweest is, omme hem in persoon te commen verantwoerden. Nochtans hem selven kennende culpabel niet gecompareert maer deffaillant gebleven is. Jae dat noch arger is heeft hem fugityf ende voorvluchtich gemaict. Doer welcken die voorn. Michiel Jansz. gehouden wordt voor verwonnen 't voorsz. delict geperpetreert gehadt t' hebbene. Soe concludeerde die voorsz. Bailliu dat Michiel Jansz. voorsz. uuyt saicke als voeren ende uuyt crachte van den voorsz. vier defaulten tegens hem (overmits zijn non comparitie gegeven) bij scepenenvonnisse versteecken sal worden van alle zijne exceptien declinatoire, dilatoire ende peremptoire weeren ende deffentien hij in dese saicke hadde mogen doen ende proponeren. Ende voorts gebannen te worden uuyter stede van Scoonhoven ende 's Landts van Blois den tijt van 10 jaeren op peijne van zijn rechter vuyst, behoudens dat hij die sal mogen redimeren midts betalende de somme van 30 Carolus guldens volgende deser stede ordonnantie articul 339. Ofte tot andere alsulcke fynen ende conclusie als Scepenen bevinden sullen uuyter deductie van die saicke te behoren. Scepenen gesien 't intendit mit die verificatie daer

[1] Donderdag 4 augustus 1566.
[2] Sic, lees: Herman Coelenaer.
[3] Vrijdag 18 november 1566.
[4] Vrijdag 12 augustus 1566.
[5] Donderdag 4 augustus 1566.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

toe dienende overgeleyt bij den Bailliu versteecken den voorsz. Michiel Jansz. gedaechde in persoon ende deffaillant van alle sijn exceptien declinatoir, dilatoir ende peremptoir weren ende defentien hij[1] in desen hadde mogen doen ende proponeren. Ende verclaren den voorsz. Michiel verbeurt t' hebben sijn rechter hant behoudens hij die mach redimeren midts betalende de somme van dertich Carolus guldens volgende d' ordonnantie deser stede. Actum op den 18en novembris anno 1500 ses ende t' sestich,[2] present Scepenen van Scoonhoven Jacob Jansz., Gerrit de Jong, Jan Bouwenz., Bartolomeeus Cornelisz., Aert Lambertsz. ende Willem Claesz. Mijn present

Jan van Hoeff

fol. 37v Blanco

fol. 39 Alsoe Jan Henricksz. geboren van Goeningen alhier gevangen ende gedaechde hem vervordert gehadt heeft (onder dexel van werck te soucken) te gaen bedelen achter steden ende landen levende op den huysman. Jae, dat arger is hem te vinden onder diefven ende knevelaers. Ende daer mede geapprehendeert te zijne. D' welck zijn saicken van zeer quaeden exempele ende contrarie Coninclijcke Majesteyts placcaten tot exterpatie van den vagabunden ende andere quadoenders onlancx gemaect ende uuytgegeven ende consequentelicken tot achterdeele van 't gemeende welvaren die niet behoren ongecorrigiert te bliven. Maer gestraft te worden anderen ten exempele. Soe concludeerde die Bailliu van Schoonhoven ende 's Landts van Bloys dat Jan Henricksz. voorsz. omme saicke voorscreven gecondempneert zoude worden die Coninclijcke Majesteyt te dienene op de galeye voor [fortsaris][3] den tijt van zesse jaren achter een volgende op peijne van wel strengelicken gegeesselt ende gebranteyckent te wordene. Ofte anders gecorrigeert te worden zoe veel meer ofte min als Scepenen bevinden zullen naer de gelegentheyt van der saicke te behoiren. Scepenen gesien die confessie van den voirsz. gevangen, hebben den voirsz. Jan Henricksz. gebannen ende bannen mits desen terstont ende sonder vertreck te gaen uuyt der stede van Schoonhoven ende 's Lants van Blois daer uuyt te blijven ende niet weder inne te comen binnen den tijt van drie jaren eerstcomende op peijne van wel strengelick gegeesselt te worden, absolverende den voirsz. gevangen van den vorderen eysch ende conclusie bij den Bailliu op hem genomen. Actum op den 9en may anno 1567[4], present Scepenen van Scoonhoven Jacob Jansz., Gerrit de Jong Florisz., Jan Bouwensz., Coppe Fransz., Bartolomees Cornelisz., Aert Lambertsz. ende Willem Claesz. Mijn present

Jan van Hoeff

fol. 39v Alsoe Claes Jansz. van Jaersvelt[5] alhier gevangen ende gedaechde hem vervordert gehadt heeft (onder dexel van werck te soucken) te gaen bedelen achter lancx die landen ende te leven op den huysman, dat arger is hem te vindene onder diefven, scellemen ende knevelaers ende gemenscap gemaect t' hebben met eene hoer genaempt in de wandelinge Puysgen Grau[6] ende daer mede geapprehendeert te zijne. D' welck zaicken zijn van zeer quaeden exempele, ende contrarie Coninclijcke Majesteyts placcaten. Soe concludeerde die Bailliu van Schoonhoven ende 's Landts van Bloys dat Claes Jansz. voorsz. omme saicke voorscreven bij scepenenvonnisse gebannen zoude worden uuyter stede van Schoonhoven ende 's Landts van Bloys den tijt van acht jaeren achter een volgende. Ende te betalene in amende, tot proffijte van den Coninclijcke Majesteyt de somme van vier ponden grooten Vlaems ende inde costen ende myse van der justitie. Ofte anders zoe veel meer ofte min als Scepenen bevinden zouden uuyter deductie van der saicke in goeder conscientie naer rechte te behoiren. Waer tegens die gedaechde seyde: Ick begheer genae ende gratie. Scepenen gesien die confessie van den voirsz. gevangen ende gedaechde ende dair wel ripelick gelet hebbende, hebben den voirsz. Claes Jansz. gebannen ende bannen mits desen binnen 's daghe sonnescijn te gaen uuyt der stede van Scoonhoven ende 's Lants van Blois daer uuyt te blijven ende niet weder inne te comen een jaer eerstcomende op peijne van gegeesselt te worden, absolverende den voirsz. gevangen ende gedaechde van den vorderen eysch ende conclusie bij den Bailliu op hem genomen. Actum op den 9en may anno 1567[7], present Scepenen ut supra als vooren mijn present

[1] Sic. lees: die hij.
[2] Vrijdag 18 november 1566.
[3] [fortsaris], *GTB*. Fortsier (forsarius) iemand die ijzeren dingen maakt; smid ???
[4] Dinsdag 9 mei 1567.
[5] Jaarsveld, gem. Lopik, prov. Utrecht.
[6] Puysgen Grau; Jannetgen Cornelisdr. alias Puysgen Grau afkomstig uit Hoorn, zie haar vonnis op fol. 42.
[7] Dinsdag 9 mei 1567.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

Jan van Hoeff

fol. 40 Alsoe Lijntkyn Augustijnsdochter anders genaempt Cort Geset alhier gevangen ende gedaechde, haer vervordert gehadt heeft den tijt van een geheele jaer te leven op den huysman ende gemeinscap te hebbene met diefven, scellemen ende knevelaers. Ende daer mede gevangen te zijne. D' welck zijn saicken van zeer quaeder consequenties, ende contrarie Coninclijcke Majesteyts placcaten, die niet behoiren ongecorrigeert te blijven maer gestraft te wordene anderen ten exempele. Soe concludeerde die Bailliu van Schoonhoven ende 's Landts van Bloys dat Lijngen voorsz. omme saicke voorscreven bij scepenenvonnisse gecondempneert zal worden die steen te dragen drie mael omme die haeven deser stede. Ende voorts gebannen te worden uuyter stede van Schoonhoven ende 's Landts van Bloys, den tijt van negen achter een volgende jaeren. Op peijne van wel strengelick gegeesselt te wordene ofte anders zoe veel meer ofte min gecorrigeert te wordene zulcx als Scepenen bevinden zouden naer exigentie van der saicke te behoiren. Scepenen gesien die confessie van den voirsz. gedaechde ende gevangen ende daer op met rijpen rade gelet hebbende condemneeren die voirsz. Lijntgen Augustijnsdr. die steen te dragen eens ronts omme die haven deser stede, ende bannen voorts die voirsz. Lijntgen gevangen terstont ende sonder vertreck als dan te gaen uuyt der stede van Scoonhoven ende 's Lants van Blois. Daer uuyt te blijven ende niet wederom inne te comen binnen den tijt van sess jairen an een volgende op peijne van wel strengelick gegeesselt ende gebranteyckent te worden. Actum op den 9en may anno 1567,[1] present Scepenen ut supra als vooren. Mijn present,

Jan van Hoeff

fol. 40v Alsoe Pietergen Gijsbertsdochter anders genaempt Roert den Naes geboren uuyt den Brouck aen gene zijde Gorricum[2] haer vervordert gehadt heeft zeeckeren tijt te leven op den huysman ende gemeinscap gehadt te hebbene met diefven, scellemen ende knevelaers, daer van den eenen in haer apprehentie entcommen is. D' welck zaicken zijn van zeer quaeder consequentie. Ende contrarie Coninclijcke Majesteyts placcaten. Die niet behoiren ongecorrigeert te blijven, maer gestraft te wordene anderen ten exemple. Soe concludeerde die Bailliu van Schoonhoven ende 's Landts van Bloys, dat Pieterge Gijsbertsdochter voorsz. omme saicke voorscreven, bij scepenenvonnisse gecondempneert zal worden die steen te dragen drie mael omme die haven deser stede. Ende voorts gebannen te worden uuyter stede van Schoonhoven ende 's Landts van Bloys den tijt van negen jaeren op peijne van wel strengelick gegeesselt te wordene. Ofte anders gecorrigeert te wordene, zulcx als Scepenen bevinden zullen naer exigentie van der saicke te behoiren. Scepenen die confessie van den voirsz. gedaechde gevisiteert ende daer op wel ripelicke gelet hebbende condemneeren die voirsz. Piettegen Ghijsbertsdr. te dragen die steen eens ronts omme die haven deser stede, ende bannen haer voorts aldan sonder vertreck ende terstont te gaen uuytter der stede van Scoonhoven ende 's Lants van Blois daer uuyt te blijven ende niet weder inne te comen binnen den tijt van ses jairen an een volgende op peijne van wel strengelick gegeesselt ende gebranteyckent te worden. Actum op den 9en may anno 1567[3], present Scepenen ut supra als vooren. Mijn present,

Jan van Hoeff

fol. 41 In der saicke hangende voor die Gerechte der stede van Schoonhoven tusschen Joncheer Arnoult van Wassenhove, Bailliu van Schoonhoven ende 's Landts van Bloys, op ende jegens Heynderick Dircksz. geboren van Tongere gevangen ende gedaechde alhier. Contenderende die voorsz. Bailliu dat alzoe den voorsz. Henderick Dircksz. hem vervordert gehadt heeft met zijnen complicen tot Loesden bij Amersfoirt[4] in die pastoirs huyssinge aldaer te breeckene omme denzelven te knevelen, ten waere hen 't selve belet waere geweest duer 't blaffen van eenen hont. Dat oick mede hij hem vervordert gehadt heeft bij Oosterwijck[5] in een lantmans huys met zijn complicen te breeckene ende aldaer gestolen t' hebbene eenen rooden rock met een deel lijnwaets, ende het gelt daer van gecommen zijnde helpen verdrincken. Dat oick hij mit zijn complicen vervordert gehadt heeft een knevelinge te helpen doen tusschen Hoochstraeten ende Andtwerpen, bindende den huysman handen ende voeten, van gelijcken noch een knevelinge gepoocht te helpen doen op die Veluwe d' welck henlieden belet worde duer die vrouwe van den huyse, ende meer ander

[1] Dinsdag 9 mei 1567.
[2] Brouck aen gene zijde Gorricum, een (nog) niet geïdentificeerde plaats bij Gorinchem (Zuid-Holland).
[3] Dinsdag 9 mei 1567.
[4] Leusden, prov. Utrecht.
[5] Oisterwijk, prov. Noord-Brabant.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

knevelingen ende diefverie bij hem gepleecht zijn breeder blijckende bij zijn eygen confessie daer van zijnde. Ende want 't gundt voers. es zijn saicken van zeer quaeder consequentie, ende consequentelicken tot achterdeele van 't gemeene welvaren, die niet behoren ongecorrigeert te bliven, maer gestraft te worden anderen ten exempele. Soe concludeerde die voorsz. Bailliu dat Heinderick Dircksz. voorsz. omme saicke voorscreven bij scepenenvonnisse gecondempneert soude worden aen een staeck gebrant te wordene datter die doot naer volcht. Ofte anders criminelicken geexecuteert te worden datter die doot naer volcht, zulcx als Scepenen bevinden zullen naer exigentie van der saicke naer rechte te behoiren ende allen zijnen goeden ten prouffijte van den Coninclijcke Majesteyt geconfisqueert. Scepenen van 't gene voirsz. is gebleecken sijnde, ende des voirsz. gevangens ende gedaechdens confessie mit rijplicheyt gevisiteert hebbende doen recht ten versoucke van den voirsz. Bailliu in den name van den Coninclijcke Majesteyt als Grave van Hollant, heere van Schoonhoven ende 's Landts van Blois hebben den voirsz. Hendrick Dircsz. gevangen ende gedaechde gecondemneert ende condemneeren mits desen gehangen ende geworcht te worden mit die coerde sulcx datter die doot na volcht, ende voorts allen sijnen goeden ten prouffijte van sijne Majesteyt geconfisqueert te zijne. Actum op den 10en may anno 1567[1], present Scepenen van Scoonhoven Jacob Jansz., Gerrit den Jong, Jan Bouwensz., Jacob Fransz., Bartolomees Cornelisz., Aert Lambertsz. ende Willem Claesz. Mijn present

Jan van Hoeff

fol. 41v In der saicke hangende voor die Gerechte der stede van Schoonhoven tusschen Joncheer Arnoult van Wassenhove, Bailliu van Schoonhoven ende 's Landts van Bloys, op ende jegens Aert Cornelisz. geboren van Dorene[2] alhier gevangen ende gedaechde. Contenderende die voorsz. Bailliu dat alzoe den voorsz. gevangen hem vervordert gehadt heeft in den herfst laetstleden eenen nederslach te doen in de persoon van eenen Hendrick Jansz. van Aernhem. Dat oick hij hem vervordert gehadt heeft met zijnen complicen eenen knevelinge gepoocht te doene tot Loesen in die pastoers huyssinge aldaer, d' welck henlieden belet worde doer 't blaffen van eenen hont. Dat mede hij hem vervoirdert gehadt heeft met zijn complicen een knevelinge te doen achter Amesfoirt tot een lantmans huys, bindende denzelven lantman handen ende voeten. Ende daer van vuer zijn portie genoten te hebbende eenen Conincx daelder. Ende meer andere knevelingen ende diverssche diefverien bij hem gepleecht al breeder blijckende bij zijn eygen confessie daer van zijnde. Ende want 't gundt voorsz. is zijn saicken van zeer quaeder consequentie ende consequentelicken tot achterdeele van 't gememe[3] welvaren die niet behoren ongecorrigeert te bliven, maer gestraft te worden anderen ten exempele. Soe concludeerde die voorsz. Bailliu dat Aert Cornelisz. voorsz. omme saicke voorscreven bij scepenenvonnisse gecondempneert zal worden aen een staeck gebrant te wordene datter die doot naer volcht. Ofte anders criminelicken geexecuteert te wordene datter die doot naer volcht, zulcx als Scepenen bevinden zullen naer exigentie van den saicke naer rechte te behoiren. Ende voorts alle sijnen goeden ten proffijte van den Coninclijcke Majesteyt geconfisqueert. Scepenen des voirsz. gevangens confessie mit ripicheyt gevisiteert hebbende ende hem [buyten] van 't gene voirsz. es gebleecken sijnde, doen recht van wegen van den Coninclijcke Majesteyt, hebben gecondemneert ende condemneren mits dezen den voirsz. Aert Cornelisz. alias Lichthart gevangen ende gedaechde gehangen ende geworcht te worden mit die coerde sulcx datter die doot na volcht, ende voorts allen sijne goeden ten prouffijte van Coninclijcke Majesteyt geconfisqueert te zijne. Actum ten dage[4] ende present Scepenen ut supra als vooren. Mijn present

Jan van Hoeff

fol. 42 In der saicke hangende voor die Gerechte der stede van Schoonhoven tusschen Joncheer Arnoult van Wassenhove, Bailliu van Schoonhoven ende 's Landts van Bloys, op ende jegens Jannegen Cornelisdochter anders genaempt Puysge Grau[5] alhier gevangen ende gedaechde. Contenderende die voorsz. Bailliu dat alzoe den voorsz. Jannegen tot diverssche reyse zoe tot den Uuytrecht, Amsterdam, Sciedam, Haerlem, ende der Gouwe gegeesselt ende gebannen is geweest overmidts diverssche diefverien ende malifitien bij haer ende haire complicen gepleecht zijnde, daer van den meesten geexgeexecuteert[6] zijn. Dat oick zij haer vervordert gehadt heeft te loopene met eenen knevelaer genaempt den Amstelredammer, die welcke met zijn complicen helpen

[1] Woensdag 10 mei 1567.
2 Doorn, gem. Utrechtse Heuvelrug, prov. Utrecht.
[3] Sic, gememe, lees: gemene.
[4] Woensdag 10 mei 1567.
[5] Eerder in Gouda veroordeeld, zie hiervoor SAMH, *Gouda, 0002.177*, fol. 29-29v, dd. 1 maart 1567, met de vermelding dat zij in Hoorn geboren is.
[6] Sic, geexgeexecuteert, lees: geexecuteert.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

berooven heeft tot Somer aen den dijck een scip, ende deselven ontnomen t' hebbene twee daelders met zeeckere cleederen ende rekenpenningen die zij meenden gout te zijn. Ende van denzelve knevelinge wel geweten daer van genoten gegeten ende gedroncken t' hebbene. Dat oick mede zij genoten ende wel geweten gehadt heeft van een schuyt die bij der Goude afgeset[1] is geweest. Insgelijcx van een knevelinge die gesciet is aen gene zijde Moert[2] in een scip, bindende den scipper van dien liggende in zijn koy handen ende voeten, hem ontwelgende zijn gelt, tusschen de drie ofte vier ponden groten[3] ende meer andere diverssche diefverien ende diergemeenen bij haer gesciet zijn. Al breeder blijckende bij haer eygen confessie daer van zijnde. Ende want 't gundt voors. is zijn saicken van zeer quaeder consequentie ende consequentelicken tot achterdeele van 't gemene welvaren, die niet behoren ongecorrigeert te blivene, maer gestraft te wordene anderen ten exempele. Soe concludeerde die voorsz. Bailliu dat Jannegen Cornelisdochter voorsz. omme saicken voorscreven, bij scepenenvonnisse gecondempneert zoude worden levende aen een staeck gebrant te wordene datter die doot naer volcht. Ofte anders criminelicken geexecuteert te worden datter die doot naer volcht zulcx als Scepenen bevinden zullen naer exigentie van der saicke bevinden zullen te behoiren, ende alle hairen goeden ten proffijte van den Coninclijcke Majesteyt geconfisqueert. Scepenen op alles wel gelet hebbende, doende recht van wegen die Coninclijcke Majesteyt als Grave van Hollant, heere van Schoonhoven ende 's Landts van Blois hebben die voirsz. Jannichgen Cornelisdr. gevangen ende gedaechde gecondemneert ende condemneeren mits desen gehangen ende geworcht te worden mit die coerde sulcx datter die doot na volcht ende verclaren allen hare goeden ten prouffijte van den Coninclijcke Majesteyt geconfisqueert te zijne. Actum op den 10en may anno 1567[4], present Scepenen ut supra als vooren. Mijn present

Jan van Hoeff

fol. 42v Alzoe Pieter Muylen geboren van Rydvine[5] hem vervordert gehadt heeft (onder dexel van werck te soecken) te gaen bedelen lancx den landen ende zeeckeren tijt te leven op den huysman. Jae, dat arger is hem bij zeeckere huysluyden vermaent zijnde hem te scicken tot deugden heeft in derisie van dien zijn been opgelicht ende zijnen aers getoont, ende zulcx gaen loopen. D' welcke zijn saicken van zeer quader consequentie ende tot achterdeele van 't gemeene welwaren, die niet behoren ongecorrigeert te blivene, maer gestraft te wordene anderen ten exempele. Soe concludeerde die Bailliu van Schoonhoven ende 's Landts van Bloys dat Pieter Muylen voorsz. ende omme saicken voorscreven, bij scepenenvonnisse gecondempneert zoude worden, wel strengelicken gegeesselt ende gebranteyckent te wordene. Ofte anders criminelicken gecorrigeert te wordende, zulcx als Scepenen bevinden zullen naer exigentie van der saicke te behoiren. Scepenen gesien d' informatie ende confessie van den voirsz. gevange ende gedaechde ende regard nemende op die placcaten van de Majesteyt tegens die vagabonden geexpedieert ende daer op wel ripelick gelet hebbende, condemneeren die voirsz. Pieter Muylen gevangen gegeesselt te worden, ende dat gedaen sijnde bannen voorts den voirsz. gevangen terstont te gaen uuyter stede van Scoonhoven ende 's Lants van Blois daer uuyt te blijven ende niet weder inne te comen binnen twe jaren eerstcomende op peijne van gebrantyckent ende tegens hem geprocedeert te worden sulcx na rechte bevonden sal worden te behoeren. Actum ten dage[6] ende present Scepenen ut supra als vooren. Mijn present

Jan van Hoeff

fol. 43 Alzoe Aert Cornelisz. alias Moen[7] jegenwoerdich gevangen, den 25en february laestleden hem vervordert gehadt heeft tot Amsterdam in de Warmoesstraet aldaer te occureren[8] verwapent zijnde met een knevelstaff op zijn schouderen ende een rappier aen zijn sijde, ende aldaer, mit andere rebellen ende seditieuse persoonen hem te stellen in wapene jegens die magistraet ende overicheyt der voorsz. stede van ontrent zeven uren af voor noene tot ontrent den drie uren na noens, omme alzoe hen quade sediuese opset te effectueren, ende de voirsz. magistraet ende justitie te verdrucken, ende aldaer oock bewust ende [gedef...deert] te zijne van gelijcke ende meer andere quade feyten geperpetreert t' hebbene. Al 't welcke zijn saecken van quaeder consequentie ende consequentelicken tot een achterdele van 't gemeene welvaren, die niet behoiren

[1] *GTB.* Afsetten, op gewelddadig wijze beroven.
[2] aen gene zijde Moert; bij Moordrecht aan de overkant van de IJssel.

[3] Voor ponden groten, zie: *Van Gelder* (1966), 266-267.
[4] Woensdag 10 mei 1567.
[5] Een (nog) niet geidentificeerde plaats.
[6] Woensdag 10 mei 1567.
[7] Vermoedelijk deelnemer aan de gewapende bezetting van Amsterdam op 24 en 25 februari en betrokken bij de beeldenstorm. Zie: H.F.K. van Nierop: *Beeldenstorm en burgerlijk verzet in Amsterdam 1566-1567* (Sun, Nijmegen 1978).
[8] *GTB.* Occureeren; Zich voordoen, zich vertoonen; voorvallen, gebeuren, optreden.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

ongecorrigeert te blivene maer wel strengelick gestraft te wordende anderen te exempele. Soe sustineerde[1] ende concludeerde die voorsz. Bailliu dat Aert Cornelisz. voorsz. omme saicken voirscreven ende volgende het 8e articul van den laste ende instructie van den Hooche Rade van den hertoginne van Parme, Playsance etc. regente ende gouvernante van Coninclijcke Majesteyts Nederlanden[2], bij scepenenvonnisse gecondempneert zoude worden verbeurt t' hebbene zijn lijff ende alle zijnen goederen. Ofte dat hij anders criminelicken gestraft zal worden zulcx als Scepenen bevinden zullen uuyter deductie van der saicke naer rechte te behoiren. Wair tegens die gevangen seyde dat hij versochte genade ende bermhertigheyt. Scepenen gesien d' informatie mit die conclusie van den voirsz. gevangen mitsgaders d' andere stucken ende munimenten bij den voirsz. Bailliu overgeleyt ende daer op wel ripelick gelet hebbende hebben den voirsz. gevangen ende gedaechde gebannen ende bannen mits desen te gaen uuyter stede van Scoonhoven ende 's Lants van Blois, daer uuyt te blijven ende niet weder inne te comen binnen den tijt van sess jaren an een volgende op verbuerte elcke reysch van hondert Carolus guldens tegens zijne Majesteyt te verbeuren. Condemneeren voerts den voirsz. gevangen met de costen ende mise van justitie tot taxatie ende moderatie van Scepenen ende absolveren den voirsz. gevangen van den vorderen eisch ende conclusie bij den Bailliu op hem genomen. Actum op den 15en septembris anno 1567[3], present Scepenen van Scoonhoven Jacob Jansz., Gerrit de Jong, Jan Bouwensz., Jacob Fransz., Bartolomees Cornelisz., Aert Lambertsz. ende Willem Claesz.

fol. 43v Alzoe Willemtgen Wylent Pieter Jansz. weduwe wonende tot Stolwijck[4] jegenwoirdich gevangen bij diverssche informatien belast is van die luyden betovert, ende sommige wederomme gesegent t' hebbene. Ende daer op ter scarper examen ende torture gebracht zijnde de waerheyt van dien niet en heeft willen bekennen. Ende nochtans bij informatie ende vehemente indicien grootelicx gedefameert is over lange jaeren met tooverie omme gegaen ende haer geneert t' hebbende. Zulcx Scepenen regardt nemende op de qualiteyt van den persoen ende [centen…en] van denzelve in de voorsz. examen gesciet bevinden ende aenmercken kennen d' opstinaetheyt ende malignatie[5] van den voorsz. gevangen. Zulcx dat zij ongecorrigeert niet en behoirt te blivene. Soe sustineerde ende concludeerde Jacob Hoely als gemachtigde van die voorsz. Bailliu dat Willemtgen voorsz. ende omme saicke voorscreven bij scepenenvonnisse gebannen zal worden uuyter stede van Schoonhoven ende 's Landts van Bloys ten eeuwigen daege ende daer niet wederomme inne te commene op peijne van lijfvelicken gestraft te wordene. Ende voorts te betalen tot proffijte van den Coninckliycke Majesteyt voor een cuile amende de somme van hondert Carolus guldens ofte anders gecorrigeert te wordene zulcx als Scepenen bevinden zullen uuyter deductie van der saicke naer rechte te hehoren. Wair tegens van wegen den gevangen ende gedaechde bij Jacob Veen Jansz. geseyt worde dat ten geheelicken alle die feyten hair bij den Bailliu opgeleyt ontkende ende concludeerde uuyt diversche middelen, in 't lange bij monde verhaelt ende oick in scriptis overgeleyt dat die Bailliu verclairt sal worden in sijnen eysch ende conclusie hij op den gevangen genomen heeft niet ontfanckelick te zijne ende voorts gecondemneert die voirsz. gevangen uuytter vangenisse t' onslaen, costeloes ende scadeloes ende het geinterdicteert van gelijcke meer te doen, ende die gevangen ten verclaeren saner puer innocent[6] van 't angeseyde feyt bij hem angheseyt, ende hem voorts te condemneeren in alle die costen van desen processe, scade ende intereste die gedaechde ende gevange gehadt ende geleden heeft tot [ge...] vonnisse. Scepenen pertijen in 't lange gehoirt ende alle die stucken ende munimenten in rechte geexhibeert ende overgeleyt sijnde met ripelicheyt gevisiteert hebbende, hebben die voirsz. gedaegde ende gevangen gebannen ende bannen mits desen uuytter stede van Scoonhoven ende 's Lants van Blois daer uuyt te blijven ten eeuwigen dagen ende niet weder inne te comen op lijffelicken gestraft te worden, condemneeren die voorsz. gedaechde ende gevangen in de coste ende myse van justitie tot taxatie ende moderatie van Scepenen. Actum op den 21en novembris anno 1567[7] bij Meerten Bouwensz. Jan Gerritsz. Dirck Aertsz., Jacob Jansz., Jacob Fransz., Bartolomees Cornelisz. ende Egbert Melchiorsz. Scepenen van Scoonhoven. Mijn present

Jan van Hoeff

fol. 44 **<u>1568</u>**

[1] *Ibidem*. Sustineeren. Beweren; argumenteeren; aanvoeren; staande houden.
[2] Margaretha van Parma (1522-1586), landvoogdes over de Nederlanden van 1559 tot 1567.
[3] Vrijdag 15 september 1567.
[4] Stolwijk, gem. Krimpenerwaard, prov. Zuid-Holland.
[5] *GTB.* Maligneeren; Kwaaddoen, bedriegen, kuipen. Soms ook in den zin van: kwaadspreken, beschimpen.
[6] Saner puer innocent; Min of meer te vertalen als: volkomen onschuldig als een pasgeboren kind.
[7] Dinsdag 21 november 1567.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

Alzoe Joost Cornelisz. in de wandelinge genaempt den Blauwen alhier jegenwoordich gevangen ende gedaechde hem vervordert gehadt heeft op den 25en aprilis laetsleden zijnde droncken wel ende sadt te commene voor die duere ende huyse van Cornelis Andriesz. zijnen vadere sweerende met fortsen, daer inne zijn, maeckende groot rumoer ende stellende die geheele straete ende gebuerte overeynde. Jae, dat arger es, binnen den voorsz. huyse gecommen zijnde, heeft hem aldaer jegens zijnen voorsz. vader seer fortselicken ende geweldelicken aengestelt maeckende het al verbuert naer zijnen appetijte, inder voegen dat zijnen vader zijns ende zijnder huysvrouwen lijfs bevreest zijnde heeft moeten zijn eygen huys ruymen ende wijcken. Dit noch niet genoeg zijnde heeft hem vervordert naer dat hij doer die voorsz. gebueren die binnen denzelven huyse gecommen waeren ter ontsettinge van zijn voorsz. vader ende schoonmoeder uuyten huyse geslooten waeren wederomme te nemen een deel steenen uuyter straeten, omme daer mede zijnen quade wille te gebruyckene. Ende alzoe hem van eenige lansknechten aldaer voor bij gaende versproken ende gevraecht worde wat hij in huys hadde ende wie dat hij steenigen wilde, heeft daer op wel fortselicken geantwoort “Het is mijns vaders huys, mach ick daer mede nyet mijnen wille doen". Ende commende alzulcx andermael voor den voorsz. huyse ende duere, poogende wederomme daer inne te commene. Ende ’t zelve niet kennende effectueren heeft hem vervordert tot twee diverssche reysen te climmene op den luyffen[1] van den voorsz. huyse ende die derde reyse daer op gecommen zijnde heeft metterdaet met zijn voet ’t glas ten halff wegen uuyt ende in waere gestoten. Ende daer duer gevallen binnen den voorsz. huyse. Ende alzoe zijnen voorsz. vader ende schoonmoeder ’t voorsz. huys geweken waren, zulcx dat hij zijnen quaede wille ende fortse aldaer niet en koste gebruycken heeft genomen in zijnen handen den spiesch, ende die duere van den voorsz. huyse open gedaen, ende staende in de duere van den voorsz. huyse heeft ’t spits van den voorsz. spies gehouden ter straetenwaerts inne jegens ’t gemeene volck dair aldaer duer ’t voorsz. rumoer vergadert waeren roepende: Wie wil, Wie wil, het is mij all evens, en vooral, zulcx dat sommige van dien omme arger ende meerdere inconvenienten te beletten genoorsaeckt zijn geweest de voorsz. spies uuyt zijnen handen te vringene ende ’t ontweldigen. Ende want alle dese voorsz. fortsen, gewelden ende insolentien mit wapenen bij den voorsz. gevangen jegens zijnen voorsz. vader, ende binnen den huyse van denzelven gepleecht, zijn saicken van quaeden exempele tenderende tot quaeder consequentie ende consequentelicken tot achterdeel van ’t gemeene welvaren die niet behoren ongecorrigeert te blijven, maer gestraft te wordende anderen ten exempele. Concluderende daeromme die voorsz. Bailliu dat de voorsz. Joost Cornelisz. gevangen ende gedaechde omme saicken voorscreven bij scepenenvonnissee

fol. 44v. gecondempneert sal worden verbuert te hebben jegens die Coninclijcke Majesteyt zijn lijff ende alle zijn goede. Ofte gecondempneert zal worden die Coninclijcke Majesteyt te dienene op die galeye zijn levensdage lanck met confiscatie van alle zijnen goeden als voiren. Ofte gecondempneert zal worden verbeurt te hebben zijn rechter handt volgende d' ordonnantie deser stede ofte ter alzulcke anderen fynen ende conclusie als Scepenen bevinden zullen uuyter deductie van der saicke in goeder conscientie ende justitie naer rechte te behoren.
Scepenen gehoirt ’t gene bij ende van wegen den gevangen tot sijnder defentie geallegeert es ende gevisiteert hebbende d' informatie met die verificatien daer toe dienende bij den Bailiu geexhibeert hebben den voirsz. gevangen gecondemneert ende condemneeren mits desen den Coninclijcke Majesteyt te dienen op die galeyen den tijt van twaleff jaren an een volgende ende verclaren allen sijnen goeden ten proffijte van zijne mat. geconfisqueert te zijn. Actum op den 15en may anno 1568[2], present Scepenen Maarten Bouwensz., Jan Gerritsz. de Bruyn, Dirck Aertsensz., Jacob Jansz., Jacob Fransz., Egbert Melchiorsz. ende Wouter Cornelisz. Mijn present

Jan van Hoeff

Alle die voorsz. Scepenen verclairen geen goeden te weten den voorsz. gevangen toecomende. Actum ten daghe ende ter presentie als vooren.

fol. 45 Op ’t versouck bij Jonckheer Aernoult van Wassenhove, Bailliu van Schoonhoven ende ’s Lants van Blois, an Scepenen ende gerecht der selver stede gedaen, op ende tegens Jacob Veen Jansz. gevangen nopende dat hij contendeert[3] dat hem toegelaten sal worden dat die voirsz. gevangen volgende sijne voergaende informatie ende geexhibeerde stucken ende munimenten geleyt sal worden ter scerper examen, omme d' selve gehoirt, voorts tegens hem geprocedeert te worden naer behoeren. Scepenen gehoirt ’t voirsz. versouck ende d’ voorsz. informatie ende munimenten bij den Bailliu overgeleyt, wel ripelick gevisiteert ende duerlesen hebbende, appoincteren[4] voor recht dat die Bailliu den voirsz. gevangen sal moegen te recht stellen, mits hem houdende in besloten vangenisse, ende tegens hem nemen ende doen alsulcken eysch ende conclusie als hij te rade bevinden sal, ende die voirsz. gevangen daer tegens gehoirt sijnde sullen Scepenen voorts in den saicke ordonneren, sulcx

[1] *GTB*. Loive; luifel, afdak.
[2] Woensdag 15 mei 1568.
[3] *GTB*. Contendeeren; met klem verzoeken; trachten te verkrijgen; dringend verlangen, eischen, vorderen.
[4] *Ibidem*. Appoincteeren, appointeeren; bepalen, beslissen, als uitspraak geven.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

sijluyden in hoere conscientie ende naer rechte bevinden sullen te behooren. Ende angaende die versochte sententien tegens Joost Robaert ende Baernt die goutsmit medegevangens, hebben Scepenen als noch gehouden in deliberatie van rade. Aldus geaccordeert op den 8en july anno 1500 acht ende t' sestich[1], present Scepenen van Scoonhoven Meerten Bouwensz., Jan Gerritsz. de Bruyn, Dirck Aertsensz., Jacob Jansz., Jacob Fransz., Egbert Melchiorsz. ende Wouter Cornelisz. In kennisse van mijn

Jan van Hoeff

fol. 45v In der saicke hangende voor den Gerechte der stede van Schoonhoven tusschen Joncheer Aernoult van Wassenhoven, Bailliu van Schoonhoven ende 's Landts van Bloys, in cas van delict ter eenre. Op ende jegens Dirck Jansz. alias 't Boergen alhier gevangen ende gedaechde ter andere. Contenderende die voorsz. Bailliu dat alzoe de voorsz. Dirck Jansz. hem vervordert gehadt heeft contrarie in verwachtinge ende versmadenisse van Coninclijcke Majesteyts diverssche ende iterative[2] placcaten ende edicten te laten inrolleren ende inscriven in den dienst van Coninclijcke Majesteyts vianden. Jae, dat arger is hem mede te bevinden in den slach gesciet tot Oosterwele[3] hebbende voer sijn geweer een spies in sijn hant aldaer hij 't ontcommen is up een hoyscelff ende hem zulcx gedraegen als een oproerich sediteus, weerspannich ende rebel[4] van zijne voorsz. Majesteyt. Dat mede zeeckeren tijt geleden hij hem gevonden heeft ten huyse van zijnen vader ende nae dat hij daer gegeten ende gedroncken hadde, ende vandaer gesceyden zijnde is wederomme wel vol ende sat sijnde gekeert. Ende aldaer met grooter insolentie uuyt ofte inne geworpen ende gesmeten de glaesen van den voorsz. huyse. Boven desen mede geweest te zijne tot diverssche stonden voor die duere van zijn huysvrouwe moeder, willende met groot gewelt daer binnen zijn, heeft zulcx de duere met gewelder daet op gelopen, bedrijvende aldaer groot gewelt ende dartelheden van potten, pannen ende andere tinnewerck an 't stucken te smijten ende uuyten huyse te worpen. Ende maickende het al verbuert nae zijnen appetijte, inder vougen dat zijnen voorsz. scoonmoeder hairs lijff bevreest zijnde genootsaeckt is geweest uuytten huyse te sceydende. Ende haer in een ander huys 't onthoudene ende meer andere gewelden ende insolentien bij hem geperpetreert te zijne. Al breder blijckende bij zijn eygen confessie daer van zijnde. Ende want 't gundt voorsz. is zijn saicken van zeer quaeden exempele ende consequentelicken tot achterdeele van 't gemeene welvaren. Ende niet behoiren ongecorrigeert te blijven, maer gestraft te wordene anderen ten exempele. Concludeerde daeromme die voorsz. Bailliu dat Dirck Jansz. voorsz. omme saicken voorscreven ende volgende Coninclijcke Majesteyts placcaten bij scepenenvonnisse gecondempneert zal worden geexecuteert ende geworicht te wordene metter coorde datter die doot naer volcht. Ende alle zijne goeden verbeurt te wordene geconfisqueert tot proffijte van zijne Majesteyt ofte anders geexecuteert te wordenen datter die doot naer volcht met confiscatie van zijne goeden zulcx als Scepenen bevinden zullen in goeder justitie ende conscientie naer rechte te behoren. Scepenen gesien d' informatie ende confessie van den gevangen mitsgaders sekere[5] placcaten, missive ende meerdere stucken ende munimenten bij den Bailliu overgeleyt ende in rechte geexhibeert ende daer op wel ripelick gelet ende overwogen ende geconsulteert

fol. 46 hebbende 't gene in desen behoirt geconsidereert ende overwogen te sijn doende recht van wegen Coninclijcke Majesteyt onsen Genadige Heere hebben den voirsz. gevangen ende gedaechde gecondempneert ende condemneeren mits desen gerecht te worden mitter swaerde sulcx datter die door naer gevolcht, ende 't lichaem gebrocht te worden ter geweyder plaetsche, ende verclaeren allen sijnen goeden ten proffijte van zijne Majesteyt geconfisqueert te sijn. Actum op den 4en augusti anno 1568[6], present Scepenen van Schoonhoven Meerten Bouwensz., Jan Gerritsz. de Bruyn, Dirck Aertsensz., Jacob Jansz., Jacob Fransz., Egbert Melchiorsz. ende Wouter Cornelisz. Ende die voirsz. Scepenen verclairen 't geen goeden te weten den voirsz. gevangen toebehoerende. In kennisse van mijn

Jan v. Hoeff

fol. 46v Inder zaecke hangende voor den Gerechte der stede van Schoonhoven tusschen Jonckheer Aernoult van Wassenhove, Bailliu van Schoonhoven ende 's Landts van Bloys, Eysscher in cas van delict ter eenre. Op ende jegens Jacob Veen Jansz. jegenwoirdich gevangen ende verwerer ter andere sijde. Funderende den eysch seyt ende sustineert die voirsz. Eysscher dat die voirsz.

[1] Maandag 8 juli 1568.
[2] *GTB*. Iteratief; Herhalend, herhaald.
[3] De slag bij Oosterweel vond plaats op 13 maart 1567 ten noordwesten van Antwerpen.
[4] Als geus werd men niet gezien als een vijandelijke soldaat maar als een rebel / opstandeling tegen het wettige gezag.
[5] Sekere, opgelost als; bovengeschreven en nauwelijks leesbaar.
[6] Zondag 4 augustus 1568.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

gevangen ende gedaechde hem vervoucht gehadt heeft in den voerleden getroubeleerden tijt te dispergeren[1], conciperen[2] ende scrijven zeeckere fameuse libellen[3] ofte drie pasquillen[4] tenderende tot seditie, oproerte ende versmadenisse van den oude catholijcxsche religie ende der magistraet deser stede, daer van eenige affgetogen zijn van de middelduere van stedehuys der voirsz. stede, op den 7en octobris anno 1500 ses ende t' sestich[5]. Dat mede volgende zeeckere stucken, ende munimenten den voirsz. Bailliu overgelevert bij mijn heere die Commissaris van wegen zijnder excellentie van de hartoch van Alve op den 4en marty lestleden,[6] zijnde gelijcke gescrifte ende oick bij hem gevangen op den 21en marty daer an volgende[7] voor Scepenen bekent is't selve sijn eygen hant ende geschrifte te sijne. Zulcx dat die voorsz. gevangen ter goeder trouwen procederende niet behoerde t' ontkennen die pretense pasquillen sijn eygen hant ende gescrifte te sijne, heeft nochtans daer op bij den Bailliu ter presentie van Scepenen gehoert ende gevraecht sijnde naer dat hem [ostentie] van den voorsz. pasquillen tegens sijn voorsz. eygen ende bekende gescrifte gedaen es geweest wel t' enemalen ende stoutelicken gelochgent ende ontkent die voorsz. pasquillen geconcipieert ofte gescreven t' hebbende ontkennende gansselicken het geheele inhouden van dien ende sijn lettere niet te zijne. Sonder nochtans ter contrarie genoechsaem ende occulariter blijct uuyte comparitie van den letteren des gevangens voorsz. bekende gescrifte, de voorsz. pasquillen ofte fameuse libellen de hantletteren ende gescrifte van den voorsz. gevangen te sijne, principalicken uuyt het dicht beginnen werkerlick siet, hoe dat hij in 't kiesen sijn siele bewaere ende niet en verliese of de meer soe des gevangens hant ende gescrifte een singulier ende bekende hant es hier bij gevoucht. Dat hij voortijts geweest es een rhetorisijn ende gespeelt heeft sijn personage op de radueys[8] met d' andere sijne rhetorisijns, Jae dat meer is, de voorsz. gevangen gelijcke mesusen daer van hij die magistraet deser stede in de voorsz. pasquillen calumnieert[9] voor den Hove van Hollant t' anderen tijden t' onrecht gedilateert heeft gehadt, pogende onder dexel des voirsz. tijts ende doer middelen vandien, die quade gemeente ende oproerige personen van zijn pertijen zijnde tot

fol. 47 seditie ende oproerte te verwerckene tot verdruckinge van de Coninckklijcke Majesteyt ende die magistraet ende tot schandale van de goede gemeente ende want 't gunt voorsz. is zijn saicken van quaden exempele ende consequentelick tot achterdeel van 't gemeene welvaren ende contrarie Coninclijcke Majesteyts placcaten van date den 25en february anno 1566[10] tot extirpatie van alle die gheenen die poogen, practiseren ende solliciteren omme sijne Majesteyts ondersaten ende gemeente tot ongehoorsaemicheyt te trecken, brengen ofte verleyden. Ofte eenige quade ende scadelicke roepen uuytgeven, spreijen ofte divulgeren[11], uuytgeven ende gemaect die niet behoeren ongecorrigeert te blijven, mer gestraft te wordende andere ten exemple. Ende alsoe d' Eysscher belast es bij seeckere missive van den Hove van Hollant van date den 25en marty anno 1568[12] stilo commun tegens de gevangens zedert Asschenwoensdach lestleden[13] te procederen sommierlick bij de uuyterste straffe ofte anders. Concludeerde daerom die voirsz. Bailliu dat die voirsz. gevangen omme saicken voirsz. ende volgende Coninclijcke Majesteyts placcaten bij scepenenvonnisse gecondemneert sal worden geleyt te wordene ter plaetsen daer men justitie doet, ende aldaer geexecuteert te wordende metten swaerde datter die doot naer volcht, ende voorts allen sijnen goeden tot prouffijte van zijne Majesteyt geconfisqueert ende off die proeve van de Bailliu niet starck genouch en ware omme daer op eijntelicken te sententieren dat die voersz. gevangen geleyt sal worden ter torture. Ofte sal die voorn. gevangen anders crijminelicken an sijn lijff ofte arbitralicken gecorrigeert worden, zulcx Scepenen bevinden sullen te behoeren. Ofte tot alsulcken anderen fijnen ende conclusien als Scepenen bevinden sullen uuyter deductie van der saicke in goeder conscientie naer rechte te behoeren. Maickende in cas van proces eysch van costen ende misen van justitie. Begeerende recht bij ordine. Ende voor antwoorde seijde die voorsz. gevangen ende gedaechde dat hij expres ontkent gescreven, ofte doen scrijffven te hebben zekere fameusse libellen, tenderende tot disfamie van de regierders deser stede ende dat sulcke libellen bij hem gestelt souden sijn an die stedehuys duere. Seggende d' selve anclachte contrarie die waerheyt bij den Eysscher voortgestelt te sijn. So die Bailliu sijne geallegeerde feyt ende anclachte niet en verifieert ofte nummermeer sal coenen verifieren met twe gelooffwaerdige getugen die gevangen niet suspect, ende na rechte niet en soude coenen reprocheren. Insgelijcx oick niet coenen exhiberen noch vertoenen eenige seufficiante informatie hij vercregen heeft gehadt voir dat van zijne begofte vanckenisse genouchsaem sijnde tot probatie van zijne

[1] *GTB*. Dispergeeren; In kleine deelen uiteen doen gaan, uiteen doen vallen; verspreiden, verstrooien.
[2] *Ibidem*. Concipeeren; plannen: voornemen, beramen.
[3] *Ibidem*. Libelle; Boekje, klein geschrift.
[4] *Ibidem*. Pasquillen; Schimpdicht, schotschrift, of beleedigende spotternij in woord of beeld.
[5] Vrijdag 7 oktober 1566.
[6] Maandag 4 maart 1568.
[7] Donderdag 21 maart 1568.
[8] *GTB*. radueys; radius; houten stellage, podium voor toneelvoorstellingen.
[9] Ibidem. Calumineeren. Procederen op ongerechtvaardigde gronden, met valse beschuldigingen of met verheling van strafbare zaken.
[10] Vrijdag 25 februari 1566.
[11] *GTB*. Divulgeeren; Ruchtbaar maken, bekend maken.
[12] Maandag 25 maart 1568.
[13] *http://noble.xs4all.nl/feestdagen.* Aswoensdag viel in 1568 op 7 februari.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

geallegeerde feyt ende voirtstellen, hij hem gevangen te lasten will leggen als hij naer rechte behoert hadde vercregen t' hebben alleer hij sijne begofte vangenisse genouch hadde. Ende daeromme bekenne moet dese sijne gevanckenisse qualicken ende t' onrecht gedaen t' hebben ende geensins funderen mach. In rechte allegerende voerts diversche defentien ende middelen breder in sijne overgeleverde gescreven antwoirde verhaelt tenderende tot zijnder innocentie ende t' onrecht gevangen ende die voirsz. Bailliu niet gesonden geweest te sijn in sijne begonste

fol. 47v vanckenisse ende hem gevangen grotelick in sijn name ende fame mitsgaders in zijn lichame geledeert ende hem geinjurieert t' hebben tot sijne grote scade verdriet, ende sijn wijff ende kinderen daer off hij gehouden es naer rechte reparatie te doen, so hij gevangen van gelijcke vanckenisse ende injurie met sijn gevolch opnieus niet en soude willen aengaen ende lijden van alle dat goet van deser werelt. Concludeerde daeromme die voorsz. gevangen uuyt allen dese sijne voorhaelde redenen, middelen ende motiven dat Scepenen bij huere sententie die voorn. Bailliu condemneeren sullen in sijnen eysch ende conclusie niet ontfankelick, d' selve sijnen eysch met sijn gevolchen geheel ontseggen ende die gevangen absolveren. Ende ter contrarie den selven baelliu condemneeren hem uuytter vangenisse bij provisie costeloos ende scadeloos t' ontslaen ende relaxeren, mist dat hij te vreden es metten baelliu t' allen daghe te procederen ten diffinitive toe sub pena confessie et convicti, versouckende eerste, ende voor all recht gedaen te worden op dese zijne versochte provisie ende maect eysch in cas van proces van costen, scade, intereste ende protesteerde van iniurie. Scepenen, pertijen in 't lange gehoirt 't gene sij noch elcx bij monde gealligeert hebben voor replycke[1] ende duplycke[2] ende mit rijpelicheyt gevisiteert ende duerlesen hebbende den eysch mitte stucken bij den Bailliu overgeleyt ende die scriftelicke antwoort mitsgaders all 't gene daer tegens bij den gevangen ofte van sijnen t' wegen geexhibeert ende geallegeert es ende in desen geconsidereert ende overwogen hebbende all 't gene ter materie dienende was ende overwogen ende geconsidereert behoert te sijn. Ontseggen den gevangen ende gedaechde sijne versochte provisie ende doende voerts recht ten principael hebben den voirsz. gevangen ende gedaechde gebannen ende bannen mits desen uuyt der stede van Schoonhoven ende 's Lants van Blois, daer uuyt te blijven ende niet binnen te comen binnen den tijt van twaleff jaren eerstcoemende op peijne van sijn rechter hant ende wel strengelick gegeeseelt te worden, ende condemneeren den voirsz. gevangen te geven tot prouffijte van sijne Majesteyt een mulcte van vijff ende twyntich Carolus guldens ende voorts in de costen ende mise van justitie tot taxatie ende moderatie van Scepenen. Actum op den 7en augusti anno 1500 acht ende t' sestich[3], present Scepenen van Scoonhoven Meerten Bouwensz., Jan Gerritsz. de Bruyn, Dirck Aertsensz., Jacob Jansz., Jacob Fransz., Egbert Melchiorsz. ende Wouter Cornelisz. In kennisse van mijn

Jan v. Hoeff

fol. 48 In der saicke hangende voor die Gerechte der stede van Schoonhoven tusschen Joncheer Aernoult van Wassenhove, Bailliu van Schoonhoven ende 's Landts van Bloys ende Eysscher ter eenre zijde, op ende jegens Henderick Gerritsz. van Uuytrecht geheeten in de wandelinge Caelcoppgen[4] gedaechde ende gevangen ter andere. Contenderende die voirsz. Bailliu dat alzoe Henrick Gerritsz. voorsz. hem vervordert gehadt heeft gesonts lichaems te gaen bedelen ten platten lande contrarie placcaten, nyet tegenstaende hij daeromme tot Woerden gecondempneert geweest is met een tot hem den andere te geeselen, ende daernae medegevangen geweest te zijn ter Goude ende aldaer uuyter vangenisse ontslegen, midts dat hij moest staen een half uuyre op die kaeck, met twee garden in zijnen armen, ende voorts gebannen den tijt van twee jaeren uuyter voorsz. stede ende vrijdomme vandien, op peijne van meerder correctie. Desen al nyetjegenstaende hem vervordert gehadt heeft dese kermisdage laetsleden gesneden te hebben alhier op die steenen brugge van een vroupersoon eenen burse met gelt, ende hij totten Schout onder die tonne verbercht hadde. Insgelijcx ter zelver tijt mede genomen te hebben uuyt een huysmans sack een burse met gelt, die hij alhier verbercht hadde op 't kerchoff in een dootshooft. Over desen geloopen te hebben in 't land van Woerden met een Corsgen van Schoonhoven, ende met hem aldaer een knevelinge te helpen doen aen een jonge vrouwepersoon, ende den man van den huyse bedwongen te moeten geven de sluetel van zijnen geltkist, daer uuyt zij genomen hebben ontrent hondert Carolus guldens. Van gelijcken geloopen te hebben ontrent twee jaeren geleden met een Jan van Naeltwijck, ende metten zelven tusschen Leyen ende Hairlem afgeset hebbende een lantman, ende denzelven ontnomen 40 Carolus guldens aen gelde, daer van hij genoten heeft voor zijn portie 20 Carolus guldens. Ende voorts meer andere diverssche delicten ende diefverien, zoe van borgers als anders gedaen ende gestolen te hebben, den getaele van dien niet wel onthouden t' hebbende. D' welck saicken zijn van quaeder consequentie, ende consequentelick tot

[1] *GTB*. Replycke, repliek. Antwoord op het eerste verweer van een gedaagde.
[2] *Ibidem*. Dupliek. (hier) De tweede maal dat in een rechtshandeling de gedaagde het woord krijgt.
[3] Woensdag 7 augustus 1568.
[4] Eerder in Gouda veroordeeld, zie hiervoor: SAMH, *Gouda, 0002.177*, fol. 33v, dd. 5 december 1567, hij krijgt in Gouda een mild vonnis wegens jeugdige leeftijd.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

achterdeele van ’t gemeene welvaren, die niet behoren ongecorrigeert te blijven, maer gestraft te wordene anderen ten exempele. Concludeerde daeromme die voorsz. Bailliu dat Hendrick Gerritsz. voorsz. omme saicken voorsz. bij scepenenvonnisse gecondempneert zal worden gehangen ende geworcht te wordene metter coorde, datter die doot naer volcht, ende alle zijne goeden verclaert te wordene geconfisqueert tot proffijte van Coninclijcke Majesteyt. Ofte tot anders lijfvelicken gecorrigeert te wordene datter die doot naer volcht met confiscatie van goeden, zulcx als Scepenen ter goeder justitie ende conscientie bevinden zullen naer rigeur van rechte te behoiren. Scepenen gesien de confessie van den gevangen ende daer op wel ripelick gelet ende geconsidereert ende overgewogen hebbende ’t gene in dese gehoirt, geconsidereert ende overwogen te sijn doende recht van wegen Coninclijcke Majesteyt

fol. 48v Onse Genadige Heere als Grave van Hollant, heer van Schoonhoven ende ’s Lants van Blois, hebben den voirsz. Hendrick Gerrits gevangen om redenen henluyden daer toe porrende[1] gecondemneert ende condemneeren mits desen gerecht te worden mitten swaerde sulcx datter die doot naer volcht het lichaem gebrocht te werden ter gewijder plaetsche, ende alle sijnen goeden ten prouffijte van den Majesteyt geconfisqueert te sijn. Actum op den naestlesten octobris anno 1568[2], present Scepenen van Schoonhoven Meerten Bouwensz., Jan Gerritsz., Dirck Aertsensz., Jacob Jansz., Jacob Fransz., Egbert Melchiorsz. ende Wouter Cornelisz. Present

Jan v. Hoeff

Die voirsz. Scepenen verclairen niet te weten eenige goeden den voirsz. gevangen toe te comen. Actum ten daghe ende present Scepenen als vooren. Mijn present

Jan v. Hoeff

fol. 49 Dat alzoe die voorsz. Symon Jansz.[3]

fol. 49v In der saicke hangende voor die Gerechte der stede van Schoonhoven tusschen Joncheer Aernoult van Wassenhove, Bailliu van Schoonhoven ende ’s Landts van Bloys, Eysscher ter eenre op ende jegens Symons Jansz. van Oudewater geseyt in de wandelinge Vrouch Bedorven ofte Swarte Symon gevangen ende gedaechde ter andere. Contenderende die voirsz. Bailliu dat alzoe de voorsz. Symons Jansz. hem vervordert gehadt heeft zeeckeren tijt van jaeren te teeren op den huysman. Jae, dat arger is hem begeven gehadt contrarie ende in verachtinge van Coninclijcke Majesteyts diverssche placcaten in der dienst van de Majesteyt vianden. Ende hem te laten inscriven ende inrolleren voor haeckgescut[4] onder den hopman Vuchtenbrouck tot Vianen, zonder alvoren visie geeyscht t’ hebbene van die voorscrieven hopmans bestelbrieven ofte commissie, ende aldaer ten tijde als die schermutsinge gesciede op die wacht, hij mede die wacht helpen houden heeft mit eenige rotten van zijn veendel, daer van die andere metten anderen veendels ter neder geleyt worde, ende ontcommen te zijne, midts dat hij met zijn voorsz. regiment voorneemstich was [..omen.] [d.sen]. Ende die noch niet genomen zijnde, accumuleerende d' eene quade op den andere perseverende in sijne quade wille, heeft corts daer naer hem begeven in besoldiginge van Graeff Lodwijck ontrent Groeningen jegens zijne voorsz. Majesteyt aldaer hij mede doen die knechten van den voorsz. Grave Lodewijck geslegen worden, metten anderen hoop die vlucht genomen heeft. Ende hem zulcx gedragen als een oproerich seditieus wederspannich van zijne voorsz. Majesteyt. D' welcke saicken zijn van quaeder consequentien. Ende tot versmadenisse van Coninclijcke Majesteyts iterative placcaten jegens dezelve uuytgegeven ende gepubliceert. Die niet behoiren ongecorrigeert te blijven, maer gestraft te wordene anderen ten exempele. Soe concludeerde die voorsz. Bailliu nomine officii[5] zoe hij procedeert Eysscher, dat Symon Jansz. voorsz. omme saicken voorscreven, bij scepenenvonnisse gecondempneert te wordene gerecht te worden metten zwaerde datter die doot naer volcht, ende alle zijnen goeden verclaert te wordene tot proffijte van Coninclijcke Majesteyt geconfisqueert. Ofte anders lijfvelicken geexecuteert te wordene zulcx als Scepenen in goeder justitie bevinden zullen naer rigeur van rechte te behoren. Scepenen gesien ende gevisiteert die gewillige confessie van den gevangen ende mit rijpen deliberatie van rade daer op gelet ende geconsidereert ende overgewogen ’t gene in desen behoirt geconsidereert ende overgewogen te sijn doende recht van wegen Coninclijcke Majesteyt onse Genadige Heere als Grave van Hollant, heere van Schoonhoven ende ’s Lants van

[1] *GTB*. Porren; in beweging brengen.
[2] Woensdag 30 oktober 1568.
[3] Verder niets vermeld.
[4] *GTB*. Haak. De naam van zeker zwaar handvuurwapen dat zijn naam waarschijnlijk ontleent aan de haak die van onderen aan de loop was gesmeed, en die den terugstoot moest opvangen. Haeckgescut, een schutter die met een dergelijke haak was uitgerust.
[5] Nomine officii, uit hoofde van zijn ambt.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

Blois hebben den voirsz. Symon Jansz. gevangen gecondemneert ende condemneeren mits desen gerecht te worde mitter swaerde sulcx datter die doot nae volcht, ende 't lichaem gebrocht te worden ter gewijder plaetsche ende verclaren allen sijnen goeden ten prouffijte van sijne Majesteyt geconfisqueert te sijn. Actum op den naestlesten octobris anno 1500 acht ende t' sestich[1], present Scepenen van Scoonhoven Meerten Bouwens, Jan Gerritsz. Dirck Aertsensz. Jacob Jansz. Jacob Fransz. Egbert Melchiorsz. ende Wouter Cornelisz. Mijn present

Jan v. Hoeff

Die voorsz. Scepenen verclairen niet te weten eenighe goeden den voirsz. gevangen tot [con.ter]. Actum ten daghe ut supra. Present

Jan v. Hoeff

fol. 50 In der saicke hangende voor die Gerechte der stede van Schoonhoven tusschen Joncheer Aernoult Zegers van Wassenhove, Bailliu van Schoonhoven ende 's Landts van Bloys ende Eysscher, ter eenre. Op ende jegens Sebastiaen Gijsbertsz.[2] uuyt Polsbrouck[3] gezeyt in de wandelinge Cooman gedaechde ende gevangen ter andere. Contenderende die voirsz. Bailliu dat alzoe de voorsz. Sebastiaen Gijsbertsz. hem vervordert gehadt heeft gesont lichaems te teerene op den huysman contrarie Coninclijcke Majesteyts placcaten niet jegenstaende hij daeromme tot Schoonhoven gebannen geweest is, den tijt van twee jaeren, op peijne van wel strengelick gegeesselt te wordende. Ende daernae mede gevangen geweest te zijn tot Uytrecht, overmidts dat hij hem laten inrolleren ende inscriven hadde in den dienst van den Coninclijcke Majesteyt vianden, ende geperpetreert heeft gehadt eenen nederslach aen die persoon van eenen Jan Maertensz. van Oudewater. Ende aldaer ter cause vandyen gerapporteert hebbende sententie ende banissemente op die galeyen. Is nochtans in 't reysen derwaerts ende verhement zijnde onder [..n] [gelopen], aldaer bij zeeckere persoonen [vermo..t] zijnde met andere zijnen complicen listelicken van uuyten boeyen ontslagen, ende die ijsers an t' stucken gebrocken violerende Coninclijcke Majesteyts gevangenisse ende hem alzoe wederomme begeven in dese landen ende want 't gundt voorsz. is zijn saicken van zeer quaeder consequentien ende consequentelicken tot achterdeele van 't gemeen welvaren, die niet behoren ongecorrigeert te blijven, maer gestraft te wordene anderen ten exempele. Soe concludeerde die voorsz. Bailliu dat Sebastiaen Gijsbertsz. voorsz. omme saicken voorscreven gecondempneert zal worden gehangen ende geworcht te wordene metter coorde datter die doot naer volcht. Ende alle zijnen goeden verclaert te worden geconfisqueert tot proffijte van Coninclijcke Majesteyt. Ofte anders lijfvelicken gecorrigeert te wordene datter die doot naer volcht, zulcx als Scepenen in goeder justitie ende conscientie bevinden zullen naer rigeur van rechte te behoren. Scepenen gesien die goetwillige confessie van den gevangen ende anderen stucken bij den Bailliu overgeleyt daer op wel ripelick gelet ende geconsidereert ende overgewogen hebbende 't gene in desen behoirt geconsidereert ende overgewogen te sijn doende recht van wegen Coninclijcke Majesteyt onse Genadige Heere als Grave van Hollant, heere van Schoonhoven ende 's Lants van Blois hebben den voirsz. Sebastiaen Gijsbertsz. gevangen gecondemneert ende condemneeren mits desen gerecht te worde mitter swaerde sulcx datter die doot nae volcht ende 't lichaem gebrocht te worden ter gewijder plaetsche ende verclaeren alle sijnen goeden ten prouffijte van sijne Majesteyt geconfisqueert te sijn. Actum op den daghe ende ter presentie van Scepenen als vooren.[4] Mijn present

Jan v. Hoeff

Die voorsz. Scepenen verclairen niet te weten eenighe goeden den voirsz. gevangen toebehoeren. Actum ten daghe ut supra. Mijn present

Jan v. Hoeff

fol. 50 5 Blanco

fol. 51 Alsoe Herman Evertsz. gebooren van Amstelredam hem vervordert gehadt heeft seeckeren tijt te gaen bedelen langes die landen ende te leven op den huysman. Ja, dat erger is, te collecteren

[1] Woensdag 30 oktober 1568.
[2] Eerder in Schoonhoven en Utrecht veroordeeld, zie hiervoor: SAMH, *Schoonhoven, 1058.82*, fol. 17, dd. 17 september 1564 en http://www.hetutrechtsarchief.nl/onderzoek/onderwerpen/criminele-sententies, *Register van criminele sententies 1558-1570*, fol. 267-267v, dd. 26 juni 1567.
[3] Polsbroek, gem. Lopik, prov. Utrecht.
[4] Woensdag 30 oktober 1568.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

ende vergaderen onder die huysluyden sekere peren ende eyeren die hij mit Pouwels Willemsz. sijn macker weder vercoft heeft, 't welck sijn saecken van quader consequentie ende contrarie Coninclijcke Majesteyts placcaten die niet behoiren ongecorrigeert te blijven mer gestraft te worden anderen ten exemple. So concludeerde Pietter van Cats, Bailliu van Scoonhoven ende 's Lants van Blois, dat die voirsz. Herman Evertsz. gevangen ende gedaechde om saicken voirsz. bij scepenenvonnisse gecondempneert soude worden gestraft te worden mitter coorde sulcx datter die doot naer volcht volgende die voirsz. placcaten ofte anders criminalicker gecorrigeert te worden sulcx als Scepenen bevinden sullen naer exigentie van den saicke te behoiren. Wair tegens die voirsz. Herman Evertsz. seyt dat hij begeerde genade ende geen recht. Scepenen gesien die voirsz. gevangens confessie mitsgaders die placcaten ende andere stucken bij den Bailliu overgeleyt ende daer op wel ripelick gelet ende regard genomen hebbende op die pijn ende geesselingen den voirsz. gevangen in de torture ende scerper examen aengedaen hebben den voirsz. Herman Evertsz. gebannen ende bannen mits desen terstont ende sonder vertreck te gaen uuyt der stede van Soonhoven ende 's Lants van Blois daer uuyt te blijven ende niet inne te comen den tijt van 25 jaren eerstcomende op peijne van wel strengelick gegeesselt ende gebranteyckent te worden. Actum op den 12en octobris anno 1569[1], Scepenen Jan Gerritz., Dirck Aertsensz., Jan Bouwensz., Egbert Melchiorsz., Cornelis Jansz., Willem Claesz. ende Cornelis Jacobsz.

fol. 51v Alsoe Pouwels Willemsz. tegenwoirdich gevangen geboren van Aesten[2] hem vervordert gehadt heeft gesonts lichaems seeckeren dagen te gaen bedelen langes die landen, levende ende teerende op den huysman ende van henluyden te collecteren ende vergaeren sekere peren ende eyeren die hij mit sijn macker Herman Evertsz. weder vercoft heeft, all contrarie des Majesteyts placcaten tegens den vagabonden ende ledichgangers uuytgegeven ende geexpedieert. So concludeerde Pieter van Cats[3] Bailliu van Scoonhoven ende 's Lants van Blois, dat die voirsz. Pouwels Willemsz. om saicken voirsz. bij scepenenvonnisse gecondemneert sal worden gehanden ende geworcht te worden mitter coorde sulcx datter die doot naer volcht all navolgende die voirsz. placcaten off anders crimineliker gecorrigeert te worden sulcx als Scepenen bevinden sullen naer exigentie van der saecke te behoiren. Wair tegens die gevangen seyde dat hij begeerde genade ende geen recht. Scepenen gesien die confessie van den voirsz. gevangens mitsgaders die placcaten ende andere stucken bij den Bailliu overgeleyt ende daer op wel ripelick gelet ende regard genomen hebbende op die geesselingen ende toormenten den voirsz. gevangen in de torture ende scerper examen aengedaen hebben den voirsz. Pouwels Willemsz. gebannen ende mits desen terstont te gaen uuyt der stede van Soonhoven ende 's Lants van Blois daer uuyt te blijven den tijt van 25 jaren eerstcomende ende middelertijt daer niet inne te comen op peijne van wel strengelick gegeesselt ende gebranteyckent te worden. Actum op den 12en octobris anno '69[4], present Scepenen ut supra als vooren.

fol. 52 Alsoe bij voorgaende informatien ende oeck goetwillige beleydenisse gebleecken es dat Pieter Ariensz. gecontumaceerde[5] ende gedaegde gedelinqueert ende geperpetreert heeft een dootslach ende nederslach op den 15en decembris anno 1500 acht ende t' sestich binnen deser stede in den persoen van Jacob Cornelisz. Heyligendach ter nedergeleyde ende ter cause van dien die voirsz. Pietter Ariensz. van wegen die Bailliu van Scoonhoven ende 's Lants van Blois tot drie reysen bij den gezworen bode rechtelicken verdachvaert ende oeck vierdemael ex superabundanti geweest es omme hem hier op in persoen te comen verantwoirden, nochtans hem selven kennende culpabel niet gecompareert maer diffailiant gebleven es. Doer welcken die voirsz. Pieter Ariensz. gehouden wordt voir verwonnen ende 't voirsz. delict ende dootslach geperpetreert gehadt t' hebben. Concludeerde daeromme Pieter van Cats, Bailliu van Scoonhoven ende 's Lants van Blois, dat Pieter Ariensz. voirsz. uuyt saicke als vooren ende uuyt crachte van den vier diffaulten tegens hem (overmits sijn non comparitie) gegeven, bij scepenenvonnisse verstecken soude worden van alle sijne exceptien declinatoir, dilatoir ende peremptoir weeren ende defentien die hij in dese saicke hadde moegen doen ende proponeren ende voorts gebannen te worden uuytter stede van Scoonhoven ende 's Lants van Blois ten eeuwigen dagen. Ende daer niet wederomme inne te comen op verbeurte van zijn lijff, ende alle sijne goeden verclairt te worden geconfisqueert tot prouffijte van sijne Majesteyt. Begerende recht bij ordine. Scepenen gesien ende gevisiteert hebbende 't intendit mit die verificatien daer toe dienende bij den voirsz. Bailliu overgeleyt ende geexhibeert verclaren den voirsz. Pieter Ariensz. overmits sijn non comparitie contumax ende versteecken hem van allen sijn exceptien declinatoir, dilatoir ende peremptoir weerden ende defentien die hij in dese hadden moegen doen ende proponeren, ende

[1] Zondag 12 oktober 1569.
[2] Asten, prov. Noord- Brabant.
[3] Van Berkum (1762) 563. Pieter van Catz, by provisie, in 't jaar 1569, en bediende het 1 jaar.
[4] Zondag 12 oktober 1569.
[5] *GTB*. Gecontumaceerde, Iemand die uit wederspannigheid niet in rechte verschijnt, het recht ontnemen om zich te verdedigen.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

bannen voorts den voirsz. Pieter Ariensz. uuytter stede van Scoonhoven ende ’s Lants van Blois ten eeuwigen dage daer uuyt te blijven ende niet wederomme inne te comen op verbeurte van zijn lijff ende verclaren allen sijnen goeden ten prouffijte van den Coninclijcke Majesteyt geconfisqueert. Actum op den 9en decembris anno 1569[1], present Scepenen van Scoonhoven Jan Gerritsz. de Bruyn, Dirck Aertsensz., Jacob Jansz., Jacob Fransz. ende Cornelis Jaspersz. Mijn present

Jan v. Hoeff

Die voirsz. Scepenen verclairen ’t geen goeden te weten den voirsz. gecondemneerde toebehoert. Actum ten daghe voirseyt. In kentenisse van mijn

Jan v. Hoeff

fol. 52v Tussen Pieter van Cats, Bailliu van Scoonhoven ende ’s Lants van Blois, Eysscher ter eenre op ende jegens Ghijsbert Crijnen gebooren van Wijck te Duerstede[2] in de wandelinge genaemt Bouwmeester, gevangen ende gedaegde ter andere sijde. Contenderende die voirsz. Bailliu dat also die voirsz. gevangen hem vervordert heeft gesonts lichaems ongebonden te loopen langes die landen levende ende terende op den huysman contrarie zijne Majesteyts placaten ende daerenboven te stelen tot Campen[3] drie hemden daer hij voor ontfangen heeft twintich stuvers, ende drie hemden die bij hem vercoft sijn ’t stuck om seven groot. Dat hij oick gestolen heeft tot Ossane in Waterlant[4] een paer boxen die hij tot Amstelredame vercoft heeft om twintich stuvers, ende noch tot Amorsfoert[5] gestolen t’ hebben seven stuvers uuyt een vrouwentas ende meer gestoelen soude hebben, hadde hij daer toe coenen geraecken dat hij oick mit eenen Meeusgen die geexecuteert is met die coerde helpen stelen in Achtienhoven[6], gelegen onder die proesteije van Sint Jans t’ Utrecht, een vrouwenrock ende dat hij uuyt oirsaicke voirsz. tot Amersfoert gevangen, gegeesselt ende gebranteyckent ende gebannen is geweest eeuwelicken op verbeurte van sijn lijff ende dat arger es dat hij dair nae hem vervordert heeft mit sijn complicen, tot vijffnen in ’t getale toe, te helpen doen een knevelinge after Culenborch in een buyrscup aldaer sij binnen den huyse twe manspersoenen, een vrouw met een jongen met coerden bonden ende an gelt namen t’ samen omtrent 12½ stuvers mit diversche clederen, tinnewerck ende andere goeden ende noch meer gestoelen souden hebben hadden sij meer coenen vinden ofte gecrijgen ende dat hij gevangene noch hem vervordert heeft te doen ende perpertreren veele ende diversche diefverien als van hemden, clederen als anders. So tot Aernhem, buyten ende binnen der stadt van Utrecht alhier binnen Scoonhoven ende ellewerts ende oick te helpen steelen binnen Vianen omtrent ’t casteel, seeckere gelt ende dat hij van ’t selve gelt voirsz. portie gehadt heeft vier eynckele daelders, een gouwen penning waerdich sijn vier ofte vijftalve Carolus guldens ende noch tien penningen ’t stuck van seven stuvers ende dat bij hem oick gepleecht sijn noch andere quade feyten als bij avont te loopen binnen ’s huys ende climmen over die muyren als all breder blijckt bij des voirsz. gevangens willige confessie daer van sijnde ende want ’t gunt voirsz. es sijn saicken van seer quader consequentie ende consequentelicken tot achterdeel van ’t gemeene welvaren die niet behoren ongecorrigeert te blijven mer gestraft te wordene, andere ten exemple. So concludeerde die

fol. 53 voirs. Pieter van Cats, Bailliu van Scoonhoven ende ’s Lants van Blois, dat Ghijsbert Crijnen voirsz. omme saicken voirsz. gecondemneert soude worden bij scepenenvonnisse levendich gebrant te worden an een staeck, sulcx datter die doot nae volcht ofte anders criminelick geexecuteert te worden datter die doot nae volcht, sucx als Scepenen bevinden sullen in goeder conscientie ende nae rechte te behoiren ende allen sijnen goeden ten prouffijte van den Coninclijcke Majesteyt geconfisqueert te zijn. Scepenen van ’t gene voirsz. es bij des gevangens confessien gebleecken sijnde ende mit rijpelicheyt d' selve confessien gevisiteert ende duerlesen ende overgewogen ende geconsidereert hebbende alle ’t gene in desen behoirt geconsidereert ende overwogen te sijn doende recht ten versoucke van den voirsz. Bailliu in den name van den Coninclijcke Majesteyt als Grave van Hollant, heere van Scoonhoven ende ’s Lants van Blois, onsen Genadige Heere hebben den voirsz. Ghijsbert Crijnenz. gevangen uuyt oirsaicke voirsz. gecondemneert ende condemneeren mits desen gehangen ende geworcht te worden mitter coerde sulcx datter die doot nae volcht ende verclaren allen sijnen goeden ten prouffijte van den Coninclijcke Majesteyt geconfisqueert te sijn. Gedaen bij Jan Gerritsz. de Bruyn, Dirck Aertsensz., Jacob Jansz., Jacob Fransz., Egbert Melchiorsz., Cornelis Jaspersz. ende Willem Hoely, Scepenen van Scoonhoven ende gepronuncieert op den 12en aprilis 1500 ende t’ seventich[7] ter presentie van den voirsz. Scepenen ende in kennisse van mijn

[1] Dinsdag 9 december 1569.
[2] Wijk bij Duurstede, prov. Utrecht.
[3] Kampen, prov. Overijssel.
[4] Oostzaan, prov. Noord-Holland.
[5] Sic, Amorsfoert, lees Amersfoort.
[6] Achttienhoven, gem. De Bilt, prov. Utrecht.
[7] Zondag 12 april 1570.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

Jan v. Hoeff

Die voirsz. Scepenen verclaeren niet te weeten eenighe goeden den voirsz. gevangen toebehoerende. Actum op den 12en aprilis voirsz. bij alle die Scepenen voornoemt. In kennisse van mijn

Jan v. Hoeff

fol. 53v Inden saecke hangende voor die Gerechte der stede van Schoonhoven tussen Pieter van Cats, Bailliu van Schoonhoven ende ’s Lants van Blois, Eysscher ter eenre op ende tegens Jan de Lamoer geboren omtrent Camerijck gevangen ende gedaegde ter andere sijde, proponerende d' Eysscher hoe dat die gevangen hem vervordert gehadt heeft sekere dagen gesonts lichaems langes die landen te gaen bedelen ende collecteren gelt, levende ende terende op den huysman, contrarie sijne Majesteyts placaten tegens den vagabonden ende ledichgangers uuytgegeven ende gepubliceert ende daer ten boven noch hem vervordert heeft binnen een huyse binnen ter Goude te doen ende perpetreeren sekere fortschen, volgende die informacie bij den Bailliu in rechten geexibeert. ende also ’t selve voorsz. saicken van quader censequentie ende censequentelicken tot afterstal van ’t gemeene welvaren. So concludeert die voorsz. Bailliu dat die voirsz. gevangen om saicken voirsz. bij vonnisse van Schepenen gecondemneert sal worden wel strengelick gegeesselt ende gebranteyckent te worden ende voorts gebannen uuyt der stede van Scoonhoven ende ’s Lants van Blois daer uuyt te blijven ten eeuwige dagen op verbeurte van sijn lijff mit confiscatie van sijnen goeden. Wairtegens die gedaegde ende gevangen seyde voor antwoort dat hij ontkende eenige fortsche gedaen t’ hebben, ende oick niet gedaen t’ hebben dan omtrent 14 dagen ofte drie weecken gebeden t’ hebben om een penning om goedwille ende mitsdien concluderende tot absolutie. Schepenen gesien d' informatie bij den voirsz. Bailliu overgeleyt ende daer op gehoirt den gevangene ende op alles wel gelet hebbende, bannen den voirsz. gevangen ende gedaegde binnen ’s daechs sonneschijn te gaen uuyt de stede van Schoonhoven ende ’s Lants van Blois daer uuyt te blijven ende niet inne te comen binnen den tijt van ses jairen an een volgende op peijne van wel strengelick gegeesselt te worden. Actum op den 12en july anno ’70[1], present Scepenen Jan Gerritsz., Dirck Aertsz., Jacob Jansz., Jacob Fransz., Cornelis Jaspersz. ende Willem Hoely.

Jan v. Hoeff

fol. 54 Also Cornelis Ariensz. alias ’t Ouwetgen ende Dirck Pietersz. alias Baertman jegenwoirdich gevangens hen vervordert hebben onlancx geleden groot rumoer te maicken binnen torffhuys van d’ heyligeest binnen deser stede ende seer qualicken ende injurioselicken d' heyligeestmeesters toe te sprecken willende mit fortse broot hebben seggende dat d' heyligeest sekere goeden van hoerluyden genoten heeft ende dat die heyligeestmeesters op d' heyligeest goeden dragen hoer bonte tabberden ende daerenboven gedreycht hebben ettelicke huysen an brant te steecken met veel andere dreygementten ende vlouckende woerden die sij dier tijt gebruyckt hebben, ende noch daerenboven hoer vervordert hebben te spelen ende dobbelen inder kerck, ’t welck al sijn saecken van quader consequentie, ende consequentelicken tot afterstal van ’t gemeene welvaaren die ongecorrigeert niet te behoeren te blijven mer gestraft te worden andere ten exemple. So concludeerde Pieter van Cats, Bailliu deser stede van Scoonhoven ende ’s Lants van Blois, dat die voirsz. gevangens uuyt oirsaicke voirsz. lijffelick gestraft sullen worden ende haere goeden ten prouffijte van zijne Majesteyt geconfisqueert ofte anders sulcx als Scepenen bevinden sullen naer exigentie van der saecke te behoeren. Wair tegens die gevangens wel bitterlicken sreten[2] ende seyden dat sij ’t van hoer leven niet meer doen en willen ende dat men huyden voor dese recht wilde [ver...] ontkennen die voorsz. Cornelis gedreycht te hebben eenighe [...] [...] [...].[3]
Scepenen pertijen in ’t lange gehoirt ende gevisiteert hebbende d' informatie bij den Bailliu overgeleyt ende anscou nemende op die jonckheyt der voirsz. gevangens hebben die voorsz. gevangens gecondemneert ende condemneeren mits desen uuyt oirsaicke voirsz. wel strengelicken gegeesselt te worden ende interdicteren henluyden van gelijcke niet te doen ende d' heyligeestmeesters en alle anderen uuyt oirsaicke van desen niet te misseggen ofte te misdoen mit worden ofte wercken op peijne van ander mael wel strengelicke gegeesselt ende gebannen te worden uuyt der stede van Scoonhoven ende ’s Lants van Blois ende absolveren die gevangen van den vorderen eysch ende conclusie bij den Bailliu op henluyden genomen. Actum op den 12en

[1] Zaterdag 12 juli 1570.
[2] *GTB*. Sreten; schreien; met veel bombarie huilen.
[3] Moeilijk leesbaar gedeelte, veel boven-, tussen- en onder geschreven en doorgehaald.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

february anno '71[1], Scepenen Aerst Gerritsz., Jan Bouwensz., Coppen Fransz., Egbert Melchiorsz., Wouter Cornelisz., Willem Hoely ende Symon Jaspersz. Mijn present

Jan v. Hoeff

fol. 54v Blanco

fol. 55 Also Sebastiaen Hubertsz. geboren van Zweten[2] tegenwoirdich gevangen ende gedaegde hem vervordert gehadt heeft onder dexel van werck te soucken te gaen bedelen gesonts lichaems after steden ende landen levende op den huysman ende gemeente een tijt van twe jairen lanck, ende so te loopen vagabonden van 't een lant in 't ander, 't welck sijn saicken van quader exemple ende contrarie Coninclijcke Majesteyts placcaten tot extirpatie van den vagabonden ende andere quatdoenders onlancx gemaict ende uuytgegeven ende consequelticken tot achterdeel van 't gemeene welvaren die niet behoeren ongecorrigeert te blijven maer gestraft te worden andere ten exemple. So concludeerde Jan Claesz. Bourgonigen, als gemachtigde van Jonckheer Adriaen van Bissote, Bailliu der stede van Scoonhoven[3] ende 's Lants van Blois, dat die voirsz. gevangen omme saicken voirs. gecondemneert sal worden wel strengelick gegeesselt ende daerna gebannen te worden uuyt der stede van Scoonhoven ende 's Lants van Blois, daer uuyt te blijven ten eeuwigen dagen ende niet inne te comen op verbeurte van zijn lijff ofte anders gecorrigeert te worden als Scepenen bevinden sullen naer exigentie van den saicke te behoiren. Scepenen gesien die confessie van den voirsz. gevangen hebben den voirsz. Sebastiaen gebannen ende bannen mits desen terstont ende sonder vertreck te gaen uuyt der stede van Scoonhoven ende 's Lants van Blois daer uuyt te blijven ende niet weder inne te comen binnen den tijt van tien jaren eerstcomende op peijne van wel strengelick gegeesselt te worden ende absolveren den gedaegde ende gevangen van den vorderen eysch ende conclusie bij den Bailliu op hem genomen. Actum op den 11en aprilis anno 1571[4], present Scepenen van Scoonhoven Jan Bouwensz., Jacob Fransz., Egbert Melchiorsz., Wouter Cornelisz., Willem Hoely ende Symon Jaspersz. Mijn present

Jan v. Hoeff

fol. 55v Also Commer Aelbertsz. alhier gevangen hem vervordert gehadt heeft gesonts lichaems te loopen vagabontsgewijs opte platten lande sonder te arbeyden ende off mede tot diversche stonden geweest is op craemmaeltijden ende andere vetgien, ende oick daerenboven te converseren[5] ende gemeenscap t' hebben mit veel andere potbouven, knevelaers ende quaetdoenders all contrarie sijne Mats placcaten ende dat hij oick hem vervordert heeft ontrent anderhalff jair geleden sekere knevelaers mit een scuyt te voyren ende betugen tot cleyn Ammers[6] after het vrouwenhuysken aldaer staende, wijsen die voirsz. knevelairs van verde het huys van eene genaemt pater Denotte ende 't selve huys datter een peerboem voor die duer staet aldaer die voirsz. knevelaers hoere voorgenoemde knevelinge volbrocht hebben. Dat hij oick in Berchambocht[7] eenen andere vagabont heeft helpen steelen omtrent ses hondt houpen die sij vercoft hebben op Gouraeckse Sluys. Daervan hij boven die teercosten genoten heeft een stuver ofte twe die hij in sijnen buedel stack, ende dat hij noch heeft helpen steelen ende dootslaen diversche hoenderen ende enden, ende die viscorffven te lichten. All breder blijckende bij sijne goetwillige confessie ende oick ter torture gedaen. Is gemerct all 't selve sijn saecken van quader consequentie ende consequentelick tot afterdeel van 't gemeene welvaren die niet en behoeren ongecorrigeert te blijven mer gestraft te worden andere ten exemple. Soe concludeerde Jan Claesz. Bourgoingen, stedehouder van jonckheere Adriaen van Bissoete, Bailliu der stede van Scoonhoven ende 's Lants van Blois, dat die voirsz. gevangen uuyt oirsaicke voirscr. bij scepenenvonnisse gecondemneert sal worden gehangen ende geworricht te worden mit die coerde, sulcx datter die doot nae volcht ofte anders criminelicken gecorrigeert te worden sulcx Scepenen bevinden sullen in goeder conscientie ende nae recht te behoiren ende allen sijnen goeden ten prouffijte van sijne Majesteyt geconfisqueert te sijne. Wair tegens die gevangen anders niet en seyde dat hij versocht genade ende geen recht. Scepenen gesien des voirsz. gevangens confessie so ter torture als van te vooren ende daernae goetwilgelicken

[1] Vrijdag 12 februari 1571.
[2] Zweten, een (nog) niet geïdentificeerde plaats.
[3] Van Berkum (1762) 563. Adriaan van Bessote in 't jaar 1570 en heeft hetzelfde bedient 2 jaaren.
[4] Zondag 11 april 1571.
[5] *GTB.* Converseeren; Omgaan, verkeeren (met), al dan niet verduidelijkt door *vleeschelijk*: geslachtsomgang hebben met.
[6] Klein-Ammers of Ammerstol, gem. Krimpenerwaard, prov. Zuid-Holland.

[7] Bergambacht, gem. Krimpenerwaard, prov. Zuid-Holland.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

fol. 56 gedaen ende wel ripelicken daer op gelet hebbende ende in desen geconsidereert behoirt geconsidereert te weesen doende recht ten versoucke van den voirsz. stedehouder, van wegen den Coninclijcke Majesteyt als Grave van Hollant, heere van Scoonhoven ende 's Lants van Blois hebben den voirsz. Commer Aelbertsz. gevangen ende gedaegde, gecondemneert ende condemneeren mits desen den Coninclijcke Majesteyt te dienen op sijn Majesteyts galeyen den tijt van acht jairen an een volgende ende binnen den selven tijde niet wederomme binnen Scoonhoven ofte 's Lants van Blois te comen, maer gedurende die voirsz. tijt daer uuyt te blijven op peijne van lijffelicken gestraft te worden, ende absolveren den gevangen van den vorderen eysch ende conclusie bij den Bailliu op hem genomen. Actum op den 7en july anno 1571[1], present Scepenen van Scoonhoven Aerst Gerritsz., Jan Bouwensz., Jacob Fransz., Egbert Melchiorsz., Wouter Cornelisz., Willem Hoely ende Symon Jaspersz.

Jan v. Hoeff

fol. 56v Also Anthoenis Heyndricxz. Baeken geboren van Sinte Truyen[2] jegenwoirdich gevangen ende gedaegde hem vervordert heeft omtrent een tijt van seven ofte acht jaren uuytlandich te loopen doer veel diverschen landen hem generende mit cramerie, ende noch sekeren tijt te lopen bedelen doer steden ende landen vagabontsgewijs, converserende ende ommegaende met een lichte vrouwenpersoen, wesende gesonts lichaems ende hem heeft laten vinden mit sijn complicen op weeckmerctdagen onder die coopluyden ende vreemde lantluyden coopmannengewijs ende die voirsz. vrouepersoen heymenlick in slaepsteden te laten blijven, nemende sijn logis bij tijden in eerlicke herbergen ende wederom dickwils in lichte tavernen daer gewoontelick zijn alle ledichgangers ende vagabonden te logeren. 't Welck sijn saken ende feyten van quader consequentie ende contrarie Coninclijcke Majesteyts placaten tot extirpatie van den vagabonden overlange geexpedieert ende onlancx weder gerenoveert, die niet behoeren ongecorrigeert te blijven mer gestraft te worden andere ten exemple. So concludeerde Jan Claesse Bourgoingen, gemachticht van jonckheere Adriaen de Bissote, Bailliu van Scoonhoven ende 's Lants van Blois, dat die voirsz. gevangen ende gedaegde on saicke voirsz. gecondemneert sal worden sijn leven lanck den Coninclijcke Majesteyt onsen Genadige Heere te dienen op zijne Majesteyts galeyen ende niet weder off te comen op verbuerte van den galghe ofte anders criminelicken gecorrigeert te worden sulcx Mijn Heeren bevinden sullen te behoeren ende sijne goeden tot prouffijte van zijne Majesteyt geconfisqueert. Voir antwoirt seyde die voirsz. gevangen dat hij ontkende all 't gene hem bij den Bailliu angeseyt wordt ende niemant niet te cort gedaen t' hebben ende dat hij persisteerde bij sijne willige confessie. Scepenen gesien ende ripelick gevisiteert die confessie van den voirsz. gevangen ende die placaten van zijne Majesteyt bij den voirsz. gemachticht Bailliu overgeleyt ende wel gelet ende geconsidereert hebbende op 't gene ter materie dienende es hebben den voirsz. gevangen ende gedaegde gebannen ende bannen mits desen terstont ende sonder vertreck te gaen uuyt der stede van Scoonhoven ende 's Lants

fol. 57 van Blois daer uuyt te blijven ende niet weder inne te comen binnen den tijt van drie jairen eerstcomende op peijne van wel strengelick gegeesselt te worden, ende absolveren den voirsz. gevangen van den vorderen eysch ende conclusie bij den voirsz. Bailliu op hem genomen. Actum op den 16en february anno 1572[3], present Scepenen van Scoonhoven Dirck Aertsensz., Jan Bouwensz., Egbert Melchiorsz., Aert Lambertsz., Willem Hoely, Pieter Pouwelsz. ende mr. Jan Willemsz. In kennisse van mijn

Jan v. Hoeff

fol. 57v–58v blanco

fol. 59 Inder zaecke hangende voor den Gerechte der stede van Scoonhoven tusschen jonckhere Hugho van Groenhoven,[4] Bailliu der stede van Scoonhoven ende 's Lants van Blois, nomine officii Eysscher in cas van delict ter eenre op ende tegens Pieter Symonsz. geboren van Munnickendam[5] gevangen ende gedaegde ter andere sijde. Contenderende d' voirsz. Bailliu dat als d' voirsz. gevangen overmits sijn quade misdaden ende maleficien[6] bij hem geperpetreert tot drie diversche reyssen voor date van desen geapprehendeert es geweest so in Hollant, Zeelant als Vrieslant ende nochtans uuytter vanckenisse tot elcke reysch oncomen es ende boovendien vagabondsgewijs

[1] Woensdag 7 juli 1571.
[2] St. Truiden. prov. Limburg, België.
[3] Woensdag 16 februari 1572.
[4] Van Berkum (1762) 563. Hugo van Groenhoven, in 't jaar 1577, en heeft het zelve bedient, 8 jaaren.
[5] Monnikendam, gem. Waterland, prov. Noord-Holland.
[6] *GTB*. Maleficien; Euveldaden, misdaden.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

geloopen es langes die landen besouckende d' een stede voor d' ander nae ende tot diversche steden als binnen Hoorn, Alcmaer, Dockum ende Amstelredam gestolen t' hebben tot elcke stede bijsonder een buedel mit gelt, mit veel andere diefverien bij hem gepleecht van hemden ende slaeplakens genomen t' hebben op den bleyck ende ellewerts mitsgaders een vrouwenhuyck tot Rotterdam in den avont. Dat hij oeck hem vervordert heeft binnen Enckhuisen mit sijnen complicen uuyt een scip leggende in de haven te nemen een stuck wolle lakens ende tot Medenblick uuyt een mans diefsack twaelff Carolus guldens an gelde. Dat hij oock mit sijn complicen een opset gemaict hadde eene scuyt off te setten tusschen Rotterdam ende die justitie[1] ende die goede luyden 't huer te benemen mer 't selve niet en hebben coenen effectueren overmits sij daer niet an en costen gecomen ende an d' andere seyde ware boven dese dat hij gevangen voirsz. omtrent lichtmis lestleden een jair[2] hem vervordert heeft mit sijn complicen te verkeeren binnen Antwerpen om een avontuer te soucken, ende toen scip ofte ander willen varen naer Zeelant ofte Hollant geladen sijnde te verspieden om 't selve te beroeffven ende plonderen, ende dat sijluyden gaten geslagen hebben in een scip daer sekere menichte van lakenen ende ander waren inne geladen waren van Antwerpen gevaren sijnde gevolcht hebben mit een scuyt die sij genomen hadden

fol. 59v bij Rammichgin tot Welssing[3], ende in 't selve scip bij nacht gecomen zijnde hebbende lange roeren bij huer mit rappieren ende poongaerts, daer sij den scipper mede grieffende ende staecken bindende ende worpende den scipper mit die coopluyden daer inne wesende in de vooronder, opbreckende die deure ende daer uuyt nemende tien ofte twintich stucken [ge..er…te] lakens daer van sij genoten hebben in coope drie ofte vierhondert Carolus guldens, behalven dat sijluyden opslougen sekere tonnen daer uuyt elcx mede nam dat hem diende. Desen all niet genouch sijnde heeft d' voirsz. gevangen hem begeven op die Zuerzee[4], aldaer hij mit andere malefacttuers ende zeerovers veele scepen gestrobt[5], beroeft ende die goede luyden 't huer benomen hebben. Doende 't selve geroeft goet bij hueren capiteyn vercopen ende 't selve gesciet te zijn over Vriesche scepen ende die van Amstelredam ende Harlingen voyren desen voorleden wynter omtrent voer die vorst, ende dat arger es sijnde present ende daer bij geweest te sijne, als sijluyden eenige scepen offgeset ende inne genomen hadden, daer van die coopluyden ende scippers overboort geworpen worden inder zee, seggende tegens den andere "Worp die scelmen buyten boort ende laetse loopen" mit meer anderen quaden feyten ende diefverien bij hem geperpetreert nae vermogen sijne confessie. Ende also 't selve sijn saecken van quader consequentie ende consequentelick tot afterdeel van 't gemeene welvaeren die niet en behoeren ongestraft te blijven mer scerpelicken gecorrigeert te worden anderen te exemple. So concludeerde d' voirsz. Bailliu in den name ende van wegen Coninclijcke Majesteyt dat die gevangen ende gedaegde uuyt oirsaicke voirsz. gecondemneert sal worden bij vonnisse van Scepenen gestelt te worden an een staeck ende levendich verbrant te werden sulcx datter die doot naer volcht ofte anders crimineliken an sijn lijff gestraft te worden datter oick die doot na volcht sulcx Scepenen in goeder

fol. 60 conscientie ende nae rechte bevinden sullen te behoeren, ende alle sijnen goeden tot proffijte van sijne Majesteyt geconfisqueert verclaert te sijn. Wair tegens die gevangen seyde dat hij bekende den doot verdient t' hebben overmits sijn quade delicten ende dat hij versocht genade ende barmherticheyt.

Ende Scepenen gesien hebbende die willige confessie van den gevangen voirsz. mitsgaders d' informatie ende andere stucken bij den Bailliu overgeleyt ende op alles wel gelet ende geconsidereert hebbende op 't gene behoirt gelet ende geconsidereert te sijne ende ter materie dienende was, doende recht ten versoucke van den voirsz. Bailliu hebben den voirsz. Pieter Symonsz. gevangen ende gedaegde, uuyt oirsaicke voirsz. gecondemneert ende condemeren mits desen gerecht te worden mitter sweerde sulcx datter die doot nae volcht, ende dat gedaen sijnde, 't lichaem gebrocht ende gestelt te worden op een radt bij den galch ende daer boven op een galch stellende mit een sceepken ende 't hooft op een staeck tot spectacule van eenen yegelicken, ende allen sijnen goeden ten prouffijtte van den Majesteyt geconfisqueert te sijne. Actum op den 22en marty anno 1500 een ende tachtich[6], present Veymbert Borwoutsz., Otto Crom Aertsz., Aelbert Pietersz. Nieupoort, Ghijsbert Jansz. Pijll, Jan Cluyt Bartholomeesz., Jan van Teyllingen ende Cornelis Cornelisz. Wyntter, Scepenen van Scoonhoven. In kennisse van mijn

Jan v. Hoeff

fol. 61v Also Mary Jans geboren van Aernhem alhier gevangen ende gedaegde hair vervordert heeft vagabonds gewijs te loopen langes der landen levende ende teerende op den huysman ende sekeren jaren te verkeren mit diversche quaetdoenders ende malefacteurs ende oversulcx een

[1] Sic. tusschen Rotterdam ende die justitie ?
[2] Zaterdag 2 februari 1580.
[3] Het plaatsje Welsinge bij het fort Rammekens. *http://www.fortrammekens.nl/* Het aan de Westerschelde bij Ritthem (Vlissingen) gelegen Fort Rammekens is het oudste zeefort van West-Europa. Het dateert uit 1547.
[4] Zuerzee, Zuiderzee (nu: IJsselmeer).
[5] *GTB*. Schrobben; hier in de betekenis van kaalplukken, plunderen, stroopen.
[6] Zondag 22 maart 1581.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

oneerlick ende indissoluyt leven te leyden contrarie alle goede ordonnanties, ende ’t selve saicken sijn van quader consequentie die niet en behooren ongestraft te blijven mer gecorrigeert te worden andere ten exemple. Concludeerde dairomme Jonckheer Hugho van Groenhoven, Bailliu der stede van Scoonhoven ende ’s Lants van Blois, dat d’ voirsz. Mary Jans omme oirsaicken voirsz. bij vonnisse van Scepenen gecondemneert soude worden wel strengelicken gegeesselt, gebrantteyckent ende voorts gebannen te worden uuyt des stede van Scoonhoven ende ’s Lants van Blois daer uuyt te gaen terstont ende niet wederomme inne te comen op peijne van an den lijffve gestraft te worden ofte anders so Scepenen bevinden soude nae exigentie van den saicke te behooren. Ende Scepenen gesien die confessie van den voirsz. gevangen ende op alles wel gelet hebbende, bannen d’ voirsz. Mary Jans terstont te gaen uuyt der stede van Scoonhoven ende ’s Lants van Blois daer uuyt te blijven ende niet inne te comen binnen tien jairen eerstcomende op peijne van wel strengelicken gegeesselt te worden. Actum op den 22en marty anno 1500 een ende tachtich[1], present Scepenen als vooren. In kennisse van mijn

Jan v. Hoeff

fol. 62 Also Ghijsbert Dircxz. van Amstelredam tegenwoirdich gevangen ende gedaegde lest sijne woenplaets gehadt hebbende tot Loesdrecht[2] wilgelicken geconfesseert heeft gedient t’ hebben als soldaet ten tijde Haerlem belegert woirde onder hopman Struys ende van ’t vaendel verlopen te sijn sonder passpoort t’ hebben van sijnen hopman, ’t welck die Bailliu sustineert te wesen op den galge, ende dat hem overtuycht es dat hij geseyt heeft een venter te wesen in de Goutsche Veenen die wel dartich stucken linnenwaets genomen soude hebben die wel dorste geven een banquet op een avont van vijff ponden grooten Vlaems, ende dat hij daerenboven gesont lichaems vagabondsgewijs gelopen heeft duer die landen leevende ende teerende op den huysman contrarie die placaten op ’t stuck van den vagabonden uuytgegeven ende al ’t selve sijn saicken van quader consequentie ende consequentelick tot afterdeel van ’t gemeene welvaren die niet en behoeren ongecorrigeert te blijven. So concludeerde dairomme Jonckheer Hugho van Groenhoven, Bailliu der stede van Scoonhoven ende ’s Lants van Blois, dat d' voirsz. gevangen ende gedaegde uuyt oirsaicke voirsz. gecondemneert sal worden bij vonnisse van Scepenen wel scerpelicken gegeesselt ende daerenboven gebannen te worden uuyt der stede van Scoonhoven ende ’s Lants van Blois daer uuyt te gaen ende uuyt te blijven ten eeuwigen dage ende niet weder inne te comen op peijne van lijffelicke gestraft te worden ofte anders so Scepenen bevinden sullen nae gelegentheyt van den saecke naer rechte ende in goeder conscientie te behoeren. Wair tegens die gevangen seyde dat hij versochte genade. Scepenen gesien des voirsz. gevangens confessie mitsgaders alle andere stucken bij den Bailliu overgeleyt ende op alles wel gelet hebbende hebben d' voirsz. gevangen ende gedaegde gebannen ende bannen mits desen terstont te gaen uuyt der stede van Scoonhoven ende ’s Lants van Blois daer uuyt te blijven ende niet weder inne te comen binnen twaelff jairen eerstcomende op verbeurte van sijn rechterhant. Actum op den 19en augusti 1581[3], present Otto Crom, Aelbert Pietersz., Ghijsbert Jansz., Jan Cluyt, Jan van Teyllingen ende Cornelis Wyter, Scepenen van Scoonhoven. In kennisse van mijn

Jan v. Hoeff

fol. 62v Also Claes Jacobsz. van Vranikcom uuyt Vrieslant[4] jegenwoirdich gevangen ende gedaegde goetwilgelicken geconfesseert heeft dat hij als bootsgesel op het convoyscip van Sciedam, onder capiteyn Jacob Heyn gevaert heeft ende dat bij missive gebleecken es dat hij in de voirsz. dienste genomen sijnde ende soldije ontfangen hebbende, sonder passpoort ofte verloff aen lant gegaen ende achtergebleven es ende dat hij daerenboven duer die landen heeft gelopen vagabonts gewijs. Ende gemerct ’t selve sijn saecken van quader consequentie ende consequentelicken tot afterdeel van ’t gemeene welvaren die ongecorrigeert niet en behoeren te blijven maer gestraft te worden anderen ten exemple. Soo concludeerde Jonckheer Hugho van Groenhoven, Bailliu der stede van Scoonhoven ende ’s Lants van Blois, dat d' voirsz. gevangen ende gedaegde uuyt oirsaicke voirsz. bij vonnisse van Scepenen gecondemneert sal worden wel strengelicken gegeesselt ende daerenboven gebannen te worden uuyt der stede van Scoonhoven ende ’s Lants van Blois daer uuyt te blijven ten eeuwigen dage ende niet weder inne te comen op peijne van lijffelicke gestraft te worden ofte anders so Scepenen bevinden sullen naer rechte te behoeren. Wair tegens die gevangen seyde dat hij versochte genade ende geen recht. Scepenen gesien ende gevisiteert hebbende d' voirsz. gevangens confessie mitsgaders d' andere stucken bij d' Eysscher geexhibeert, hebben d' voirsz. gevangen ende gedaegde uuyt oirsaicke voirsz. gebannen ende

[1] Zondag 22 maart 1581.
[2] Loosdrecht, gem. Wijdemeren, prov. Noord-Holland.
[3] Woensdag 19 augustus 1581.
[4] Vranikcom uuyt Vrieslant, Franeker?

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

bannen mits desen terstont ende sonder verstreck te gaen uuyt die stede van Scoonhoven ende ’s Lants van Blois daer uuyt te blijven ende niet weder inne te comen binnen 25 jaren eerstcomende op verbeurte van sijn rechterhant ende gebranteyckent te worden. Actum op den eersten septembris anno 1581[1], present Veymbert Borwoutsz., Otto Crom, Aelbert Pietersz., Ghijsbert Jansz. Pijll, Jan Cluyt, Jan van Teyllingen ende Cornelis Wyter, Scepenen van Scoonhoven. In kennisse van mijn

Jan v. Hoeff

fol. 63 Alsoo Jan Gerritsz. van Leyden tegenwoirdich gevangen, hem vervordert gehadt heeft opten 14 novembris lestleden[2] alhier binnen Scoonhoven te comen logeren, vergeselscap sijnde mit eene Frans Jacobsz. medegevangen, hemselve uutgevende voer een kennipcoeper, omme ’s anderen daechs, wesende alhier weeckmarckdach, kennip te coepen, zonder dat hij nochtans eenich kennip gecoft heeft. Maer sijnder opten selven marckdach veel huysluyden geweest die mit haer kennip ende anders ter marck waren, die uut haerluyder sacken genomen sijn geweest haer buedelen ende kneppeldoucken[3] mit ghelt. ’t Welcke die huysluyden gewaer wordende, hebben sij suspitie gecregen op eene Frans Jacobsz. medegevangen, des voers. Jan Gerritsz. medegesell, ende hebben den selven geslagen, vast gehouden, ende alsoe bij den officier gebrocht ende heeft d’ voirsz. Jan Gerritsz. den selven Frans Jacobsz. willen verantwoerden, ende voor hem spreken, maer siende, dat den officier den selven Frans mit hem wilde leijden heeft hij hem verdonckert ende in aller vliet buten die Poort in een scuyt gevallen omme alsoe te varen naer die Vaert. Heeft noch d' voirsz. gevangen goetwilgelick geconfesseert mit sijn huysvrou geweest te sijn in Vrieslant, ’t welck daernae, die huysvrou, bij den officier geexamineert sijnde, ontkent heeft, seggende dat sij noeyt mit haer man in Vrieslant geweest en es. Mitsgaders dat d' voirsz. gevangen noch op andere diversche logenen in sijn confessie bevonden wordt, als die Bailliu sustineert in sijnen eysch tegens den gevangen overgeleyt daer toe hij hem refereert mitsgaders tot die confessien, daer van sijnde. Ende gemerct ’t selve sijn saecken van quader consequentie, ende consequentelicken tot afterdeel van ’t gemeene welvaren, die ongecorrigeert niet en behooren te blijven, mer gestraft te worden anderen ten exemple. Soe concludeerde jonckheere Hugho van Groenhoven, Bailliu der stede van Scoonhoven, ende ’s lants van Bois dat d' voirsz. gevangen ende gedaegde uuyt oirsaicke voirsz. bij vonnisse van Scepenen gecondemneert soude worden wel strengelicken gegeesselt, ende gebranteyckent te worden, ende daerenboven gebannen te worden uuyt der stede van Scoonhoven, ende ’s Lants van Blois, daer uuyt te blijven ten eewigen dage, ende niet weder inne te comen opte verbuerte van sijn lijff, ende alle sijnen goeden tot prouffijten van den hooghe Overicheyt geconfisqueert te sijn. Ofte anders criminelicken gestraft te worden sulcx Scepenen bevinden sullen naer rechte te behooren. Waer tegens van weghe die gevangen bij Crijn Jansz. Boom geseyt worde, dat hij ontkent alle ’t gundt hem in desen soude moeghen prejudicieren[4], alsoe d' Eysscher mit geenige rectificatien ofte eenige informatie hij an den gevangen ende gedaegde gedaen heeft en sal doen

fol. 63v blijcken eenige bannissementen ofte ten alderminsten eenige criminele delicten gedaen te hebben. Concluderende daeromme dat d' voirsz. Bailliu sijnen eysch, soe hij die gedient ende genomen heeft, ontseyt sal worden ende den gevangen ende gedaegde dair van geabsolveert sal sijn ende den Eysscher over sulcx gecondemneert sal worden den gevangen ende gedaegde te restitueren, alle alsulcke penningen ende clederen, hij van den voirsz. gedaegde ende gevangen in sijnen bewaren heeft. Imployerende Uwer Mijn Heeren nomine officii [respectivelijk] voor replycke persisteerde d' voirsz. Bailliu bij sijne voorgaende conclusie ende versochte sententie. Scepenen gesien ende gevisiteert hebbende d' voirsz. gevangens confessien mitsgaders d' andere stucken bij d' Eysscher geexhibeert, mitsgaders op ’t gene hinc inde[5] geallegeert es wel gelet hebbende, verclaren voor recht dat d' Eysscher in sijnen eysch ende conclusie soe hij die op de gedaegde ende gevangen gedaen ende genomen heeft, niet en es ontfanckelicken. Dair van den voirsz. gevangen absolveren ende ontslaende den selven uuter vangenisse mits desen. Condemneerde nietemin verbuert te wesen die seventich Carolus guldens ende 4½ stuver die d' Eysscher van den gevangen ontfangen heeft als hij geapprehendeert worde, omme daer mede te betalen die costen van ’t advys van geleerdens te halen, nopende ’t eerste versouck bij den Bailliu op den voirsz. gevangen gedaen, mitsgaders die mise van justitie soe verder die selve penningen strecken, ende verder niet, mits dat d' voirsz. Bailliu den voirsz. gevangen sal laten volgen allen anderen goeden ende clederen, die hij van den gevangen in sijn bewaren soude moegen hebben. Actum op den 13en decembris anno 1500 een ende tachtich[6], bij Otto Crom Aertsz., Dirck Couck, Jan Cluyt, Jan

[1] Dinsdag 1 september 1581.
[2] Zaterdag 14 november 1581.
[3] *GTB*. Knuppeldoek, doek(je) waarvan men de punten samenknoopt om er iets (meestal geld) in te kunnen meedragen of bewaren.
[4] *Ibidem*. Prejudiceeren, Nadeel, schade berokkenen; schaden.
[5] Hinc inde, van beide kanten.
[6] Zondag 13 december 1581.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

van Teyllingen, Anthonis Cornelisz. Soes, Jan Ariensz. ende Ghijsbert Herbertsz. Scepenen van Scoonhoven. In kennisse van mijn

Jan v. Hoeff

fol. 64 Alsoo Frans Jacobsz. alias Spaerpot van Amsterdam tegenwoirdich gevangen, achtmael bij den officier ter presentie van Scepenen geexamineert sijnde, goetwilgelick geconfesseert heeft, sijnen naem te wesen Jacob Fransz. ende daernae bekent heeft te hieten Frans Jacobsz. Noch dat hij hem mede vervordert heeft upten 14en novembris lestleeden, mit eene Jan Gerritz. sijne medegesel ende medegevangen, alhier binnen Scoonhoven te comen logeren, ende ’s anderen daechts wesende een weeckmarckdach, te begheven opter straten, onder ’t volck ende es ter selver tijt gebuert, dat ettelicke huysluyden uut haer sacken gemist ende verloren hebben gehadt haer buedelen, ende knippeldoucken mit ghelt, sulcx dat sijluyden op den selven Frans Jacobsz. quade suspitie crijgende den selve geslagen, vast gehouden ende voor den Officier gebrocht hebben, die hem in besloten vangenisse geleyt heeft. Noch dat hij tot drie ofte vier reyssen geexamineert ende gehoirt sijnde, in sommigen woerden gevarieert heeft en dat oick onder hem bevonden sijn drie daelders ’t stuck tot 27 stuvers, die hij verborghen hadde in ’t stroey gebonden in een oue douck, die hij eerst gevangen sijnde seyde vroeger gehadt t’ hebben onder sijn nopelen[1] op sijn naecte lijff, ende noch bevonden werdt op andere logentalen als breder in ’t lange verhaelt wordt in den eysch bij den Bailliu overgeleyt daer bij die Bailliu persisteerde hem refererende voorts tot die confessien van de voirsz. gevangen all samen in rechte overgeleyt. Ende gemerct ’t selve sijn saecken van quader consequentie ende consequentelicken tot afterstal van ’t gemeene welvaren, die ongecorrigeert niet en behooren te blijven, maer gestraft te worden anderen te exemple. Soe concludeerde jonckhere Hugho van Scoonhoven, Bailliu der stede van Scoonhoven ende ’s Lants van Blois, dat d' voirsz. gevangen ende gedaechde uut oirsaicke voirsz. bij vonnisse van Scepenen gecondemneert soude worden, wel strengelicken gegeesselt, ende gebranteyckent te worden, ende daerenboven gebannen te worden uuter stede van Scoonhoven, ende ’s Lants van Blois, daer uut te blijven ten eeuwigen daghen, ende niet weder inne te comen opte verbuerte van sijn lijff, ende allen sijnen goeden tot prouffijte van de hooghe Overheyt geconfisqueert te sijn. Ofte anders crimineliken gestraft te worden, sulcx Scepenen bevonden sullen, naer rechte te behoeren. Wair tegens bij Crijn Jansz. Boom van weghe die gevangen geseyt worde, dat hij sijn naem verandert heeft uut oirsaicke als in sijn confessie ende concludeerde oversulcx tot absolutie ende restitutie van sijn penningen. Scepenen gesien ende gevisiteert hebbende d' voirsz. gevangens confessie mitsgaders d' andere stucken bij d' Eysscher geexhibeert, mitsgaders op ’t gene hinc in de geallegeert es wel gelet hebbende, doende recht van wegen d' hoege Overheyt ten versoucke van de voirsz. Bailliu, hebben den voirsz. gevangen ende gedaechde gebannen uut oirsaicke voirsz. ende bannen mits desen, terstont ende sonder vertreck uuter stede van Scoonhoven ende ’s Lants van Blois te gaen, ende uut te blijven den tijt van tien jaren an een volgende ende middelertijt niet weder inne te comen up verbuerte van sijn rechterhant ende verclaren die penningen bedragende

fol. 64v seven scellingen grooten ende een blanck berustende onder den Bailliu verbuert te sijn, ende vorder niet ende absolveren mitsdien de voirsz. gevangen van den vorderen eysch ende conclusie bij d' Eysscher op hem genomen. Actum ten daghen ende jare als voeren, present Scepenen als voeren ut supra, ende d' voirsz. Scepenen verclaeren geen goederen te weten binnen dese stede ofte jurisdictie van dien, den voirsz. gevangen toe te comen. In kennisse van mijn

Jan v. Hoeff

fol. 64v Also Arien Ariensz. van Steenberghe[2], Cornelis Spybuick van Ramscappel, Gielen Jansz. van Aerdenburch ende Mayken Wauberch van Turnout tegenwoirdich gevangenen huer vervordert hebben ledich lijffs vagabontsgewijs te loopen langes die landen levende ende teerende op den huysman ende dat bij den voirsz. Gielen alhier binnen des stede opten weeckmercten een huysman ontstoelen es op den strate een knippeldouck mit gelts daer van sijluyden gelijckelicken portie gedeelt genoten hebben als wel te vermoeden es dat er oick ter selver tijt andere buydelen gesneden ende den huysluyden genomen zijn geweest, dat grotelicken gesuspecteert werdt bij henluyden geperpetreert te zijn ende alle ’t selve sijn saecken van quader consequentie ende consequentelicken tot afterdeel van ’t gemeene welvaren die ongecorrigeert niet en behoren te blijven. Soo concludeerde jonckheere Hugho van Groenhoven, Bailliu der stede van Scoonhoven ende ’s Lants van Blois, dat d' voirsz. gevangenen ende gedaegdens bij vonnisse van Scepenen gecondemneert sullen worden wel strengelicken gegeesselt ende voorts gebannen te worden terstont te gaen uuytter stede van Scoonhoven ende ’s Lants van Blois daer uuyt te blijven ten eeuwigen dagen ende niet weder inne te comen op verbuerte van lijffelicken gestraft te worden ofte

[1] Nopelen, geen betekenis gevonden; tepels?
[2] Steenbergen, prov. Noord-Brabant.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

anders so Scepenen bevinden sullen in goeder conscientie ende naer rechte te behoren. Wair tegens eenige van den gevangens seyde dat ’t geheel van den saicke onnosel ware ende niet te besculdigen als dat er van niet weeten ende ontkennen ’t geheele feyt concluderende mits desen tot absolutie ende versouckende genade ende geen recht. Scepenen wel gelet hebbende op ’t gene geallegeert es ende mit rijpicheyt gevisiteert des voirsz. gevangens willigen confessien doende recht ten versoucke van den heere die Bailliu voirsz. in den naem ende van wegen die hoege Overicheyt hebben d’ voirsz. vier gevangens ende gedaegdens

fol. 65 gebannen ende bannen mits desen terstont ende sonder vertreck te gaen uuyt der stede van Scoonhoven ende ’s Lants van Blois daer uuyt te blijven den tijt van twaelff jaren eerstcomende ende middelertijt daer inne niet te comen op verbuerte van strengelicken gegeesselt ende gebantteyckent te worden. Aldus geaccordeert op den lesten january anno 1584[1], bij Otto Crom Aertsz., Herber Cornelisz., Aert Sebastiaensz., Jan Cluyt Bartholomeeusz., Jan Aertsz. van der Grip, Laurens de Langhe ende Sybrant Anthonisz. Scepenen van Scoonhoven ende gepronunchieert op den eersten february[2] anno voirsz. In kennisse van mijn

Jan v. Hoeff

fol. 65 Also Jacob Pietersz. van der Veen in de wandelinge genaemt Paep Jan tegenwoirdich alhier gevangen hem vervordert heeft contrarie die placaten van wegen die hooghe Overicheyt gedaen publiceren, vagabontsgewijs te lopen duer die steden ende ’t platte lant van Hollant levende ende teerende op den huysman, sonder te betalen, hebbende bij hem een vrouspersoon daer hij mede converseert sonder die getrouwt t’ hebben niet jegenstaende hij noch heeft in ’t leven een eechte vrouw woenende tot Rotterdam ende ’t selve sijn saecken van quader consequentie streckende tot achterdeel ende archgenisse van ’t gemeene welvaren die niet en behoren ongecorrigeert te blijven mer gestraft te worden andere ten exemple. So concludeerde jonckheere Adam van Zuylen van Nyevelt,[3] Bailliu der stede van Scoonhoven ende ’s Lants van Blois, dat die voirsz. gevangen ende gedaegde gecondemneert soude worden aen den lijve sulcx datter die doot na volcht ofte anders crimineliken sulx Scepenen in goeder conscientie ende naer rechte bevinden sullen te te behoren. Wair tegens die voirsz. gevangen seyde dat hij versochte genade ende geen recht. Scepenen, wel gelet hebbende op ’t gene geallegeert ende bij den voirsz. Bailliu geexhibeert es ende mit ripicheyt gevisiteert des voirsz. gevangens willige confessie doende recht ten versoucke van mijn heere die Bailliu voirsz. in den naem ende van wegen die hooghe Overicheyt hebben d' voirsz. gevangen ende gedaegde uuyt oirsaecke voirsz. gebannen ende bannen mits desen terstont ende sonder vertreck te gaen uuyt der stede van Scoonhoven ende ’s Lants van Blois daer uuyt te blijven den tijt van vier jaren, ende middelertijt daer inne niet te comen op verbuerte van strengelicken gegeesselt te worden. Actum op den 6en juny anno 1500 ses ende tachtich[4], bij Dirck Couck, Jan Aertsz. van der Grip, Sybrant Anthonisz., Gerrit de Leeuw, Aelbert Pietersz., Vop Jansz. ende Barent Aelbertsz. Lam, Scepenen van Scoonhoven. In kennisse van mijn

Jan v. Hoeff

fol. 65v Also Dirck Anthonisz. van Antwerpen in de wandelinge genaemt Roboll tegenwoirdich gevangen ende gedaegde hem vervordert heeft over lange jaren hem te begeven tot veele ende diverschen diefverijen ende quade feyten daer over hij in de jaere 1585 binnen Amsterdam gecorrigeert sijnde niet opgehouden maer hemzelven weder tot dieverije begeven heeft gehadt sulcx hij in february anno 1586 binnen der stede van Rotterdam ter saecke van seeckere diefverije aldaer gepleecht openbaerlicken gegeesselt ende den tijt van 25 jaeren gebannen was. Ende dat hij daernae d' voirsz. gevangen hem noch vervordert heeft binnen die stede van Haerlem te steelen uuyt een laeckenbereydershuys seeckere Engels laken mit noch op een andere plaetse gestoolen heeft seeckere linnewaet leggende ter bleycke daer over hij op den 8en marty lestleden[5], naedat hij geleyt was ter torture ende scarper examen, bij Scepenen der stadt Haerlem gecondemneert geweest gegeesselt ende gebrantteyckent te worden ende daernae gebannen uuyt der stadt Haerlem voirsz. ende vrijheyt van dien mitsgaders die jurisdictien van Rijnlandt ende Kennemerlant mede den tijt van 25 jaeren ende daer middelertijt niet binnen te moogen comen op peijne van den galge ende dat hoewel hem ’t selve tot straffe ende beteringe zijns levens wel hadde behoort gestrect te hebben. ’t Schijnt nochtans dat d' voirsz. gevangen, verhart sijnde in sijne diefverijen te plegen niet en heeft willen daer van desisteren[6] maer hem vervordert heeft te comen binnen dese stede ende op eenen avont naer besetter wacht als die waickclock all geluyt was, hem te begeven

[1] Dinsdag 31 januari 1584.
[2] Woensdag 1 februari 1584.
[3] Van Berkum (1762), 564. Jonker Adam van Zuylen van Nieveld, in 't jaar 1585, bedienende het een jaar.
[4] Vrijdag 6 juni 1586.
[5] Woensdag 8 maart 1589.
[6] *GTB*. Desisteren; afzien van; niet langer aanhouden of voortzetten.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

in een goet borgers huys die duere oopen doende ende weder sluytende ende binnen ’t huys oopen doende eene casse daer veel gelts inne gesloten was, ’t welcke sonder twijffel hij mede genomen ende gestoolen soude hebben ten waer die man van den huyse van buyten sijnen huysse comende gewair geworden hadde, ende deur ’t groot rumoer dat hij maecte daer duer die van den wacht sijnde ende die gebuyren daer ontrent woonachtich aldair binnen den huysse gecomen sijnde ende hem ’t selve belet hadden ende also gevouchelick[1] op ’t feyt gevonden ende geweest behalven noch anderen diefverijen ende malefactien die bij hem zijn gepleecht als breder mach blijcken bij des voirsz. gevangens willige confessie.

fol. 66 Ende also ’t selve sijn saecken van quaeder consequentie die men in een landt ende stede van justitie niet en behoort te tollereren mer gestraft behooren te worden andere ten exemple. Soo concludeerde Geerloff Cluyt van Voorenbrouck,[2] Bailliu der stede van Scoonhoven ende ’s Lants van Blois, in den naeme ende van wegen die hoeghe Oevericheyt ende Graeffelickheyt van Hollant dat die voirsz. gevangen ende gedaegde uuyt oirsaecke voirsz. gecondemneert sal worden bij vonnisse van Scepenen gebrocht te worden ter plaetsen aldaer men gewoonelicken es justitie te doen ende aldaer gehangen ende met die coerde geworcht sulx datter die doot naer volcht ende allen sijnen goeden geconfisqueert ten behouve van den hooghe Oevericheyt ende Graeffelicheyt van Hollant voirsz. ende daer tegens gehoirt den voirsz. gevangen seyde dat hij Mijn Heeren wel vertrout dat sij over een delict geen sware sententie en sullen geven ende versochte genade. Ende Scepenen gehoirt den eysch ende conclusie van den voirsz. Eysscher mitsgaders die defentie van den voirsz. gevangen ende daer op mitsgaders op de confessie van den voirsz. gevangen ende anderen stucken bij den Bailliu overgeleyt wel gelet hebbende ende doende recht ten versoucke van den voirsz. Bailliu in den naem ende van wegen als boven hebben den voorsz. Dirck Anthonisz. gevangen uuyt oorsaecke voorscr. gebannen ende bannen mits desen terstont ende sonder vertreck voor sonnenonderganck te gaen uuytter stede van Scoonhoven ende Landen van Blois daer uuyt te blijven ten eeuwigen dagen ende niet weder inne te comen op pene van den galge. Ende absolveren mitsdien den voirsz. gevangen van den vorderen eysch ende conclusie bij den voirsz. Bailliu op hem gedaen ende genomen. Actum op den 20en aprilis anno 1589[3] bij Jan Ariensz., Mateeus Leendertsz., Sybrant Anthonisz., Vop Jansz., Baernt Aelbertsz. Lam, Wigger Cornelisz. ende Joost Jansz. Scepenen der stede van Scoonhoven ende den selven daghe van der puye offgelesen ende d' voirsz. Scepenen verclairden dat d' voirsz. gevangen alhier gevangen es geweest op den 7en aprilis lestleden, wesende een vrijdach. Mijn present

Jan v. Hoeff

fol. 66v Also Neeltgen Willemsdr. geboren van Zirczee[4] huysvrouwe van den voirsz. Dirck Anthonisz. gevangen ende gedaegde haer vervordert heeft lange jaeren gesonts lichaems vagabontsgewijs te loopen mit haere voirsz. man ende oick mit anderen vagabonden duer steden ende landen leevende ende teerende op den goeden ingesetenen ende huysluyden van den platten lande sonder yet daer van te betalen, daer over sij seeckeren tijt geleden binnen die stede van Gorcum[5] geapprehendeert ende in vanckenisse gestelt is geweest neffens haere complicen wesende buedelsnijders, ende diefven, ende dat daer over d' voirsz. gevangen lange jaeren mit haere voirsz. man, wesende een fameusen dieff ende quaetdoender geconverseert ende duer die landen van Hollant, Seelant, Vrieslant ende anderen lant[6] gelopen ende gebedelt, Jae, dat arger es, van die diefverijen die haere voirsz. man ter diversche plaetsen gepleecht ende gehanteert heeft (off geleeft heeft gehadt) behalven anderen quaden malefactien die bij haer geperpetreert moegen wesen all contrarie die placaten ende goede politien op ’t stuck van den vagabonden ende quaetdoenders gedaen publiceren. Ende gemerct ’t selve sijn saecken van seer quaede gevolge die niet en behoeren in den landen ende steden van justitie toegelaten mer gestraft te worden andere ten exemple. Soe concludeerde Geerloff Cluyt van Voorenbrouck, Bailliu der stede van Scoonhoven ende ’s Lants van Blois, dat die voirsz. Neeltgen Willemsdr. gevangen uuyt oirsaecke voirsz. ende dat sij lange jaeren van gestolen goet geleeft heeft gehadt als breder blijct bij haere ende haere mans confessie die daer over tot diversche reysen gecorrigeert es geweest, gecondemneert sal worden lijffelicken gestraft te worden sulx datter die doot naer volcht ende allen haeren goeden verclaert geconfisqueert ten behouffve van den hooghe Overicheyt ende Graeffelicheyt van Hollant ofte anders crimineliken sulx Scepenen in goeder conscientie nae rechte bevinden sullen te behoeren. Ende Scepenen wel gelet hebbende op ’t gene hinc in de geallegeert es geweest mitsgaders op den confessie van den voirsz. gevangen doende recht ten versoucke van den voirsz. Bailliu in den naem van den hooghe Overicheyt ende Graefelicheyt van Hollant ende ’t gene hemluyden gebleecken es hebben d’ voirsz. Neeltgen Willems gevangen

[1] gevouchelick / gevanckelick; slecht leesbaar.
[2] Van Berkum (1762), 564. Geerlof Kluyt van Vorenbroek, in 't jaar 1586, heeft dat bedient 14 jaaren.
[3] Donderdag 20 april 1589.
[4] Zierikzee, gem. Schouwen-Duiveland, prov. Zeeland.
[5] Gorinchem, prov. Zuid-Holland.
[6] Sic. ende anderen lant, lees: ende anderen landen.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

gebannen ende bannen mits desen terstont ende sonder vertreck voor sonnenonderganck te gaen uuytter stede van Scoonhoven ende Landen van Blois daer uuyt te blijven den tijt van seven jaeren aen een volgende

fol. 67 ende middelertijt niet weder inne te comen op verbeurte van wel stengelicken gegeesselt ende voorts eeuwich daer uuyt gebannen te worden, absolverende deselve gevangen van den vorderen eysch ende conclusie bij den voirsz. Bailliu op haer gedaen ende genomen. Actum op den 20en aprilis anno 1589[1] bij Scepenen als voren ende es desen ten selven daghe ter puye offgelesen ende d' voirsz. Scepenen verclairden dat d' voirsz. gevangen alhier gevangen es geweest op saterdach den achtsten aprilis lestleden. Mijn present

Jan v. Hoeff

fol. 67 Also Gerrit Jansz. geboren van Jutphaes[2] tegenwoirdich gevangen ende gedaegde hem vervordert heeft seeckeren langen tijt te loopen gesonts lichaems langes den landen leevende ende teerende op den huysman sonder yet daervoor te betalen, bij hem hebbende een vrouspersoen daer hij dagelix mede converseert ende ommegaet sonder haere als noch in echte getrout t' hebben. All contrarie die placaten ende goede policien op 't stuck van dien uuyt gegeven ende gedaen publiceren ende also 't selve sijn saecken van seer quaede consequentie ende consequentelicken tot afterdeel van 't gemeene welvaren die niet en behoeren ongecorrigeert te blijven mer gestraft te worden andere ten exemple. So concludeerde Geerloff Cluyt van Voorenbrouck, Bailliu der stede van Scoonhoven ende 's Lants van Blois, van wegen die hooge Oevericheyt ende Graeffelicheyt van Hollant dat die voirsz. gevangen ende gedaegde gebrocht sal worden ter plaetsche daer men gewoonelick es justitie te doen ende aldaer wel strengelicken gegeesselt ende voorts, gebannen te worden uuyt der stede van Scoonhoven ende 's Lants van Blois den tijt van vijff ende twintich jaeren ende middelertijt niet te moegen daer binnen comen op peijne van lijffelicken gestraft te worden ofte anders crimineliken sulx Scepenen bevinden sullen naer rechte ende in goeder conscientie naer gelegentheyt der saecke te behoeren. Wair tegens die gedaegde ende gevangen seyde dat hij niemant te sijn overdragen hadde ende dat hij versochte genade ende recht seyt hij hem begeerde te beteren. Ende Scepenen, wel gelet hebbende op 't gene hinc in de geallegeert es

fol. 67v mitsgaders op den confessie van den voirsz. gevangen doende recht ten versoucke van den voirsz. Bailliu, verclaren voor recht dat den Eysscher so hij procedeert op den gedaegde ende gevangen niet en es ontfanckelick noch te gefundeert. Ontslaen oversulcx d' voirsz. gevangen uuyter gevanckenisse, costeloos ende scadeloos. Actum op den 20en aprilis anno 1589 bij Scepenen voirsz. als vooren. Mijn present

Jan v. Hoeff

fol. 67v Also Maeyken Claes geboren tot Lier[3] tegenwoirdich gevangen ende gedaegde haer vervordert heeft mit Gerrit Jansz. in onechte te converseren ende langes die landen te loopen leevende ende teerende op den huysman sonder daer van yet te betalen contrarie die placaten ende policien op 't stuck van dien gedaen publiceren ende gemerct 't selve sijn saecken van seer quader consequentie die sulx niet en behoeren te gescieden mer gestraft te worden anderen ten exemple. Soo concludeerde Geerloff Cluyt van Voorenbrouck, Bailliu der stede van Scoonhoven ende 's Lants van Blois, dat die voirsz. Maeyken Claes uuyt oorsaecke voorsz. gebannen sal worden terstont te gaen uuyt der stede van Scoonhoven ende Landen van Blois daer uuyt te blijven ende niet weder inne te comen binnen tien jaeren eerstcomende op peijne van wel strengelicken gegeesselt te worden ofte anders sulx Scepenen bevinden sullen naer rechte te behoeren. Wair tegens die gevangen seyde niemant te cort gedaen t' hebben dat sij versochte genade ende gratie. Scepenen wel gelet hebbende op 't gene hinc in de geallegeert ende geexhibeert es mitsgaders op de confessie van den voirsz. gevangen, verclaren voor recht dat den Eysscher so hij procedeert opten gedaegde ende gevangen in sijnen eysch ende conclusie niet en es ontfanckelicken nochte gefundeert, ende ontslaen oversulx d' voirsz. gevangen costeloos ende scadeloos uuyter gevanckenisse. Actum op den 20en aprilis voorsz. bij Scepenen ut supra als vooren. Mijn present

Jan v. Hoeff

fol. 68 Inder saecke hangende voor den Gerechte der stede van Schoonhoven tusschen Geerloff Cluyt van Voerenbrouck, Bailiuw der stede van Schoonhoven ende 's Lants van Blois, nomine officii

[1] Donderdag 20 april 1589.
[2] Juthpaas, gem. Nieuwegein, prov. Utrecht.
[3] Lier, prov. Antwerpen, België.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

Eysscher, op ende tegens Dirck Hansz. alias Heyntgen Zegers, geboren van Blesgensgraeff[1] ende woonachtich tot cleyn Ammers, gevangen ende gedaegde in cas van delict ter ander zijde. Contendeerende die voorsz. Bailiu in den name van de hooge Overicheyt, des Graefflicheyts van Holland, als heere van Schoenhoven ende ’s Lants van Beloys voorsz. Dat alsoe die voorsz. gedaegde ende gevangen in den voorleden wynter, als in den 23en octobris met een brootmes gequest heeft den persoon van Ariaen Jacobsz. nedergeslagen, zulcx dat terstont die doot dair nae gevolcht is, blijckende bij d' informatie, ende des voorsz. gevangens vrijwillige confessie dair van zijnde, mede in rechten overgeleyt. ’t Welcke saicken zijn van zeer quade consequentie ende volgens tot achterdeele van ’t gemeen welvaeren, die nyet en horen geleden te worden, mer scherpelicken gestraft tot exempele van anderen bijsonder zoo hij gevangen noch beswaert is, van noch een manslach geperpetreert te hebben zeeckeren jaeren geleden. Dat dairomme den voorsz. gedaegde ende gevangen, volgende den godlicken ende besten rechten mitsgaders den placaten dair van gepubliceert, bij sententie van mijns Heeren van den Gerechte gecondemneert zall worden, gebrocht ter plaetsen dair men gewonelicken is justite te doen, ende aldaer geexecuteert mitten zwaerde datter de doot nae volcht, ’t lichaem gestelt op een radt, ende ’t hoof dair boven op een staeck ofte anders criminelicken datter die doot nae volcht zoe Schepenen nae rechten ende goeder conscientien beveynden zullen t’ behoiren, ende allen zijn goeden verclaert verbeurt ende geconfisqueert tot behouff van de voorsz. hooge Overicheyt. Wair tegens die gevangen versochte gratie ende genade voor rigeur van justitie. Ende Schepenen gesien d' informatie ende goetwillige confessie van den voorsz. gevangen ende op alles wel ende rijpelijck gelet ende oick overwogen alle ’t gene datter materien dienende was, doende recht, als bij den Bailiu van wegen die hooge Overicheyt vermaent zijnde, condemneeren den gedaegde ende gevangen gebrocht te worden ter plaetse, daer men gewoonlick is justitie te doen ende aldaer gejustisiceert te worden mitten zwaerde datter de doot nae volcht, ende ’t lichaem in een kist gebrocht ende begraven te worden op kerchoff, verclaren allen zijne goeden geconfisqueert ende verbeurt tot proffijt van den hooge Overicheyt Ende absolveren den gedaegde ende gevangen van den vorderen eysch ende conclusie van den Bailiu op hem gedaen ende genomen. Actum op den 10en octobris 1591.[2] Schepenen alle, mitten advys van den verlaeten raet van ’t voorgaende jaere.

Ende Schepenen verclaeren nyet te weten noch te gehoort te hebben dat den voorsz. Bailiu eenich goet van den gevangen heeft, ofte dat zij noch weeten dat die gevangen eenich goet achter laet onder Schoonhoven ofte ’t lant van Beloys.

fol. 68v Alsoe Jan Jacobsz. van Uutrecht, leertouwer[3], over langen tijden overmits zijn quaet regiment ende grote ongeregeltheyt tegens zijn huyssvrouwe uuter stede geset is geweest ende in cleynachtinge van der ordonnantie van den voorsz. magistraet, dair weder inne gecomen sonder hoirluyden oirlove ende consent, ende evenwel noch continueert zijn quaet regiment ende ongeregelt leven altijts erger ende erger, tegens zijne huysvrouwe voorsz. daer mede levende soe ommenschelicken ende onbehoorlicken dattet elcken deert, tot groot verdriet van den gebuyren ende scandale van allen menschen, zoe dat dair oick verscheyden clachten daechlicx comen aen den magistraet deser stede, Al ’t welcke zijnde saicken van zeer quader consequentie die nyet langer geleden noch verdragen moegen worden maer behoiren gestraft te zijn anderen quaetdoenders ten exempele. Soe is’t dat Mijnen Heeren de Magistaeten der voorsz. stede die saicken overgemerct, doende recht den voorsz. Jan Jacobsz. bij hoir sententie hebben gebannen ende bannen mits desen bynnen sonnenschijn te gaen uuter stede van Schoonhoven ende d' Landen van Beloys, op peijne van strengelicken gegeesselt te worden. Ende dair nyet weder inne te comen bynnen den tijt van een jaere op gelijcke peijne van wel strengelicken gegeesselt te worden. Elck wacht hem voor misdoen ende zegget den ander voort. Offgelesen den 25en septembris 1590[4] ten overstaen van den officier, Borgemeesters ende ’t meerderdeel van Scepenen.

fol. 68v Op ’t versouck gedaen bij den Bailiu der stede van Schoonhoven ende ’s Lants van Beloys, Eysscher ende requirant op ende jegens Victor Jacobsz. ende Philips Philipsz. gevangen ende gerequireerden ten fine Schepenen den voorn. gevangen zouden condemneeren ter torture ofte scherper examinatie, hebben overmits hij d' informatie van den voorsz. requirant dair toe nyet souffisant genouch vonde gheene anderen inductien noch oirsaecken op den gevangens en bevynden, den voorsz. Eysscher ende requirant toegelaeten den scherprechter te mogen ontbieden ende bij hem den voorsz. gevangens met torture te dreygen ende bevresen om alsoe ’t

[1] Bleskensgraaf, gem. Molenwaard, prov. Zuid-Holland.
[2] Donderdag 10 oktober 1591.
[3] Eerder uit Schoonhoven verbannen, geen vonnis bekend.
[4] Dinsdag 25 september 1590.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

ondersoucken wat zij meer zouden willen confesseren dan zij tot noch toe gedaen hadden. Bij Schepenen all, den 6en april 1591.[1]

fol. 68v Alzoo Victor Jacobsz. van Nuys[2] jegenwoordich gevangen goetwillich ende buyten banden van ijseren bekent ende beleden heeft dat hij met Philips Philipsz. medegevangen heeft gaen troggelen[3] ende bedelen, mit eenen valschen brieve van recommandatien zoo tot Asperen[4] als elders, ende dat oick den voirsz. brieve verandert was hoe dat zij dair mede nyet langer bedelen mochten ende dair mede yet meer wisten te crijgen. Dat zij t' samen nu bij eenen Johannes woenende 't Uytrecht in 't Wijstraet hebben doen schrijven

fol. 69 eenen nyeuwen brieff denzelven doen teykenen mit verscheyden versierden mercken, ende doen ondersegelen met een versiert pitsier[5] op den name van schout ende Schepenen van Braeckel[6] dair toe verstaenden hoe dat zijnen medegevangen hadt eenen broeder, genoempt Philip Philipsz. wesende een cramer, dat denzelven tot Braeckel offgebrant in 't belegge van Heusden[7] gestorven was, hem achter gelaten hadde negen kynderen. Dat zijne voorsz. knecht, tot Deventer gevangen ende aldaer gerandsoent was voor 300 guldens[8] ende 17 stuvers daechs voor sijn cost. Al 't welck is contrarie die waerheyt, zoo Philips Philipsz. zelver alhier gevangen geen broeder noch broeders kynderen nochte tot Braeckel nyet geweest hebbende nochte 't selve nyet kennende. Mit welcken valschen brieve t' samen hebben begonnen te bedelen ende troggelen, eerst in 't Sticht van Uutrecht, voorts over Lecke tot Cuylenborch[9] ende voorts nederwaerts van dorpe tot dorpe deur den voirsz. Dortschen weerdt, alomme deelende ende participerende t' samen halff ende halff 't gene zij alsoe mitten voorn. valschen brieve van den goeden huysluyden vercregen. Ende zijn alsoe op den 9en meert vorleden gecomen tot groot Ammers tot Jan Claesz. op sluys ende aldaer gedroncken hebbende, hebben aldaer grote insolentie bedreven ende rumoer gemaect zoe dat die gebuyren in den middernacht overmits het groot rumoer dair inne gecomen ende hemluyden gedwongen hebben den geheelen nacht op solder te moeten blijven. Item ende dat zij gevangen zeeckeren jaeren geleden herberch gevonden heeft buyte der stede van Hulst ende aldaer gelogeert te hebben zeecker persoenen, dair van zijn huysvrouwe gecoft hadde twee hemden die gestolen waeren, welcke persoenen overlange twistende worden van anderen gestolen goeden. In welcken twist eene van denzelven ter neder geleyt worden. Al 't selve breder blijckende bij goede informatie bij den Eysscher genomen ende overgeleyt mitsgaders bij de gewilge confessie. D' welcke bij Schepenen gesien ende mit rijpen rade overwogen ende geconsidereert all dat in desen te considereren stont ende bijsonder den voorsz. placaten in den Eysschers eysch aengetogen. Ende dair tegens gehoort de defentie van den voorsz. gevangen, biddende alleenlick om gratie ende nyet om recht. Doende recht des bij den officier van wegen die hooge Overicheyt des Graefflicheyts van Hollant vermaent zijnde. Condemneeren den voorsz. gedaegde ende gevangen gebrocht te worden alhier voor 't stedehuys ende aldaer aen een pael dair toe gestelt wel strengelick gegeesselt, den valschen brieff boven zijn hooft aen denzelven pael, denzelven voorts gebannen ende bannen mits dezen bynnen 's daechs sonnenschijn uuter stede van Schoonhoven ende 's Lants van Bloys den tijt van 25 jaeren ende in denzelve tijt dair nyet weder inne te comen op lijffstraffe. Verclaren allen zijnen goeden geconfisqueert ende verbuyrt ter proffijt van den hooge Overicheyt. Actum den 11en april 1591[10], Schepenen etc. absolveren etc.

Schepenen verclaeren dat Victor Jacobsz. nyet meer bij hem en heeft gehadt dan 29 stuyvers an gelde.

fol. 69 Alzoo Philips Philipsz. geboren van Gendt[11] jegenwoordich gevangen goetwillichlicken ende buyten banden van ijseren bekent ende beleden heeft, dat hij heeft gedaen schrijven, teykenen ende zegelen bij eenen meyster Lodewijck woenende 't Uutrecht in de Viesteech zeeckeren valschen brieven van recommandatien

fol. 69v op den name van schout ende Scepenen der vrijer Heerlicheyt van Braeckel, ende dat arger is denzelven brieve fundeerende hoe dat hij heeft eenen broeder genaempt Philip Philipszoon, cramer die gewoent zoude hebben tot Braeckel voorsz. zijn huysinge ende goeden aldaer

[1] Zaterdag 6 april 1591.
[2] Nuis, gem. Marum, prov. Groningen OF Neuss, Noordrijn-Westfalen, Duitsland ?
[3] *GTB*. Troggelen; door allerlei streken en handigheidjes kost en geld proberen los te krijgen, bedelend rondtrekken.
[4] Asperen, gem. Lingewaal, prov. Gelderland.
[5] *GTB*. Pitsier; afdruk van een zegelstempel; een opgedrukte zegel.
[6] Brakel, gem. Zaltbommel, prov. Gelderland.
[7] Beleg van Heusden in de zomer van 1589.
[8] *GTB*. Ransoeneren, vrijkoopen voor een zeker rantsoen of losgeld. Hij gerandsoent was voor 300 guldens, dat hij voor 300 guldens vrijgekocht kon worden.
[9] Culemborg, prov. Gelderland.
[10] Donderdag 11 april 1591.
[11] Gent, prov. Oost-Vlaanderen, België.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

offgebrant in ’t belegge van Heusden, zijn huysvrouwe gestorven ende hem achtergelaten negen kynderen. Item dat zijnen voorsz. broeder tot Deventer gevangen voor 300 gulden ende 17 stuyvers ’s daechs voor zijn cost gerandsoeneert zoude zijn. ’t Welck all gelogen ende versiert is, wairt hij gevangen is Philip Philipsz. zelver is, hebbende gheenen broeder in ’t leven. Met welcken valschen brieve hij gevangen heeft gaen bedelen onder voorsz. dexsel in Waterlant ende aldaer mitsgaders hier [...] van den goeden luyden vercregen zeeckere somme van penningen, welcken brieven voornoemt ouder zijnde, dat hij dair mede nyet langer bedelen en mochte, heeft deur aenleydinge van voorsz. Jan Jacobsz. zijnen medegevangen, bij eenen Jacobus woenende ’t Uytrecht in ’t Wijstraet gedaen schrijven eenen andere brieff, luydende als voorsz. is. Denzelven doen onderteykenen mit versierden mercken ende ondersegelen met een valschen pitsier. Mit welcken brieve hij ende Victor Jacobsz. hebben begonnen in ’t Sticht van Uutrecht ende van dair over die Lecke van Cuylenborch herwerts van dorpe tot dorpe rontsomme te gaen troggelen, ende bedelen nederwaerts deur den voirsz. Dortschen weerdt, mitten voorsz. valschen brieve, deelende ende participerende ’t gene zij van den huysluyden alsoe vercregen ’t zijn halff ende halff, tot zij gecomen tot groot Ammers op sluys den 19en marty[1] verleden, alwair zij wel bij dranck zijnde, groot rumoer hebben gemaect, zoe dat die gebuyren hemluyden dien nacht op den camer ofte solder, dair zij te bedde gelicht waeren, gedwongen hebben dien nacht te blijven. Ende Schepenen gesien hebbende die informatie bij den voorsz. Eysscher genomen ende overgeleyt mitsgaders de willge confessie van den gevangen, ende dair tegens gehoort des gevangens defensie, biddende alleenlicken om gratie ende nyet om recht. Ende op alles ende bijsonder op den placaten in den Eysschers eysch aengehaelt, mit rijpen rade gelet hebbende ende meer genegen zijnde tot bermhertigheyt dan tot rigeur van justitie, Doende recht, des bij den officier van wegen die hooge Overigheyt des Graefflicheyts van Hollant vermaent zijnde, condemneeren den voorsz. gevangen gebrocht te worden alhier voor ’t stedehuys ende aldaer aen een pael dair toe [ge.orden.], wel strengelick gegeesselt, den valschen brieff boven zijn hooft aen denzelven pael, ende denzelven voorts gebannen ende bannen mits dezen uut Schoonhoven ende ’s Lants van Beloys den tijt van vijff ende twyntich jaeren ende dair nyet weder inne te comen op lijffstraffe.

fol. 70 ende verclaeren voorts allen zijnen geconfisqueert tot proffijt van de voorsz. hooge Overicheyt ende absolveren den voorsz. gevangen van den vorderen eysch ende conclusie op den gevangen gedaen ende genomen. Actum den 10en april 1591.[2]

Den voorsz. gevangen heeft aen gelt bij hem gehadt 32 stuyvers.

fol. 70 Ghesien bij Schepenen der stede van Schoonhoven d' informatie van Geerloff Cluyt van Voerenbrouck, Bailiuw der stede van Schoonhoven ende ’s Lants van Beloys, nomine officii Eysscher op ende jegens Michiel Michielsz. geboren van Alblas[3] gevangen ende gedaegde mitsgaders gehoort ende gesien die vrijwillige confessie ende belijdenis van den voorsz. gevangen inhoudende voor eerst dat hij geleden omtrent vijf jaeren vercoft heeft gehadt twee koeyen aen den jongen haen tot Streefkerck[4] toecomende Claes Pietersz. zijnen oom woenende in Leckerlant. Ende om des zelven zijnen ooms koeyen te leveren hij op eenen nachte in sijns ooms huys gebroocken is geweest. D' welcke hij heeft moeten laeten deur het geroep ende rumoer zijne moye maecte van den bedde als doen zij gewaer worden hij in ’t huys gebroocken was. Item ende dat hij omtrent dezelve tijt vercoft hadde eenen osch toecomende zijnen oom voorsz. aen eenen Ariaen Henrcixz. ende overmits hij den osch nyet leveren mochte, heeft denzelven gelaeten ende den wincoop[5] zelfs belet. Item ende dat hij gevangen op eenen nachtstont tribuliarende[6] zijn voorsz. oom ende denzelve seer qualicken toespreeckende ende scheldende van Cornelis Jansz. van Streefkerck mit een riem geslagen worde wair mede hem zijnen vorder opset verhyndert worde dattet zonder dat hij yet op zijn voorsz. oom te spreecken ofte dat zijn oom hem yetwes te cort gedaen hadde. Item ende dat hij tot Cornelis Huygensz zijn zwager op een avontstont gegeten ende gedroncken hebbende hem ontnomen heeft een roer toecomende zijn broeder ende dat vercoft eenen Wigger Cornelisz. voor vier off vijff guldens. Item ende

fol. 70v dat hij een weynich tijts daernae veel rumoers ende insolentie bedreven voor zijns broeders deur, ende dat hij op de deur mit een steen geworpen, ende in dronckenschap gedreycht heeft zijns broeders huys in brandt te steecken. Ende alsoe zijn broeder mit een geladen roer tegens hem uutquam is hij gevloden ende ontcomen zonder yet aen te rechten. Item ende dat hij mit twee soldaten, d' eene genaempt Philips ende d' ander Casper, inder nacht zijn handen heeft gesteecken deur de wandt besijden de deur van ’t achterhuys tot zijn suster op gedaen ende aldaer in ’t achterhuys dien nacht geslapen hebbende ende dat hij tot meer mael sijn broeder in dronckenschap uuten huyse geeyscht ende gedreycht heeft zonder oirsaick op zijn broeder ofte

[1] Sic, 9 of 19 maart ? Zie ook Victor Jacobsz. van Nuys, fol. 69.
[2] Woensdag 10 april 1591.
[3] Oud-Alblas, gem. Molenwaard, prov. Zuid-Holland.
[4] Streefkerk, gem. Molenwaard, prov. Zuid-Holland.
[5] *GTB*. Wijnkoop, bezegeling door de koper / verkoper van een gesloten overeenkomst.
[6] *GTB*. Tribuleeren; Kwellen, plagen, lastig vallen.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

suster te geven. Item ende dat hij omtrent een jaer geleden mit eenen Jeroen Dirck van Berck genomen heeft in Leckerlant[1] een maryepeerdt toecomende Ariaen Claesz. Ende insgelijcx in den wynter voorleden met eenen Leonert Adriaensz. twee maryepaerden toecomende Bastiaen den moelenaer zonder actie ofte oirsaicke tegens yemant te hebben. Item ende dat hij in september voorleden mit een slegge heeft geslagen een gat in de muyr van de huysinge van Volckgen Jacobs ende dair deur in 't voorsz. huys gecomen ende dair uutgenomen heeft een sack ende dair inne ses slaeplaeckens, drie hemden, een paer mans boxen een paer mans neercoussen, twee mans hoeyen, een paer sijden hosenbanden ende een beurse mit 3 Coningsdalers ende 3 twee blanckens penningen[2] dair inne zijnde. Op welck feyct hij geapprehendeert is, ende dat hij onder diversche capiteynen heeft gedient ende daer van gescheyden zonder pasporten van [...anen] te hebben. Ende Schepenen gehoort den criminelen eysch ende conclusie van den voorsz. officier ende gesien d' informatie tegens den gedaegde genomen ende overgelevert mitsgaders des gevangens willige bekentenisse, ende dair tegens gehoort den voorsz. gevangen, verclarende dat hij geen twyntich jaeren out en is ende dat hij alle den voorsz. feycten in zijn joncheyt ende [...] gevallen waeren, daer van hij hadde berouw ende fortelick leedtweesen, belovende indyn hij 't leven mochte behouden, hij hem soe rechtelicken zal dragen dat nyemant clachtich over hem vallen zal, biddende alsoe om gratie ende nyet om recht. Ende Schepenen alle 't geene voorsz. is, nae lange deliberatie ende mit rijpen rade overgewogen, ende aengemerct des gevangens joncheyt ende circumpstantien van den voorsz. feycten, verhopen volgens zijn belofte beterschap ende beteringe, meer genegen zijnde tot bermhertichеyt dat tot rigeur van justitie, hebben den voorsz. gevangen gecondemneert ende condemneeren mits desen gebracht zijnde aen een pael voor 't stedehuys [aldaer] wel strengelick gegeesselt te worden datter 't bloet nae volcht ende dair nae gebannen uut Schoonhoven ende 's Lants van Bloys sijn leven lanck gedurende op lijfstraffe ende verclaren allen zijnen goeden ende absolveerende den gevangen etc. Actum den 9 octobris 1591[3], Schepenen all, dempto Jan.[4]

fol. 71[5] Alsoe Marichgen Ariaensdochter geboren tot Proyen in Gelderlant[6] out ontrent 70 jaeren tegenwoerdich gevangen, gewillich ende sonder banden van ijseren beleden ende bekent heeft, dat zij gevangen over acht jaeren gewoont heeft tot Vyanen onder den wijndtmoelen, ende wesende genouch desparaet van armoede op een avontstondt bij haer omtrent den voorsz. moelen gecomen is ofte verschenen een jonge manspersoon ofte in schijn van een persoon, wandelende hebbende zijn handen in zijnen sijde ende lang van statuyre, gecleedt in swart habijt. Den welcken zij gevange meent te wesen een van den wachte, roupende oversulcx jegens hem: hola, ende die voorsz. schijnende persoon spreeckende tegens hair, zeyde onder andere: Wilt gij mij geloeven, 't sal U anders gaen ende beter mit U weesen, Ick zal U brengen dat ghij genouch ende geen gebreck hebben zult. D' welcke als hair dochte, was de vijant van der hellen[7] ende dat zij verschrickende in huys gegaen ende in hair cleederen op 't bedde geslapen. Item ende dat zij 's anderen daechs 's morgensvrouch in den dageraet opstont om hair gevouch te doen aen de stedeveste ende dat aldair uuyte ruycht ofte netelen hair weder aengevende, zoe zij god zoude willen offgaen, hij zoude hair brengen dair zij genouch zoude hebben houdende hair staende onder die voorsz. moelen, zoedat zij ten lesten consenteerende ende beloofde hem ende gaff hair die voorsz. vijant wat in de hant 't welcke hair dochte te weesen een schoen stuck gouts, zeggende tegens hair: Gedenck mij dairbij in schijn van trouwe, nemende weder van hair achterste vinger op een nae aen den rechterhant een stuckgen mit een stuckgen van den naegel aen 't uuterste lith, welcke vinger altijts blau ende cout is, waerinne zij oick geen [gewelt] en heeft ende zeyde die vijant dat hij hiete Heynken ende dat zij gevangene hieten zoude Marichgen Heynkens. Item ende dat zij mitten voorsz. vijant vleyschelick heeft te doen gehadt ende geconverseert ende oick meer mael als man ende wijff; ende van hair gescheyden zijnde heeft zij in 't bedde gevonden in de plaets van 't voorsz. stuck gouts, vuylicheyt als kyndersdreck. Item ende dat die vijant hair doen een potgen gegeven heeft mit zalve als [vereyss.em] van menschen ofte witpadden rith[8] ende dien zij dair mede strijcken ofte dair van ingeven die zouden betovert zijn, ende beloofde zij dan vijant als zij 't potgen ontfinge, te zullen doen al dat hair die vijant zoude bevelen. Item dat zij Balthazar den schoenlapper tot Vyanen in een canne biers 't slijm oft vuylicheyt van den liesen wasschende in den sloten gedaen drincken[9] ende hem daer mede betovert heeft gehadt. Item ende dat omtrent vier jaeren geleden die vijant bij hair gecomen is, seggende: Ariaen Lenerts en gundt U geen goet, dairomme en gondt hair weder geen goet, ende dat zij gevangen dair op antwoorde: Soo gonne ick hair datse in zulcke zwaericheyt mach comen, dair ick inne geweest ben, ende dat hair zoo veel

[1] Nieuw-Lekkerland, gem. Molenwaard, prov. Zuid-Holland.
[2] 3 twee blanckens penningen; 3 penningen met de waarde van twee blanken. Zie: *Van Gelder* (1966) 258. Braspenning.
[3] Woensdag 9 oktober 1591.
[4] Jan Anthonisz. Laeckencoper, schepen van Schoonhoven van 1591 t/m 1595.
[5] Akte **zeer** slecht leesbaar.
[6] Poederoijen, gem. Zaltbommel, prov. Gelderland.
[7] Onzekere lezing, er is in verbeterd, mogelijk te lezen als "heeren".
[8] *GTB*. Rith, rijt; zaad van kikkers; witpadden rith; het zaad van witte padden.
[9] Tussen "gedaen"en " drincken", ontbreekt een deel tekst.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

siectens ende quellagen aengedaen mogen worden datser mijn dair mede vergeten mach, ende dat de vijant hair doen consent gaff datse mitten voorsz. Ariaen Lenerts doen zoude dat hair geliefde, ende heeft 's avonts laet die deur van Ariaen voorsz. open gevonden ende is in huys gecomen ende heeft die voorsz. Ariaen Lenerts gestreecken mitten voorsz. zalff in 't slaep van hoir hooft ende is Ariana terstont zeer cranck geworden ende worde oick altemet van den vijant gequelt.

fol. 71v Item dat zij gevangen woenende 't Uytrecht een jaer geleden, slapende op hair bedde, de vijant hair opgenomen ende gebrocht heeft tot Vyanen ende dat zij Ariaen Lenerts sittende bij den vier nam ende worpse op 't bedde ende dat Ariaen nyet en wiste wie dattet hair dede ende dat zij die voorsz. Ariaen leggende op 't bedde mit die zalff streeck op hair hant, welcke hant terstont lam was, ende dat hair die vijant weder 't Uytrecht brochte. Item ende dat zij sittende in den hoff van Ariaen Bouwensz. sackendrager daer zij dier tijt woonde, vloyende haer clederen ende dat daer de vijant bij hair gecomen is, seggende tegens hair: Neeltgen en gundt U nyet goets, ghij woont daer mede, mair zij wair U liever quyt, ende diergelijcke: dus gundt hair weder geen goet, al zoude zij creupel ende lam worden datse hair broot nyet verdienen en mach, ende dat zij daernae ging tot Ghijs den schipper, copende een wittebroot van zeven deuts, 't welck zij Neeltgens gaff, in welck wittebroot zij mit hair vinger gesteecken hadde van den voorsz. zalve, ende als Neeltgen 't voorsz. wittebroot gegeten hadde isse betovert geweest ende cranck geworden datse hair nederlijff nyet machtig en is. Item dat zij vertoornt zijnde opten dochter van Schalck Claesz. genoempt Jannichgen om datse geseyt hadde zij gevangen een tovenaerster was, ende dat zij op een morgenstondt van den vijant is gebrocht ten huyse van Schalck Claesz. te veynster in ende vyndende Jannichgen voorsz. slapende, heeft op hair lippen gesmeert vuylicheyt van [werck] mit [zaechmeul] ende gerit van slangen, 't welck de vijant hair gebrocht hadde 't hairen huyse, ende dat 't selve in hair lichaem gecomen voorts gegroeyt is datse noyt gesonden daghen heeft gehadt.

Item dat zij gecoft hebbende van Crijn Aelbertsz. dochter een vierdel vleysch ende Crijns voorsz. dochter hair crap versettende, zeyde zij gevangen: Hadde ick van dat hair, ick zoude ons lieve vrouwe dair een hoeyken van maecken [zijn], ende dat zij uuten cam, dair die dochter hair mede gekemdt, leggende op de kiste tooch weynich hairs ende dat sij die dochter [bockende] in 't [meeten] van den [olye] dat hair op 't hooft leyde, denckende in hair hert dat die dochters hair [overeyndt] staen ende weder een [dot] lopen zoude, 't welck alsoe geschyede als dair mede betovert, ende dat zij ten tijde als zij gevangen worde, stont ten huyse van Vop Jansz. alwaer stont mede een jongen, den welcken zij [anroerde] zeyde: gaet ghij heenen, [waer] [nae] staet ghij en luystert, ende [meent] dat de vijant doen denzelven jongen deur hair heeft betovert gehadt [want] des jongens hair op 't hooft [crompe] als oft uutgetogen hadde geworden, wairdeur den jogen zeer ysselijck riep ende creet. Lopende [gins] ende weder als [suyselende] zoe dat die gebuuren ende andere menschen vergaderden ende dat onder anderen een zeyde: [fveex] zegent den jongen, 't welcke zij dede, ende was den jongen weder als te vooren ende danckte hair gevangen.

Ten lesten zij anders noyt en is [gehuwet] geweest, mer dat zij een half jaer mit Machiel de cuyper in de Nyenpoort in [onechten] huys gehouden heeft. Ende Schepenen gehoort den eysch ende conclusie van den Bailliu ende gesien die voorsz. vrijwillige belijdenis ende dair op gehad[t] hebbende 't advys ende [consultatie] van [rechtsgeleerden, sustineren de voorsz. [Balliu] alsoe 't gene voorscr. staet sijn saicken tenderende tot bederff van [veele] [goeden] [menschen] contrarie goddelijcke ende […] [practijcqen] [wetten] ende ordonnancien ende ['t sulcx] behoerende gestraft te worden anderen ten [exempelen], op alles mit rijpicheyt [gelet] dair op te letten ende considereren stont doende recht dair toe van wegen die hoge Overicheyt vermaent zijnde condemneeren den voorn. gevangen gebrocht te worden ter plaetse dair men gewoonlijck is criminele justitie te doen ende aldair geworcht sijnde voorts in den vier verbrant te worden tot stoff ende absolveren hair van den vorderen eysch ende conclusie bij den Eysscher op hair gedaen ende genomen, verclarende allen hoiren goeden verbeurt tot proffijt van de hoge Overicheyt voorsz. Actum bij Schepenen alle dempto Jan, den 18en decembris1591.

fol. 72 Alzoe Ariaen Jansz. Nijpersz geboren van Hantwerpen[1] boraetwercker van zijn ambacht, willichlicken zonder pijne ende buyten banden van ijseren bekent heeft, gelijck blijct dat hij anno '89 tot Rotterdam gevangen ende aldaer om zeeckeren dieverijen, leugenen ende uphouden van coepmansbrieven als anderen in den raedtcamer mit roeden strengelick is gecastijdet ende dat hij des nyet tegenstaende daernae ter Veer is gelogeert geweest in Antwerpen alwair die weder genoempt is Jan ende een tijt lange aldaer geweest ende geteert hebbende. in 't scheyden een ouden mantel mede genomen heeft zonder den voorsz. verteerdt van 't gelach oick nyet te betaelen. Item dat hij daernae gelogeert is geweest tot Rotterdam in den Witte Sleutel ende t' savonts in het uutgaen ende opnnemen van zijnen mantel mede genomen heeft een casiackgen off boxsers zonder te weten van wat stoff die gemaict waren ende dat die waert in den Sluetel hem vervolchende de mantel mittet casiacken ende boxers offgenomen ende den mantel behouden heeft voor zijn gelach 't welcke hij gevangen nyet betaelt en heeft. Item dat hij september lestleden

[1] Antwerpen, prov. Antwerpen, België.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

gelogeert zijnde in 't Poortgen tot Amstelredam ende slapende bij eenen Portugyster dezelven in den morgenstont uut zijnen boxen genomen heefdt een sackgen ofte beurse mit [voi...] 9 ofte thyen gulden aen gelde ende dat hij daer mede oick dair van gegaen is zonder den waerdt [...] te spreecken ofte te betaelen. Item ende dat hij oick onlancx is gelogeert geweest in den Haghe in den Rode [...] ende aldaer oick gescheyden is zonder te betaelen mit hem nemende twee slaeplaeckens ende

fol 72v dat hij oick ontfangen heeft zeeckere coopmansbrieven om te bestellen, 't welcke hij nyet gedaen heeft tot achterdeel van denzelven coopluyden. Item dat hij zijne naeme heeft vervalscht hem noemende Ariaen Verpoort van den name van zijn moeder dair hij bij gewoont heeft, verzwijgende zijnen rechten name ende dat hij oick bevonden is in zijnen examinatien op verscheyden luegenen ende veranderinge in zijnen woorden als tot Rotterdam geschyet is bleyckende bij zijner feyten aldaer over is geweest, alle 't welcke zijn saicken van zeer quade consequentie die in steden ende plaetsen van rechten nyet en moogen noch en behoiren getollereert noch verdragen worden. Sulcx dat Schepenen gehoort hebbende den eysch crimineel bij den officier van wegen ende in den name van de hooge Overicheyt tegens den gevangen gedaen ende genomen ende dair beneffens gesien die stucken van Rotterdam mitsgaders des gevangens vrijwilligen bekentenis ende beleydinge ende dair tegens den voorsz. gevangen biddende om gratie ende nyet om recht ende bij henluyden op alles wel ende mit rijpelijckheyt van raede gelet hebbende dair eenichsins opte letten stont maer meer genegen zijnde tot gratie ende genade in respectie van den gevangens joncheyt ende hope van beteringe, dan tot rigeur van justitie doende recht des van den officier van wegen den hooge Overicheyt vermaent zijnde, condemneren den gevangen gebrocht daer men gewoonlick is criminele justitie te doen ende aldaer openbaerlicken wel strengelick gegeesselt te worden datter 't bloet nae volcht ende hebben denzelven dair en teygens gebannen ende bannen mits desen bynnen sonnenschijn uuter stede van Schoonhoven ende den Lande van Beloys zijn leven lang ende dair nyet weder inn te comen op lijfstraffe, absolveren den voorsz. gevangen van den vorderen eysch ende conclusie bij den officier op hem gedaen ende genomen. Verclarende alle des gevangens goeden verbeurt tot prouffijte van den hooge Overicheyt voorsz. Actum den 18 decembris 1591[1], bij Schepenen al, dempto Jan.

Den 29en septembris 1591[2] is hij gevangen ende bij hem bevonden aen gelde drie blancken.

fol. 72v Alzoe Jan Bastijn geboren tot Yperen[3], Peter Petersz geboren tot [..ltien][4] ende Peter Cornelisz. geboren tot Cassel[5], al in Vlaenderen tegenwoordich gevangen alhier hem hebben vervordert gesonts lichaems te gaen bedelen ende troggelen, levende ende terende op den schamelen huysman, zonder yet dair voeren te betaelen als vagabonden, landtlopers ende ledichgangers van d' eene plaetse in d' andere, contrarie diversche placaten op zulcken persoenen geedeert, ende gepubliceert anno '81, '83, ende '92 blijckende bij de gewilge confessie van den voorsz. gevangens wair over die

fol. 73 die voorsz. gedaegdens ende gevangen bij den Landtdrost zijn geapprehendeert ende in handen van den Eysscher zelver overgelevert. Allen 't welcken sijn saicken van quader consequentien die nyet en behoiren getollereert, nochte geleden te worden, mer gecorrigeert ende gestraft te worden anderen ten exempele. Soe concludeert Geerloff Cluyt van Voorenbrouck, Bailiu tot Schoonhoven ende 's Lants van Beloys, uuten naem van den hooge Overicheyt ende Graefflicheyts van Hollant, dat die voorsz. gevangens bij sententie van U Mijn Edele Heeren gecondemneert, gebrocht te worden ter plaetsce dair men gewoonlick is justitie crimineel te doen ende aldaer wel strengelick gegeesselt datter 't bloet nae volcht ende dair nae gebannen zullen worden uuten stede van Schoonhoven ende 's Lants van Beloys den tijt van thyen jaeren aen een volgende ende dair nyet weder inne te comen bynnen denzelven tijt op lijffstraffe ende voorts allen zijnen goeden verclaert zullen worden verbeurt tot behouff van den voorsz. hooge Overicheyt. Ofte anders tot sulcken fynen ende conclusie als Mijn Heeren uuter deductie van den zaicke bevynden zullen te behoiren. ende dair tegens gehoort die voorsz. gevangens biddende om gratie, belovende hemluyden te beteren ende voorts ter deucht schicken. Ende Schepenen gesien des voorsz. gevangens confessien ende die placaten bij hen geallegheert ende in rechten geexhibeert ende op alles wel ende rijpelijck gelet hebbende dair op te letten stont hebben denzelven gebannen ende bannen denzelven gevangens mits desen uuter stede van Schoonhoven ende Landen van Beloys den tijt van twee jaeren eerstcomende ende dair nyet weder inne te comen in den voorsz. tijt op peijne van wel strengelicken gegeesselt te worden datter bloet nae volcht ende bannissement haer leven lanck geduyrende ende verclaeren allen horen goeden geconfisqueeert tot proffijte van den hooge Overicheyt ende absolveren den voorsz. gevangens van den vorderen eysch ende conclusie bij den Eysscher op hunluyden gedaen ende genomen in aenneminge van den voorsz. gevangens

[1] Woensdag 18 december 1591.
[2] Zondag 29 september 1591.
[3] Ieper, prov. West-Vlaanderen, België.
[4] [..ltien] in Vlaenderen, een (nog) onbekende plaats in Vlaanderen, België.
[5] Cassel, dep. Nord-Pas-de-Calais, Frankrijk.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

joncheyt ende andren consideratien haerluyden bewesen. Actum den 2en aprilis 1592[1], Schepenen alle.

Die gevangens zijn den officier
gelevert den 17en maert 1592[2]
Item en heeft d' officier van haer nyet
gewonnen noch nyet van hair genoten
als zij oick huyden voor Schepenen noch hebben
beleden

fol. 73v In der saicke hangende voor den Gerechte der stede van Schoonhoven tusschen Geerloff Cluyt van Voerenbrouck, Bailiu der stede voorsz. ende 's Lants van Beloys, nomine officii Eysscher op ende jegens Jan Mertensz. van Hantwerpen gevangen ende gedaegde ter andere zijde. Die voorsz. officier sustineerende dat alsoe die voirsz. gevangen hem vervordert heeft vagabontsgewijs ledich lijfs te bedelen ende troggelen op den huysman contrarie den placaten dair van zijnde ende dat hij hem mede vervoucht heeft mit meer ander vagabunden, buyssnijders[3] ende anderen malefacteurs mitsgaders oick dat bij in sijn examen op diverschen leugentalen bevonden is geweest, alle 't welcke zijn saicken van seer quaden consequentien die nyet en behoiren getollereert mer gestraft te worden andren ten exemple. Concluderende over al saecke in den name van den hooge Overicheyt des Graefflicheyts van Hollant, dat die gedaegde ende gevangen bij sententie van Schepenen gecondemneert strengelick gegeesselt ende dat hij daernae gebannen zall worden uuten stede van Schoonhoven ende 's Lants van Beloys den tijt van zes jaeren ende daer nyet weder inne te comen op lijffstraffe volgende die voorsz. placaten ende dat voorts allen zijnen goeden verclaert zullen worden geconfisqueert tot prouffijte van den voorsz. hooge Overicheyt. Versouckende recht. Dair tegens die voorsz. gevangen ende gedaegde versochte gratie ende genade. Ende Schepenen gesien d' examinatie ende confessie van den gevangen ende oick zeeckere schrijvens van omleggende officieren ende voorts op alles wel ende rijpelijck gelet hebbende doende recht hebbenden voorsz. gevangen gebannen ende bannen mits desen uuter stede van Schoonhoven ende 's Lants van Beloys den tijt van zes jaeren ende daer nyet weder inne te comen op lijffstraffe bynnen den voorsz. tijt ende absolveren den gevangen voorts van den vorderen eysch ende conclusie op hem gedaen ende genomen ende verclaerende allen zijnen goeden geconfisqueert ten prouffijte van den hooge Overicheyt voorsz. Actum den 17en july 1592[4], Schepenen alle, exepto Aert.

fol. 73v In der saicke hangende voor den Gerechte der stede van Schoonhoven tusschen Geerloff Cluyt van Voerenbrouck, Bailiu der voorsz. stede ende 's Lants van Beloys, nomine officii Eisscher op ende jegens Ariaen Guileynsz. smit geboren van Geersbergen[5] gedaegde ende gevangen ter andere zijden. Die voorsz. Eysscher sustineerende dat alsoe die voirsz. gevangen hem vervordert heeft vagabontsgewijs ledich lijfs te bedelen ende troggelen op den huysman contrarie den placaten dair van zijnde. Alle 't welcke zijn saicken van quader consequentien die nyet en behoiren getolereert mer gestraft te worden, anderen ten exemple. Concluderende ut supra. Dair tegens die voorsz. gevangen versochte gratie ende genade. Ende Schepenen gesien d' examenatie ende confessie van den voorsz. gevangen ende op alles wel ende rijpelijck gelet hebbende doende recht hebbenden voorsz. gevangen gebannen ende bannen mits desen uuter stede van Schoonhoven ende 's Lants van Beloys den tijt van vieren jaeren ende ut supra.

fol. 74 In der saicke hangende voor Die van den Gerechte der stede van Schoonhoven tusschen Geerloff Cluyt van Voerenbrouck, Bailiu tot Schoonhoven ende 's Lants van Beloys, nomine officii Eysscher ter eenre op ende jegens Zuzanna Jansdochter gevangen ende gedaegde ter anderen zijde. D' Eysscher sustinerende dat alsoe die voorsz. gevangen onlancx hair voor jongwijff ofte dienstmaecht verhuyrt heeft gehadt ten huyse van Jan Jacobsz. bynnen Dordrecht, ende dat oick hoewel zij schuldich was ende behoort hadde hairen dyenst aldaer te voldoen in gewoonheyt ende vroomheyt. Mer dat zij ter contrary gecomen zijnde vrijdaechs in haren dienste ende sonnendaechs dair aen volgende hair voirsz. meester ende vrouw van huys in hair affairen zijn. Ten welcke tijde hair 't voirsz. huys ende goeden betrout ende bewaeren waeren, heeft uuten zelven huyse mit hair

[1] Donderdag 2 april 1592.
[2] Dinsdag 17 maart 1592.
[3] *GTB*. Buyssnijders; spitsbroeder, booswicht, boosdoender.
[4] Vrijdag 17 juli 1592.
[5] Geerardsbergen, prov. Oost-Vlaanderen, België.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

genomen een turk groff greyns[1], een paerse rock, een paer overtrecksels van beratt[2], een blomtfluwelen borst mit mouwen van wit fluwele, ende ander zijden choorden, een groff greynen schorteldoeck, een paer Spaensche schoen mit muylen, drie halsdoecken mit een paer mouwen, een muts mit silver beslagen ende Dortsche haeck ende anderen cleynen percheelen van goeden. Ende Schepenen gehoort den mondelingen eysch ende conclusie van den voorsz. Eysscher ende gesien die confessie van den voorsz. gevangen, ende dair tegens d' antwoorde van den gemelde gevangen die welcke begeerde vergiffenisse, gratie, genade ende geen recht, ende voorts op alles mit rijpicheyt gelet hebbende doende recht van wegen die hooge Overicheyt dair toe vermaent zijnde, hebben den voorsz. gevangen ende gedaegde gebannen ende bannen mits desen utter stede van Schoonhoven ende den Landen van Beloys den tijt van vier jaeren eerstcomende ende dair nyet weder inne te comen op peijne van strengelick gegeesselt te worden nae exigentie van den zaicke. Absolverende den voorsz. gevangen van den vorderen eysch ende conclusie op haer gedaen ende genomen. Verclairende alle hairen goeden verbeurt tot behouff van dezelve hooge Overicheyt. Actum den 12en octobris 1592[3], Aert, Zybrant, Symon, Pieter, Jan.

Schepenen voorsz. attesteeren, dat die Bailiu bij den voorsz. gevangen nyet en heeft bevonden dan die voorsz. goeden die Jan Jacobsz. zijn gerestitueert. Ende zulcx die voorsz. Bailiu van den voorn. gevangen nyet en heeft genoten.

fol. 74 Alsoe Adriaen Ariaensz. geboren van Ste. Comijs in Vlaenderen[4] jegenwoordich gevangen up ’t feyct van zeeckere dieverije geapprehendeert ende dat hij bij zijne examen bekent heeft 5 ofte 6 jaeren in dit quartier landts, leechs ende gesonts lijfs heeft gaen teeren op den huysman ende te lopen op alle vetgens, zonder yet dair van te betaelen, ende denzelve tot drie diversche reysen geapprehendeert zijnde bevonden wort in sommigen spreucken te varieren ende het een contrarie het andere te seggen, wair wel vehementelick gespresumeert van ’t worden [hij] [...op] quaden feyten geperpetreert

fol 74v te hebben. Soe versochte ende sustineerde die voorsz. Bailiu dat die gevangen gebracht zoude worden ter scherper examen. Ende Schepenen op alles gelet, hebben verclaert d' informatie bij den officier noch nyet sufficant om den gevangen dair op ter torture te condemneeren ende appoincteren nyet te min dat d’ officier bij provisie sal laeten comen den scherprechter op saterdach den 16en desen toecomende, omme den gevangen mit dreygen van torture te ondersoucken ende tot vorder belijdenisse te crijgen, het wel doenlick ende mogelick zal zijn. Actum den 12en january 1593.[5] Schepenen al dempto Loos.

fol. 74v Ende den 16en january 1593 die scherprechter mit zijn adjuncte ter presentie van Schepenen bij den gevangen comende ende hem aenseggende dat hij veele ende diversche complicen gehadt heeft, d' selve hem noemende bij name ende toename. Item ende dat van denzelve oick eenige gevangen waeren, een moerder ende twee anderen misdadigen. Item mede aenseggende dattet zijn complicen waeren, de welcke die gevangen al t’ samen ontkende verclaerende aen die voorsz. personen geen weet te hebben. Eyntelick is bij Schepenen geappoincteert dat die officier mitterdaet zoude schrijven aen den officier tot Dordrecht om uuter gevangens confessie te weeten off zijluyder correxties van Arien Ariaensz. gevangen hier zijn dan nyet, ende zoe in hair gedaene conclusie daer van nyet en blijct, Dat hun gelieven willen zijne gevangens als noch dair op te vragen ende ondersoucken wat kennisse zij mitten voorsz. Arien Ariaensz. gevangen alhier moegen hebben, hem zeer nae deriserende van gedaechte wesen stateeren zo als zij moegen. Om als ’t selve gesien ende bij Schepenen voorts gerecht te worden als nae behooren. Actum ut supra,[6] absent Symon ende Loos.

fol. 74v In der saicke hangende voor Die van den Gerechte der stede van Schoonhoven tusschen Geerloff etc. op ende tegens Arien Ariaensz. van Ste. Comijs in Vlaenderen gevangen ende gedaegde ter andere sijde, d' voorsz. Bailiu zeggende ende sustineerende dat alsoo die gevangen willichlicken zonder peijne ende banden van ijser bekent heeft dat hij alhier in desen landen 5 off 6 jaeren als vagabundt gewijs zijns meesten tijt heeft gaen troggelen ende bedelen, teerende opten huysman, zonder te betaelen. Dair over hij geleden omtrent 2 jaeren bij den Landtdrost, gevangen ende

[1] *GTB*. Turk; een gedraaid pektouw voor het aanmaken van vuur. Turk groff greyns; een streng van een grof soort zijde?
[2] *Ibidem*. Borat, beratt, bourat; geweven stof, gewoonlijk bestaande uit zijde en wol.
[3] Maandag 12 oktober 1592.
[4] Comines, dep. Nord-Pas-de-Calais, Frankrijk of Komen, prov. Henegouwen, België. Vandaag de dag loopt de grens tussen België en Frankrijk er dwars doorheen.
[5] Dinsdag 12 januari 1593.
[6] Zaterdag 16 januari 1593.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

gelevert in handen van den Bailiu van Leyden ende Rijnlandt, alwair hij gebannen is uut Rijnlandt den tijt twee jaeren, bij denzelve sententie oick gebleecken op meerder straffe. Ende hoewel den gevangen 't selve wel behoirde gevoecht te hebben, een waerschouwinge van hem te wachten van gelijcken meer te doen, heeft evenwel ende des nyetjegenstaende gecontinueert zijne voorseyde troggelrije, bij hem hebbende ende converseerende mit verscheyden lichten vrouwen in onecht ende te lopen op, alle vetgens, off huysluydenmaeltijden ende dat meer is hem aldaer nyet laetende kunnen mit behoorlicken ende redelicken cost ende dranck, maer wel gegeten ende gedroncken hebbende, mit een droncken hooft fortselicken willen wesen op off in de camer bij den vergaderinge van den genoden gasten ofte vrinden namenlick ter Ariaen Michielsz. van Berchambacht omtrent een jaer geleden ende omtrent over zes weecken voor dato zijnder apprehensie ten huyse van Jan die cuyper in Stolwijck, ten welcken tijde hij t' savonts omtrent 7 off acht uuren hem vervordert heeft ten huyse van Jacob Ewouden te nemen 2 hemden mit een laecken. Item ten huyse van Leonart Jacobsz. zeecker lijnwaedt mitsgaders oick ten huyse van den weduwe van Goessen Jansz. zeecker lijnwaedt. Op alle welcke feyten hij is geapprehendeert geweest. Eyntlicken is hij oick zijn examen

cetera inform...

Tekst breekt af op fol. 74v en gaat op fol. 75v weer verder

fol. 75 Alsoo Baernt Hermansz geboren van Eembden[1] out ontrent vijftich jaeren gevangen ende gedaegde vrijwillich buyten pijne ende banden van ijsere bekent heeft, dat hij opten 3en aprilis verleden 's avonts nae 't poortsluiten ende nae besetter wacht, gecomen is voor den duere van Henrick Jansz. bierdrager, ende aldaer moetwillichlicken smijtende mit zijnen dissel op den deure ende veynsteren, zoo violentlicken dat 't veynster uuten haecken ontsprongen ende open gevallen is, pogende (als 't scheen) alsoo mit geweldt in huyse te willen weesen. Maer alsoo Henrick Jansz. so hem opposeerde ende hem in huys nyet en wilde laeten, zeggende: Gaet ende blijft, dair ghij u droncken gat gehaelt hebt, ende diergelijck. Om welcke oirsaicke wille, zonder eenig andere redene ofte occasie gegeven den voorsz. Henrick Jansz. te hebben, als blijct bij zijnen confessie heeft hij gevangen mit voorbedachten opset zijn opsteecker oft brootmes uutgetrocken ende dair mede den voirsz. Henrick Jansz. staende in zijnen huyse, meenende zijn veynster weder te sluyten, gegrieft in zijn 's linckerborst, laetende den opsteecker of brootmes dair inne steecken. Ende dat den voorsz. Henrick Jansz. stapsvoets ende mitter daet, zonder yet te spreecken van den voorsz. steecker desen werlt is gepasseert.[2] Ende aengesien die voorsz. gevangen tot meer mael ende verscheyden stonden hem heeft gedragen als een voorvechter, ende zomweylen dair over is geintemeert ende oick geperdonneert geweest, 't welck hem wel hadde behoort gehadt, een goed waerschuwinge te zijne, mer en heeft nyet opgehouden [aen…de] 't voorsz. moordadige feydt. 't Welck van notoire ende schandelicke moort nyet en mach geexcuseert worden, als nyet vechtender handt noch uut voorgaende twyst heir gecomen zijnde. Ende zulcx nyet en mach getolereert, maer behoort gestraft te worden allen andere boosdoenders ten exemple. Daeromme concludeerde Geerloff Cluyt van Voerenbrouck, Bailiu der stede van Schoonhoven ende 's Lants van Beloys, uuter naeme ende van wegen die hooge Overicheyt des Graeffelicheyts van Hollant, dat bij sententie diffinityff van Mijnen Edele Heeren den voorsz. gedaegde ende gevangen gecondemneert gebrocht te worden ter plaetse daer men gewoonlick is criminele justite te doen, ende aldaer[3] offgehouwen te worden zijn rechter hant daer mede hij den voorsz. moort gedaen heeft, ende als dan geexecuteert metten zwaerde datter die doot nae volcht, zijn hooft op een staeck ende 't lichaem op een radt ende een [cluppel][4] daeraen tot spectakel van den voorsz. moort ende exempel van diergelijcke malefacteurs, ende boosdienders. Ende dat voorts allen zijne goeden verclaert zullen worden verbeurt ter prouffijte van de voorsz. hooge Overicheyt. Of anders criminele zo nae exigentie van den saicke, ende nae rechten bevonden zal worden te behoiren. Schepenen gehoort ende gesien hebbende den voorsz. confessie van den voorn. gevangen, ende wel geinformeert zijnde van 't voorsz. feyct, op alle mit rijpicheyt gelet ende overgewogen hebben alle 't gene ter materie diendende was ende daer op te letten stont doende recht van wegen den hooge Overicheyt des Graeffelicheyts van Hollant hebben mit advys van de wethouders van den verleden jaeren, den voorsz. gevangen ende gedaegde gecondemneert ende condemneeren mits desen gebrocht te worden, ter plaetse daer men gewoonlick is criminele justitie te doen ende aldaer mitten zwaerde geexecuteert ende onthooft te worden datter die doot nae volcht, zijn hooft op een staeck ende zijn lichaem op een radt ten exemple van anderen, absolverende den voorsz. gevangen van den vorderen eysch ende conclusie bij den Eysscher op den voorsz. gedaegde ende gevangen gedaen ende genomen, verclaerende alle zijnen goeden verbeurt tot prouffijte van den

[1] Emden, Nedersaksen, Duitsland.
[2] Desen werlt is gepasseert; is overleden.
[3] Hierboven geschreven, nauwelijks leesbaar: "[geapp...] ende".

[4] [cluppel]; lees: knuppel.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

hooge Overicheyt voorsz. Coram[1] bij Schepenen all, Vinck, Zybrant, de Bruyn oude Scepenen den 22en aprilis 1593.[2]

D' apprehensie is geweest den 3en aprilis 1593.

fol. 75v supra

bevonden op diverschen leugenen, waer uut te presumeren is hij wel meer quaets geperpetreert heeft, ende also al 't selve zijnde saicken van zeer quade consequentien die nyet en behoiren geleden, maer gestraft te worden anderen ten exemple (zonderlinge in regardt van veele ende diversche placaten tegens zulcken vagabunden ende kneyvelairs uutgegeven ende gepubliceert). Soo concludeerde die voorsz. Eysscher in den naeme van den hooge Overicheyt des Graefelicheyts van Hollant dat die gedaegde ende gevangen gebrocht te worden ter plaetse daer men gewoonlick is criminele justitie te doen, ende aldaer gestranguleert te worden mitter choorde, datter die doot nae volcht, blijvende sijn lichaem tusschen hemel ende aerde, ofte anders criminelicken gestraft te worden naer exigentie van zijne voorsz. delicten, ende dat voorts alle zijnen goeden verclaert zullen worden geconfisqueert tot prouffijte van den hooge Overicheyt. Versoeckende recht. Wair tegens die voorsz. gevangen versochte gratie ende genaede geen recht, biddende om vergifnisse, belovende hem voorts aen te beteren. Ende Schepenen gesien des voorsz. gevangens wilge confessie ende die placaten bij den Eysscher in rechten overgeleyt ende op alles mit rijpicheyt gelet hebbende. Dan meer genegen zijnde tot genaede dan tot rigeur van justitie, hebben den gevangen gebannen ende bannen mits desen, uuter stede van Schoonhoven ende 's Lants van Beloys, den tijt van zes jaeren. Ende daer in dezelven tijt nyet weder inne te comen op peijne van meerder straffe, als scherpelick gegeesselt ende gebrantteyckent te worden, ende verclaeren allen zijnen goeden verbeurt ende geconfisqueert tot prouffijt van de hooge Overicheyt. Pijl, Matheus, Symon, Joost, Loos, den 16en februaris 1593.[3]

fol. 75v Alsoe Frans Jansz. van Doornick[4] geboren gevangen ende gedaegde geleden omtrent 59 jaeren tot Delff overmits verscheyden dieverijen ende delicten gebranteyckent ende gebannen den tijt van vijftich jaeren. Item dair nae geappehenedeert tot 's Gravenlandt[5] ende daer weder gebannen is overmits zijne groten dieverijen ende quaden feycten. Item dat hij tot Uutrecht heeft vercregen valschen brieven van recommandatien dair mede hij heeft gaen troggelen ende bedelen ende tusschen pleegende zijn ouden streecken ende dieverijen ende hij oick voorts buyten banden van ijseren willichlick heeft bekent dat hij contumalicken heeft gaen bedelen ende troggelen op den huysman zonder yet dair van te betaelen contrarie diversche placaten tegens zulcken uutgegeven ende gepubliceert, uutgegevende van den huysluyden tot milde te geven te bewegen, dat hij hadde vijff moederloosen kynderen contrarie die waerheyt. Sustineerende ende concludeerende dairomme Geerloff Cluyt van Voerenbrouck, Baliu ratione officii, dat die gevangen ende gedaegde bij sententien van U Mijnen Heeren gecondemneert ende gebannen zouden worden uuter stede van Schoonhoven ende den Lande van Beloys zijn leven lanck geduyrende op peijne van gestraft te worden mitter choorde datter die doot nae volcht ende dat allen zijnen goeden verclaert zouden worden verbuyrt tot prouffijt van de hooge Overicheyt. Schepenen gesien d' informatien mitsgaders die placaten bij den Eysscher overgeleyt ende dair beneffens zijne wilige confessie doende recht, des bij den officier dair toe van wegen die hooge Overicheyt vermaent zijnde, hebben den voorsz. gevangen gebannen ende bannen mits desen den tijt van 25 jairen uuter stede van Schoonhoven ende 's Lants van Beloys op peijne van gestraft te werden mitter choorde datter die doot nae volcht ende verclaeren zijnen etc. den 23en july,[6] Schepenen ut supra.

fol. 76 Alsoe Jan Jansz. van Ruemst bij Antwerpen,[7] ende Henrick Heynenzoen geboren van Houttem,[8] beyde gevangen ende gedaegden allhier vrijwillichlicken buyten banden van ijseren bekent ende beleden hebben, dat zijluyden hebben geconverseert ende omgegaen mit diverschen dieven ende

[1] Coram; ten overstaan van, in het bijzijn van, voor.
[2] Donderdag 22 april 1593.
[3] Dinsdag 16 februari 1593.
[4] Doornik, prov. Henegouwen, België.
[5] 's-Graveland, gem. Wijdemeren, prov. Noord-Holland.
[6] Vrijdag 23 juli 1593.
[7] Rumst, prov. Antwerpen, België.
[8] Houtem, prov. West-Vlaanderen, België.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

buydelsnijders, als namentlicken eenen genoempt Cuyper alhier ontcomen ende dat zijluyden mede genoten hebben gegeten ende gedroncken mitten voorsz. Cuyper ende 't geene hij hair toeleyde, ende dat al van 't gene hij gestolen ofte mit buyrsnijen verovert hadde, lopende alsoo vagabonden gesonts lichaems langes den landen. Dat oick die voorsz. Henrick Heynen gevangen alhier binnen deze stede opten weeckmerct een vrouwe offgesneden soude hebben hair beurse mit gelt indien zij dat nyet ontwair hadde geworden, ende bevonden zijnde in zijn examinatie op verscheyden loogenen. Alle 't welcke is contrarie diversche placaten tegens zulcke vagabunden ende malefacteurs uutgegeven, ende zulcx oick van zeer quader consequentien dat nyet en behoort getollereert noch geleden te worden, mer gestraft anderen quaetdoenders ten exemple. Soo concludeerde Geerloff Cluyt van Voerenbrouck, Bailiu tot Schoonhoven ende 's Lants van Beloys, dat die voorsz. gevangens om oirsaicken voorsz. gecondemneert gebrocht te worden voor 't stedehuys alhier op 't schavot, ende aldaer wel strengelick gegeesselt zijnde, voorts gebannen zullen worden uuter stede van Schoonhoven ende 's Lants van Beloys den tijt van thyen jaeren, ende dair nyet weder inne te comen bynnen der zelve tijt op peijne van mitter choorde gejustiticieert te worden datter die doot nae volcht ende dat voorts alle zijnen goeden verclaert zullen worden geconfiscqueert tot prouffijte van den hooge Overicheyt. Of anders crimenlicken zoe Schepenen naer gelegentheyt van den zaicken bevynden zullen te behoiren. Ende Schepenen gesien die confessie van den voorsz. gevangens mitsgaders die placaten hier voerens verhaelt ende dair tegens gehoert den voorsz. gevangens, begeerende gratie ende geen recht. Ende al overgewogen dat ter materien dienende was, meer genegen zijnde tot barmherticheyt dat tot rigeur van justitie hebben den gevangens om oirsaicken voorsz. gebannen ende bannen mits desen uut Schoonhoven ende 't Landt van Beloys den tijt van thien jaeren ende in denzelven tijt daer nyet weder dair inne te comen op peijne van meerdere straffe naer gelegentheyt van der saicke ende verclairen allen heuren goeden verbuyrt ten prouffijte van de hooge Overicheyt absolveren etc. Schepenen al, dempto Matheus.

Schepenen verclaeren dat bij den gevangens nyet meer bevonden dan 5 stuyvers ende zijn den gevangens gerestitueert.

fol. 76v Alsoo Matheus Mertensz. gebooren van Hackelom[1] ende Lysbeth Goessendochter van Amsterdam gevangen ende gedaegden alhier, vrijwillichlicken buyten banden van ijsere ende zonder pijne hebben geconfesseert ende beleden, dat zij hebben gesonts lichaems te gaen troggelen, ende bedelen terende op den huysman zonder hem yet dair voir te betaelen als vagabunden van den eenen plaets ende kermis ofte vetgens in d' andere. Converserende in [.in..ten] mit malcanderen als echten luyden alles contrarien diverschen placaten ende contrarie die gestelickelicke[2] ende politycque ordonnantien daer van zijnde. Item dat zij in den Pynxterdagen, in een huyse, dair zij tot Leckerkerck 's nachts geslapen ende gerust hadden gestolen ende mit haer gevangen hebben een tijcke van een bedde[3] ende alhier in de lombaert gestelt. Item ende dat zij oick bevonden zijn op verscheyden leugenen d' een contrarie d' ander. Ende alste zulcken saicken zijn van zeer quader consequentie, die nyet en behooren geleden mer gestraft te worden anderen ten exemple. Soo concludeerde Geerloff Cluyt van Voerenbrouck, Bailiu der stede van Schoonhoven ende 's Lants van Beloys, uuten naem van de hooge Overicheyt des Graefficheyts van Hollant, dat die voorsz. gedaegdens ende gevangens om die voorsz. delicten ende oirsaicken gebrocht zullen worden ter plaetse dair men gewoonlick is criminele justitie te doen ende aldaer wel strengelick gegeesselt datter 't bloet nae volcht, ende voorts gebannen te worden uuter stede van Schoonhoven ende 's Lants van Beloys den tijt van 25 jaeren ende dair middelertijt nyet weder inne te comen op peijne van gestraft te werden mitter choorde datter die doot nae volcht. Of anders crimenlicken gestraft te worden nae exigentie van der zaicke ende dat alle hoiren goeden verclaert geconfisqueert tot prouffijte van den hooge Overicheyt voorsz. Dair tegens die voorsz. gevangens versochten gratie ende genae ende geen recht. Belovende hen voortaen te zullen beteren. Ende Schepenen gesien die confessie van den voorsz. gevangens ende op alles mit rijpen raede gelet hebbende, meer genegen zijnde tot bermherticheyt dan tot rigeur van justitie, doende recht dair toe van wegen die hooge Overicheyt vermaent zijnde, hebben den voorsz. gevangens gebannen ende bannen mits desen binnen 's daeches sonnenschijn uuter stede van Schoonhoven ende 's Lants van Beloys, den tijt van twyntich jaeren ende middelertijt dair inne nyet weder inne te comen, op peijne van meerder straffe nae gelegentheyt van der zaicke ende verclairen des gevangens goeden geconfisqueert ten prouffijte van den hooge Overicheyt ende absolveren den gevangens van den vorderen eysch ende conclusie op henluyden gedaen ende genomen. Actum den 22en july 1594,[4] Schepenen alle.

[1] Hackelom; Heukelum, gem. Lingewaal, prov. Gelderland **of** Heukelom, gem. Oisterwijk, prov. Noord-Brabant **of** Heukelom, gem. Bergen, prov. Limburg **of** Heukelom, gem. Riemst, prov. Limburg, België?
[2] Sic: gestelickelicke, lees; gestelicke.
[3] *GTB*. Tijcke; Overtrek van een beddekussen, peluw, verenbed, en derg.
[4] Vrijdag 22 juli 1594.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

Den Schepenen verclaeren dat die Bailiu van den voorsz. gevangens geen goeden genooten, ende dat die apprehensie is geschiet den 29en july voorsz.[1]

fol. 77 Alzoe Anthonys Stevensz. van Kerchoven bij Oudenaerde in Vlaenderen[2], tegenwoordich gevangen ende gedaegde alhyer, vrijwillichlicken buyten banden van ijsere bekent heeft dat hij alhier te landen van 't een dorp in 't andere 5 off 7 jaeren lanck gesonts lichaems heeft gaen bedelen ende troggelen ende dat bij goede informatie blijct 't selve geduyrt te hebben omtrent 16 off 17 jaeren, teerende op den huysman zonder yet dair van te geven mit zulcken groten onbeschaemptheyt ende fordtse, dan als hem vleysch, kaes ofte botter gepresenteert worden van den goeden huysluyden, hij ter contrarie van hemluyden al wat anders wilde hebben dan hem gepresenteert worde. Jae, oick dat hij wel wiste dat die huysluyden nyet en hadden ofte geven conden, dat meer is al hem over zijn groote onbeleefheyt geen goede antwoort van den huysluyden gegeven worden, hij den gemelde huysluyden uut hairen huysen eyschte. Jae, oick [vorts] dreychende wair hij hem opten wege ontmoete, hij hair 't selve vergelden zoude ende diergelijcken meer malifactien bij hem geperpetreert, breder blijckende bij dezelve informatie, wair over hij tot meer mael is gevangen geweest ende bijsonderlijck bij Schepenen ende Mannen van Schielant is gebannen uut Rotterdam ende 't voorsz. Lant van Schielant den tijt van drie jaeren opten 27en octobris '92 verleden. Mitsgaders oick dat hij in zijn examen bevonden is op diverschen logenen. Alles contrarie ende verachtinge van verscheyden placaten bij de hooge Overicheyt tegens zulcken vagabunden uutgegeven ende gemaneert. Wairomme Geerloff Cluyt van Voorenbrouck, Bailiu der stede van Schoonhoven ende den Landen van Beloys, zeyde ende concludeerde alsoe 't gundt voorsz. is, zijn saicken van zeer quande consequentie die nyet en behoiren nochte en mogen ongecorrigeert maer gestraft te worden, allen overigen quaetdoenders ten exemple. Dat die gevangen ende gedaegde over zulcx bij sententie van Schepenen gecondemneert zal worden gebrocht ter plaetse daer men gewoonlick is criminele justitie te doen, ende aldaer strengelick gegeesselt, ende mitter stedewapen gebranteyckent op zijn rugge ende voorts gebannen zijn leven lanck gedurende uut allen steden, dorpen ende landen van Hollant ende Westvrieslant, ende dat allen zijn goeden verclaert zullen worden geconfisqueert tot prouffijt van den hooge Overicheyt. Off anders criminelick gestraft zoe bevonden zall worden te behoiren. Soe is't dat Schepenen gesien die voorsz. confessie, informatie, bannissement ende die voorscreven placaten hebben uut crachte van den authoriteyt van den Edele Heeren Staten in date den 17en marty '92 den voorsz. gedaegde ende gevangen gebannen ende bannen mits desen uut Schoonhoven, Lande van Beloys, alle steden ende dorpen van Hollant ende Westvrieslant den tijt van 25 jaeren ende middelertijt in geene van den voorsz. steden oft provindcien weder te comen op peijne van gestraft te worden aen den lijve datter doot nae volcht ofte andersints gecondemneert nae exigentie van den saicke bevonden zall worden te behoiren ende verclairen allen des gevangens goeden verbuyrt tot behouff van den hooge Overicheyt voorseyt, absolveren den voorsz. gevangen van den vorderen eysch ende conclusie op hem gedaen ende genomen. Actum den 20en january 1595.[3] Schepenen alle dempto Joest Jansz.

Schepenen verclairen dat bij den gevangen geen goeden bevonden zijn dan een roer met een mes.

fol. 77v Alsoe Cornelis Ottensz. geboren van Amstelredam jegenwoordich gevangen ende gedaegde, in zijnen examinatien hemzelven anderen naemen gegeven heeft dan hij genoempt is. Item zijn geboortige staet ofte woonplaetse oick verscheydelick heeft verclaert ende dat hij oick op veele anderen leugens bevonden is. Dat hij hem oick vervordert heeft, te lopen vagabundt langs den landen, wairomme hij ende om zijn indissolutelick ende quaet leven tot verscheyden reysen ende plaetsen is gevangen geweest als tot Rotterdam, Amstelredam, Haerlem ende Uutrecht ende tot sommige vandaer plaetsen gebannen. Soe 't welcke hem wel behoort hadde te bewegen van zijn quaet ende indissolutelick off te keeren ende hem van verder quaet te onthouden, mair 't schijnt nochtans dat hij dair inne perseveert ende verhardt, loopende noch vagabundswijse langens den lande zonder hem mit eersame ambacht oft [....gen] te genereren ofte behelpen. 't Welcke zijnde al saicken van zeer quade consequentien, die nyet en behoren geleden noch getollereert te worden maer bestraft, ende gecorrigeert anderen ten exemple. Wairomme zoe zeyde ende concludeerde die voorsz. Eysscher in den name van den hooge Overicheyt des Graefflicheyts van Hollant, dat die voorsz. gevangen om oirsaicke voorsz. gebrocht ter plaetse dair men gewoonlick is criminele justitie te doen ende aldair wel strengelick gegeesselt datter 't bloet nae volcht ende voorts gebannen te worden uuten stede van Schoonhoven ende 's Lants van Beloys den tijt van 25 jaeren ende nyet dair weder inne te comen bynnen denzelven op peijne van mitter choerde gestranguleert

[1] Sic, 29 juli, lees (vermoedelijk) 29 juni.
[2] Kerkhove, prov. West-Vlaanderen, België.
[3] Vrijdag 20 januari 1595.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

ende geworcht te worden ende dat voorts zijnen goeden zullen worden verclaert geconfisqueert tot prouffijt van den voorsz. hooge Overicheyt.
Is ter camere mondelinge uutgeseyt ende hem nyet te vorderen maer mit rijsselrijke ofte diergelijcken spelen langens den landen te lopen mer zijn ambocht te doen ofte [leeren] ende hem voorts ter deuchden te stellen ende te blijven uut Schoonhoven ende 's Lants van Beloys op peijne van geschandalizeert te worden. Actum den 5en octobris 1595.[1] Schepenen al.

Ende Schepenen verclaeren dat die Bailiu van den voorsz. gevangen nyet en heeft genoten. Actum ut supra.

fol. 77v Alsoe Robbrecht Witny, Engelsman[2] jegenwoordich gevangen ende gedaegde, zonder pijne ende banden van ijsere goetwillch bekent dat hij hem in compagnie ofte geselschap begeven heeft mit eene Jan Tilborch alias Jan den Engelsman, wesende een fameus dieff ende huysbreecker, ende t' samen vagabontswijse, teerende op den huysman, zonder yet dair voor te betalen. Item ende dat hij gevangen hem onderstaen heeft op vrijdach voor korsmis t' savonts mitten voorsz.

fol. 78 Jan Tilborch ende anderen Engelschen soldaten 't begeven buyten der stede, in Zevender[3] ende Cabau[4] ende aldair 's nachts mit geweldt deur een keldergat in te breecken in de huysinge van Henrick Ariaensz. ende aldaer uut nemen zeeckeren poten[5] mit botter ende uuten huyse diverschen lijndewaedt, als hembden, vrouwenmutsen, neusdoecken ende anders, in 't welcke doende hij gevangen den wacht gehouden. Item ende dat hij van 't gestolen goet mede genoten heeft. Item ende dat hij gevangen oick binnen desen stede uut een kiste genomen heeft, een slaeplaecken. 't Welck al zijn saicken van zeer quade consequentie en nyet en behoiren geleden noch getollereert te worden maer gestraft anderen ten exemple. Wairomme seyde ende concludeerde den Bailiu uuten name van wegen die hooge Overicheyt dat die voorsz. gevangen ende gedaegde om oirsaicken voorsz. gecondemneert zal worden gebrocht ter plaetse dair men gewoonlick is criminele justitie te doen, ende aldaer wel strengelick gegeesselt zijnde datter 't bloet nae volcht alsdan mitter stedewapen op zijn rugge gebranteyckent, voorts uuter stede van Schoonhoven ende Lande van Beloys gebannen den tijt van vijffentwyntich jaeren, ende in dezelve tijt dair nyet weder inne te comen op peijne van meerder straffe ende voorts allen zijn goeden verclaert zullen worden verbeurt ende geconfisqueert te prouffijte van de voorsz. hooge Overicheyt.Versouckende sententie. Soe is't dat Schepenen gesien hebbende die voorsz. goetwillige confessie van den voorsz. gevangen mitsgaders den placaten op 't stuck van den vagabunden uutgegeven, ende op alles mit rijpicheyt gelet ende overgewogen hebbende dat heeft mogen moveeren, doende recht, uuten name ende van wegen de hooge Overicheyt dair toe vermaent zijnde, hebben om oirsaicke voorsz. den voorn. gevangen gebannen ende bannen mits desen uuter stede van Schoonhoven ende Landen van Beloys den tijt van 7 jaeren ende inde zelven tijt dair nyet weder inne te comen op peijne van meerder straffe nae gelegentheyt van der saicke, ende verclaeren allen zijnen goeden geconfisqueert tot behouffs van den hooge Overicheyt. Ende overmits die voorsz. gevangen voor zijn defensie oitmoedelicken bidt om vergiffenisse, belovende hem voortaen te beteren ende van gelijcken nyet meer te doen, ende Schepenen meer genegen zijnde tot barmherticheyt dan tot rigeur van justitie, absolveren den voorsz. gevangen van den vorderen eysch ende conclusie tegens den gedaegde gedaen ende genomen.

Schepenen is kenlick ende verclaren oversulcx dat die Bailiu van den voorsz. gevangen nyet genoten heeft. Actum den 5en january 1596.[6] Matheus, Joest, Lenert, Bruyn, Zevender ende Doest.

fol. 78v Alsoe Anthonis Symensz. Ingelsman geboren omtrent Lonnen[7], gewillichlicken ende buyten bande van ijseren zonder pijne van ijseren bekent heeft dat hij omtrent zeven off acht jaeren alhyer te landen onthouden ende ledichs lijffs heeft geleeft op den huysman teerende, zonder yet dair van te geven. Behalven drie jaeren dien hij zeyt gedient te hebben, zonder nochtans pasport dair van te hebben ofte connen vertoenen. Dair over hij oick van den Landtdrost 't Uytrecht gevangen is geweest. Item ende dat die voorsz. gevangen hem oick gevonden heeft aen de zuytsijde van den Leck t' stelen van den huysluyden mit zijn complicen zeeckeren sacken mit hoenderen ende brengen bynnen desen stede ende te vercopen, 't welck alle zijn saicken van quader

[1] Donderdag 5 oktober 1595.
[2] Zal op 18 maart 1599 in Gouda worden veroordeeld onder de naam van Robert Witney, 33 jaar oud uit Sussex in Engeland, zie: SAMH, *Gouda, 0002.177*, fol 152-152v.
[3] Zevender, gem. Lopik, prov. Utrecht.
[4] Cabouw, gem. Lopik, prov. Utrecht.
[5] Sic, poten, lees: potten.
[6] Vrijdag 5 janauri 1596.
[7] Londen, Engeland.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

consequentien strijdende jegens veele ende diversche placaten bij den hooge Overicheyt uutgegeven, ende zulcx oick nyet ende behoiren geleden mair bestraft te worden anderen malefacteurs ten exemple. Soe zeyde ende concludeerde Geerloff Cluyt van Voerenbrouck, Bailiu der stede van Schoonhoven ende 's Lants van Beloys, in den name van de hooge Overicheyt dat die voorsz. gevangen gecondemneert zoude worden gebrocht ter plaetse dair men gewoonlick is criminele justitie te doen ende aldaer wel strengelick gegeesselt zijnde datter 't bloet nae volcht, voorts gebannen, uut der stede van Schoonhoven, 't Landt van Beloys, Hollant ende Westvrieslant volgende d' auctorisatie van den Heeren Staten. Te weten uut Schoonhoven ende 's Lants van Beloys bynnen sonnenschijn ende uut Hollant ende Westvrieslant bynnen drie dagen eerstcomende ende dair nyet weder inne te comen bynnen den tijt van 12 jaeren op peijne van meerdere straffe tot discretie van den rechters ende nae exigentie van der saicke, ende dat voorts allen zijne goeden verclaert zullen worden verbeurt tot behouff van de hooge Overicheyt. Off anders criminelicken gestraft te worden zoe Schepenen naer exigentie van den saicke ende nae rechten bevynden zullen te behoiren. Ende Schepenen gesien die voorsz. confessie, informatien ende placaten bij den voorsz. officier geexhibeert, ende all 't selve mit rijpen rade overgewogen ende op alles mit rijpicheyt gelet hebbende, doende recht, hebben den voorsz. gedaegde ende gevangen gebannen ende bannen mits desen bij sonnenschijn uut Schoonhoven ende 's Lants van Beloys den tijt van zesse jaeren, ende in dezelve tijt in den voorsz. plaetse nyet weder t' comen, op peijne van meerder straffe nae gelegentheyt van der zaicke ende discretie van den rechters, absolverende den voorsz. gevangen van den vorderen eysch ende conclusie bij den Eysscher op hem gedaen ende genomen, verclaeren zijnen goeden geconfisqueert ten behouf van den hooge Overicheyt. Schepenen alle, demptis Joost ende Leonaert. Actum den 29en february 1596.[1]

Geapprehendeert alhyer den 3en february 1596
Schepenen verclaeren dat bij den gevangen geen goeden is gevonden noch genoten heeft.

fol. 79

Alsoe Evert Jansz. van Amsterdam[2] jegenwoordich gevangen goetwillich ende buyten pijne ofte banden van ijsere bekent heeft hem begeven te hebben in compagnie ofte geselschap van eenige ledichgangers ende vagabonden die hij bij nachte tot Amsterdam 's nachts bynnen sijnen meesters huyse gelaten ende geholpen die aldaer eenigen laeckens ende karseyen[3] gestolen hebben ende hij gevangen een silveren schorthaeck wair over hij aldaer gevangen ende ter camere gegeesselt[4] ende gecondemneert is geweest zes jaeren bynnen der zelver stede te verblijven.[5] Item dat hij ter Gouwe van een veynster gestolen heeft een bundel blauw gaerens. Item ende dat hij hem oick heeft onderstaen alhier opte bleycke te steelen een hemdt ende 't selve een vrouwe van zijn compagnie in de kercke te bewaeren gegeven, alle 't welcke zijn saicken van quade consequentie die nyet en moogen noch en behoiren getollereert noch te geleden maer gestraft te werden allen anderen quaetdoenders ten exemple, te meer oick zoe 't selve strijdende tegens diverschen placaten tegens alsulcke malefacteurs ofte quaetdoenders uutgegeven ende gepubliceert. Soe zeyde ende concludeerde Geerloff Cluyt van Voerenbrouck, Bailiu ende Schout van Schoonhoven ende 's Lants van Beloys, in den name ende van wegen die hooge Overicheyt ende Graefflicheyt van Hollant dat die voorsz. gedaegde ende gevangen alhier bij sententie diffinitieve van U Mijn Edele Heeren gecondemneert, gebrocht te worden ter plaetsen daer men gewoonlick is criminele justicie te doen, ende aldaer wel strengelick gegeesselt zijnde datter 't bloet nae volcht, ende gebrantteyckent op zijn schouder mit 't stedewapen, ende voort gebannen zoude worden uuter stede van Schoonhoven ende Landen van Beloys den tijt van twaelff jaeren, ende bynnen denzelven tijt daer nyet weder inne zal moegen comen op peijne van meerder straffe, ende dat allen zijnen goeden verclaert zullen worden geconfisqueert tot behouff van de voorsz. hooge Overicheyt ende Graefflicheyt van Hollant. Of anders tot alsulcken eysch, […en] ende conclusie als 't Mijnen Edele Heeren uuter deductie van den saicke bevynden zullen nae rechte te behoiren. Ende Schepenen gesien hebbende des voorsz. gevangens wilige confessie, sententien van Amstelredamme mitsgaders die placaten hier voeren aengetogen ende op alles mit rijpicheyt gelet hebbende, doende recht. Daer toe van wegen die hooge Overicheyt voorsz. vermaent zijnde hebben den voorsz. gevangen gebannen ende bannen mits desen uut Schoonhoven ende Landen van Beloys bynnen 's daechs sonnenschijn den tijt van zeven jaeren ende in dezelve tijt aldaer nyet weder inne te comen op peijne van meerder straffe ende verclaeren allen zijnen goeden verbuyrt ofte geconfisqueert tot behouff van de hooge Overicheyt voorsz. Absolverende den voorsz.

[1] Donderdag 29 februari 1596.
[2] Identiek aan Evert Janz geboren in Kopenhagen oud 20 jaar ? zie: SAMH, *Gouda, 0002.177*, fol. 131v, dd. 6 maart 1596.
[3] *GTB*. Karsey, kerseye, kersay, carsey, caersey; een soort van wollen stof, *grof gekeperd laken*, *karsaai*.
[4] In de marge: Ter ordonnantie van 't Gerecht den gevangen weder opgeleyt een naeder examinatie] te [verco...en] actum den 28en octobris 1596.
[5] In de marge: Ende aengaende die twee Engelschen ter bancke geweest te worden is insgelijcx bij Schepenen gesurgeert 13 dagen om nieuwe tot [.egen] te schrijven ende nader bescheyt te crijgen.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

gevangen van den vorderen eysch ende conclusie op hem gedaen ende genomen. Actum den 13en decembris 1596.[1] Bij Schepenen alle.

Die apprehensie is geschiet den 23en octobris 1596.
Schepenen verclaeren dat die Bailiuw van den gevangen nyet genoten heeft.

fol. 79v Alsoe Robbert Hail, Engelsman out omtrent 28 jaeren gevangen ende gedaegde, vrijwillich buyten pijn ende banden van ijsere, heeft bekent dat hij omtrent vier jaeren geleden kennis heeft gecregen mit Valentijn Bont mede Engelsman ende goutsmit tot Bergen op Zoom, ende dat hij van Vlissingen is gereyst tot Bergen voorsz. bij den voorsz. Valentijn hem vragende off hij nyet en hadde van den ducaetgens, hij te voorens aen den voorsz. gevangens had gesonden in betaelinge van een vuyrroer hij van den voorn. gevangen gecoft, ende dat hij doen mitten voorsz. Valentijn geaccordeert is, dat hij gevangen den ducaetgens zoude uutgeven ende onder die gemeente stroyen, mits dat hij van elck ducaetgen uut te geven hebben ende genyeten zoude zeventien stuuvers. Ende dat hij die ducaetgens heeft begonnen uut te geven omtrent drie ofte vier maenden voor zijne jegenwoordiche apprehensie, ende uutgegeven te hebben omtrent t' sestich ducaetgens, in verscheyden steden ende plaetsen, als te Middelburch, Dordrecht, Schoonhoven ende tusschen wegen. Item dat hij den voorsz. Valentijn aengeseyt heeft dat zommigen van den ducaetgens te licht waeren geweest dien hij uutgegeven hadde, ende dat Valentijn hem beloofde dat hij zwaerder maecken zoude als hij weder quame. Item dat hij hem laeten vynden tot Middelburch bij Ridsaer Roy medegevangen ende aen hem versocht dat hij mede van dezelve ducaetgens hem zoude helpen uutgeven, hij zoude mede hebben ende genyeten van 't stuck 17 stuuvers, gelijck hij gevangen hadde, ende dat Ridsaert voorsz. doen mit hem gereyst is tot Bergen voorsz. ende heeft aldaer ontfangen zestien ducaetgens ende die mede uutgegeven. 't Welcke noch nyet genouch zijnde heeft van Ridsaert Roye zijn medegevangen, ontfangen t' sestich gulden goets ende gevalieert gelts, ende hem dair voor in betaelinge gegeven 24 ducaetgens, dien hij wel wist dat valsch waeren als allen d' anderen die zijluyden evenwel tot Dordrecht hebben uutgegeven ende dair nae noch ontfangen 28 ducaetgens, ende die oick uutgegeven tot Zyrcxcee, ende dair alomme. Ende alsoe hij mit voorweeten die valsche ducaetgens heeft uutgegeven ende gestroyt in steden ende dorpen, 't welck tendeert tot diminutie[2] van de reputatie van de Landen ende tot groten achterdeel van 't gemeen welwaeren, wesende grot[3] bedroch voor allen borgers ende ingesetenen, smackende crimen Leyse Majestatis[4], dair ten hoochsten den Landen aen gelegen is, contrarie diverschen placaten, zoo wel tegens den uutgevens als maickers van valschen midlen uutgegeven. 't Welck nyet en mach noch en behoort geleden noch getollereert maer gestraft te worden anderen ten exemple. Soe concludeerde Geerloff Cluyt van Voerenbrouck, Bailiu der stede van Schoonhoven ende 's Lants van Beloys, uuten name ende van wegen die hooge Overicheyt des Graefflicheyts van Hollant ende Westvrieslant, dat die voorsz. gevangen bij sententie van U Mijnen Edele Heeren sal gecondemneert gebrocht te worden, ter plaetse dair men gewoonlick is criminele justitie te doen ende, aldair gestranguleert ende metter choorde geworchte te worden datter de doot nae volcht, blijvende 't lichaem tusschen hemel ende aerde of andersints criminelicken zulcx Mijnen Heeren nae gelegentheyt van den saicke bevynden zullen te behoiren, ende dat allen zijnen goeden verclaert

fol. 80 verclaert sullen worden verbuyrt ende geconfisqueert tot behouff van de voorsz. hooge Overicheyt. Versouckende recht.
Ende Schepenen gesien die voorsz. confessie ende placaten bij den voorsz. officier overgeleyt, die welcke mit rijpen raede op alles gelet hebbende ende saicken overgemerct, hebben omme saicken voorsz. den voorsz. gedaegde ende gevangen gecondemneert ende condemneeren hem mits desen gebrocht te worden alhier voor 't stedehuys op 't schavoth, ende aldair wel strengelick gegeesselt zijnde datter 't bloet nae volcht ende voorts gebannen binnen 's daechs sonnenschijn uut Schoonhoven ende den Landen van Beloys zijn leven lanck geduyrende op peijne van gestraft te worden mitter choorde datter die doot nae volcht soo hij dair weder in quame ende absolveren den gevangen van den vorderen eysch ende conclusie op hem gedaen ende genomen. Verclaerende al des gevangens goeden verbeurt ende geconfisqueert tot behouff van de voorsz. hooge Overicheyt. Actum den 5en february 1597.[5] Schepenen alle.

D' apprehensie van desen is geschyet den 14en septembris 1596 ende bij desen ende naevolgende gevangen bevonden 20 gulden aen gelde.

[1] Vrijdag 13 december 1596.
[2] *Ibidem*. Diminutie; Verachting.
[3] Sic, grot, lees: groot.
[4] *GTB*. Crimen leyse majestatis. crimen laesae majestatis; majesteitsschennis.
[5] Woensdag 5 februari 1597.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

fol. 80 Alsoe Ridsaerdt Roy Engelsman jegenwoordich gevangen, vrijwillich buyten pijne ende banden van ijsere bekent heeft, dat eenen Robbert Hail mede gevangen geleden omtrent twee maenden voor de jegenwoordiche apprehensie hem versocht heeft mit hem te willen uutgeven eenige ducaetgens mits genyetende van 't stuck 17 stuyvers als hij dair van oick hadde. Wair inne consenteerende heeft hij den voorsz. Robbaert Heyl geleent t' sestich gulden goets gelts, ende zijn alsoe t' samen gereyst van Middelborch naer Bergen op Zoom alwair Robbaert Hail hem gevangen verhantreyckte 24 ducaetgens, ende dat in betailinge van de voorsz. t' sestich gulden. Welcke 24 ducaetgens hij gevangen bekende uutgegeven te hebben tot Dordrecht ende dair alomme. Item ende dair nae voortgaende tot Bergen op Soom ende aldair weder ontfangen 27 ducaetgens, voorts op Zyrcxcee[1] ende d' selve ducaetgens aldair onder de gemeente uutgegeven ende verstroyt, ende dair nae weder te Bergen op Soom, ende ontfangen hebbende omtrent dertich ducaetgens, heeft d' selve uutgegeven tot Middelburch, ende noch zestien ducaetgens ende d' selve uutgegeven tot Schoonhoven ende tusschen wegen in 't herwerts comen, wesende in 't getaelen achtentachtich ducaetgens. Ende alsoe hij gevangen wel geweeten heeft dat die zelve ducaetgens altsamen valsch waeren ende in teyken van dien genoten van elck ducaetgen uut te gheven

fol. 80v zeventhien stuuvers, smackende t' selve crimen Lyse Majesteyts tenderende tot groet naedeel van 't gemeen welvaeren ende bijsonder tot verminderinge van goede reputatie van de welstandt van den Landen tot bedroch ende grote schande van allen borgers ende justicien wesende tegens diverschen platen[2] uutgegeven zoe wel tegens den stroyers uutgevers[3] als maickers van valsche ende quade middelen. 't Welck nyet en mach noch en behoort geleden noch te getollereert te worden, mer gestraft allen anderen ten exemple. Concludeerende over alsulcx Geerloff Cluyt van Voerenbrouck, Bailiu der stede van Schoonhoven ende 's Lants van Beloys, uuten name ende van wegen de hooge Overicheyt des Graefflicheyts van Hollant dat die voorsz. gevangen bij sententie van U Mijnen Edele Heeren gecondemneert zal worden, gebrocht dair men gewoonlick is criminele justitie te doen ende aldair worden onthooft mitten zwaerde datter die doot nae volcht, 't lichaem gestelt op een radt ende 't hooft dair boven op een staeck. Ofte anders crimineliken, zoe Schepenen uuter deductie van der zaicke bevynden zullen te behoiren, ende dat allen zijnen goeden verclaert zullen worden geconfisqueert tot behouff van hooge Overicheyt voorsz. Ende Schepenen gesien des voorsz. gevangens confessie ende placaten bij den Eysscher overgeleyt, ende op alles mit rijpen raide gelet ende die saicken overgemerct, hebben om oirsaicken voorsz. den voorn. gevangen gecondemneert ende condemeren mits desen gebrocht te werden alhier voor 't stedehuys op 't schavoth ende aldair strengelicken gegeesselt zijnde denzelven voorts gebannen uuter stede van Schoonhoven ende den Landen van Beloys binnen 's daechs sonneneschijn ende dair nyet weder inne te comen op peijne van gestraft te worden mitte choorde datter die doot nae volcht, absolveerende den voorsz. gevangen van den vorderen eysch ende conclusie op hem gedaen ende genomen. Ende verclairen allen zijnen goeden verbuyrt ende geconfisqueert tot behouff van de hooge Overicheyt voorsz. Actum den 5en february 1597.[4] Schepenen alle.

D' apprehensie van desen is geschyet den 14en septembris 1596 ende aengaende 't gelt is vooren gestelt.

fol. 81 Alsoe Cornelis Govertsz. geboren van Dordrecht gedaegde ende gevangen vrijwillich bekent heeft, zonder pijne ende banden van ijsere, dat hij zeeckeren tijt geleden opgebroocken heeft den rouff van Lambert de Waels schip ende dair uut genomen een keteltgen. Insgelijcx gecomen te zijn in den rouff van Jan Admirael om yet dair uut te nemen maer dat hem 't selve belet deur dien hij besien worde ende ontliep. Insgelijcx gecomen te zijn in 't schip van Jaep Raem om oick yet daer uuyt te nemen ende dat hem 't selve oick mede belet is overmits hij die ronde van de wacht ontwair worde. Item dat hij uutet schip van Claes Crijnen, genomen heeft een bael mit een slaeplaecken. D' welcke hij alhier binnen der stede vercoft heeft voor 21 stuyvers. Item uutet schip van Claes Hutspoth tot Dordrecht een lulle[5] die hem ontjaecht worde. Item bynnen der Goude uut een schip een packgen mit goet, als een [sieltgen], een schipperspije, een vrouwenlijfgen, een paer coussen, een paer muylen, een cleerbesem mit andere rommelen, ende d' selve alhier mede vercoft. Item noch uut een schip ter Goude aen de Vischmarct een schipperspije, dien hij alhier mede vercoft heeft voor twee guldens. Item ende dat hij tot Delft uut zijns meesters schip genomen te hebben, een paer paerse boxen, dien hij tot Dort vercoft heeft aen de beul, ende een tonne plateel, d' welcke hij tot Rotterdam vercoft heeft. Item noch een vrouwenrock uut een schip dair hij mede in de grondt voor omtrent Alphen, die hem bij den huysluyden ontjaecht werde. Oick genomen te hebben tot Cornelis Henricksz. knecht 2 sacken ende alhier vercoft aen den huysluyden. Item ende dat hij dienst gehadt heeft onder Joncheer Jacob van Ende, ende dat hij uutten zelven dienste gegaen is zonder pasport mit hem nemende 't rappier, dat den capiteyn toequam. Item dat hij oick uutet

[1] Zierikzee, gem. Schouwen-Duiveland, prov. Zeeland.
[2] Sic: platen, lees placcaten ?
[3] uutgevers, deels doorgehaald ?
[4] Woensdag 5 februari 1597.
[5] Soort van doedelzak. (Bronvermelding verloren gegaan).

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

vaendel van rolle geloopen is zonder paspoort. Item van den vendrich van capiteyn Cortwits ontfangen hebbende vijftien stuuvers ende mit zijn vieren twaelff gulden tot reysgelt om bij de compaignie te reysen, ende dat hij bij 't vaendel ofte compaignie nyet en is geweest. Item tot Haerlem onder Claes van Dijck dienst genomen ende van den commissaris ontfangen drie gulden ende geborcht totten zoetelaer 28 stuuvers, ende ander mael uutet vaendel gegaen zonder paspoort, nemende mit hem, des capiteyns furcket.[1] Item dat hij in den gulden Wagen tot Rotterdam verteert hebbende tien gulden zanders daechs deurgegaen zijnde zonder te betaelen ende dat hij in Noorthollant ende elders dair hij […erseerdt] der huysluyden [engien] heeft dootgesmeeten ende mit hem genomen. Ende ghemerct dese al zijn saicken van zeer quaeder consequentie, tenderende tot groten schanden ende achterdeele van allen goeden borgers ende ingesetenen ende dairomme nyet en behoiren geleden, mer gestraft te worden allen anderen malefacteurs ende quaetdoenders ten exemple, als wesende oick contrarie diverschen placaten, zoe tegens den uutlopers van vaendels ende vagabunden uutgegeven. Dairomme zeyde ende concludeert Geerloff Cluyt van Voirenbrouck, Bailiu der stede van Schoonhoven ende 's Lants van Beloys, uuten name van de hooge Overicheyt des Graefflicheyts van Hollant, dat die gedaegde ende gevangen, gecondemneert

fol. 81v gebrocht te worden ter plaetse dair men gewoonlick is crimineele justitie te doen, ende aldair gestranguleert ende verworcht te worden, datter die doot nae volcht, blijvende 't lichaem tusschen hemel ende aerde. Of anders crimineelick gestraft te worden zoe Schepenen bevynden zullen te behoren, ende dat allen zijnen goeden, verclaert zullen worden verbuyrt ende geconfisqueert tot behouff van de voorsz. hooge Overicheyt. Ende Schepenen gesien hebbende die voorgaende confessie ende placaten, d' welcke op alles rijpelijck gelet ende die saicken overgemerct, meer genegen zijnde tot bermhericheyt ende gratie dan tot rigeur van justitie, in regardt van zijne jongheyt, dat noch eenige beteringe van hem verwachtende is, gelijck hij oick belooft heeft, prefererende gratie voor genaede hebben den gevangen gecondemneert, ende condemneeren mits desen gebrocht te worden voor 't stedehuys op 't schavot, ende aldair wel strengelick gegeesselt te worden datter 't bloet nae volcht ende hem voorts gebannen uuter stede van Schoonhoven ende den Landen van Beloys den tijt van thien jaeren ende inder zelver tijt dair nyet weder inne te comen op meerder straffe. Absolveerende den voorn. gevangen van den vorderen eysch ende conclusie tegens den voorn. gevangen gedaen ende genomen. Verclaerende allen des voorsz. gevangens goeden verbuyrt ende geconfisqueert tot behouff van de hooge Overicheyt voorsz. Actum den 5en february 1597. Schepenen alle.

D' apprehensie van desen is geschiet den 27en december 1596.
Soe bij den gevangen en is nyet ende yets en bevonden.

fol. 81v Geerloff Cluyt van Voerenbrouck, Bailiuw der stede van Schoonhoven ende 's Lants van Beloys, nomine officii Eysscher contra Huygh Joestensz. gedaegde ende defaillaint bij edicte ende gecontumacheerde[2] te sien dienen van intendit mitten verificatien dair toe dienende ende sententie te begeren, overmits des gedaechdens non comparitie heeft gedient van intendit ende versochte sententie.
Schepenen, ghesien 't intendit mitten verificatien dair bij gevoucht ende bij den Eisscher overgeleyt, ende op alles mit rijpicheyt overwogen hebbende dat ter materien dienende was ende dair op te letten stont, doende recht hebben om reden in 't voorsz. intendit ende versoeken verhaelt, den voorsz. gedaegde gebannen ende bannen mits desen uut der stede van Schoonhoven ende den Landen van Beloys den tijt van 25 jaeren eerstcomende ende dair inne nyet weder te comen in dezelven jaeren op peijne van zulcke criminele straffe ende correctie als bevonden zall worden nae meriten ende gelegentheyt van der saicke dair toe te behoiren. Ende verclaeren allen zijnen goeden geconfisqueert ende verbuyrt tot prouffijt van de hooge Overicheyt. Actum den 3en july 1598.[3] Present Pieter, Lenaert, Bruyn ende Doest.

fol. 82 Geerloff Cluyt van Voerenbrouck, Bailiuw der stede van Schoonhoven ende 's Lants van Beloys, nomine officii Eysscher contra Aelbert de snijer gedaegde bij edicte, ende gecontumacheerde te sien dienen van intendit mitten verificatien dair toe dienende ende sententie te begeeren, ende overmits des gedaechdens non comparitie heeft d' Eysscher gedient ende overgelevert zijn intendit mitten verificatien dair toe dienende ende versochte sententie.
Schepenen gesien 't voorsz. intendit mitten verificatien dair bij over geleyt ende dair toe dienende op ende jegens Allert te snijer[4] handadige[5] ende alhier gedaegde ende gecontumacheerde ende op

[1] *GTB*. furcket; furket, fourquet; een gevorkte stok die gebruikt werd om een musket te ondersteunen tijdens het vuren.
[2] *Ibidem*. Contumaceeren; uit wederspannigheid niet in rechte verschijnen, zich het recht ontnemen om zich te verdedigen.
[3] Vrijdag 3 juli 1598.
[4] Sic, Allert te snyer / Aelbert de snyer ?
[5] *GTB*. Handadige, handdadiger; dader van een misdadig bedrijf.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

alles rijpelijck gelet ende overwogen hebbende dat ter materien dienende was hebben om oirsaicken in voorsz. intendit ende verificatien daer toe verhaelt, den voorsz. gedaegde ende gecontumacheerde gebannen ende bannen mits desen uuter stede van Schoonhoven ende ’s Lants van Beloys zijn leven lang geduyrende, ende dair nyet weder inne te comen zijn leven lange op peijne van geexecuteert te worden metten zwaerde datter die doot nae volcht, ofte anders nae gelegentheyt van der saicke. Verclaerende allen zijnen goeden geconfisqueert ende verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt. Actum ut supra.

fol. 82 Alsoe Cornelis Jansz. van Delft gedaegde ende jegenwoordich gevangen gewillichlicken buyten pijne ende banden van ijseren, bekent heeft dat hij omtrent acht off negen jaeren gesonts lichaems heeft gaen troggelen ende bedelen op den schamelen huysman zonder yet dair van te geven ofte betaelen. Dair over hij uut Delft gebannen is vijf jaeren, uut Uutrecht een jaer ende uute Streeck in Noorthollant twee jaeren, ende op Veluwe bij den Landtdrost gevangen zijnde, ontslagen is geworden onder belofte van hem te zullen beteren ende nyet meer te bedelen, ende dat hij des nyetjegenstaende hebben denzelve tijt hem begeven heeft met een Vriessche vrouwe te gaen bedelen ende te lopen op allen vetgens ende kermissen, ende alsoo zij mede in allen steden ’t selve wilden plegen, ’t welck hij uut vreese van apprehensie nyet en heeft dorven avontueren is dairomme van haer gescheyden, continueerende nyet te min die voorsz. zelve bedelarije tot dat hij weder bij den Landrost[1] is geapprehendeert ende alhier in handen van justitie overgelevert is, Alle ’t welcke zijn saicken van zeer quade consequentie, notoirlicken strijdende tegens diverschen placaten bij de Edele Heeren Staten van den Landen uutgegeven ende onderlangs gepubliceert die in steden ende landen dair justite vigeert[2] nyet en behoort getolereert mer gestraft te worden allen anderen bedelaers ende malfacteurs ten exemple. Concluderende oversulcx Geerloff Cluyt van Voerenbrouck, Baliu tot Schoonhoven ende ’s Lants van Beloys, nomine officii uuten name ende van wegen die hooge Overicheyt des Graefflicheyts van Hollant dat die voorsz. gevangen bij sententie van U Mijnen Heeren gebrocht zal worden ter plaetse dair men gewoonlick is criminele justitie te doen ende aldair wel strengelick gegeesselt datter ’t bloet nae volcht ende voorts gebannen uut Schoonhoven ende den Landen van Beloys den tijt van 25 jaeren ende in denzelven tijt dair innen nyet weder te comen op peyn van meerder straffe. Ende dat voorts allen zijnen goeden verclaert zullen worden verbuyrt tot ’t prouffijt van de hooge Overicheyt. Versouckende recht. Ende Schepenen gesien die voorsz. gevangens confessie ende den placaten bij den voorsz. officier geexhibeert, ende alle ’t selve mit rijpicheyt overwogen hebbende doende recht in den name ende van wegen die hooge Overicheyt hebben den voorsz. gevangen gebbannen[3] ende bannen mits desen uut Schoonhoven ende den Landen van Beloys den tijt van drie jaeren ende dair binnen nyet weder te comen in denzelven tijt op peijne van meerder straffe ende den voorsz. gevangen absolverende van den vorderen eysch ende conclusie op hem gedaen ende genomen. Verclairende mede allen zijn goeden verbuyrt ende geconfisqueert tot behouff van de hooge Overicheyt. Actum den 7en octobris 1598.[4] Bij Matheus, Lenert, Bruyn, Zevender ende Doest.

D' apprehensie geschiet den 22en septembris 1598, ende Schepenen verclaeren dat d’ officier bij hem geen goeden gewonnen ende geene penningen genoten heeft.

fol. 82v In der zaicke hangende ongedecideert voor den Gerechte der stede van Schoonhoven tusschen Dirck van Vliet, gemachticht Bailiuw der stede van Schoonhoven ende ’s Lants van Beloys, nomine officii Eysscher op ende jegens Lijsgen Schalck Claesz. huysvrouwe, gedaegde. Die voorsz. Eysscher seggende ende sustineerende, dat alle frome ondergehouden zijn te weesen een exemple in aller tucht ende eerbaerheyt voor hair kynderen. Ende d' selve oick te houden ende regeren tot alle deucht in gods vrese. Mair ter contrarien is allen menschen kenlick, dat die voorsz. gedaegde hair heeft gedragen in dronckenschap bij lichtveerdigen persoonen zonder onderscheyt van gelijcke ofte ongeleijcke, mannen ofte vrouwenpersonen aenlockende hair eyghen dochters, die dair deur in overspel ende grote schande bedegen sijn, ’t welcke nyet nyet[5] geleden, mer gestraft behoort te worden allen lichtveerdigen personen te exemple. Concludeerende over zulcx, dat die voorsz. gedaegde gecondemneert zal worden te gaen ofte gebrocht te worden in vangenisse op de Vrouwenpoorte ende aldair den tijt van 14 dagen anders nyet te eeten ende drincken dan water ende broot ende dair nae te dragen die stede castyetonne rontsom die haven, Biddende in gespannen Vierschare God ende die justitie om vergiffenisse, belovende van gelijcken nyet meer te doen op peijne van meerder straffe. Wair tegens d' gedaegde gehoort zijnde, ontseggen hair versouck in geschrifte overgelevert, wijzende ende verclaeren voor recht alsoe die

[1] Sic, Landrost, lees: Landtdrost
[2] *Ibidem*. Vigeeren; Van kracht zijn, gelden.
[3] Sic, gebbannen, lees: gebannen.
[4] Woensdag 7 oktober 1598.
[5] Sic, nyet nyet, lees: nyet.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

gedaegde zeeckere tijt in gevangenisse geseten heeft te water ende te brode volgens hoirluyden provisioneel appoinctement d' Eysscher in zijne vorderen eysch ende conclusie tegens den gedaegde nyet ontfanckelick, absolveerende dair van den gedaegde mits desen, welverstaende dat zij gehouden wort te compareren ter cameren judicieel ende aldair te bidden God ende justitie om vergiffenisse. Belovende van gelijcken nyet meer te doen op peijne van meerder straffe. Actum den 25en juni 1599.[1] Bij Schepenen alle.

fol. 82v In der zaicke ongedecideert hangende voor den Gerechte der stede van Schoonhoven, tusschen Dirck van Vliet, gemachticht Bailiuwe der stede van Schoonhoven ende ’s Lants van Beloys, nomine officii Eysscher op ende jegens Jannichen Schalckendochter, gedaegde. D’ Eysscher in den name als boven, sustineerende alsoe die gedaegde hair onderstaen heeft te leven in oncuysheyt mit eenen Jan de Geus, wesende een gehylict man contrarie alle godlicke ende politycqen rechten ende ordonnantien tot grote schandale van alle godsvresende menschen, ’t welcke en behoort ongestraft te blijven anderen ten exemple.[2] Concludeerende dairomme dat die voorsz. gedaegde gecondemneert, te gaen ofte gebrocht te worden in vangenisse opten Vrouwenpoorte ende aldair den tijt van 14 dagen ander nyet te eeten ende drincken dan water ende broot ende als dan God ende die justitie in gespannen Vierschare te bidden om vergiffenisse, belovende van gelijcken nyet meer te plegen op peijne van meerder straffe. Wair tegens gehoort die voorsz. gevangen, ontseggen denzelven hair versouck bij geschrifte overgelevert. Ende Schepenen den saicke mit rijpicheyt overgewogen hebbende, wijsen ende verclaeren, alsoe die gedaegde zeeckere dagen in gevangenisse te water ende te brode geseten heeft, dat zij d' selve ontslaen uuter vangenisse ende absolveeren hair van den vorderen eysch ende conclusie op hair gedaen, welverstaende dat zij zal compareren ter cameren judicieel ende aldair God ende justitie bidden om vergiffenisse, belovende van gelijcken nyet meer te doen op peijne van meerder straffe. Actum ut supra.

fol. 83 Ghesien bij Schepenen der stede van Schoonhoven het intendit mitten documenten ende verificatien dair bij gevoucht ende overgelevert bij ende van wegen Geerloff Cluyt van Voerenbrouck, Bailiuw der stede van Schoonhoven ende ’s Lants van Beloys, nomine officii Eysscher op ende jegens Henrick Woutersz. fugitive ofte latiteerende[3], gedaegde bij edicte ende clockenslach, gecontumeerde, ende bij hemluyden op alles rijpelijck gelet ende overwogen alles ’t gene ter materie dienende was. Doende recht van wegen die hooge Overicheyt dair toe vermaent zijnde, hebben om oirsaicken in ’t voorsz. intendit ende den verificatien dien [a..t.] zijnde, den voorz. gecontumaceerde gebannen ende bannen mits desen uuter stede van Schoonhoven ende ’s Lants van Beloys zijn leven lanck geduyrende ende dair nyet weder inne te comen op lijfstraffe datter die doot nae volcht, ende verclaeren allen zijnen goeden geconfisqueert tot behouff van de voorsz. hooge Overicheyt. Aldus geresolveert den 2en novembris 1599 bij Schepenen alle ende gepronunchieert den 10en novembris 1599[4] voor Peyl, Matheus, Pieter ende Zevender.

fol. 83 Mr. Florys Serclaes, Bailiu der stede van Schoonhoven ende ’s Lants van Beloys, nomine officii Eysscher, contra Alonche Lyon gevangen ende gedaegde eysch doen.

Alzoe Alonche Lyon alias Alonche van der Grouwe geboren te Brugge[5] out 43 off 44 jaeren jegenwoordich gevangen ende gedaegde gewillichlicken zonder pijne ende buyten banden van ijsere bekent heeft, dat hij over verscheyden delicten ende dieverijen, tweemael gegeesselt, gebannen ende gebranteyckent is, ende dat hij des nyetjegenstaende voortaen tot noch toe gecontinueert heeft te lopen schoyen, troggelen ende teeren van stede te stede ende van dorpe te dorpe, opten huysman zonder yet dair van te geven, zonder pasporte ofte briefgens van den officiers van steden ofte dorpen onder ’t pretext van ’t welcke (zoe welck gevonden is) hij gepleecht heeft zijn oude voorgaende conditie, van steelen ende nemen ’t gundt hij heeft connen becomen, nyetjegenstaende hij is een cleermaicker van zijn ambacht dair mede hij zijn cost ende onderhout wel zoude connen verdienen, dat alles contrarie diverschen placaten ende bijsonder ’t placaet geemaneert ende gepubliceert den 11en july 1596 waer over hij met zijn complicen wederom van den Landtdrost opten wech is opgenomen ende alhier gelevert in vangenisse. Ende alsoe ’t selve sijn feycten van quader consequentie teynderende tot schade van ’t gemenen welvaeren. In regarde die voorsz. gevangen nyetjegenstaende die voorgaende bestraffingen evenwel continueert

[1] Vrijdag 25 juni 1599.
[2] Sic, lees: ‘t welcke **niet** en behoort ongestraft te blijven anderen ten exemple.
[3] *GTB*. Latitant, latiteerende; een persoon die zich schuilhoudt.
[4] Woensdag 10 november 1599.
[5] Brugge, prov. West-Vlaanderen, België.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

zijn ongebonden leven, ende zulcx is te duchten geen beteringe van hem te verwachten staet. Soo zeyt ende concludeert die

fol. 83v voorsz. Bailiu in den name van de hooge Overicheyt des Graefflicheyts van Hollant, dat die voorsz. gevangen uut oirsaicke voorsz. gecondemneert gebrocht zall worden ter plaetse dair men gewoonlick is, criminele justitie te administreeren ende aldair mitter choerde gestranguleert ende geworcht zal worden datter die doot nae volcht, blijvende 't lichaem tusschen hemel ende aerde. Ofte ten minste gebannen zijn leven lanck uut Schoonhoven ende 's Lants van Beloys ende gecondemneert zijn leven lanck te roeyen opte galeye. Ofte anders criminelicken zoe Schepenen bevynden zullen te behoiren ende dat allen zijnen goeden verclaert zullen worden verbuyrt tot behouff van de voorsz. hooge Overicheyt. Ende Schepenen gesien die voorsz. confessie ende des Bailiuys eysch ende dair tegens die defensie van de voorsz. gevangen ende op alles rijpelijck gelet, doende recht condemneeren den voorsz. gevangen den tijt van zes maenden toecomende opte galeyen te roeyen, ende voorts denzelven gebannen ende bannen mits desen zijn leven lanck uuter stede van Schoonhoven ende 's Lants van Beloys ende dair nyet weder inne te comen op peijne van meerder straffe, ende verclaren allen zijn goeden verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt. Ende absolveren den gevangen van den vorderen eysch ende conclusie bij den Eysscher op hem gedaen ende genomen. Ende dat alles volgende het schrijvens van den Heeren Staten 's Lants van date den 12en desen. Actum den 15en july 1600.[1]

[geapprehendeert] 6 julius.

fol. 84 Mr. Florys Serclaes, Bailiu der stede van Schoonhoven ende 's Lants van Beloys, nomine officii Eysscher contra Hubert Ariaensz. gevangen ende gedaegde eysch doen.

Alsoe die voorsz. Hubert Adriaensz. geboren van Axel in Vlaenderen[2] out omtrent 24 jaeren, gewillichlicken zonder pijne ofte banden van ijsere bekent ende beleden heeft dat hij over verscheyden delicten, ende dievereyen twee mael gegeesselt, gebranteyckent ende gebannen is, ende dat hij des nyetjegenstaende nyet op en hout van te lopen schoyen, troggelen ende teeren opten huysman van steden te steden ende van dorpen te dorpen zonder briefgen ofte paspoirte met zijn complice Alonse Lyon mede gevangen, wiers huysvrouwen dochter hij onlancx getrout heeft, henluyden dier tijt onthoudende in 't gasthuys tot Leerdam, onder pretext van welck troggelarye, zeecker te geloven is hij oick onderhouden heeft het steelen ende nemen der goeden luyden goeden zulcx hij heeft connen becomen, nyetjegenstaende hij is een sayetwercker van zijnen ambacht, dair mede hij zijn cost, ende onderhout wel zoude connen verdienen. Alles contrarie diverschen placaten ende bijsonder 't placaet van den Heeren Staten geemaneert ende gepubliceert den 11en july 1596 verleden tegens den vagabonden ende troggelairs, waer over hij met zijn complicen wederom van den Landdrost alle vagabonden, opten wech is opgenomen ende alhier in gevangenisse gelevert. All 't welcken sijn feycten tenderende tot schade van 't gemeene welvaeren ende zulcx nyet en mochte ongestraft blijven. Soo is't dat die voorsz. Bailiuw van wegens die hooge Overicheyt des Graefflicheyts van Hollant, bijsonder zoe die voorsz. gevangen nyetjegenstaende die voorgaende straffingen hem wel perseveert in zijn vroegeren quaden leven ende zulcx geen beteringe van hem te verwachten is, seyt ende concludeert dat den voorsz. gevangen, bij sententie van U Mijnen Edele Heeren gecondemneert gebrocht te worden ter plaetse dair men gewoonlick is criminele justitie te doen ende aldair wel strengelicken gegeesselt zijnde datter 't bloet nae volcht voorts gecondemneert zijn leven lanck opte galeye te roeyen. Ofte anders criminelicken zoe Mijnen Edele Heeren bevynden zullen nae rechten te behoiren, ende dat voorts allen zijnen goeden verclaert zullen worden verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt. Ende Schepenen gehoort des Eysschers eysch mitsgaders gesien die confessie van den voorsz. gevangen ende daerentegens zijnen […][3] ende op alles rijpelijck gelet dair op te letten stont doende recht, condemneeren den voorsz. gevangen opte galeyen te royen den tijt van zes maenden toecomende, ende denzelven voorts gebannen ende bannen mits desen uuter stede van Schoonhoven ende 's Lants van Beloys zijn leven lanck geduyrende ende dair nyet weder inne te comen op peijne van meerder straffe ende verclaren voorts allen zijnen goeden verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt ende absolveren den voorsz. gevangen van de vorderen eysch ende conclusie bij den Eysscher op hem gedaen ende genomen ende dat al volgende het schrijvens van den Heeren Staten van date den 12en july verleden. Actum den 15en july 1600.[4] Claes, Pieter, Leonert, Zevender ende Wijnbergen.

[1] Zaterdag 15 juli 1600.
[2] Axel, gem. Terneuzen, prov. Zeeland.
[3] Tussengeschreven, onleesbaar.
[4] Zaterdag 15 juli 1600.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

fol. 84v Alsoo Jacob Brol geboren tot Londen in Engelant gewillich buyten bant ende ijseren bekent heeft, dat hij zeeckeren jaeren geleden in desen Landen zoo onder de generael Noorwyts als oick onder den wachtmeester van Bergen op 't Soom gedient heeft als soldaet, ende denzelven dienst 't weder gaende verlaeten sonder eenich pasport van yemanden te connen vertoenen. Ende hoewel dat hij een goet ambacht can als zwaertvegen,[1] heeft nochtans die voorsz. twee jaeren gaen bedelen ende troggelen levende van den schamelen huysman zonder yet te betaelen, heeft voorts bekent bynnen die stede van Schoonhoven gestolen te hebben een schortecleedt ten huyse van Jan Craets ende 't selve nochtans heeft moeten verlaeten als dair op overlopen ende hem ontweldicht zijnde. Alle 't welcke sijn saicken strijdende tegens diversche placaten tegens alle vagabonden uutgegeven, ende mitsdien saicken van quader consequentien die nyet en behoiren ongestraft te blijven, maer gecorrigeert ende gestraft te werden anderen ten exemple. Concludeerende over zulcx uuten name ende van wegen die hooge Overicheyt dat die voorsz. gevangen ende gedaegde gebannen zal worden zijn leven lanck geduyrende uuter stede van Schoonhoven ende 's Lants van Beloys, Hollant ende Westvrieslant, ende dair nyet weder inne te comen op lijffstraffe, ofte anders nae gelegentheyt van der saicke, ende dat allen zijnen goeden verclairt sullen worden tot behouff van de hooge Overicheyt. Schepenen ghesien ende gehoort den confessie van den voorsz. gevangen ende zijne defensie dair tegens ende voorts op alles rijpelijck gelet, condemneeren ende bannen den gevangen uuter stede van Schoonhoven, 's Lants van Beloys ende volgende den placaten uut Hollant ende Westvrieslant geduyrende 25 jaeren ende dair nyet weder inne te comen bynnen denzelven tijt op meerder straffe ende verclaeren allen zijnen goeden verbuyrt tot behouff van den hooge Overicheyt. Absolveren den voorsz. gevangen van den vorderen eysch ende conclusie op hem gedaen ende genomen. Actum den 23en novembris 1600.[2] Grip, Lenert, Dirck, Doest.

fol. 85 Alsoo Thomas Rapporton geboren van Londen in Engelant ende Dirck Barry gevangen ende gedaegde alhier, seyt hier ten lande onder verscheyden capiteynen (zoo hij zeyt) gedient heeft ende voornaemtlick onder capiteyn Rijsenborch ende nu […] […eert] van denzelven capiteyn te vercrijgen paspoort van onder pretext vandien te plegen dieverijen. Gemerct hij vrijwillich belient, dat hij voorgegeven ende verclaert heeft te willen reysen naer Engelant, 't welck strijt jegens die waerheyt, zoe het is in 't hardste van den wynter ende als 't op 't sterckste vroste als op den 16en decembris verleden.[3] Dat hij oick heeft een echte huysvrouwe mede uut Engelant geboren 't Uutrecht gelaten heeft. Maer verselschapt zijnde met eene Dirck Barry mede gevangen comende t' samen bynnen desen stede hem vervordert verscheyden insoltentien te bedrijven. Ende dat hoewel sij ontfangen hadden een loodt ofte teecken om alhier in 't gasthuys te moogen vernachten ende hoire nootdruft te hebben nochtans dair nae gaen bedelen ende troggelen bynnen der voorsz. stede, ende naemenlicken weder voor den huyse van Jacob Fransz. dair zij een aelmisse hadden gehadt, hem beroempt heeft dat hair huys bynnen twee jaeren boven hair hooft zoude staen branden. Ende alsoe 't geene voorsz. staet zijn saicken van zeer quade consequentien die nyet en mogen getollereert, mer gestraft worden anderen te exemple. Soe is't dat joncheer Tserclaes, Bailiuw der stede van Schoonhoven ende 's Lants van Beloys, nomine officii seyt ende concludeert uuten name ende van wegen de hooge Overicheyt des Graefflijcheyts van Hollant gecondemneert zal worden te roeyen ende te dienen opte galeye den tijt van 2 jaeren ende voorts gebannen uut Schoonhoven ende 's Lants van Beloys, sijn leven lanck geduyrende ende dair nyet weder inne te comen op peijne van lijffstraffe nae gelegentheyt ende exigentie van der saicke. Of anders criminelicken zoe Schepenen bevynden zullen te behoiren ende dat voorts allen zijne goeden verclaert zullen werden verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt. Schepenen gehoort den voorsz. eysch ende conclusie ende dair tegens der excuys ofte defensie van den voorsz. gevangen doende recht in den name als boven, hebben den gevangen volgens verschyden placaten tegens den troggelaers ende bedelaers uutgegeven ende bannen[4] mits desen uuter stede van Schoonhoven ende 's Lants van Beloys den tijt van twee jaeren ende dair nyet weder inne te comen op peijne van meerdere straffe nae gelegentheyt van der zaicke, ende absolveren den voorsz. gevangen van den vorderen eysch ende conclusie op hem gedaen ende genomen, verclaeren mede des gevangens goeden verbuyrt ter behoufte van den hooge Overicheyt. Actum den 2en february 1601.[5] Absent Jan Adriaensz.

fol. 85v Alsoo Dirck Barry geboren tot Londen in Engelant jegenwoordich gevangen ende gedaegde seyt gedient te hebben alhier te lande, ende laestmael onder capiteyn Rijsenborch van de welcke hij vercregen heeft paspoort omme naer Engelant te reysen onder decxel vandien achter landen

[1] *GTB*. Swaertveger; iemand die zwaarden etc. schoonmaakt, polijst, in orde brengt, vervaardigt of verkoopt; wapensmid.
[2] Donderdag 23 november 1600.
[3] Hoe koud het was, zie: J. Buisman, *Duizend jaar weer, wind en water in de lagen Landen*, deel 4 (Franeker, 2000). 200-202.
[4] Sic. ende bannen, lees: gebannen ende bannen.
[5] Vrijdag 2 februari 1601.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

gelopen ende zijne dieverijen te plegen, 't welcke apparent is, soe hij hebbende een Engelsche huysvrouwe 't Uytrecht laet blijven ende mit Thomas Rapporton, mede Engelsman mede gevangen, alhier tot Schoonhoven droncken wesende bedelende veel insolentie t' samen bedrijvende ende nyetjegenstaende dat zij elcx een loodt ontfangen hadden om in 't gasthuys te moegen logeeren ende hoir nootdruft te hebben, sijn nochtans dair nae gecomen ten huyse ofte voor de deure van den kynderen van Jacob Fransz. mit veele insolentien vermetelick heeft gesproocken ende gedreycht dat hoire huys nae twee jaeren boven hair hooft zouden staen branden. Al 't welcken zijn saicken van quader consequentie nyet en moegen getollereert maer behoiren gestraft te worden anderen te exemple. Soe is't dat joncheer FlorysTserclaes, Bailiu der stede van Schoonhoven ende 's Lants van Beloys, nomine officii, seyt ende concludeert dat den voorsz. gevangen gecondemneert zal worden opte galeye te roeyen ofte te dienen den tijt van [ ][1] ende dair en boven gebannen uuter Schoonhoven ende 's Lants van Beloys zijn leven lanck geduyrende ende dair nyet weder inne te comen op peijne van lijffstraffe nae gelegenheyt ende exigentie van der saicken ende dat voorts allen zijn goeden verclaert zullen werden verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt. Ende Schepenen gehoirt eysch ende conclusie mitsgaders dexcuys ofte defensie van den voorsz. gevangen ende bij henluyden alles overgewogen doende recht in den naem van de hooge Overicheyt hebben den gevangen, volgende verschyden placaten tegens den bedelairs uutgegeven, gebannen ende bannen hem mits desen uuter stede van Schoonhoven ende 's Lants van Beloys den tijt van twee jaeren eerstcomende ende dair nyet weder inne te comen in dezelven tijt, op peijne van meerdere straffe nae gelegentheyt van der zaicke, ende absolveren den gevangen van den vorderen eysch ende conclusie op den gedaegde gedaen ende genomen. Actum den 2en februarius 1601, absent Jan Adriaensz.

fol. 86 Alsoo Merten Adriaensz. geboren van Embden hem vervordert heeft onder dexsel van pasport te lopen als vagabondt achter den lande ende gecomen zijnde opten 2en meye lestleden buyten en deser stede t' savonts omtrent zes uuren ende zanderen daechs binnen der zelven stede langen tijt in den brandewijn geseten hebbende mit zijn complice mede gevangen uutgegaen is ende hem vervordert een paer hosen te stelen, waer over hij geapprehendeert is ende oick dair tegens ander nyet en weet te seggen dan dat hij die meende wederomme te geven, 't welck geen schijn des waerheyts en heeft. Soe concludeert joncheer FlorysTserclaes, Bailiu der stede van Schoonhoven ende 's Lants van Beloys, uuten name van de hooge Overicheyt des Graefflicheyts van Hollant, dat die voorsz. gevangen gecondemneert zal worden wel strengelijck gegezelt zal worden ende voorts gebannen [vier] jaer opte galeyen te roeyen ende voorts uuter stede van Schoonhoven ende den Landen van Beloys sijn leefsdagen lanck, ende dat allen zijnen goeden verclaert zullen worden verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt of anders. Schepenen gesien d'examinatie ende conclusie van den [Eysscher] ende pertijen voorts mondelinge gehoort, hebben den voorsz. gevangen gebannen ende bannen mits dezen uuter stede van Schoonhoven ende 's Lants van Beloys den tijt van vier jaeren eerstcomende, ende dair nyet weder inne te comen in denzelven tijt, op peijne van meerder straffe, absolveren den voorn. gevangen van den vorderen eysch ende conclusie op hem gedaen ende genomen, verclaerende nyettemin des gevangens goeden verbuyrt tot behouff van den hooge Overicheyt. Actum den 15en juny 1601.[2] Bij Jan Ariaensz., Jan Aertsz. van der Grip, Leonart Ariaensz. ende Dirck Reyniersz., Schepenen.

fol. 86 Alsoo Hans Bruyn geboren van Hamburch gevangen ende gedaegde hem begeven heeft als vagabondt achter lande te lopen ende opten 2en meye gecomen is t' savonts omtrent zes uuren ende des anders daechs zonder hier yet te doen te hebben langen tijt mit eenen Maerten Ariaensz. mede gevangen in de brandewijn geseten hebbende, mitten zelven Merten langers den huysen gelopen, zoe dair die zelve Merten hem onderstaen heeft te steelen een paer hosen wair over zij geapprehendeert zijn. Item ende dat die goeden die voorsz. gevangen in een sackgen heeft leggende apparentlick gestolen zijn. Soe concludeert joncheer FlorysTserclaes, Bailiuw der stede van Schoonhoven ende 's Lants van Beloys, uuten name van de hooge Overicheyt dat die voorsz. gevangen strengelick gegeesselt te worden ende vier jaer opte galeyen te roeyen ende voorts gebannen uut Schoonhoven ende 's lants van Beloys, zijn leven lancx geduyrende, ende over zulcx allen zijnen goeden verclaert verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt. Of anders etc. Schepenen gesien den examinatie, eysch ende conclusie van den voorsz. officier ende dair tegens die defensie van den voorsz. gevangen, hebben den voorn. gevangen gebannen ende bannen mits dezen uuter stede van Schoonhoven ende 's Lants van Beloys, den tijt van vier jaeren eerstcomende, ende bynnen denzelven tijt dair nyet weder inne te comen op peijne van meerder straffe ende absolveren den voorsz. gevangen van den vorderen eysch ende conclusie op hem

[1] Aantal jaren niet vermeld.
[2] Vrijdag 15 juni 1601.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

gedaen ende genomen, verclaerende allen zijnen goeden verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt. Actum ut supra.

fol. 86v Alsoo Henrick Andriesz. geboren van Deventer eertijts als jongen onder den ruyters gedient heeft als hij seyt, ende dair van gescheyden is zonder pasport oft eenich bescheyt bij hem te hebben, hem vervordert heeft vagabondts gewijs achter landen te lopen bedelen, 't welck strijdende is jegens die Edele Heeren Staten placaten, ende over zulcx in de Heerlicheyt van Berchambocht onder Beloys bij den Landdrost geapprehgendeert is. Soe concludeert jonckheer Florys Tserclaes, Bailiuw der stede van Schoonhoven ende 's Lants van Beloys, in den name van de hooge Overicheyt des Graefflicheyts van Hollant, die voorsz. gevangen over zulcx gecondemneert zal worden, te dienen twee jaeren op de galeye ende voorst gebannen van ten levensdagen uuter stede van Schoonhoven ende Landen van Beloys ofte tot anderen alsulcken fine ende sententie als Mijnen Edele Heeren bevynden zullen te behoiren ende dat allen zijnen goeden verclaert zullen worden verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt voorsz.
Schepen, gesien des gevangens confessie, d' officiers eysch ende conclusie ende dair tegens gehoort des gevangens defensie, ende bij henluyden alle 't selve mit rijpen raide overgewoogen, doende recht in den name van de voorsz. hooge Overicheyt hebben den voorsz. gedaegde ende gevangen uut oirsaicke voorsz. gebannen ende bannen mits desen uuten stede van Schoonhoven, Hollant ende Westvrieslant volgens den placaten dair van zijnde, den tijt van vier jaeren ende dair nyet wederomme inne te comen, bynnen denzelven tijt, op peijne van meerder straffe, absolveerende den voorn. gevangen van den vordere eysch ende conclusie op hem gedaen ende genomen, verclaerende nyetemin zijnen goeden verbuyrt tot behoeff van de hooge Overicheyt. Actum den 5en july 1601.[1] Claes, Jan, Jan, Lenert, Doest ende Wijnbergen.

fol. 86v Alsoe Thomas Mulder geboren tot Londen in Engelant zonder eenich ambacht off hantwerck te connen (zoe hij zeyt) hem vervordert heeft alhier vagabondtswijse achter landen te lopen bedelen, 't selve [ba...erende] dat hij tot Enchuisen negen weecken in 't gasthuys cranck gelegen zoude hebben ende dair nae drie weecken tot Alcmair (zonder dair van in 't minste eenich bescheyt te hebben). Wair over hij in Berchambacht onder Beloys bij den Landrost[2] is geapprehendeert geweest. Alsoo 't selve al geschiet directelicken contrarie die Heeren Staten ende andere placaten, ende zulcx nyet en is te lijden mer behoort gestraft te worden anderen ten exemple. Soe concludeerde joncheer FlorysTserclaes, Bailiu der stede van Schoonhoven ende 's Lants van Beloys, uuten name van de hooge Overicheyt des Graeflicheyts van Hollant dat die voorsz. gedaegde ende gevangen gecondemneert zall worden twee jaeren dienen op de galeye ende voorts zijn leven lanck uuter stede van Schoonhoven, Hollant ende Westvrieslant ende dat allen zijnen goeden verclaert zullen worden verbuert tot behoeff van de hooge Overicheyt of anders [ten] [langen] [alst…] [.ys..], fine ende conclusie als Schepenen bevynden zullen nae recht te behoiren. Schepenen gesien des gevangens confessie, d' Eysschers eysch ende conclusie ende dair tegens gehoirt des gevangens defensie ende bij
fol. 87 henluyden alles overwogen mit rijpen raide dat ter materie dienende was, hebben den voorn. gevangen gebannen ende bannen mits desen achtervolgende den verscheyden placaten uuter stede van Schoonhoven, Hollant ende Westvrieslant den tijt van [v...en][3] jaeren eerstcomende, ende in dezelve tijt dair nyet weder inne te comen op peijne van meerder straffe, absolverende den voorn. gevangen van den vorderen eysch ende conclusie op hem gedaen ende genomen, verclaerende voorts alle des gevangens goeden verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt. Schepenen ut supra.

fol. 87 Alsoe Leonert Berderitsz. geboren van Lonnen in Engelant nyetjegenstaende dat hij tot Gravenhage om zijn dieverijen gegeesselt ende gebranteyckent is geweest, hem vervordert heeft gesonts lichaems achter landen van d' een plaetse in d' andere te lopen bedelen, ende dat hij ter Goude gewoont hebbende, vermaert wort voor een fameus dieff, die men zeyt gestolen te hebben een paer boxen, ende hem ontweldicht zijn geweest, 't welcke hij ontkent. Item ende dat hij oick noch zijnde vehemente suspicie, opten achten augusti verleden tot Schoonhoven gecomen, ende daer over aldair gevangen is. Soe concludeert joncheer Florys Tserclaes, Bailiu der stede van Schoonhoven ende 's Lants van Beloys nomine officii Eysscher dat die gevangen sal gecondemneert worden gegeesselt ende dair nae gebannen uuter stede van Schoonhoven, 's Lants van Beloys, Hollant ende Westvrieslant sijn leven langck geduyrende ende dair nyet weder inne te comen op peijne van meerder straffe, ende dat allen zijn goeden verclaert zullen worden

[1] Dinsdag 5 juli 1601.
[2] Sic, Landrost, lees: Landdrost.
[3] Zeer sterk afgekort.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

geconfisqueert tot behoeff van de hooge Overicheyt ende dat al volgende den placaten tegens allen vagabonden ende bedelaers uutgegeven.
Schepenen gesien d' examinatie ende confessie van den gevangen mitsgaders den placaten op alle vagabonden ende bedelaers uutgegeven ende op alles rijpelijck gelet, doende recht, dair toe bij den officier van wegen de hooge Overicheyt vermaent zijnde, hebben Schepenen den voorn. gevangen gebannen ende bannen mits desen uut Schoonhoven ende den Landen van Beloys, Hollant ende Westvrieslant den tijt van thien jaeren aen een geduyrende ende dair nyet weder inne te comen op peijne van meerder straffe ende verclaerende allen zijn goeden geconfisqueert tot behouff van de hooge Overicheyt. Absolvereerende etc. Actum den 23en augusti 1601.[1] Absent Claes Lauwerisz.

fol. 87 Alsoe Thomas Williamsz. geboren in Engelant hem vervordert heeft als vagabundt zonder te hebben eenich bescheyt achter landen te lopen ende geconfesseert heeft dat hij mit eenen William Pary, mede gevangen ende hem mede verleyt ende opten doolwech gebrocht hadde, gestolen heeft een laecken mit en hemdt, dat nochtans alle 't gene presumteerende is, dat hij zulcx mit zijn consorten meer gepleecht heeft. Soe concludeert d' Eysscher nomine officii dat die voorsz. gevangen gecondemneert zal worden ter torture ende rigureusen examen om alsoe totte waerheyt te comen. Ende off hem d' selve conclusie nyet en zoude mogen volgen, dat

fol. 87v die gevangen gecondemneert zal worden strengelick gegeesselt ende dair nae te dienen vier jaeren opte galeye ende voorts gebannen nu ende ten ewigen daghen uut Schoonhoven, Landen van Beloys, van Hollant ende Westvrieslandt ende zijn goeden geconfisqueert tot behouff van de hooge Overicheyt.
Schepenen gesien die confessie van den voorsz. gevangen, ende gehoort zijn defensie dair tegens, hebben om redenen in den eysch verhaelt den voorsz. gevangen gebannen ende bannen mits desen den tijt van een jaer uut Schoonhoven ende 's Lants van Beloys, ende in denzelven tijt dair nyet weder inne te comen op peijne van meerder straffe, verclaerende allen zijnen goeden geconfisqueert tot behouff van de hooge Overicheyt. Actum den 23en july 1601.[2] Bij 't meerendeel van Schepenen.

fol. 87v Insgelijcx is eysch ende conclusie tegens William Parry zijn complys. Actum ut supra

fol. 87v Alsoo Lijntgen van Antwerpen directelick tegens den placaten van den Edele Heeren Staten hair vervordert heeft achter lande te lopen als vagabonde, dair over zij bij den Eysscher in apprehensie gestelt, ende gevraecht zijnde van wair zij quam, geantwoort heeft van Vlissingen gecomen te zijn, ende dachtende dat zij dair inne achterhaelt zoude moegen worden, heeft 't zelve wederroepen, seggende van Uutrecht gecomen te zijn, zonder eenigen redenen te willen seggen, wair door zij eerst den wairheyt nyet en heeft willen openbairen, 't welck velen malen indicien sijn omme d' selve gevangen te leggen om alsoe tot kennisse van de waerheyt te moegen. Soe concludeert d' Eysscher nomine officii dat die voorsz. gevangen gecondemneert zal worden, ter torture ende rigureusen examen. Ende off hem die conclusie nyet en zoude moegen volgen, dat zij als dan volgende den placaten gebannen sal worden uut Schoonhoven ende den Lande van Beloys, ende haer goeden geconfisqueert ten prouffijte van de hooge Overicheyt.

Schepenen gesien die confessie van den voorsz. gevangen ende die placaten van den Heeren Staten opte vagabonden ende bedelaers over lange uutgegeven ende dair tegens gehoort de defensie van de voorsz. gevangen ende op alles rijpelijck gelet, doende recht hebben Schepenen den voorsz. gevangen gebannen ende bannen mits desen uut Schoonhoven ende den Landen van Beloys 10 eerstcomende jaeren ende in dezelve tijt dair nyet weder inne te comen op meerder straffe nae gelegentheyt der saicke ende discretie van Schepenen ende verclairen allen des gevangens goeden geconfisqueert tot behouff van de hooge Overicheyt. Ontseggende d' Eysscher zijnen vorderen eysch ende conclusie tegens den gevangen ende genomen. Jan A. Grip, Leonart, Dirck ende Wijnbergen. Actum den 25en aprilis 1602.[3]

Die gevangen heeft in judicio[4] bekent dat die Bailiu geen goeden bij hair gevonden heeft ende dat die gevangens is geschat zijn bevonden voir 12 stuyvers.

[1] Donderdag 23 augustus 1601.
[2] Maandag 23 juli 1601.
[3] Donderdag 25 april 1602.
[4] In judicio; in de rechtbank.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl
Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

fol. 88 Alsoe Geertgen van Hoorn directelick tegens den placaten van de Edele Heeren Staten hair vervordert heeft als vagabonde achter lande te lopen bedelen ende in apprehensie gestelt zijnde ende gevraecht van waren hair compste was, bevonden is geweest te varieren, so niet te willen seggen eenige redenen, wair voir zij die waerheyt verborgen hadde ende over zulcx wel strengelicken behoort geexamineert te worden. Soe concludeert d' Eysscher in den qualiteyt als voiren, dat die voorsz. Geertgen van Hoorn gecondemneert zal worden ter torture ende rigureusen examen, om alsoe tot kentenisse van de gerechte waerheyt te comen. Ende off hem die zelve conclusie nyet en zoude moegen volgen, dat zij als dan volgende die voorsz. placaten gebannen zal worden hair leven lanck uut Schoonhoven ende ’s Lants van Beloys ende hair goeden geconfisqueert ten behoeuff van de hooge Overicheyt.

Schepenen gesien die confessie van den voorsz. gevangen ende die placaten van den Heeren Staten op de vagabonden ende bedelaers over lange uutgegeven, ende dair tegens gehoort die defensie van den voorsz. gevangen ende alle ’t selve mit rijpicheyt overwogen, doende recht hebben Schepenen den voorsz. gevangen gebannen ende bannen mits desen uut Schoonhoven ende den Landen van Beloys, thien eerstcomende jaeren ende in dezelve tijt dair nyet weder inne te comen op meerdere straffe naer gelegentheyt der saicken ende discretie van Schepenen, ende verclairen allen des gevangens goeden geconfisqueert tot behouff van de hooge Overicheyt. Ontseggen den Eysscher sijnen vorderen eysch ende conclusie op hair gedaen ende genomen. Actum ut supra.

Die gevangen heeft verclaert als voeren.

fol. 88v Blanco

fol. 89 Jonckheer Florys Tserclaes, Bailliuw der stede van Schoonhoven ende ’s Lants van Beloys, nomine officii Eysscher contra Wout Ariaensz. gevangen in cas van delict eysch ende versouck doen

Alsoe den voorsz. gevangen tusschen den 11en ende 12en deser maent meye hem vervordert heeft te helpen steelen een seyl van een samoreus toecomende Hubert Tomas tot Cuylenborch, in teecken dat hij dair toe sijne deuren geopent ’t selve willichlicken ’s anderen nachts in sijn huys ontfangen ende in sijn kelder verborcht ende gehaelt heeft, zoe lange tot dat des anderen daechs die voorsz. eyghenaer ’t selve seyl aen hem gebrocht ende noch evenwel nyet en heeft willen laeten volgen, off hij wilde eerst hebben tien Carolus guldens, ’t welck hij oick nyet gedaen soude hebben ten waere eenigen van den Gerechte hem dair toe hadden geinduceert.[1] Ende alsoe die voirsz. gevangen in ’t voorsz. feyt varieert in sijn woorden. Te weeten dat hij in ’t openbaer vertelt, dat hij ’t voorsz. seyl vier soldaten ontjaecht ende gedwongen hadde ’t selve in sijne kelder te brengen van [Borchsthoup][2] off, ende bij sijne geselle ende dat een Rogier Ariensz. wesende een fameus dieff mit noch drie Engelsche soldaten ’t selve zeyl ’s nachts omtrent een uure ’t sijnen huyse ende in zijnen kelder gebracht hebben. Ende alsoe hij hem oick vervordert heeft drie ofte vier jaeren geleden, twee zwanen of te snijden hoir coperen halsbanden mitten [eygenairs] wapen ende die halsbanden thuys te dragen, blijckende bij zijn confessie. ’t Welck al te samen zijn feycten van zeer quader consequentie. Te weeten dat is heel te erger is dan de [tee...] ende zulcx nyet en behoort getollereert noch gedoocht, mer gestraft te worden, allen anderen malefacteurs ten exemple. Soo concludeerde de voorsz. Eysscher nomine officii supra, dat die voorsz. gevangen gecondemneert sal worden ter torture ende scherper examen om die waerheyt naerder te ondersoecken.
Die gevangen versouckt copie uuten eysch mitsgaders visie ende [l..air] van den informatie dair op den Eysscher hem is fundeerende ende dach om daer tegens te seggen volgende d' ordonnantie deser stede, versouckende mede relaxatie van den personele apprehensie onder cautie juratoir[3] ende personele cautie ter somme van 3.000 Carolus guldens van telcken dage in persoon te recht te comen, sub peyna confessi et convicti, versouckende [etc].
D' Eysscher ter contrarien, dat d' Eysscher zijn versouck zal weren ende [z...en] geadjudicieert zijnen conclusie, versoeckende mede sententie.

[1] *GTB*. Indiceeren; (lemand) overreden, opwekken.
[2] Bergstoep (buurtschap) gem. Krimpenerwaard, prov. Zuid-Holland.
[3] *Practisijns Woordenboekje*, 16. cautie juratoir; borg, of verzekering onder ede.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

Schepenen, pertijen gehoort accordeeren den gevangen copie uuten versochten eysch, ontseggende hem voor als noch zijn vorderen versouck soo 't selve gedaen wort. Actum bij Schepenen. Actum den 30 meye 1602.[1]

fol. 89v den 14en juny 1602[2]

Die Bailliuwe nomine officii Eysscher contra Wouter Adriaensz. gevangen ende gedaegde om 't antwoorden. Schepenen gesien alle 't gene bij pertijen is overgeleyt ende d' selven voorts mondelinge gehoort ende al 't selve mit rijpicheyt overgewogen, ontseggen den Eysscher sijn versouck apprehensie acta gedaen, ordonneeren d' Eysscher van nyewe eysch te doen ten principaele, zoe hij te [.an..] vynden sal naer meriten van der zaicke. Den pertijen voorts gehoort, voorts recht gedaen te worden zoe naer rechten bevonden sal worden te behoren. Persisteerende Schepenen voorts bij voorgaende appoinctement ende nopende d' ontslaginge bij provisie op de gepresenteerde cautie. Absent, Claes Laurensz.

fol. 89v[3] den 21en juny 1602[4]

Joncheer Tserclaes, Bailiuw der stede van Schoonhoven ende den Landen van Beloys, nomine officii Eysscher contra Wout Adriaensz. gevangen ende gedaegde, eysch te doen ten principale volgende Schepenen [ap]

D' heer Eysscher employeert den [...en] [feycten] ende middelen bevoorens apud acta gestelt. Concluderende uutten zelven feycten ende middelen dat die gevangen bij sententie van Mijnen Heeren gebannen zal worden uut Schoonhoven ende Landen van Beloys, Hollant ende Westvrieslant zijn leven lanck geduyrende ende dair nyet weder inne te comen op lijffstraffe datter de doot naer volcht, ende dat verclaert zal worden allen zijnen goeden verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt. Ofte anders etc.
Schepenen gesien all 't gene bij den Eysscher overgeleyt is ende op alles rijpelijck gelet ende genegen zijnde meer tot barmhertichеyt dat tot rigeur van justitie, ontslaen de gevangen uutten apprehensie, mits doende cautie juratoir ende personele cautie voor 300 gulden om telcken rechtdage te recht te comen ter [dyssimulatie][5] van der saicke toe et sub poena confessie et convictie [volgens] zijn [pater…] ende condemneeren hem te betaelen de costen ende mise van justicie. Actum ut supra, Schepenen all.

fol. 90 Alsoe Dirck Willemsz. van Langedock een [o...] […][6] persoon soo hij zegt, hem vervordert heeft bij een vrouwpersoon te comen [samen] met noch een ander van sijn complicen, welcke mede een vrouw bij hem hadde opten 6en decembris 1601 gelogeert geweest zijnde ten huyse van Jan Ariaensz. in de Daertelyngen ende aldair vernacht hebbende over Leck gegaen is ende om dair wederom comende binnen deser stede hem onder het volck begeven heeft, alwair een beurse gestolen wert nyet sonder grote suspicie dattet zelve bij hem is geschiet, in sonderheyt zoe zijn complicen hoorende van zijn apprehensie 't gelach voor hem betaelt hebben ende zijn in alder haest vertrocken, ende nochtans ontkent wort, dat bij hem oick bevonden is een lombertbrieffgen seggende 't selve te wesen van een root wollen hemdeken, 't welcke tot Woerden verset zoude hebben. Nochtans 't selve vertoont zijnde een taeffelhouwer[7] alhier laet hem duncken, dattet [haeren] nyet en is, ende dattet voorsz. briefgen soude wesen van een keurs ende nyet van een wollen hemdeken. Dat hij oick voor verscheyden huysen geweest is ende gevraecht zijnde wat hij te doen hadde seyde dat hij wat wilde copen, hoewel dat hij wel sach, datter nyet dan cramerye vercoft worde. Soo concludeert joncheer FlorysTserclaes, Bailiu der stede van Schoonhoven ende Landen van Beloys, uuten naem van hooge Overicheyt dat die voorsz. gevangen gecondemneert zal worden ter torture ende rigureusen examen, om alsoe die rechte waerheyt van zijn handelinge te moegen becomen, ofte ten minsten gecondemneert te dienen zes jaeren op de galeye ende voorts van nu ende ten ewigen dagen gebannen uut Schoonhoven ende 's Lants van Beloys ende dat allen zijnen goeden verclaert zullen worden geconfisqueert tot prouffijt van de hooge Overicheyt.

[1] Donderdag 30 mei 1602.
[2] Vrijdag 14 juni 1602.
[3] Tekst zeer slecht leesbaar.
[4] Vrijdag 21 juni 1602.
[5] *GTB*. Dissimulatie; zich stilzwijgend niet houden aan de wet.
[6] [o...] […], tekst verloren gegaan door vlek.
[7] *GTB*. Taeffelhouwer; geldhandelaar, wisselaar, geldschieter, bankier.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

Schepenen ghesien eysch ende ’t examen van den voorsz. gevangen ende daer op mondelinge gehoort die defensie van denzelven gevangen, ende op alles rijpelijck gelet, absolveren den gevangen van den eysch ende conclusie bij den Eysscher op hem gedaen ende genomen. Actum den 4en january 1602.[1] Bij Schepenen alle.

fol. 90v Alsoe Herman Jansz. uut Groeninger Lant, nyetjegenstaende hij een goet ambacht can als slootmaicken wair mede hij zijn cost eerlick zoude connen verdienen hem nochtans vervordert heeft gehadt directelick tegens den placaten van den Edele Heeren Staten, vagabondt achter lande te lopen troggelende ende bedelende opten huysman ende dat onder dexsel van werck te soecken. Ende hoewel hij zeyt gewrocht te hebben ter Goude, nochtans geen een persoon en weet te noemen an welcken hij werck gesocht heeft, ende dat over zulcx veel clachten van den huysluyden over hem gecomen zijn. Dair over dat hij van den Landdrost opten 21en aprilis is geapprehendeert ende in handen van den Eysscher is overgelevert omme ’t recht van de hooge Overicheyt tegens hem te bewaeren. Soe concludeert die voorsz. Eysscher in den name van de hooge Overicheyt dat die voorsz. gevangen gecondemneert zal worden te dienen twee jaeren op de galeye ende voorts gebannen ten ewigen dagen uut Schoonhoven, den Landen van Beloys, Hollant, Zeelant ende Westvrieslant ende dair nyet weder inne te comen op lijfstraffe, ende allen zijnen goeden verbuyrt ten behoeve van de hooge Overicheyt.

Schepenen gesien den eysch ende conclusie van den Eysscher die confessie van den gevangen, mitsgaders zijne defensie ter contrarien, hebben om oirsaicken in den eysch ende confessie verhaelt, den voorn. gevangen gebannen ende bannen mits desen uut Schoonhoven ende den Landen van Beloys den tijt van thien jaeren ende in dezelve tijt dair nyet weder inne te comen op lijfstraffe, Verclarende allen zijnen goeden verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt. Actum den 9en meye 1602.[2] Present Schepenen alle.

fol. 91 Alsoe Cornelis Willemsz. van Helmont[3] nyetjegenstaende hij een speldemaicker zijns ambachts is dair mede hij zijn onderhout wel mede zoude connen winnen, hem vervordert heeft directelick tegens den placaten van de Heeren Staten, hij hem nochtans vervoucht heeft gesonts lichaems te gaen bedelen onder dexsel van werck te soucken ende geen te cunnen vynden, dair over veel clachten van den huysluyden werden gedaen, zulcx dat hij van den Landdrost dair over opten 21en aprilis is geapprehendeert ende gelevert alhier om ’t recht van de hooge Overicheyt tegens hem te bewaeren. Soo concludeert joncheer FlorysTserclaes, Bailiu van dat die voorsz. gevangen gecondemneert zal worden den tijt van twee jaeren te dienen op de galeye, ende voorts gebannen zijn leven lanck uut Schoonhoven ende den Landen van Beloys ende dair nyet weder inne te comen op lijfstraffe ende dat allen zijnen goeden verclaert zullen worden verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt.

Schepenen etc. conform de voorgaende sententie.

fol. 91v Alsoe Jan Jansz. van Franecker[4] ende Wouter Jacobsz. van Amsterdam hen verordert hebbende directelicken tegens den placaten van den Heeren Staten gesonts lichaems als vagabonden achter landen te lopen troggelen, ende dat zij oick menende nae Dordrecht te reysen hem vergeselschapt hebben met eenen Henrick Willemsz. wesende een fameus lantloper, mitten welcken zij weder gekeert ende gegaen zijn boven Haestrecht, ’t welck van zeecker teycken is sijluyden zijn den voorsz. Henricks complicen ende van zijne compagnie, alwaer zij bij den Landdrost geapprehendeert den 3en meye ende alhier gelevert den officier om ’t recht van de hooge Overicheyt te bewaeren. Soe zeyt ende concludeert joncheer Florys etc. dat die gevangens gebannen zullen worden uut Schoonhoven ende den Landen van Beloys twee jaeren ende daer nyet weder inne te moegen comen in denzelven tijt op peijne van gecorrigeert te worden nae gelegentheyt van der saicke ende hoiren goeden etc.

Alzoe Schepenen nyet en bevynden connen eenigen delicten bij den gevangens gecommiteert te zijn, [ende] aensienende van hun jonckheyt ende verhopende zij hem voorts wel schikken zullen hebben d' selven ontslagen uuter vangenisse. Actum den 7en juny 1602.[5] Ut supra preter Claes.

[1] Vrijdag 4 januari 1602.
[2] Donderdag 9 mei 1602.
[3] Helmond, prov. Noord-Brabant.
[4] Franecker, gem. Franekeradeel, prov. Friesland.
[5] Vrijdag 7 juni 1602.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

fol. 92

Marge:
den 3en septembris
den dach [dienende]
hebben Schepenen
de saicke in state
gestelt tot
vrijdach
als den supppliant
is gewesen ter
torture, absent
Jan Ariaensz.

Alsoe Peter Anthonisz. moelenair geboren tot Enchuysen[1] jegenwoordich gevangen ende gedaegde, willichlicken zonder pijne ende banden van ijsere bekent heeft dat hij seeckeren tijt geleden van den moelen staende op [Du.tenborch] [2]gestolen heeft twee schepelen terwe d' welcke hij zeyt vercoft te hebben ter Goude voer drie Carolus guldens. Heeft insgelijcx bekent dat hij tusschen den 3en ende 4en augusti verleden aen de vaert ’s nachts omtrent 11 uure gecomen ofte geclommen is in den coornmoelen aldair ende dair uut te steelen omtrent thien schepelen terwen, d' welcke hij alhier tot Schoonhoven vercoft heeft elck schepel 30 stuyvers. Wair over hij alhier is geapprehendeert ende in vangenisse gestelt. Ende ’t is mede kenlick, dat hij ’t Amstelredam woenende, eenige insolentie ende moetwille heeft gepleecht. ’t Welcke echt zijn zaicken van quader consequentien die nyet en behoiren geleden, mer gestraft te worden anderen quaetdoenders ten exemple. Dairomme zoe zeyt ende concludeert joncheer FlorysTserclaes, Bailiu der stede van Schoonhoven ende ’s Lants van Beloys, in den name ende van wegen de hooge Overicheyt des Graeffelicheyts van Hollant, Zeelant ende Westvrieslant dat die gevangen gecondemneert zall worden strengelick gegeesselt ende voorts volgende den placaten gecondemneert te dienen ofte roeyen op de galeye den tijt van twee jaeren ende voorts gebannen uut Schoonhoven ende Landen van Beloys, Hollant ende Westvrieslant sijn leven lanck geduyrende ende dat voorts allen zijnen goeden verclaert zullen worden verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt.

Schepenen gehoort eysch ende conclusie van den officier, oick mede die confessie van den voorsz. gevangen mitsgaders gesien den placaten mit eenige informatie oft schrijvens van anderen officieren in den eysch geroert. Ende dair tegens gehoort des gevangens oitmoedich bidden om vergiffenis ende gratie van justicie mit grote belofte van beternisse, seggende ’t gene voorsz. is gedaen te hebben deur gebreecken ende alle ’t selve mit rijpicheyt overgewogen ende gepondereert[3], meer geneycht zijnde tot bermherticheyt dan tot rigeur van justitie hebben den gevangen voorsz. gebannen ende bannen mits desen uut Schoonhoven ende den Landen van Beloys den tijt van thien eerstcomende jaeren, ende dair nyet weder inne te comen bynnen denzelven tijt op peijne van meerder straffe, absolverende den gedaegde ende gevangen van den vorderen eysch ende conclusie bij den officier op hem gedaen ende genomen, verclaerende allen zijnen goeden verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt. Actum den 11en septembris 1602[4]. Aldus geresolveert bij Claes Grip, Lenert, Dirck ende Wijnbergen ende gepronuncieert bij Schepenen voorsz. dempto Dirck

-13en-[5]

fol. 92v Alsoo Pieter Tonisz. molenaer gebooren van Enchuyse hem vervordert tusschen den derden ende vierden augusti lestleden ’s nachts ontrent elf uyren te breecken ende climmen op zeeckere molen gelegen opte vaert ende aldaer te stelen ontrent tien schepelen terwe ende is daer mede gecomen binnen deese stede van Schoonhoven als waer hij het voorsz. coren vercof heeft elcke scepel voor dertich stuvers waer over hij achterhaelt sijnde, opten voorsz. vierden augusto alhier in apprehensie gestelt is. Dat hij oock daer beneffens bekent heeft dat hij zeeckere tijt van te vooren alhier geweest is binnen Schoonhoven opte mole staende aen den Vrouwepoort ende aldaer gestolen twee schepelen terwe welcke hij seyt vercoft te hebben binnen der stede van der Goude voor drie Carolus guldens. Datter oock der selfde binnen der stede van Amsterdam veele insoltentie ende

[1] Enkhuizen, prov. Noord-Holland.
[2] Du.tenborch; Duytenborch / Dustenborch ?
[3] *GTB*. Pondeeren, gepondereert; overwegen, overwogen hebbende.
[4] Woensdag 11 september 1602.
[5] Sic, ?

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

moetwillicheyt bedreven heeft, 't Welcke alle sijn saecke van seer quader consequentie die in een landt van rechte niet en behooren getollereert te werden. Soo concludeert d' Eysscher van wege ende uyt den namen van de hooge Overicheyt dat d' voorsz. Peter Tuenisz. gecondemneert sall werden strengelick gegeselt te werden ende uyt Hollant ende voorts volgens die placcaten sijn leven lanck gebannen uyt Hollant ende Westvrieslandt. Ende ofte hem die selfde conclusie niet en soude mogen volgen als hij [meent] nae dat hij als dan ten minste gecondemneert sal werden te dienen jaeren opte galeye, ende voorts gebannen sijn leven geduyrende uyt Hollant ende Westvrieslandt ende sijn goeden verclaert verbeurt ten behouve van de hooge Overicheyt.

fol. 92v Alsoo Frederick Reyersz. gebooren van Leyden niet tegenstaende dat hij om sijn dievere binnen Rotterdam gegeselt is, hem noch vervordert heeft hem te begeven tot stelen ende onder andere bekent heeft buyten den Hage een huysman ontstolen te hebben vijff webbekens linnen laecken waervoore hij voor sijn deel gehadt heeft een rosenobel ende dat oock door het landt loopen om te cupen hem vervordert heeft te loopen in verscheyde griende ende daer boomen aff te hacken om houpen daer van te maecken, ende noch bekent heeft verscheyde houpen gestolen te hebben, ende namentlick van eenen Bijstervelt woonende tot Haestert,[1] dat hij hem oock vervordert heeft eenige tonnen te stelen ende daer van tobbens te maecken ende deselve aen huysluyde te vercoopen onder anderen aen Jan Corsz. Weije, Jan Pyetersz. opte Vlist[2], Jan Teunsz. mede opte Vlist ende de huysvrou van Adriaen Willemsz. boven Haestrecht. 't Welck saecken sijn van quader consequentie die tot exempel van een

fol. 93 ander behooren gestraft te werden. Soo concludeert joncheer FlorysTserclaes, Bailiu der stede van Schoonhoven ende Landen van Beloys, Eysscher uuyt den name ende van wegen den hooge Overicheyt ende Graefflicheyt van Hollant, Zeelant ende Westvrieslant, dat d' voorsz. Frederick Reyersz. gevangen gecondemneert sal worden te dienen twee jaeren opte galeye ende voorts sijn leven lanck gebannen uuyt Schoonhoven ende Landen van Beloys sonder daer weder inne te comen, op pene van aen den lijve gestraft te worden ende sijn goede verclaert verbeurt ten behouve van de hooge Overicheyt.

fol. 93 Alsoe Thomas Eylidt gebooren uuyt Engelant alhier jegenwoordich gevangen niet tegenstaende dat hij in januarie lestleden om sijn diverie tot Dordrecht gegeselt is, ende hem daernae begeven onder dienst van capiteyn Conincxgraeff hem vervordert heeft van den selfde compagnie te scheyden sonder paspoort ende als een vagabund achter landen te loopen. 't Welck saecken sijn van quader consequentie welck nyet behooren ongestraft te blijven. Soo concludeer[3] Joncheer Floris Tserclaes, Bailiu tot Schoonhoven ende 's Lants van Beloys, Eysscher uyt den naem ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graefflicheyt van Hollant, Zeelant ende Westvrieslandt dat d' voorsz. Thomas Eylid gevangen gecondemneert sall worden te dienen den tijt van ses jaren opte galeye ende voort gebannen nu ende ten eewigen dage uyt Schoonhoven ende Landen van Beloys sonder daer weder inne te comen op pene van aen den lijve gestraft te worden ende sijn goede verclaert verbuert ten behouve van de hooge Overicheyt.

fol. 93v Alsoo Jacob Cornelisz. gebooren van Wijngaerden, bekent heeft dat hij op Lopick ten huyse van eenen genaempt Bastiaen die muyr bij nacht op gebroocken ende aldaer eenige kennip gestolen te hebben ende vorder bekent gestolen te hebben op Papendrecht eenige vuycken. 't Selven sijn saecken van quader consequentie. Soo concludeert d' Eysscher uyt den naem ende van wegen de hooge Overicheyt ende Graefflicheyt van Hollant, Zeelant ende Westvrieslant dat d' voorsz. Jacob Cornelisz. gevangen gecondemneert sall worden te dienen den tijt van ses jaeren opte galeye ende voort gebannen nu ende ten eewigen dage uyt Schoonhoven ende Landen van Beloys sonder daer wederom inne te comen op pene van aen den lijve gestraft te worden ende sijn goede verclaert verbeurt ten behouve van de hooge Overicheyt.

fol. 94 Alsoe Henrick Willemsz. geboren in 't Vroukenslant[4], zoo hij zegt, willichlicken ende buyten banden van ijsere bekent heeft dat hij aldair om seeckeren quaden feyten gebrantmerct ende gegeesselt is geweest, ende daer nae hem begeven in desen landen in dienste van 't lant onder capiteyn Cluyt, van welcke compaignie hij sonder consent ofte behoorlicke paspoort gescheyden is, hem voortaen begevende achter landen als vagabonde te lopen bedelen. Jae, dat erger is, dat hij hem seeckeren

[1] Haastrecht, gem. Krimpenerwaard, prov. Zuid-Holland.

[2] Vlist, gem. Krimpenerwaard, prov. Zuid-Holland.
[3] Sic, concludeer, lees: concludeert.
[4] Jeverland, Nedersaksen, Duitsland.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

tijt geleden mit andere vagabonden hem heeft gevoucht op een droeffmael van Leonert Adriaensz. in Boven Haestrecht aldaer groot rumoer maickende, willende dat men hem eeten ende drincken voortstellen zoude ofte hij wildst selve haelen, jaegende ende drygende sommige van 't geselschap uuten huyse, ende zoude hij ongetwijffelt meer gewelts bedreven hebben haddet hem nyet belet geworden bij den vruynden aldaer zijnde. Bovendien soo te genouch blijckelick van anderen moetwilicheyt die hij opten huysluyden ten platten landen heeft willen bedrijven wair over hij oick een grote quetsure in zijn been vercregen heeft ende dair nae als vagabunde opten 3en meye lestleden bij den Landtdrost geapprehendeert. Alle 't welcke zijnde saicken van seer quader consequentie die behoiren gestraft te worden anderen ten exemple. Soo concludeert joncheer FlorysTserclaes, Bailiu der stede van Schoonhoven ende den Landen van Beloys, dat bij sententie van Schepenen die voorsz. gevangen ende gedaegde gecondemneert zal worden gebrocht ter plaetse dair men gewoonlick is criminele justitie te doen ende aldair wel strengelick gegeesselt datter 't bloet nae volcht ende gebranteyckent sijnde voorts gecondemneert zal worden te roeyen ende dienen op de galeye zijn leven lanck geduyrende ende dat allen zijnen goeden verclaert zullen worden verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt.

Schepenen gehoort ende gesien die confessie van den voorsz. gevangen *[tekst breekt af]*

fol. 94v **blanco**

fol. 95 Floris Tserclaes, Bailliu van Schoonhoven ende Landen van Beloys, Eysscher in cas van delict contra Hans van Doornict[1] gevangen

Alsoe Hans van Doornick[2] hem vervordert heeft te comen uuyt sijn landt alhier binnen deese Landen van Hollant vagebundts gewijse achter landen loopen bedelen ende te contrefeyten[3] den Stomme, ende den jonge kinderen oneerlick ende onbetamelick aentastende, ende die selfde daer over op den 27en mey lestleden in apprehensie gestelt sijnde, in 't minste niet en begeert te confesseeren ende anders niet spreecken van met becromper talen: Ick en weet niet. 't Welck niet sonder suspicie is van meerder quaet ende dat hij onder 't dexel van te maecken den geck ofte stomme veel quaede stucken onder sijn leeden heeft. Soo is't dat d' voorsz. Bailliu nomine officy concludeert dat d' voorsz. Hans van Doornick gecondemneert sal werden ter torture ende rigoreuser exame om alsoe te mogen comen tot kennisse der rechter waerheyt. Ende of hem de selfde conclusie niet en soude mogen volgen (als hij nochtans meent). Jae, dat hij aldan, volgende den placate van de Edele Heeren Staten gecondemneert sall werden te dienen vier jaren opte galeye ende voort sijn leven lanck gebannen uuyt Schoonhoven ende Landen van Beloys ende sijn goeden geconfisqueert ten behouve van de hooge Overicheyt.

fol. 95v Alsoo Simon Louwerisz. geboren van der Sluys in Vlaenderen[4] hem vervordert heeft gehadt alhier te landen te loopen hem begevende in 't geselscap van verscheyden anderen vagabonden directelick tegens die placaten ende ordonnancie van de Edele Heeren Staten geexannueert[5], waer over hij opten 17en der voorleden maent octobris in apprehensie gestelt ende alhier binnen Schoonhoven gelevert is. Dat hij oock mede bevonden bij hem gehadt heeft te hebben een halve Vlaemsche nobel[6] die hij seyt geweest te sijn ende ontfangen te hebben voor eenen halve Roosenobel.[7] 't Welck niet bij is sonder grooten suspicie van de selfde gestolen ten hebben. Dat hij oock bevonden wert in sijn examinatie gevarieert te hebben. 't Welck all saecke sijn van quader consequentie. Soo is't dat d' Eysscher van wegen ende uuyt den naem van de hooge Overicheyt ende Graefflicheyt van Hollant, Zeelant ende Vrieslant, concludeert dat de voorn. Simon Louwersz gecondemneert sal worden te dienen vier jaren opte galeye ende voorts gebannen uut Schoonhoven ende Landen van Beloys sonder daer weder inne te comen op peijne van meerder straffe ende sijn goede verclaert verbeurt ten behouve van de hooge Overicheyt.

fol. 96 Floris Tserclaes, Bailliu van Schoonhoven ende Landen van Beloys

[1] Sic, Doornict, lees: Doornick.
[2] Doornik, prov. Henegouwen, België.
[3] *GTB.* Contrefeiten. Hier: uitingen of handelingen van personen: nadoen, nabootsen.
[4] Sluis, prov. Zeeland.
[5] Bekrachtigd, van annueren; bekrachtigen, goedkeuren.
[6] *Van Gelder* (1966) 265. Vlaemsche nobel, Engelse gouden munt. Vanaf 1581 o.a. in Gent opnieuw geslagen.
[7] *Ibidem* 267 – 268. Roosenobel.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

saem, Eysscher in cas van delict contra Wouter Jacobssen[1] gevangen

Alsoe Wouter Jacobsz. van Alcmaer[2] gevangen, niet tegenstaende dat hij in maie anno 1600 ende twee met ander quaet geselschap ende vagebonden ende lantloopers alhier binnen dese stede van Schoonhove bij den Lantdrost in apprehensie geset is geweest, ende dat Schepenen hem om sijn joncheyt wille vrij sonder eenige schandale gerelaxeert is geweest, hem nochtans vervordert heeft als vagabond achter landen te loopen waer over hij eerst uuyt Rijnlant gebannen sijnde daer wederomme binnen der stede van der Goude volgende die placaten van de Edele Heeren Staten van Hollant ende Westvrieslant opten 8en octobris lestleden gebanne is geweest. Ende dat hij dies nochtans niet tegenstaende, gecontinueert heeft in vilipendentie[3] van het voorsz. bannissement sijn voorgaende leven te continueeren ende als vagabund achter landen te loopen. Waer over hij anderwerff bij den Landrost geapprehendeert, ende alhier opten 17en der selfder maent octobris in verzeeckerheyt gestelt. Soo is dat d' Eysscher van wegen ende uuyt den name van de hooge Overicheyt ende Graefflicheyt van Hollant ende Westvrieslant concludeert dat d' voorsz. Wouter Jacobsz. gecondemneert sal worden te dienen acht jaren opte galeye ende voort ten eewegen dagen gebannen uuyt Hollant ende Westvrieslant ende sijn goeden verclaert verbeurt ten behouve van de hooge Overicheyt.

fol. 96v

Ibidem Eysscher in cas van delict contra Abraham Ysacssen gevangen

Alsoe Abraham Isacz. gebooren van Vlissinge soo hij seyt bekent heeft gehadt dat hij in den soomer voorleden uuyt Rijnlant gebannen is geweest, ende dat hij hem daer nae vervordert heeft tot steelen ende onder anderen in Willige Langeraeck[4] te helpen stelen een paer boxen ende dat die selfde hem begeven in ander geselscap van vagabonden opten 17en der voorleden maent octobris bij den Landrost geapprehendeert ende in verzeeckerheyt alhier binnen Schoonhoven gestelt is, al waer hij 't geene voorsz. is bekent ende geconfesseert heeft. 't Welck sijn saecken van quader consequentie. Soo concludeert d' Eysscher dat d' voorsz. Abraham Isacz. gecondemneert sal worden te dienen acht jaren opte galeye ofte fregaten, ende voort sijn leven lanck gebannen uuyt Hollant ende Westvrieslant ende sijn goeden verclaert geconfisqueert ende verbuert ten behouve van de hooge Overicheyt.

fol. 97

Alsoe Peter Stewaert Schotsman onder dexsele hij van zijn capiteyn als van den Staten van Hollandt vercregen heeft paspoort om te vertrecken nae Schotlant, hem vervordert te gaen bedelen achter lande, ende dat erger is, gepractizeert gehadt van te doen contrefeycten de onderteyckeninge van Johannes Bogaert ende Johannis Damius[5] beyde dieners des godlicken woordts binnen Haerlem in allen schijn ofte hij een lidmaet van de gemeente waere om also het suyvere volck te seduceeren ende verleyden. Tenderende 't selve nyet alleen tot cleynachticheyt van de gemeente, maer oick tot bespottinge van de gemeente, ende dat erger is, dat deur zulcke valscheyt die aelmissen van den rechten armen beroeft, ende ontstolen worden sulcx dat hij opten 25en meye lestleden in apprehensie is gestelt. Ende alsoe 't selve zijn saicken van quader consequentien die nyet en behoiren ongestraft te blijven. Soe concludeert joncheer FlorysTserclaes, Bailiu der stede van Schoonhoven ende den Landen van Beloys uyt den name van de hooge Overicheyt dat die voorsz. gevangen ende gedaegde, gebrocht zijnde ter plaetse dair men gewoonlick is criminele justitie te doen, ende aldair mitter coorde gestranguleert ende geworcht te worden datter die doot nae volcht, blijvende 't lichaem tusschen hemel ende aerde. Ende oft hem die conclusie nyet en zoude moegen volgen, als jae, dat hij aldan gecondemneert strengelick gegeesselt datter 't bloet nae volcht, dair nae gebrantteyckent ende voorts zijn leven lanck gebannen zal worden uut Schoonhoven, den Landen van Beloys, Hollant ende Westvrieslant, ende tot spectackele van een yegelicken mit die valschen brieven ende pasport om sijn hals te staen een uwre[6] lanck op 't schavot, daer nae gescheurt ende onder de gemeente geworpen zullen worden, ende dat voorts zijnen goeden verclaert zullen worden verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt.
Schepenen gesien die voorsz. pasporten ende valschen recommandatiebrieven, doende recht, hebben dairomme ende omme den feycten breder bij Eysscher verhaelt den voorsz.

[1] Eerder in Schoonhoven, Rijnland en Gouda veroordeeld. Voor zijn eerder vonnis: SAMH, *Schoonhoven, 1058.82*, fol. 91v, dd. 07-06-1602 en voor het Goudse vonnis: SAMH, *Gouda, 0002.177*, fol. 187v, dd. 8 oktober 1603.
[2] Alkmaar, prov. Noord-Holland.
[3] *Practisijns Woordenboekje*, 113. vilipendentie, verachting, kleinachting.
[4] Willige Langeraek; Willige Langerak, deels gem, Lopik, prov. Utrecht en deels gem. Krimpenerwaard, prov. Zuid-Holland.
[5] *http://www.biografischportaal.nl/persoon/06244286.*
[6] Sic, uwre, lees: uure.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

gecondemneert ende condemneeren mits desen wel strengelick gegeeselt datter 't bloet nae volcht, ende voorts gebannen uuter stede van Schoonhoven, Landen van Beloys, Hollant, Zeelant ende Westvrieslant zijn leven lanck geduyrende ende dair nyet weder inne te comen op peijne van meerdere straffe, ende dat hem voorts die pasporten ende valsche recommandatiebrieven op zijn borst gespelt ende tot spectacele van allen menschen dair mede te staen een halff uwre lanck op 't voorsz. schavot ende als dan die pasporten ende recommandatiebrieven gescheurt ende onder gemeente op straet geworpen te worden, verclaerende voorts allen des gevangens goeden verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt, ontseggen den voorsz. Eysscher zijnen vorderen eysch ende conclusie op den voorsz. gevangen gedaen ende genomen. Actum den 13en juni 1602.[1] Schepenen alle.

fol. 97v Alsoe Peter Cornelisz. van Nyeupoort in Vlaenderen[2] hem vervordert heeft als vagabondt te lopen achter landen plegende diverschen dieverijen waer over hij uutet Stigt van Uutrecht, Hollant, Zeelant ende Westvrieslant is gebannen den tijt van vijff jaeren, ende des niet jegenstaende weder dair inne gecomen is, waer over hij ander mael is geapprehendeert ende ander werff, gegeesselt, gebranteyckent ende gebannen, uuter stadt, steden ende Landen van Uutrecht, Hollant ende Zeelant zonder dair weder inne te comen op de peijne van de galge. Die welcke des nochtans nyetjegenstaende hem nochtans, in vilipendentie ende cleynachticheyt van denzelven sententien hem wederom begeven heeft onder die compaignie van eene Marichgen Gereyts van Lyer mede gevangen, wesende een fameuse dieffegge mitte welcken hij opten 2en meye lestleden is geapprehendeert. Ende alsoe al 't selve zijn saicken van zeer quader consequentie die nyet en moegen geleden mer behoiren gestraft te worden anderen ten exemple. Soe concludeert joncheer FlorysTserclaes, Bailiu der stede van Schoonhoven ende Landen van Beloys, uuten name van de hooge Overicheyt dat die voorsz. gevangen gebrocht zijnde ter plaetsen dair men gewoonlick is criminele justitie te doen, ende aldair mitter choorde gestranguleert zall worden datter de doot nae volcht ende 't lichaem hangende tusschen hemel ende aerde ofte ten minsten wederom strengelick gegeesselt, gebrantmerct ende zijn leven lang gebannen zal worden uut Schoonhoven, Landen van Beloys, Hollant, Zeelant ende Westvrieslant dair nyet weder inne te comen op peijne van lijffstraffe datter die doot nae volcht ende dat allen zijnen goeden verclaert zullen worden verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt.

Schepenen ghesien die voorsz. bannissementen ende gehoort de willige confessie van den voorsz. gevangen ende op alles rijpelijc gelet doende recht uuten name ende van wegen die hooge Overicheyt hebben den voorsz. gevangen gecondemneert ende condemneeren mits desen, wel strengelick gegeeselt datter 't bloet nae volcht, voorts gebrantmerct, ende voorts gebannen ende bannen mits desen uut Schoonhoven ende Landen van Beloys, Hollant, Zeelant ende Westvrieslant zijn leven lang geduyrende op peijne van metter galge gestraft te worden datter die doot nae volcht, verclaerende voorts allen des gevangens goeden verbuyrt te hebben tot behouff van de hooge Overicheyt, ontseggende den voorsz. Eysscher zijnen vorderen eysch ende conclusie op hem gedaen ende genomen. Den 19en juni 1602.[3] Schepenen alle.

fol. 98 Alsoe Peter Andersz. geboren te Coppenhaven[4] nyetjegenstaende hij een goet ambacht can als cleermaicker, 't selve verlaeten ende hem begeven heeft op den doolwech achter landen als vagabond te lopen, bevonden zijnde bij de compaignie van Piter Cornelisz. uut Vlaenderen ende Marichgen Geryts van Lier, wesende fameuse dieven, ende mitte welcke hij den 2en meye voorleden is geapprehendeert, wesende directelicken contrarie die placaten van den Heeren Staten op 't stuck van den vagabunden geedeert ende gepubliceert.
Soe concludeert joncheer FlorysTserclaes, Bailiu der stede van Schoonhoven ende Landen van Beloys, uuten name van de hooge Overicheyt dat die voorsz. gevangen bij sententie van Schepenen gebannen zal worden uut Schoonhoven, Landen van Beloys ende volgens die voorsz. placaten voorts uut Hollant, Zeelant ende Westvrieslant zijn leven lang geduyrende, ende dair nyet weder inne te comen op peijne van meerder straffe, ende dat allen zijnen goeden verclaert zullen worden verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt.

Schepenen gehoort de confessie van den gevangen ende gesien die voorsz. placaten hebbende volgens dien den voorsz. gevangen, gebannen ende bannen mits desen uut Schoonhoven ende Landen van Beloys vier jaeren lanck geduyrende ende inde zelven tijt dair nyet weder inne te comen op peijne van meerder straffe nae gelegentheyt van der saicke, verclaerende allen zijnen

[1] Donderdag 13 juni 1602.
[2] Nieuwpoort, prov. West-Vlaanderen, België.
[3] Woensdag 19 juni 1602.
[4] Kopenhagen, Denemarken.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

goeden verbuyrt te hebben tot behouff van de hooge Overicheyt actum den 19en juni 1602.[1] Ut supra.

Mits dat hij
op 't schavot staende
de justitie [tegens] sal [...]
[...] wonen […]
aensien ten eynde toe[2].

fol. 98v Blanco

fol. 99 Alsoe Marichgen Gerytsdr. geboren van Lier in Brabant[3] in de wandelinge genoempt Silverschoon hair vervoucht heeft stadich te lopen achter lande plegende diverschen diverschen[4] dieverijen, zij op verscheyden plaetsen gebannen, jae oick gegeesselt, gebrantmerckt is geweest tot nyeuwe Nyedorp in Westvrieslant.[5] Dair nae gegeesselt, ghebrantmerct tot Dordrecht ende gebannen volgende die placaten uut Hollant ende Westvrieslant hair leven lanck geduyrende, ende dair nae wederom tot Uutrecht, gegeesselt ende gebrantmerct, ende nyetjegenstaende alle die voorsz. bannissementen hair vervordert heeft te continueeren in hair bosen leven ende wederom te comen in Hollant wair over zij anderwerff tot Dordrecht is in apprehensie gestelt, gebrantteykent ende gebannen uut Dordrecht ende Zuythollant. Ende hoewel de voorsz. Marichgen, wel behoort hadde hair ter duechden te schicken heeft nochtans mit verscheyen vagabunden hair vervordert achter landen te lopen, als mit Herman de slootmaicker uut Groningerlant, Jan de snijer, Baernt Dickcop van Eembden metten welcken zij verscheyden dieverijen zeedert hair leste bannissement tot Dordrecht gepleecht heeft, ende geconfesseert buyten pijne ende banden van ijseren. Dat hair voorsz. complicen op Camper Eylant gestolen hebben twee paer boxen, vier hembden ende twee wambasen. Item noch twee boxen die vercoft zijn tot Emmerick,[6] die een voor acht gulden ende d' ander voor negen gulden noch een heuck voir zeven gulden, welcke penningen zij heeft helpen verteeren, noch tusschen der Elburch ende Hattem van webbe gebleyct laeckens lanck 30 ellen, 't welck Anna des voorsz. Dickcops huysvrouwe in de lombert gebrocht heeft ende dair op gehaelt 20 gulden. Item noch zeven manshemden ende die aen een uutdraechster vercoft 't stuck voor een daelder. Welck gelt zij mede heeft helpen verteeren. Item noch tot Putten bij Harderwijck helpen steelen twee zwarten mantels metten rouhoeyen ende twee paer boxen. D' eene mantel vercoft aen een uutdraechster voor 9 gulden ende die boxen 4 gulden, den anderen mantel mittet ander paer boxen in den lombert gebrocht, d' anderen mantel voor acht gulden ende die boxen voor vier gulden ende 't gelt t' samen verteert. Noch gestolen een buydel, dair inne was omtrent acht gulden aen gout mit drie realen van achten[7]. Noch heeft zij mit Herman de slootmaicker ende eenen cleyn Jan in de Betuwe gestolen, zeven pair laeckens mit vier vrouwenhembden ende omtrent zeven gulden aen gelt, d' Welcke zij vercoft heeft binnen Tiel 't stuck voor een daelder ende die hembden in de lombert gebrocht, ende dair op gecregen voor 't stuck een gulden. Noch tot Heumen mit hair complicen gestolen een zwarten rock

fol. 99v mit een heuck, den rock tot Aernhem in de lombert gestelt voor tien gulden, ende den rock tot Rhenen in de lombert voor negen gulden ende 't gelt t' samen verteert. Item noch tot Abcoude in een lanthuys gestolen tien, zoe mans als vrouwenhemden, de welcke zij eensdeels tot Weesp vercoft ende eensdeels aldaer in de lombert gestelt. Noch dair nae een sitsen ende een paersen rock, ende eenen tot Leyden vercoft voor 12 gulden ende d' ander in de lombert voor acht gulden. Noch omtrent die vaert gestolen vier hemden ende vier laeckens die sij vercoft heeft, sommigen voor eenen gulden ende sommigen voor vijftien stuuvers. Noch heeft zij tot Aernhem vercoft een paer boxen die eenen Henrick Witteman mede gevangen, mit eenen Jan den Engelsman in de Nederbetuwe gestolen hadde. Ende ghemerct al 't gene voorsz. is zijn saicken van zeer quader consequentie die nyet en moegen ongestraft blijven anderen then exemple. Soe concludeert joncheer FlorysTserclaes, Bailiu der stede van Schoonhoven ende 's Lants van Beloys, nomine officii van wegen de hooge Overicheyt des Graefflicheyts van Hollant, Zeelant ende Westvrieslant, dat die voorsz. gevangen gecondemneert zal worden, gebrocht zijnde ter plaetsen dair men gewoonlick is criminelen justitie te doen, ende aldair geexecuteert mitte choorde, datter die doot

[1] Woensdag 19 juni 1602.
[2] Tekst erg verbleekt en zeer slecht leesbaar, het verwijzingsteken in de marge verwijst nergens naar toe! Vermoedelijk moet hij op het schavot de strafvoltrekking aan Peter Cornelisz. en Marichgen Gerytsdr. bijwonen.
[3] Lier, prov. Antwerpen, België.
[4] Sic, diverschen diverschen, lees: diverschen.
[5] Nieuwe Niedorp, gem. Hollands Kroon, prov. Noord-Holland.
[6] Emmerich, Noordrijn-Westfalen, Duitsland.
[7] V*an Gelder (1966)* 267. Realen van achten, zilveren Spaanse munt, Spaanse mat.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

nae volcht, ende allen hoiren goeden verclaert verbuert tot behouff van de voorsz. hooge Overicheyt.

Schepenen gesien eenige sententien hier voeren verhaelt ende mede gesien ende gehoort die willige confessie van den voorsz. gevangen, hebben dezelve gecondemneert ende condemneeren mits desen wel strengelicken gegeesselt datter 't bloet nae volcht hebbende een bast oft choorde om den hals, in teecken van de galge verdient te hebben, dair nae gebrantmerct, ende als dan het andere oor offgesneden ende ande muyre van 't stadthuys gespijckert te worden, hebben voorts dezelven Marichgen gebannen ende bannen mits desen terstont te gaen uut Schoonhoven, 's Lants van Beloys, Hollant, Zeelant ende Westvrieslant hair leven lanck geduyrende, ende dair nyet weder inne te comen op peijne van gestraft te worden datter die doot nae volcht, verclaerende voorts allen hair goeden geconfisqueert tot behouff van de hooge Overicheyt. Absolverende den gevangen van den vorderen eysch ende conclusie op hair gedaen ende genomen. Actum den 19en juny 1602.[1] Bij Schepenen alle.

fol. 100 Alsoe Henrick Willemsz. geboren omtrent [Yueren] in 't Vrouchgens Landt[2] (soe hij zeyt) zeeckeren tijt geleeden gedient heeft onder Geerloff Cluys capiteyn, van de welcken hij sonder pasport als schelm uutet vaendel is verlopen ende hem zedert begeven heeft mit anderen verscheyden vagabunden achter lande te lopen, plegende veele ende diverschen dieverijen, soe dat hij tot Naerden ter oirsaicke vandien geapprehendeert, gegeesselt, gebrantmerct, gebannen omtent paesschen een jaer, ende evenwel nyet opgehouden heeft onder anderen terstont dair nae gestolen een paer boxen ende een hembt, noch in Gelderlant mit eenen Baernt dickcop ende Jan cleyn een stuck sprecx ende dat vercoft. Item noch mit sijn complicen gestolen een leren mudts mit een paer boxen, een paer neerhosen ende een hemtrock. Item noch achter Wourden een paer hemden, een paer cragen mit een neusdoeck welcke hij vercoft heeft aen een Engelsman voor 3 gulden. Item noch tot Deventer een rock, noch een lijfgen met twee schorteldoecken ende een vrouwenhemdt, 't welcke Marichgen Geryts mede gevangen tot Woerden vercoft heeft. Noch tot Wageningen gestolen aan paer boxen daer inne wesende een daelder aen gelde. Noch een paer coussen ende een vrouwe hoet ende die aldair vercoft voor vier gulden. Item noch mit zijn complicen bij Uutrecht gestolen een coperen poth, 4 tinnen schotelen, een stuck vleysch ende dat vercoft tot Amersfoort 't selven voor negen gulden. Noch buyten Huyssen mit eenen Joriaen van Uutrecht een paer boxen mit een wambuys, een pair schoen ende zes off zeven guldens aen gelt. Noch mit Jan predicant van Amsterdam buyten Campen gestolen, twee paer zwarte boxen, een wambuys, een paer lynnen boxen, een paer coussen ende een paer schoen ende een daelder aen gelt, ende die boxen ende wambuys tot Uutrecht in de lombert geset voor 5 gulden. Noch tusschen den Bosch ende Aernhem achter 't huys ter Middachten te gestolen een vrouwen blauwen rock ende op dezelve tijt op een ander plaetse een paer boxen ende drie hemden, ende voor den bauwen rock bij een huysvrouwe gecregen 3 gulden die cop ende ende hemden aldaer in de herberge vercoft voor vijftalven gulden. Noch in de Betuwe mit eenen Merten tinnegieter gestolen een paer boxen mit een wambuys ende een hoet ende die vercoft tot Aernhem voor vier gulden ende het wambuys voor vijftien stuvers. Noch tot Cleef mit een Cers scheeffhooft leggende in dienste mit eenen Cornelis van Slooten gestolen een stuck witten twijn, ende vercoft voor eenen gulden. Noch mitte zelven persoonen bij Huyssen twee hembden, ende die vercoft tot Aernhem voor drie gulden. Noch omtrent in niewen voor desen gevangens, mit zijn complicen boven Haestrecht op het roumael van de huysvrouwe van Leonaert Adriaensz. grote insolentie bedreven ende verscheyden dreygementen gedaen, willende eeten ende drincken hebben oft hij woude 't zelve haelen ende diergelijcken. Noch weynich tijts voor den

fol. 100v tegenwoordige gevangens bynnen Benschop mede in een droeffmael mit zijn complicen gestolen een vrouwenlijfgen met een vrouwenschort, d' Welcke hem die huysluyden hebben ontjaecht, wair over hij oick van den huysluyden mit een byl in zijn been gehouwen is, ende noch nyet en is genesen. 't Welck all zijn saicken van zeer quader consequentie, die nyet en moegen getolereert mer gestraft te worden anderen ten exemple. Soe concludeert joncheer FlorysTserclaes, Bailiu der stede van Schoonhoven ende 's Lants van Beloys, van wegen die hooge Overicheyt dat die voorsz. gevangen gebrocht zijnde ter plaetse dair men gewoonlick is criminele justitie te doen, ende dair gestranguleert zal worden mitter choorde datter die doot nae volcht ende allen zijne goeden geconfisqueert tot prouffijte van de hooge Overicheyt.

Schepenen gesien d' voorsz. bannissementen oick gesien ende gehoort die willige confessie zonder pijne ende banden van ijsere bij hem gedaen, hebben den voorsz. gevangen gecondemneert ende condemneren mits desen wel strengelick gegeesselt te worden, datter 't bloet nae volcht ende voorts gecondemneert te roeyen ende dienen opte galeye den tijt van 10 jaeren mitsgaders dair en tegens gebannen, ende bannen mits desen zijn leven lanck geduyrende uut Schoonhoven ende Landen van Beloys, Hollant, Zeelant ende Westvrieslant ende dair nimmermeer

[1] Woensdag 19 juni 1602.
[2] Jever, Nedersaksen, Duitsland?

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

weder inne te comen op peijne van gestraft te worden mitter galge datter die doot nae volcht. Verclairen voorts allen zijnen goeden geconfisqueert tot behouff van de hooge Overicheyt. Absolverende den voorsz. gevangen van den vorderen eysch ende conclusie op hem gedaen ende genomen. Actum den 23en juny 1602.[1] Schepenen al.

fol. 100v Alsoe Jan Cornelisz. van Leewerden[2] nyetjegenstaende hij een goet ambacht can van boratweven, hem nochtans vervordert heeft gesonts lichaems achter landen te lopen bedelen, directelicken jegens den placaten van den Edele Heeren Staten wair over hij opten 11en deser bij den Landtdrost geapprehendeert ende alhier in vangenis gestelt is, ende overmits hij oick in zijn woorden varieert, eerst seggende zijn naem te wesen Jan Cornelisz. ende naderhant zijnen naem te wesen Jan Jansz. wair uut gevouchsaem te verstaen is hij gevangen yets quaets onder zijn leden heeft, bijsonder zoe hij geen redenen van de voorsz. variatie en weet ende te brengen. Soe concludeert joncheer FlorysTserclaes, Bailiu der stede van Schoonhoven ende 's Lants van Beloys, uuten name van de hooge Overicheyt des Graefflicheyt van Hollant, dat hij gevangen gecondemneert zal worden ter torture ende scherper examen. Ende off hem desen conclusie nyet en zoude moegen volgen, als hij wel meent, jae dat die gevangen als dan gebannen zal worden uut Schoonhoven ende Landen van Beloys, Hollant ende Westvrieslant zijn leven lanck geduyrende op peijne van meerder straffe nae exigentie van der saicke ende dat allen zijnen goeden verclairt zullen worden verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt.

fol. 101 Schepenen gehoort ende gesien des gevangens confessie ende dair neffens den voorn. placaten ende ter contrarie des gevangens confessie, alle 't welcke bij Schepenen rijpelijcken overgewogen doende recht uuten name ende van wegen die hooge Overicheyt hebben om oirsaicke vooren verhaelt, den voorsz. gevangen Jan Cornelisz. gecondemneert ende condemneeren mits desen bynnen sonnenschijn te vertrecken uut Schoonhoven ende Lande van Beloys ende dair nyet weder inne te comen den tijt van twee jaren op peijne van meerdere straffe naer gelegenheyt van der zaicke ende verclaeren allen zijnen goeden verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt. Schepenen all den 23en juny 1602.[3]

fol. 101v Alsoe Jannichgen Jansdr. van 's Hertogenbosch hair vervordert heeft gehadt directelick tegens den placaten van den Edele Heeren Staten gesonts lichaems achter lande te lopen bedelen mit eenen Grietgen Jansdr. van Munster ende dair over bij den Landtdrost geapprehendeert zijnde van denzelven gerelaxeert is geweest op hope van beteringe, maer is acht ofte thien dagen daer nae wederom bij den anderen gecomen in de compaignie van eenen Henrick Willemsz. wesende een fameuse lantloper, waer over zij anderwerff van den Landdrost is gapprehendeert. 't Welck grote suspicie maect dat zij langer een compaignie zijn geweest. Soo concludeert joncheer FlorysTserclaes, Bailiu etc. dat volgens die vorige placaten die gevangen gebannen zal worden hair leven lanck uut Schoonhoven ende den Landen van Beloys, Hollant, Zeelant ende Westvriesant ende dair nimmermeer weder inne te comen op lijffstraffe. Ende dat hair goeden verclaert zullen worden geconfisqueert tot behouff van de hooge Overicheyt.

Schepenen, ghesien den eysch ende confessie mitte confessie van den gevangen, ende op alles rijpelijck gelet, hebben om redenen dair inne verhaelt die voorsz. gevangen gebannen ende bannen mits dezen, uut Schoonhoven en Landen van Beloys, ende volgende die voorsz. placaten uut Hollant, Zeelant ende Westvrieslant hair leven lang geduyrende, ende dair nimmermeer weder inne te comen op lijffstraffe.Verclaerende allen hair goeden geconfisqueert tot behouff van de hooge Overicheyt. Actum den 7en Juli 1602.[4] Present Schepenen omnes.

fol. 102 Alsoe Grietgen Jansdr. van Munster[5] ende Marrichgen Jans van Middelburch[6] hair vervordert heeft, directelicken tegens den placaten van de Edele Heeren Staten mit eenen Janneken Jansdr. van 's Hertogenbosch te gaen bedelen achter lande ende wair over zij van den Lantdrost onlancx leden geapprehendeert zijnde wederom los gelaten is op hope van beteringe, maer heeft des nyetjegenstaende haer wederomme begeven in de compaignie van een Henrick Williamsz. een fameus lantloper. 't Welck grote suspicie geeft dat zij voornemens mede van dezelve compaignie is geweest, dair over zij ande Vlist bij den voorsz. Landdrost is geapprehendeert ende opten 3en

[1] Zondag 23 juni 1602.
[2] Leeuwarden, prov. Friesland.
[3] Zondag 23 juni 1602.
[4] Zondag 7 juli 1602.
[5] Münster, Noordrijn-Westfalen, Duitsland.
[6] Middelburg, gem. Reeuwijk, Boskoop of Waddinxveen, prov. Zuid-Holland, of Middelburg, prov. Zeeland ?

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

meye al alhier in handen gelevert om 't recht van de hooge Overicheyt tegens hair te bewaeren. Daeromme concludeert joncheer FlorysTserclaes, Bailiu etc. dat die gevangen mit sententie van u Mijnen Edele Heeren gebannen zal worden hair leven lanck geduyrende uut Schoonhoven ende den Lande van Beloys, mitsgaders Hollant, Zeelant ende Westvriesant ende dair nimmermeer weder inne te comen op lijffstraffe, ende dat allen hairen goeden verclaert zullen worden verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt.

Schepenen etc. bannen beyde die gevangens 8 jairen uut Schoonhoven ende Landen van Beloys etc. Ut supra.

fol. 102v Alsoe Jan Henricksz. van Gerwen[1], hoewel hij een wever zijns ambacht is, dair mede hij zijn cost wel mede zoude connen verdienen hem nochtans vervordert heeft gesonts lichaems te gaen bedelen ende leven van den huysman directelick contrarie der Heeren Staten placaten, wair over hij bij den Landtdrost is geapprehendeert ende alhier overgelevert om bij den officier 't recht van de hooge Overicheyt bewaert te worden. Dat hij oick in 't offvragen van zijns vaders naem bevonden is te varieren, uttet welcke meer quaet te presumeeren is, in sonderheyt aenschouw nemende op de quaeliteyt van den voorsz. gevangen als wesende een lantloper ende vagabonde. Soe concludeert joncheer FlorysTserclaes, Bailiu etc. dat die gevangen gecondemneert zal worden ter torture ende scherper examen, ende off hem die conclusie nyet en zoude moegen volgen, als hij meent, jae, dat hij als dan gecondemneert zal worden van stonden an te vertrecken uut Schoonhoven ende den Landen van Beloys ende dair uut te blijven zijn leven lanck geduyrende op peijne van lijffstraffe, ende dat voorts zijnen goeden verclaert zullen worden verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt.

Schepenen gesien eysch ende conclusie mitsgaders gehoort de defensie van den voorsz. gevangen, hebben om redenen, den voorsz. gevangen geabsolveert ende absolveren mits desen van den eysch ende conclusie op hem gedaen ende genomen. Actum den 13en july 1602.[2]

fol. 102v Alsoo Frederick Reyersz. geboren van Leyden, niet tegenstaende dat hij om zijn diverijen binnen Rotterdam gegeesselt is, hem noch vervordert heeft te begeven tot stelen, ende onder andere bekent heeft, buyten den Hage een huysman ontstolen te hebben vijff webbekens lynden lakens, waervoore hij voor sijn deele gehadt heeft een rosenobel, ende dat, oick door het lant loopende om te cuypen, hem vervordert heeft te lopen in verscheyden grienden ende daer boomen aff te sachen, om houpen dair van te maken; Ende noch bekent heeft verscheyden houpen gestoolen te hebben, ende naementlick van eenen bij Jaersvelt wonende tot Haestrecht; dat hij hem oick vervordert heeft eenige tonnen te stelen, ende daer van tobbens te maeken ende die selfde aen die huysluyden te vercoopen, onder anderen aen Jan Cornelisz. Willigen[3], Jan Pietersz. opte Vlist, Jan Theunisz oock opte Vlist ende die huysvrouwe van Adriaen Willemsz. boven Haestrecht; 't welcke saecken zijn van quader consequentie, die tot exempel van een ander behoort gestraft te worden. Soo concludeert joncker Florys Tserclaes, Baliu der stede van Schoonhoven ende Landen van Beloys, uut den naeme ende van wegen dien hogevericheyt[4] ende Graefflickheyt van Hollant, Zeelant ende Westvrieslant, dat de voorsz. Frederick Reyersz. gevangen gecondemneert zal worden te dienen twee jaeren opte galeye, ende voorts zijn leven lanck gebannen uut Schoonhoven ende Lande van Beloys, sonder daer weder inne te comen, op peijne van aen den lijve gestraft te worden ende zijnen goederen verclaert verbeurt ten behoeve van de hooge Overicheyt.

fol. 103 Schepenen gesien de confessie van den gevangen, ende placaten opten vagabunden uutgegeven, ende daer tegens gehoort die defensie, biddende om vergiffenisse, belovende hem te beteren, op alles rijpelijck gelet, doende recht in den naeme ende van wegen die hooge Overicheyt des graeffelickheyt van Hollant etc. hebben uut saeke bij Eysscher verhaelt d' voorsz. gevangen gecondemneert ende gecondemneeren mits deesen te dienen opte galeye, den tijt van een jaere geduerende, ende voorts gebannen uut Schoonhoven, ende den Landen van Beloys, zijn leven lanck geduerende, ende daer niet weder inne te comen, op peene van gestrafft te worden aen den lijve datter die doot nae volcht, ende verclaeren alle zijnen goederen geconfisqueert tot behoeff van die hooge Overicheyt absolveerende den gevangen van den voorsz. eysch ende conclusie op hem gedaen ende genomen. Claes, Pieter, Leenert, Dirck, Cornelis.

Schepenen hebben verclaert dat bij den gevangen geen goederen gevonden zijn.

[1] Gerwen, gem. Nuenen, Gerwen en Nederwetten, prov. Noord-Brabant.
[2] Zaterdag 13 juli 1602.
[3] Jan Cornelisz. uit Willige Langerak?
[4] Sic, hogevericheyt, lees: hoge Overicheyt.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

fol. 103v Alsoo Thomas Edliet gebooren uut Engelant, niettegenstaende dat hij in january lestleden om zijn dieverije tot Dordrecht gegeselt is, ende hem daernae begevende onder dienst van capiteyn Dominx Grist, hem vervordert heeft van selfde compaignie te scheyden zonder paspoort, ende als een vagabund achter lande te lopen. 't Welck saeken zijn van quader consequentie, welck niet behoort ongestrafft te blijven. Soo concludeert d' Eysscher Joncheer Floris Tserclaes, Baliu der stede van Schoonhoven ende 't Lants van Beloys uut den naeme ende van wegen den hooge Overicheyt ende graefflickheyt van Hollant, Zeelant ende Westvrieslant dat de voorsz. Thomas Edliet alhier jegenwoordich gevangen, gecondemneert zall worden te dienen den tijt van ses jaeren opte galey ende voorts gebannen ten eewege dagen uut Schoonhoven ende den Landen van Beloys sonder daer weder inne te comen op pene van aen den lijve gestrafft te worden ende zijn goederen verclaert verbeurt ten behouve van de hooge Overicheyt.

Schepenen gesien die confessie van den gevangen ende placaet tegens allen vagabunden gecedeert ende daer tegens gehoort d' ontschuldiginge ende defensie van den voorsz. gevangen ende alle 't selve met rijpicheyt overgewogen doende recht hebben den gevangen gebannen ende bannen mits desen uut Schoonhoven ende 't Lant van Beloys, den tijt van een jare eerstcomende ende in denzelven tijt daer niet weer inne te comen op meerder straffe, verclarende alle zijn goederen geconfisqueert tot behoeff van hoge Overicheyt. Absolveerende den gevangen van den vorderen eysch ende conclusie op hem gedaen ende genomen. Actum den 25en aprilis 1603.[1]

Dat bij den gevangen geen goederen gevonden sijn.

fol. 103v Alsoo Jacob Cornelisz. gebooren van Wijnaerden[2], bekent heeft dat hij op Lopick ten huyse van eenen genaemt Bastiaen die muyr bij nacht opengebroken ende aldaer eenigen kennip gestoolen te hebben ende vorder bekent gestoolen te hebben op Papendrecht eennige vuycken, 't welck zijn saecken van quader consequentien. Soo concludeert d' Eysscher uut den naeme ende van wegen den hooge Overicheyt ende graeffelickheyt van Hollant, Zeelant ende Westvrieslant dat de voorsz. Jacob Cornelisz. gevangen gecondemneert zall worden te dienen den tijt van ses jaeren opten galeye ende voort zijn leven lanck gebannen uuyt Schoonhoven ende den Landen van Beloys, sonder daer inne te comen op pene van aen den lijve gestraft te worden ende zijn goeden verclaert verbeurt ten behoeve van de hooge Overicheyt.

fol. 104 Schepenen gesien de confessie van den voorsz. gevangen, mitsgaders 't placcaet opte vagabunden ende dieven geedieert, ende alle t' samen met rijpicheyt overgewogen, doen recht uuten naeme ende van wegen de hooge Overicheyt des Graefflicheyt van Hollant etc. condemneeren den voorsz. gevangen omme de malefactien ende delicten bij Eysscher verclaert te dienen opte galeye den tijt van vier jaer eerstcomende, ende daerenboven gebannen mits desen uut Schoonhoven, ende den Landen van Beloys, zijn leeven lanck geduerende, ende daer niet weder inne te comen op pene van aen den lijve gestrafft te worden datter die door nae volcht, ende verclaren allen zijn goederen geconfisqueert tot behoeff van 't hooge Overicheyt. Absolveerende den gevangen van den vorderen eysch ende conclusie op hem gedaen ende genomen. Actum den 25en aprilis 1603.[3]

Dat bij den gevangen geen goederen bevonden zijn.

fol. 104 Alsoo Jan Toon gebooren van Londen in Engelant, hem vervordert heeft gehadt tegens d' ordonnantie ende placaten van de Edele Heeren Staten achter de landen te loopen bedelen, ende comende opten 2en augusti lestleden allhier binnen, heeft niet alleen gaen bedelen, maer oock het volck [d…len] dreygen, die hem sijn wil niet begeerden te doen. Jae, dat nullis[4] op sommige plaetsen sijn mes uuytgetogen, waeromme hij opten selfden dach gevangen, ende in versekerheyt gestelt is. Ende hoewel het selfde gesciet is in aensien van verscheyde persoonen, soo heeft hij nochtans daer op geexamineert sijnde, 't selfde wel stoutelick derven ontkennen. Concludeert daeromme Joncker Florys Tserclaes, Baliu tot Schoonhoven ende Landen van Beloys, Eysscher, dat d' voorsz. Jan Toon gevangen gecondemneert sall worden ter torturen ende rigoreuser examen. Ende off hem die selfde conclusie niet en soude mogen volgen, ende dat hij als dan te minste gecondemneert sall worden te dienen twee jaeren opte galeyen ende voorts gebannen sijn leven lanck geduerende uuyt Schoonhoven ende Landen van Beloys, ende voort sijn goederen verclaert verbeurt ten behoeve van de hooge Overicheyt.

[1] Vrijdag 25 april 1603.
[2] Wijngaarden, gem. Molenwaard, prov. Zuid-Holland.
[3] Vrijdag 25 april 1603.
[4] Dat nullis; ongeveer: alsof het niets is, dat nul is.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

Alsoo Jan Toon gebooren te Londen in Engelant, hem heeft gevordert, contrarie die placaten van de Heeren Staten stoutelick te gaen bedelen, ende dat meer is, den [g…] hem niet genouch, ofte nae zijnen appetijte ende qualicken te dreigen ende zijn messe te trecken, eenige van den maghen bekent, 't welck niet en behoort geleden maer gestraft te worden anderen ten exempelen. Alle 't welcke bij Schepenen voor gemelt hebben den voorsz. gevangen gebannen ende bannen mits desen uuyter stede Schoonhoven ende Landen van Beloys den tijt van vier jaeren eerstcomende ende in den selve tijt daer inne niet te comen op pene van meerdere straffe, ende absolveren den gevangen van den voorsz. eysch ende conclusie op hem gedaen ende genomen, verclaeren all sijn goederen verbeurt tot behouve van de hooge Overicheyt.

fol. 104v Floris Tserclaes, Baliu der stede van Schoonhoven ende Landen van Beloys, Eysscher contra Jorian Vos gevangen

Alsoo Joriaen Vos gebooren van Lonnen in Ditmaersen[1] hem vervordert heeft onder dexel (soo hij seyt) gehadt te hebben quaede fortuyne van comenschappe ende oick van borchtochte hij te landen te gaen bedelen, sonder te hebben eenich bescheyt van de plaetsen van sijn laetste residentien, alhier in Hollant te gaen bedelen, hebbende oock bij hem een pretentieus ofte bij annoteur een gefabriceert paspoort welke hij heeft doen conterfeyten ende dair op doen drucken eenich was in forme van een [ ] om 't selfde (als te vermoeden is) een ander bij te setten. Committeerende oversulcx valscheyt ofte crimen falsi[2]. Soe concludeert d' Eysscher nomine officii dat de voorsz. Joriaen Vos gecondemneert sall worden te staen alhier op de [ ] van stadthuys een uyr lanck met het voirsz. paspoort om den hals tot spectaekell van een yegelick ende voorts gebannen sijn leven lanck geduyrende uuyt Schoonhoven ende Landen van Beloys ende zijn goederen geconfisqueert ten behoeve van de hooge Overicheyt.

Schepenen gehoort die confessie van den gevangen ende zijnen defensie dair tegens ende op alles rijpelijck gelet doende recht hebben den voornoemden gevangen om redenen bij eysch verhaelt gebannen ende bannen mits desen uut Schoonhoven ende Landen van Beloys den tijt van ses eerstcomede jaeren ende dair niet weder inne te comen in denzelven tijt op peijne van meerder straffe absolveerende hem van de vordere eysch ende conclusie ende verclaeren allen zijnen goederen geconfisqueert tot behouff van de hooge Overicheyt. Actum den 16en octobris anno 1603.[3]

fol. 104v Idem contra Lucas Geritsz.

Alsoo Lucas Geritsz. gebooren van Tiell[4] hem vervordert heeft gehadt door het lant leechs lijffs te gaen bedelen nyet tegenstaende dat hij een goet ambacht kan als wesende een schoenmacker ende oick destijts geweest te hebben allhier binnen Schoonhoven in 't gasthuys ende aldair sijn cleederen vermangelt[5] tegens een Engelsman ende overmits sijn lantloopen bij den Landtdrost opten 28en septembris lestleden bij Lantdrost op Stolck[6] wesende aldair
fol. 105 kermisse in apprehensie gestelt is. Soo concludeert d' Eysscher nomine officii dat de voirsz. Lucas Geritsz. sijn leven lanck uuyt Schoonhoven ende Landen van Beloys sijn goeden geconfisqueert ten behoeve van de hooge Overicheyt.

Schepenen gehoort de confessie van den voirsz. gevangen ende oick zijne defensie ende al 't selve mit rijpicheyt overgewogen doen recht hebben om redenen bij eysch verhaelt gebannen ende bannen mits desen uut Schoonhoven ende den Landen van Beloys den tijt van vier jaeren eerstcomende, ende in dezelve tijt dair nyet weder inne te comen op peijne van meerder straffe. Verclaerende alle zijn goederen verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt.

fol. 105[7] Idem Eysscher contra Adriaen

[1] Lunden, Sleeswijk-Holstein, Duitsland.
[2] Crimen falsi; valsheid in geschrifte.
[3] Donderdag 16 oktober 1603.
[4] Tiel, prov. Gelderland.
[5] *GTB*. Vermangelen; Goederen, koopwaar of andere zaken van waarde: ruilen tegen iets van gelijke waarde met iemand.
[6] Stolwijk, gem. Krimpenerwaard, prov. Zuid-Holland.
[7] Tekst doorgehaald en niet verder afgemaakt.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

Alsoo Adriaen Francken van hem vervordert heeft gehadt achter landen te gaen bedelen ende hem te begeven in 't geselchap van andere vagabunden tegens die placaten op 't [ ] van den vagabunden

fol. 105v Idem Eysscher in cas van delict contra
Peter Andriessen van Coppenhaven
gevangen

Alsoo Peter Andriesz. van Coppenhaven[1] in den jare 1600 ende twee alhier binnen Schoonhove met anderen fameusen dieven ende vagabonden in apprehensie gestelt is geweest ende gebannen den tijt van vier jaren uuyt Schoonhoven ende Landen van Bloys ende gecondemneert die justitie die alsdoen gedaen aen te schouwen, hem nochtans weder begeven heeft in 't geselschap van de vagabonden ende met haer achter landen te loopen sonder eenige souffisantelick bewijs van sijn handelinge waer over hij bij den Landrost opten 17en octobris lestleden in apprehensie ende binnen Schoonhoven gelevert is. Dat oock d' voorsz. gevangen sijnde seyde te wesen van Liewaerden[2] ende sulcx op logens bevonden is. 't Welck all saecke sijn van quader consequentie. Soo concludeert d' Eysscher van wegen ende uuyt den name van de hooge Overicheyt ende dat d' voorsz. Peter Cornelisz. gecondemneert sal worden te dienen tien jaren opte galeye ofte fregatten ende voort sijn leven lanck gebannen uuyt Hollant ende Westvrieslandt ende sijn goeden geconfisqueert ende verbuert ten behouve van de hooge Overicheyt.

fol. 106 Alsoo Cornelis Louwerisz. alias Gauwenaer[3] out ontrent 26 jaeren gewillichlick zonder pijn ende buyten banden van ijseren, bekent heeft dat hij, nyet tegenstaende hij ter Goude ter oirsaecke van seeckere rebellicheyt ende moetwillicheyt gecondemneert is geweest in 't castyementshuys 14 dagen ten water ende te broode ende dair nae die justitie gebeden om vergiffenisse, hem evenwel, vervordert heeft tot verscheyden reyssen hem te vougen ende assoceeren mit nachtlopers ofte met schenders ende glaessmijters ende namentlicken opten 21en decembris lestleden mitte zelve sijnen complicen voor de deure van Machtelt Ankers alwair hij cloppende, nyet ingelaten worde, dair over dat zijne complicen den luyfgens[4] van 't huys gebroken ende ter neder geworpen hebben. Ten welcken tijde hij is geweest bij een vrouwpersoon in 't Wijstraet ende mitte zelve gecomen zijnde voorden huyse van Grietgen Treuren, heeft aldair dat vroupersoon verlaten ende aengeveert Dirckgen de huysvrouwe van Moyses Lievens, ende welcke roepende: Schelm, wat wilt ghe doen, ick en ben geen hoer maer een echte vrouwe. Ende hij evenwel voortvaerende, d' selve ter aerden geworpen, vallende haer op 't lijff, settende sijn knye op hair buyck, metten 's lincker hant haer mont toehoudende, ende mitte rechterhand haer oneerlick aentastende, van meenige zijnde, haer alsoe te weldigen ende sijnen wille van haer te crijgen. Ende ten waere datter luyden mit licht gecomen hadden, waer deur hij zijnen wille nyet en mochte volbrengen ende van daer voorts achter straten lopende hebben zijne complicen mit steenen geworpen tegens Reyer Dircksz. Leonaert Cornelisz. ende Jan Jansz. Vonck, maickende groot rumour voorde deur van de voorsz. Reyer Dircxz. van hem getapt te willen hebben ende diergelijcken insolentien ende quaden feyten van straetschenderije als andere diergelijcke, te lange om verhaelen. Ende alsoe 't gene voorsz. is sijn saicken van quader consequentien, die nyet en moegen geleden maer behoiren gestraft te worden anderen ten exemple. Soe concludeerde joncheer FlorysTserclaes, Bailliuw der stede van Schoonhoven ende 's Lants van Beloys, van wegen die hooge Overicheyt des Graefflicheyts van Hollant dat die voorsz. gevangen om oirsaicken voorsz. gecondemneert gebrocht te worden ter plaetse dair men gewoonlick is criminele justitie te doen, ende aldair mitten zwaerde onthooft te worden, Ende dat allen zijne goeden verclaert zullen worden verbuyrt te sijn tot behouff van de hooge Overicheyt voorsz. Of anders etc.
Schepenen gesien d' informatie tot last van den
fol. 106v gevangen genomen ende dair neffens gehoort ende gesien den zijnen[5] vrijwillige bekentenisse. Ende 't selve mit rijpicheyt overgewogen, mer nochthans meer genegen zijnde tot gratie ende bermherticheyt dat tot rigeur van justitie, oick om redenen hen bewogen hebben den voorsz. gevangen gecondemneert gebrocht te worden op 't schavot voor 't stedehuys ende aldair wel strengelick gegeesselt zijnde datter 't bloet nae volcht voorts te dienen den tijt van twaelf eerstcomende jaeren opte galeye ofte fregaten ende voorts gebannen ende bannen mits desen uut Schoonhoven, Hollant ende Westvrieslant zijn leven lanck geduyrende, ende dair nyet weder inne

[1] Eerder als Peter Andersz, kleermaker, in Schoonhoven veroordeeld, zie: SAMH, *Schoonhoven, 1058.82*, fol 98, dd. op 19 juni 1602.
[2] Leeuwarden, prov. Friesland.
[3] Eerder in Gouda veroordeeld, zie: SAMH, *Gouda, 0002.177*, fol. 171v-172v, dd. 2 augustus 1602.
[4] *GTB*. Luyf; luifel, hier: luifeltjes.
[5] Sic, gesien den zijnen, lees: gesien zijnen.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl
Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

te comen op lijfstraffe datter die doot nae volcht. Verclaerende voorts alle zijnen goeden verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt. Absolveren etc. Actum den 28en january 1604.[1]

fol. 107 Alsoo Jan Bruyn geboren tot Patersborch in Engelant[2] hem heeft vervordert te lopen achter lande, zonder bescheyt te toenen van sijne neeringe oft handelinge dair op hij hem onthout, mer ter contrarien dat hij opten 28en decembris verleden mit drie andere Engelschen gecomen is binnen dese stede, ende aldair een heuck mit een fluwele hoyckgen ten huyse van capiteyn Bont gestolen heeft, ende nyet sonder suspicie is van meerder gestolen te hebben in zonderheyt zoo bij hem gevonden is een kynts hempt, 't welck hij zeyt zijn hemt te wesen, ende veel meer andere luegene dair mede hij hem wel excuseert. Alle 't welcke zijn saicken van quaede consequentie die nyet en moegen geleden mer gestraft te worden andere quaetdoenders ten exemple. Soe concludeerde die voorsz. Eysscher in den name van de hooge Overicheyt des Graefflicheyts van Hollant ende Westvrieslant, dat die voorsz. gevangen sal gebrocht worden op 't schavoth voor 't stedehuys plaetse dair men gewoonlick is criminele justicie te doen ende aldair wel strengelick gegeesselt datter 't bloet nae volcht, gebrantmerct ende voorts op de galeye te dienen zes jaeren mitsgaders gebannen sijn leven lanck uut Schoonhoven ende Landen van Beloys ende dair nyet weder inne te comen op peijne van meerder straffe nae gelegentheyt van de saicke. Schepenen gehoort den Eysschers eysch ende conclusie, ende oick de confessie mit sijn excuys oft defensie ter contrarien, En al 't selve mit rijpicheyt overgewogen, doende recht dair toe van wegen den hooge Overicheyt des Graefflicheyten van Holland ende Westvrieslant vermaent, condemneeren den voorsz. gevangen gebrocht te worden op 't schavot voor 't stedehuys, ende aldair wel strengelick gegeesselt, datter 't bloet nae volcht, ende voorts denzelve gebannen ende bannen mits desen uut Schoonhoven ende den Landen van Beloys ende den tijt[3] van 12 jaeren ende in dezelve tijt dair nyet weder inne te comen op peijne van meerdere straffe nae gelegentheyt van der zaicke. Absolveerende den gevangen van den vorderen eysch ende conclusie van den Eysscher op hem gedaen ende genomen. Actum den 27en january 1604.[4] Bij Schepenen alle.

fol. 107v Alsoo Jan Vaech geboren tot Londen in Engelant gedaegde ende gevangen hem vervordert heeft, te lopen achter lande sonder eenige souffisante redenen te geven van zijn handelinge dair mede hij hem onthout, ende dat erger is, hij onder sijnen mantel verborgen heeft een heuck mit een hoeyckgen, de welcke Jan Bruyn sijn complice gestolen hadt ten huyse van capiteyn Bondt. Item dat hij gevangen oick seyt gedient te hebben onder capiteyn Werensteyn, ende oick 't scheep onder Cornelis Andriesz. zonder van yemanden eenich bescheyt off pasport te toenen. Dat hij oick Jan Wely mede gevangen heeft een rosennobel om te wisselen ende die gewisselt sijnde, het payment weder gegeven ende den rosennobel behouden, nyet zonder suspicie van dat hij van 't voorsz. payment eenich deel genoten heeft gehadt. Ende alsoe 't geene voorsz. is zijn saicken van quader consequentien die nyet en behoiren geleden maer gestraft te worden anderen ten exemple. Soe concludeerde joncheer Florys Tserclaes, Bailiuw der stede van Schoonhoven ende den Landen van Beloys, uuten naeme ende van wegen den hooge Overicheyt des Graefflicheyts van Hollant ende Westvrieslant dat die voorsz. gevangen sal gebrocht worden op 't schavot voor 't stedehuys alhier ende wel strengelick gegeesselt ende gebranteyckent voorts gebannen zal worden uut Schoonhoven ende den Landen van Beloys, zijn leven lanck geduyrende, ende dair nyet weder inne te comen op peijne van meerder straffe nae gelegentheyt van den saicke, ende dat allen zijne goederen verclaert zullen worden verbeurt tot behouff van de hooge Overicheyt. Schepenen gehoort den voorsz. eysch ende oick gesien de confessie van den voorsz. gevangen, mitsgaders sijnen excuys ende defensien ter contrarien ende alle 't selve mit rijpen raede overgewogen doende recht in den name ende van wegen die voorsz. hooge Overicheyt hebben den voorsz. gevangen gecondemneert ende condemneren mits desen, gebrocht te worden alhier voor 't stedehuys op 't schavoth ende aldair wel strengelick gegeesselt datter 't bloet nae volcht, voorts denzelven gevangen gebannen ende bannen mits desen uuter stede Schoonhoven ende den Landen van Beloys, den tijt van 12 jaeren ende inde zelven tijt dair nyet weder inne te moegen comen op peijne van meerdere straffe nae gelegentheyt der saicken. Absolveerende den gevangen van den vorderen eysch ende conclusie op hem gedaen ende genomen. Actum den 27en january 1604, Schepenen alle.

fol. 108 Alsoo Thomas Wels Engelsman gedaegde ende gevangen hem onderstaen heeft sonder eenich [getrouwen] bescheyt van sijn handelinge te vertonen te lopen deur 't lant, seggende gedient te

[1] Woensdag 28 januari 1604.
[2] Peterbourough, Cambridgeshire, Engeland.
[3] Sic, ende den tijt, lees: den tijt.
[4] Dinsdag 27 januari 1604.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

hebben onder capiteyn Werensteyn als onder capiteyn Morgen, zonder oick eenich bescheyt oft pasport te tonen. Item, ende dat hij hem begeven heeft in de compaignie van drie anderen Engelschen, ende sulcx mit hem vieren comende binnen deser stede op den 28en december verleden sijnen mantel geleent heeft eenen van den voorsz. gevangens, die welck dair onder verborgen heeft een heuck mit een hoygen die Jan Bruyn mede gevangen gestolen hadde ende deselve gebrocht in hoirluyden logement. Item ende dat hij een rosennobel van den voorsz. Jan Vaech in Polsbrouck gewisselt hebbende, den luyden het payment weder gegeven ende den rosennobel wederom genomen. nyet sonder suspicie van dat hij dair een deel van bekomen heeft gehadt. Ende alsoe sulcke malefactien nyet en behoiren geleden mer gestraft te worden anderen ten exemple.
Soo concludeert joncheer FlorysTserclaes, Bailiuw der stede van Schoonhoven ende die Landen van Beloys, in den naeme van de hooge Overicheyt des Graefflicheyts van Hollant ende Westvrieslant, dat die voorsz. gevangen gebrocht sal worden alhier voor ’t stedehuys op ’t schavoth ende aldair wel strengelick gegeesselt datter ’t bloet nae volcht ende voorts gebannen uut Schoonhoven ende Landen van Beloys den tijt van vier jaeren ende in denzelve tijt dair nyet weder inne te comen op peijne van meerder straffe ende dat allen zijnen goederen verclaert zullen worden verbeurt tot behouff van de hooge Overicheyt. Of anders etc.

Schepenen gehoort den voorsz. eysch ende confessie mitsgaders des gevangens confessie mit sijnen excuijs, ende defensie ter contrarien; ende alle op alles rijpelijck gelet, doende recht dair toe van wegen den hooge Overicheyt vermaent zijnde. Condemneeren den voirsz. gevangen gebrocht te worden op ’t schavot alhier voor ’t stedehuys ende aldair te blijven ende aensien van ’t beginne ten eynde toe, de justitie aldair gedaen zall worden ende voorts denzelven gevangen gebannen ende bannen mits desen uut Schoonhoven ende den Landen van Beloys den tijt van 12 jaeren ende in denzelve tijt dair nyet weder inne te comen op peijne van meerdere straffe nae gelegentheyt der zaicke, ende absolveerende den gevangen van den vorderen eysch ende conclusie op hem gedaen ende genomen. Actum ut supra.[1]

fol. 108 Alsoo Jan Jeams geboren tot Lonnen in Engelant jegenwoordich gevangen ende gedaegde hem vervordert heeft te lopen langes den landen zonder souffisante verclaringe te geven ofte bewijs te doen van zijn handelinge dair mede hij hem onthout ende dat hij mitten anderen gevangens gecomen van der Goude nae Oudewater ende zoo voorts tot Schoonhoven, alwair zijn complicen medegevangens gestolen hebben zeecker huyck ende hoeytkgen gestolen hebben. Item dat hij geen pasport can vertonen van capiteyn Edwaerts voor dair hij zeyt onder gedient te hebben, ’t welck een teecken is hij van den voorn. compagnie is ontlopen. Welcke malefactien nyet en behoren geleden mer gestraft te worden anderen ten exemple. Soo concludeert joncheer FlorysTserclaes, Bailiu der stede Schoonhoven ende Lande van Beloys, in den naeme van de hooge Overicheyt dat die gevangen gecondemneert zal worden gebrocht op ’t schavot voor ’t stedehuys alhier ende wel strengelick gegeesselt ende voorts gebannen zal worden uut Schoonhoven ende Lande van Beloys den tijt van vier jaeren ende in denzelve tijt dair nyet weder inne te comen op peijne van meerder straffe ende dat allen zijnen goeden verclaert zullen worden verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt of anders etc.

Schepenen ut supra.

fol. 109 Alsoe Lucas Jansz. van Emden,[2] Cornelis Jansz. uut Yderlant[3] ende Jan Symonsz. gevangens ende gedaegdens hem vervordert hebben directelick tegens d' ordonnantie van den Edele Heeren Staten ende hoiren placaten onder dexel van zeeckeren pretense pasport gesonts lichaems te gaen bedelen, dreygende oick den luyden die hoir nae hoiren appetijte en wille geven wair over zij op den 17en february lestleeden in apprehensie geset zijn. Dat die oick in ’t examineeren bevonden zijn te varieeren ende verscheyden luegenen hebben aengedient. ’t Welcke zijn zaicken van quader consequentie die nyet en moegen geleden maer gestraft behooren te worden andere ten exemple. Soe concludeert joncheer FlorysTserclaes, Bailiuw der stede van Schoonhoven ende ’s Lants van Beloys, nomine officii, dat die voorsz. gevangens bij sententie gecondemneert zullen worden te dienen opte galeye den tijt van twee jaeren, ende voorts gebannen uut Schoonhoven ende Landen van Beloys, Hollant ende Westvrieslant den tijt van [ ] jaeren ende dat voorts allen hoiren goeden verclaert zullen worden verbuyrt ten behoeve van de hooge Overicheyt.

Schepenen gehoort den voorsz. Eysscher mitsgaders der gevangens confessie, ende mede gesien den placaten in den voorsz. eysch geroert, ende dair tegens oick der voorsz. gevangens defensie.

[1] Dinsdag 27 januari 1604.
[2] Emden, Nedersaksen, Duitsland.
[3] *http://www.ostfriesischelandschaft.de* Reiderland, grensgebied Groningen / Duitsland.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

Ende op alles rijpelijck gelet, doende recht, van wegen den hooge Overicheyt des Graefflicheyts van Hollant ende Westvrieslant daer toe vermaent zijnde, hebben den voorsz. gevangens uut oirsaick voorsz. gebannen ende bannen mits desen uut Schoonhoven ende den Landen van Beloys den tijt van zes jaeren ende in dezelve tijt dair inne nyet weder te comen op peijne van meerder straffe naer gelegentheyt der saicke. Ende ontseggende den Eysscher zijnen vordre eysch ende conclusie op den gevangens gedaen ende genomen. Actum den 13en maert 1604.[1]
Schepenen alle.

Hebben verclaert geen goeden te hebben.

fol. 109v Alsoo Thomas Myreddos geboren in Engelant gevangen ende gedaegde hem vervordert heeft mit sinister practijcken surreptycelick[2] te vercrijgen soe van zijn compaignie als van zijn capiteyn, om te moegen trecken in zijn vaderlant ende d' selve vercregen hebbende onder dexsel van dien tegens den placaten van den heeren, heeft gaen troggelen achter lande ende sommige dreygende die hem zijn wille nyet en dede. Dat hij oick in Zelant wesende goede middel hadde om in Engelant te comen, mer contrarie van dien echter is blijven bedelende, 't welcke zoe nyet en behoort. Soe concludeerde joncheer FlorysTserclaes, Bailiuw der stede van Schoonhoven ende Landen van Beloys, nomine officii, dat die voorsz. gevangens gecondemneert zal worden te dienen twee jaeren op de galeye oft fregaten, ende voorts gebannen uut Schoonhoven ende Landen van Beloys, Hollant ende Westvrieslant ende allen zijnen goeden verclaert zullen worden verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt.
Gevangen den 29en february.

Schepenen gehoort des gevangens confessie ende gesien d' informatie ende den placaten in den voorsz. eysch geroert, ende oick gehoort des gevangens defensie tegens den voorsz. eysch ende conclusie, ende alle 't zelve met rijpelicheyt overgewogen, doende recht dair toe van wegen de hooge Overicheyt vermaent zijn hebben, hebben[3] den voorsz. gevangen om oirsaick voorsz. gebannen ende bannen mits desen uut Schoonhoven ende Landen van Beloys den tijt van zes eerstcomende jaeren ende in dezelve tijt dair inne nyet weder te comen op peijne van meerder straffe naer gelegentheyt der saicke, verclaerende allen zijnen [ ] verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt. Actum ut supra.[4] Ontseggende etc.

Hebben in judicio [ver…en] hem geen goeden te hebben.

fol. 110 Alsoe Willem Jansz. van Monickendam[5] hem vervordert heeft tegens den placaten van den Edele Heeren Staten van Hollant ende Westvrieslant, vagabondt te lopen bedelen achter lande, qualicke spreeckende den gheenen die hem nyet en begeerden te geven wair over hij op den 20en january verleden in den apprehensie gestelt is ende hij in 't examineeren bevonden zijnde op verscheyden logens, seggende op verscheyden plaetsen gedient te hebben, sonder versochte tijt te noemen dat hij hem oick begeven heeft van 't eene gasthuys in 't andere, stelende oversulcx den gerechten armen hoir onderhout. Ende concludeert joncheer FlorysTserclaes, Bailiuw der stede van Schoonhoven ende 's Lants van Beloys, dat die voorsz. gevangen gecondemneert zall worden te dienen twee jaeren op de galeye ofte fregaten ende voorts zijn leven lanck gebannen uut Schoonhoven ende den Landen van Beloys ende zijnen goeden geconfisqueert tot behouff van de hooge Overicheyt.

Schepenen gesien des voorsz. gevangens confessie ende gehoort den voorsz. eysch ende antwoort van den gedaegde versouckende genaede, ende op alles mit rijpicheyt gelet doende recht dair toe van wegen den hooge Overicheyt vermaent zijnde, hebben den gevangen gebannen ende bannen mits desen uut Schoonhoven ende den Landen van Beloys den tijt van thien eerstcomende jaeren, ende in dezelve tijt dair nyet weder inne te comen op peijne van meerder straffe nae gelegentheyt van der zaicke, ende verclaeren allen zijnen goeden verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt voorsz. actum den 10en february 1605.[6] Schepenen alle, dempto de Bruyn.

Die gevangen verclaert geen goeden te hebben.

[1] Zaterdag 13 maart 1604.
[2] *GTB*. surreptycelick; op slinkse wijze verkrijgen.
[3] Sic, hebben, hebben, lees: hebben.
[4] Zaterdag 13 maart 1604.
[5] Monnikendam, gem. Waterland, prov. Noord-Holland.
[6] Donderdag 10 februari 1605.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl
Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

fol. 110 Joncheer Floris Tserclaes Eysscher nomine offici contra Hendrick Aertsz. uuyt Emderlant

Alsoe Henrick Aertsz. gebooren uuyt Emderlant[1] niettegestaende dat hij opte galleye gebannen is geweest ende daer van affgebroocken[2] hem evenwel vervordert heeft gehadt ende als een vagebondt achter landt te loopen waer over hij opten 13en meye lestleeden in apprehensie geset is geweest. Ende alsoo opte nacht van sijn apprehensie zeeckere huysbraeck gedaen is geweest opte Vlist, 't welck grooten apparentie geeft dat hij ende zijne complice daer over sijn geweest. Soo concludeert d' Eysscher nomine offici uuyt den naem ende van wegen den hooge Overicheyt ende Graefflicheyt van Hollant, Zeelant ende Westvrieslant dat d' voorsz. Henrick Aertsz. gecondemneert zal worden strengelick gegeesselt te worden ende voort gebannen uuyt den Landen van Hollant ende Westvrieslant ende sijn goeden geconfisqueert ten behouve van de hooge Overicheyt.

Schepenen gesien d' Eysschers eysch ende gehoort des gevangens confessie ende op alles rijpelick gelet, doende recht hebben den voorsz. gevangen gebannen ende bannen mits desen uut Schoonhoven ende den Landen van Beloys den tijt van thyen jaeren aen een volgende ende verclaren zijnen goeden verbuyrt tot prouffijt van de hooge Overicheyt ende inde selve tijt daer nyet weder inne te comen op peijne van meerder straffe. Absolveerende den gevangen van den vorderen eysch ende conclusie op hem gedaen ende genomen. Actum den 22en juny 1605.[3] Schepenen alle, preter Wijnbergen ende Cornelis.[4]

fol. 111 Idem, Eysscher contra Gerrit Pietersz. van Enchuysen

Alsoo Gerrit Pietersz. gebooren van Enchuysen hem vervordert heeft gehadt als een vagabondt achter landen te loopen ende onder anderen hem begeven in 't geselschap van Hendrick Aertsz. uuyt Emderlant, ende alhier gevangen ende noch een ander die van de galeyen ware gebroocken ende coomende soo hij seyt van Oudewater ende menende nae Bommel[5] te reysen, is met sijn andere complice bij nacht gecomen is op Stolwijck alwaer hij des nachts tusschen den 12en ende 13en mey lestleeden in apprehensie gestelt is ende in apprehensie sijnde gheeft hem gemeent los te maecken ten ware bij de dieners 't selve niet belet ware geweest ende alsoo opten selfde nacht huysbraeck gedaen is geweest opte Vlist, geeft grooten apparentie dat hij ende sijn complice daer over sijn geweest in sonderheyt gemerct dat bij hem gevonden is geweest een mes voll [scaeden] ende apparentelick daer mede een gat in den oven gemaeckt waerdoor hij in huys soude zijn gecomen. Dat oock d' voorsz. Gerryt Pietersz. bevonden wert op verscheyden logentalen, want alsoo gelijck hij seyt die paersche boxen (die hij apparentelick mede gestoolen heeft) heeft laten maken tot Bommel. Soo heeft hij wel geweeten wat wech te soude nemen om nae Bommel te reysen, ende wel geweeten dat de wech om van Oudewater naer Bommel te reysen niet gelegen en was door Stolwijck. Ende dat hij sijn wech wel hadde mogen vorderen bij dage sonder hem bij nacht opten wech te begeven nae dien hij zelfs verclaert heeft bij sijn ander complice ontrent den middach bij den anderen gecomen te sijn. Soo concludeert d' Eysscher nomine officii uuyt den naem ende van wegen den hooge Overicheyt ende Graefflicheyt van Hollant, Zeelant ende Westvrieslant dat d' voorsz. Gerrit Pietersz. gebannen sall werden uyt Hollant ende Westvrieslant ende sijn goeden geconfisqueert ten behouve van de hooge Overicheyt.

Heeft gepresenteert geweest den 22en juni 1605.[6]

fol. 111v Alsoo Gisla Laurens gebooren uyt Eyderlant[7], om haer dronckenheyt ende hoererije geset is uuyt der stede van Oudewater haer residentie genomen heeft op Rosendael[8] ende in haer dronckenschap ende hoererije gestadelick converseert ende haer kinderen tot diverie is opvoedende, soodat een van haer kinderen opten 8en deser maent juny een buerse met ghelt gestolen heeft gehadt uuyt den sack van Jan Aertsz. waert op Bon Repas[9] dat zij oock mede haer

[1] Uit Emderland, Nedersaksen, Duitsland.
[2] *GTB*. Affgebroocken; afbreken, scheiden, hier: ontvluchten.
[3] Woensdag 22 juni 1605.
[4] Preter Wijnbergen ende Cornelis; behalve Wijnbergen en Cornelis.
[5] Zaltbommel, prov. Gelderland.
[6] Woensdag 22 juni 1605.
[7] Reiderland, grensgebied Groningen / Duitsland?
[8] Rosendael. Hier: Rozendaal, een buurtschap in de gem. Krimpenerwaard, provincie Zuid-Holland.
[9] Bonrepas, een buurtschap in de gem. Krimpenerwaard, prov. Zuid-Holland.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

oncuysheyt aldaer gepleecht heeft ende veel ander oneerbaerheyt gebruyckende soo met qualick spreecken ende ander oneerlick gelaet toonende. Soo concludeert Joncheer Floris Tserclaes, Bailliu der stede van Schoonhoven ende den Landen van Bloys, nomine offici van wegen den hoge Overicheyt des Graeflicheyts van Hollant dat die voorsz. gevangen gebannen sal worden haer leven lanck uuyt Schoonhoven ende Landen van Beloys ende haer goeden geconfisqueert tot behouve van de Hooge Overicheyt voorsz.

Schepenen gesien des Eysschers eysch ende confessie van den voorsz. gevangen, ende gemerct die voorsz. gevangen overmits haer indissolentelick [ ] uut Oudewater is geset ende dies nyet tegenstaende evenwel oneerlick ende ongeschiktelick is dragende, hebben Schepenen om oirsaicken voorsz. ende breder bij den voorsz. eysch verhaelt hebben den voorsz. gevangen, gebannen ende bannen mits desen uut Schoonhoven ende Landen van Beloys, den tijt van thyen eerstcomende jaeren ende in denzelven tijt dair inne nyet weder te comen op peijne van meerder straffe ende verclaren allen hairen goeden tot behouff van de hooge Overicheyt. Actum den 22en juny 1605.[1] Schepenen alle excepto Wijnbergen ende Cornelis. Absolveerende den gevangen van den vorderen
eysch ende conclusie op hem gedaen ende genomen etc.

fol. 112[2] Alsoo Jan [Je...nus], Engelsman, bij sententie van de Heeren Chrijsraede gecondemneert is geweest hondert en een jaer te dienen opte galeye oft fregaten, ende mits hij uut diversche compaignien verlopen ende hem middelertijt begeven heeft gehadt om te plegen diverschen dieverijen, ende dat hij zeer corte nae die voorsz. sententie van de voorn. galeye oft fregate gebroocken ende [vi.geurs][3] gevioleert, ende des nyetjegenstaende hem wederom begeven heeft tot dieverije steelende een silveren schorthaeck ende noch eenen roden hemdrock. Alle 't welcke zijn t' samen saicken van seer quader consequentien die nyet en moegen noch en behoren ongestraft te blijven, andere quaetdoeners ten exemple. Soe is't dat jonckheer Florys Tserclaes, Bailiuw der stede van Schoonhoven ende den Landen van Beloys, uuten name ende van wegen den hooge Overicheyt seyt ende concludeert dat die voorsz. gevangen ende gedaegde gecondemneert sal worden ter plaetsen dair men gewoonlick is criminele justitie te doen ende aldair aen den galge gestranguleert ende geworcht te worden datter de doot nae volcht, ende dat allen des voorsz. gevangens goeden verclaert zullen worden verbuyrt, tot behouff van de hooge Overicheyt.

Schepenen gesien die sententie van 't voorsz. bannissement ende buyten banden ende ijsere gehoort des gevangens vrijwilliche bekentenisse, ende alles mit rijpicheyt overgewogen, condemneeren den gevangen, als noch te dienen op de galeye ofte fregaten den tijt van thien jaeren eerstcomende. Ende dat om merckelicken ende pregnanten redenen en oirsaken absolveeren den voorsz. gevangen van den vorderen eysch ende conclusie op hem gedaen ende genomen Schepenen dair toe bewegende ende verclaren allen zijn goeden verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt Schepenen all.

In state bij Schepenen.

fol. 112v Alsoe Albert Gray, Schotsman, nyetjegenstaende dat hij goede dienste gehadt heeft onder een [l..m.n] van Breda, capiteyn van een galeye ende aldair de cost wel zoude connen verdienen hem vervordert gehadt sonder verloff ofte pasport van zijn capiteyn die voorsz. galeye te verlaeten ende achter lande als vagabundt tegens den placaten van den Heeren Staten, te lopen bedelen, wair over hij bij den Landdrost opten 13en deser lestleden is geapprehendeert. Soe concludeert joncheer FlorysTserclaes, Bailiuw in den name van de hooge Overicheyt des Graeflicheyts van Hollant ende Westvrieslant, dat den voorsz. gevangen om oirsaicke voorsz. bij sententie gebannen sal worden volgens die voorsz. placaten, uut Hollant, Zelant ende Westvrieslant sijn leven lanck geduyrende ende dair nyet wederin te comen op peijne van meerder straffe nae gelegentheyt van der saicke ende dat allen zijnen goeden verclaert zullen worden verbuyrt tot behouff van den voorsz. hoge Overheyt.

Schepenen gesien den voorgaenden eysch ende conclusie op den gevangen gedaen ende genomen, ende dair tegens gehoort des gevangens defensie, absolveerende den gevangen costeloos ende schadeloos van den voorsz. gevangenisse. Actum den 24en augusti 1605.[4] Schepenen alle.

[1] Woensdag 22 juni 1605.
[2] akte doorgehaald.
[3] [vi.geurs]; vigoureus?
[4] Woensdag 24 augustus 1605.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

fol. 113 Alsoo Jan Jansz. van Leuwerden hem vervordert heeft gehadt als vagabundt achter lande, ende namentlick dat hij opten 2en augusti, binnen Gorcum geapprehendeert zijnde seyde dat hij waire reysende nae Graeff[1] ende dies nochtans nyetjegenstaende hem vervordert heeft gehadt des anders daechs te comen alhier t' Schoonhoven. Item ende dat hij binnen der stadt van de Graeff een van des Landdrosts dieners verscheyden goeden ontstolen heeft gehadt, hoewel 't selve bij hem wert ontkent. Soe seyt ende concludeert joncheer FlorysTserclaes, Bailiuw der stede van Schoonhoven ene 's Lants van Beloys, in den name van de hooge Overicheyt des Graefflicheyts van Hollant ende Westvrieslant, dat die voorsz. gevangen gecondemneert zal worden den dienen vier jaeren op de galeye ende voorts sijn leven lanck gebannen uut Hollant ende Wesvrieslant ende dair nyet weder inne te comen op peijne van meerder straffe nae gelegentheyt van der saicke, ende dat alle zijne goeden verclaert sullen worden verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt voorsz.

Schepenen pertijen gehoort bij monde, ende op al 't geallegeerde van hemluyden rijpelijck gelet, wijsen ende verclaeren d' Eysscher in zijnen eysch ende conclusie op den gedaegde gedaen ende genomen […] […], absolveerende den gedaegde dair van mits desen. Actum ut supra.[2]

fol. 113v Alsoe Willem Baldericxz. ende Cathryn Bruir uut Vrieslant, hem vervordert hebben gehadt als vagabunden te lopen bedelen achter lande nyetjegenstaende zij hebben veele ende verscheyden huysraet, dair zij hem hadde moegen onderhouden, hoewel nochtans alle die voorsz. goeden apparentlick gestolen zijn deur dien 't lijnwaet is mit verscheyden mercken geteykent, ende dat die voorsz. Cathryn op verscheyden plaetsen dair zij heeft gaen bedelen mit grote luegenen de gemeente wijs gemaict heeft dat hair man in 't Sticht van Munster in een brandt doot gebleven was, ende zij aldair noch in 't leven hadde vijff off zes kynderen om alsoo te beth tot hair medoge te geraicken, wairdeur de rechten armen hoir nootdruften onttrocken wort, 't welck nyet en behoort ongestraft te blijven. Soe zeyt ende concludeert die joncheer FlorysTserclaes, Bailliu der stede Schoonhoven ende 's Lants van Beloys in de name van de hooge Overicheyt des Graefflicheyts van Hollant, Zelant ende Westvrieslant, dat die voorsz. gevangens, namentlick Willem Baldericxz. gecondemneert zal worden te dienen vier jaeren op de galeye, ende die voorsz. Catheryn wel strengelick gegeesselt datter 't bloet nae volcht, ende voorts volgende den placaten van den Edele Heeren Staten beyde gebannen uut Hollant ende Westvrieslant hair leven lanck ende dair nyet weder in te comen op peijne van meerder straffe nae gelegentheyt der saicken, ende dat allen hairen goeden verclaert sullen worden verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt.

Schepenen gesien des Eysschers eysch ende conclusie ende dair neffens des gedaegdes confessie, ende alle 't selve mit rijpicheyt overgewogen doende recht, condemneeren den gevangen te staen den tijt van twee uuren op de caecke tot spectacele van een yggelicken, ende dair nae gebannen ende bannen mits desen uut Hollant, Zelant ende Westvrieslant hair leven lanck geduyrende, ende dair nyet weder inne te comen op peijne van meerder straffe nae gelegentheyt van der zaicke, verclarende voorts allen hoiren goeden verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt absolveerende den gedaegdens van den vorderen eysch ende conclusie op hen gedaen ende genomen. Actum den 24en augusti 1605.[3] Schepenen alle.

fol. 114 Also Jan Jansz. van Londen hem vervordert heeft als vagabundt achter lande te gaen bedelen tegens den placaten van den Heeren Staten, ende dat hij aen de Vlist gestolen heeft een kynts rockgen, mitsgaders dat hij in 't examieneeren bevonden is op verscheyden luegenen.
Soo concludeert die joncheer FlorysTserclaes, Bailliu der stede Schoonhoven ende Landen van Beloys, in den name van de hooge Overicheyt des Graefflicheyts van Hollant ende Westvrieslant dat die voorsz. gevangen gecondemneert zal worden, te dienen vier jaren op de galeye ofte fregaten, ende voorts zijn leven lanck gebannen uut Hollant ende Westvrieslant, ende dair nyet weder inne te comen op peijne van meerder straffe nae gelegentheyt van der saicke, ende dat voorts allen zijnen goeden verclaert zullen worden verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt

Schepenen ghesien Eysschers eysch ende des gevangens confessie, ende alle 't selve mit rijpicheyt overgewogen, doende recht hebben den gevangen gebannen ende bannen mits desen uut Schoonhoven ende Landen van Beloys den tijt van twee eerstcomende jaeren ende in dezelve tijt dair nyet weder inne te comen op peijne van meerder straffe nae gelegentheyt van der zaicke,

[1] Grave, prov. Noord-Holland.
[2] Woensdag 24 augustus 1605.
[3] Ibidem.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

verclarende voorts allen des gevangens goeden verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt, absolveerende denzelve etc. Actum ut supra.

fol. 114v Alsoo Lieven Ariaensz. van Haerlem niet tegenstaende dat hij om zeeckere quade feyten bij hem geperpetreert wel eenighe schandele geinitereert hadde ende nochtans om der eere wille van [schame] eerlicke vrienden sonder scandale ontslagen is geweest uuyter apprehensie ende hem mits die wel behoort hadde tot duegde te begeven insonderheyt dat hij een goet ambacht can als te weten smallwerck[1] daer hij sijn cost wel eerlick meede soude connen winnen so heeft hij hem nogtans begeven in 't geselschap van hoeren ende dieven te loopen achter lande, soe dat hij opten 27en july 1600 vijff binnen Schoonhoven present geweest is alwaer een buerse met gelt gestolen niet sonder grote presumptie 't selfde gesciet te wesen bij eenen van sijne complicen, gemerct hij acht dagen van te voeren in de stadt hadde geweest met ander cleederen gehabitueert. Dat oock sijn andere complicen, hoordende van sijn apprehensie metter haest uyt de stadt sijn geloopen, het welc alle 't selve bij hem ontkent wort. Gelijck oock bij hem altijt ontkent is geweest dat hij tot eenige tijde gevangen was geweest ende 't selve, nogtans naederhant heeft moeten bekennen verswijgende nochtans ende niet willende bekennen d' oorsaecke van zijn voorgaende apprehensie. Ende alsoo dit saecken zijn van quader consequentie die niet en behooren ongestraft te blijven. Soe concludeert d' Eyser van wegen ende uuyt den name van de hooge Overicheyt van Hollant, Zeelant ende Westvrieslant dat d' voorsz. Lieven Adriaensz. gevangen gecondemneert sal werden te dienen den tijt van ses jaeren opte galeye ofte fregaten ende voorts gebannen zijn leven lanck uuyt Hollant ende Westvrieslant ende sijne goeden geconfisqueert ten behouve van de hooge Overicheyt.

Schepenen gesien de confessie van den voorsz. gevangen ende gelet opten middelen in den voorsz. eysch geextendeert, ende met rijpicheyt overgewogen. Doende recht, hebben d' zelve gevangen gebannen ende bannen mits desen uut Schoonhoven ende Landen van Beloys den tijt van drie jaeren ende in dezelve tijt daer nyet weder innen te comen op peijne van meerder straffe verclaerende allen zijn goeden verbuyrt tot behouff van den hooge Overicheyt. Absolveerende den voorsz. gevangen van den vorderen eysch ende conclusie op hem gedaen ende genomen. Actum den 29en octobris 1605.[2] Bij Schepenen alle.

fol. 115 Rechtdag den 3en july 1606[3]

Alsoo Jan Jansz. van Londen ende Willem Carol, Engelsmans, noch onlancx onder twee verscheydende capiteynen gedient hebben. Te weten Jan Jansz. onder capiteyn Lantscroon ende Willen Carol onder capiteyn Congellis, de welcke zij beyde verlaten hebben ende zonder pasport van hair gescheyden nyetjegenstaende zij onlancx voor hair offscheyden over Rijnberck[4] gemonstert waren, begevende hair als vagenbunden achter lande te lopen, wair over zij opten 20en juny verleden bij den geweldigen van Gorcum[5] gelevert zijn in handen van den Eysscher ten eynde dair straff over gedaen sal worden, 't welck zij gewillich buyten banden van ijsere bekent hebben. Soo concludeert joncheer FlorysTserclaes, Bailiuw der stede van Schoonhoven ende Landen van Beloys, nomine officii Eysscher in den name van de hooge Overicheyt des Graefflicheyts van Hollant dat die voorsz. gevangens gecondemneert sullen worden te dienen twee jaeren opte galeye oft fregaten ende voorts hair leven lanck gebannen uut Schoonhoven ende den Landen van Beloys ende hoiren goeden verclaert geconfiscqueert tot behouff van de hooge Overicheyt.

Schepenen gesien des gevangens confessie ende hair ende verclaringen ende die schriftelicke [defi…en] saicke mit rijpicheyt overgewogen, verstaen dat zij geen rechters in deser saicke en zijn alsoe d' officier hemluyden nyet en heeft vertoont eenige placaten ofte ordonnantien dair zij over soldaten rechters gestelt zijn, ende nyet bevonden is zij eenige bedelarije ofte diergelijcke eenige quade feyten hebben bedreven, zoe zij verclaeren, mer drie dagen uut hoir compaignie geweest en zijn voor hoir apprehensie, dair toe zij verclaerden [...ckelicken] zullen gehadt hebben. Actum ut supra. Schepenen Jan, Vop, Lenert, Wijnbergen, Ghijsbert.

[1] *GTB.* Smallwercker, smalwerker; wever van smalle stukken van katoen, wol of zijde.
[2] Zaterdag 29 oktober 1605.
[3] Maandag 3 juli 1606.
[4] Rheinberg, Noordrijn-Westfalen, Duitsland. In 1590 in Spaanse handen, in 1597 Staats, in 1598 weer in Spaanse handen, in 1601 heroverd door Maurits, in 1606 weer Spaans, in 1633, heroverde Frederik Hendrik de stad weer voor de Staten.
[5] *GTB*. Geweldige; Politiebeambte bij het leger, belast met het handhaven van de tucht, met de arrestatiën en het toezicht op de gevangenen.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

fol. 115v Alsoo Trijn off Lambertgen Roeloffs[1], jegenwoordich gevangen vrijwillich zonder pijn of banden van ijssere bekent ende beleden heeft dat zij in december anno 1600 ende vier ter Goude gevangen, ende aldair gegeesselt ende gebannen is ter oirsaicken zij mit dieven ende diefeggen converseeren, hair gestolen goeden vercofte ende in den lombaerden brochte, genyetende dair van hair portie ofte loon. Item dat zij oick dair nae tot Dordrecht gevangen, gegeesselt, gebrandtmerct ende gebannen was ter oirsaicke voorsz. ende anderen quaden feycten. Item ende dat zij andermael ter Goude gevangen zijnde, hair peynste swanger van kynde te zijne, ende dairomme simpelick gebannen den tijt van 25 jaeren, uut Hollant Zeelant ende Westvrieslant, ende dair en boven gebrocht tot costen van de stede tot Steenwijck bij hair ouders op hope zij hair tot duechden begeven ende alle quaet geselschap soude schouwen ende verlaeten. Mair dat sij geen acht dagen dair wesende, weder van hair ouders verlopen ende terstont hair weder begeven heeft bij hair voorn. gevangens quaet geselschap ende voortgaende hair gestolen goeden vercoft ende hair portie ofte loon dair van genyetende als voren. Heeft voorts bekent dat zij vernachtende tot Aerntgen Ockers in Graeflant[2] hair gebrocht zijn drie stucken laeckens dair van zij twee vercoft heeft tot Gorcum, d' elle 10½ stuyvers ende ’t ander 10½ stuyvers mit een muyts ende hemt, een paer zwarte boxen mit een schortedoeck die zij vercoft heeft, weetende dat al ’t selve gestolen was. Item dat zij zich hair laet noemen als Dirckgen Aelberts, Dirckgen Cornelis, Trijn van Steenwijck ende Lambertgen Roeloffs, wesende notoire valscheyt. Alle ’t welcke sijn saicken van zeer quaden consequentien, die nyet en moegen noch en behoren ongestraft te blijven anderen quaetdoenders ende malefacteurs ten exemple. Soo zeyt ende concludeert Horatius Rodenburch[3], baliu, uuten name ende van wegen de hooge Overicheyt des Graefflicheyts van Hollant dat die voorsz. gevangen gecondemneert zal worden gebrocht ter plaetse dair men gewoonlick is criminele justitie te doen ende aldair mitter choorde gestranguleert ende geworcht te worden datter de door nae volcht, blijvende ’t lichaem tusschen hemel ende aerde, ofte anders criminelick aen den lichaeme gestraft soe Schepenen bevynden zullen behoirende, ende dat allen hairen goederen verclaert zullen worden verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt voorsz.

Schepenen gehoort die voorsz. confessien ende d' selve overgemerct, ende daer uut considereerende dat die gevangen geleden heeft de ene straffe voor ende d' ander nae, in crancken[4] hope is zij hair leven zall beteren ende tot deuchde begeven maer nochtans meer genegen zijnde tot genade ende bermherticheyt, dan tot rigeur oft strengicheyt van justitie, ende omme anderen consideratien, hebben den voorsz. gevangen gecondemneert ende concemneeren mits desen gebrocht te worden op ’t schavot voor ’t stedehuys alhier ende aldair wel strengelick gegeesselt te worden dat ’t bloet nae volcht, ende als dan gebrandtmerct zijnde voorts gebannen hair leven lanck geduyrende uut Schoonhoven ende Landen van Beloys, Hollant, Zeelant ende Westvrieslant ende dair hair leven lanck nyet weder inne te comen op peijne van meerder gestraft te worden, absolveerende den voorsz. gevangen van den vorderen eysch ende conclusie op hair gedaen ende genomen ende verclaeren allen haire goeden geconfisqueert tot behouff van de hooge Overicheyt. Actum den 22en septembris 1607.[5]

fol. 116 Alzoo Margriete van Wesel[6] jegenwoordich gevangen, zonder pijne ende buyten banden van ijsere vrijwillich beleden ende bekent heeft, tot Amsterdam gevangen zijnde overmits dieverije bij hair gepleecht openbairlick gegeesselt ende gebannen is geweest, ende dat zij in verachtinge van ’t zelve bannissement weder aldair corts gevangen tot tween reysen gegeesselt ende gebannen overmits zij alles des nyetjegenstaende heeft gecontinueert de conversatie mit diefven ende dieffeggen ende hair dieverije evenwel gepleecht. Ende noch nyet ophoudende heeft van dieven hair complicen zeecker linnen laecken tot Jaersvelt gestolen mit hair gedragen ende dair van tot Gorinchem vercoft vierentwyntich ellen ende tot Schoonhoven zeven ellen, ende dair noch een lapgen van twee ellen, ’t welck sij tot een snijder gebrocht heeft om een lijfgen van te maicken, ende dat zij dair voor hebben zoude te doen ’t voorsz. lijfgen mit een schorteldoeck. Item dat sij voert tweeerhanden namen als Dirckgen ende Grietgen van Wesel, wesende een suspicie van valsheyt, alle ’t welcke zijn saicken van zeer quader consequentie die nyet en moegen noch en behoiren geleden mer gestraft te worden anderen quaetdoenders ten exemple. Soo zeyt ende concludeert Horatius Rodenborch, Bailliuwe, uuten name ende van wegen de hooge Overicheyt des Graefflicheyts van Hollant ende Westvrieslant dat die voorsz. gevangen bij sententie deffinitive gecondemneert zal worden gebrocht te worden op ’t schavot voor ’t stedehuys alhier ende aldair wel strengelick gegeesselt zijnde datter ’t bloet nae volcht, ende dair naer hair rechter oor offgesenden gespijckert zal worden aen ’t stedehuys ten spectacele van anderen malefacteurs

[1] Eerder tweemaal in Gouda veroordeeld, zie hiervoor: SAMH, *Gouda, 0002.177*, fol. 202v-203v, dd. 2 december 1604 (in dit vonnis wordt haar leeftijd vermeld) en SAMH, *Gouda, 0002.177*, fol. 223v-224, dd. 14 juli 1607.
[2] Graafland, gem. Molenwaard, prov. Zuid-Holland. (tussen Groot-Ammers en Langerak).
[3] Van Berkum (1762), 564. Horatius Rodenburg, in 't jaar 1606, bedienende dit 12 jaaren.
[4] *GTB*. Krank, weinig betekenend, gering, klein, nietig, onbeduidend; hier in de betekenis van ijdele hoop.
[5] Zaterdag 22 september 1607.
[6] Wesel, Noordrijn-Westfalen, Duitsland.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

ende voorts gebannen uut Schoonhoven ende Lande van Beloys, Hollant ende Westvrieslant hair leven lanck geduyrende, ende voorts gebannen uut Schoonhoven ende Landen van Beloys, Hollant ende Westvriesland hair leeven lanck geduyrende, ende inde zelver tijt dair nyet weder inne te comen op lijfstraffe, ende dat alle hairen goeden verclaert zullen worden verbuyrt ten prouffijte van de hooge Overicheyt voorsz. Of anders criminelick an lijve gestraft te worden, zoe Schepenen etc.

Schepenen gehoort die voorsz. confessie ende defensie mit allen circumstantien van dien overgemerct ende al dat ter materie dienende is, ende dair uut bemerckende dat den voorsz. gevangen nyetjegenstaende die voorgaaende straffingen ende beloftens van beteringe evenwel voortgaet ende continueert hair indessoluyt leven, dair uut weynich hoops is zij noch ophouden zall, dan nochtans overmits Schepenen meer genegen zijn tot bermhertichеyt dan tot strenge justitie, hebben den voorsz. gevangen gecondemneert ende condemneeren deselve gebracht te worden opten schavot voor 't stedehuys ende aldair wel strengelick gegeesselt te worden datter 't bloet nae volcht ende gebrantmerckt ende voorts gebannen ende bannen mits desen uut Schoonhoven, Landen van Beloys, Hollant ende Westvrieslant ende dair nyet weder inne comen hair leven lanck geduyrende, op peijne van meerder straffe nae gelegentheyt van der saicke, absolveerende den gevangen van den vorderen eysch ende conclusie op hair gedaen ende genomen. Actum den 22en septembris 1607. Absent Dirck Reyniersz.

fol. 116v[1] Alzoo Bastiaen Heynsz. jegenwoordich gevangen, buyten banden van ijsere ende vrijwillch bekent heeft, dat hij daechlicx op den huysman, ende in omleggende landen [ge…] [tegen] troggelen ende bedelen gesonts lichaems ende dat hij oick eenige [steenen] ofte [geboomten] [offgesneden] ende vercoft heeft in zoetelairs huyse ende 't gelt dair van [bedongen] verteert heeft. Soo is't dat Mijnen Heeren den saicken overgehoort ende op alles rijpelijck geleth, dair toe vermaent zijnde van wegen de hooge Overicheyt des Graefflicheyts van Hollandt hebben den voorsz. gevangen gebannen ende bannen mits desen uut Schoonhoven ende den Landen van Beloys zijn leven lanck geduyrende, op peijne van meerdere straffe [zal] [bij] [verbro...] […] voorsz. [...] vervolcht te laten vynden, ende verclaren zijnen goeden geconfisqueert ten behouven van de hooge Overicheyt absolveren den gevangen etc. Actum den 29en maert 1608.[2] Present Lenert, Ghijsbert, Cluyt ende Aert.

fol. 117 Alsoo Lysbeth Henricksdr. out ontrent 27 jaeren geboren van Buel in Brabant[3] hair uutgegeven ende laeten noemen heeft Ursel Reyers geboren te sijn van Jaersvelt, buiten banden van ijsere ende zonder pijne vrijwillich beleden heeft, in Noorderloos[4] uuter gevangens gebroocken is geweest in martio voorleden. Item ende dat zij geleden omtrent vier jaeren tot Haerlem gevangen is geweest ende aldair gebannen zonder yet misdaen te hebben noch tot Dordrecht gevangen, over dat zij in hair slaepplaets gestolen hadde eenen vrouwenborstgen[5], ende dair over oick gebannen een jaer. Item noch te Leuwaerden gevangen geweest is overmits hair man den huysluyden aldair overlast gedaen hadde, geleden ontrent zeven jaeren. Item noch in den Brielle[6] gevangen geweest ende aldair gebannen den tijt van zes jaeren over dat zij mitten buren aldair huysgehouden hadde zes maenden. Bekende noch dat zij hair hadde laeten noemen Ursel Reyersdr. overmits zij [gelopen] hadde mit een Gerrit Reyersz, 't welck was geweest een broeder van Ursel Reyersdr. die hair gevangen alle gelegentheyt van den voorsz. Ursel Reyers, om van Jan Barentsz. oom geweest want voorsz. Ursel Reyers, hair vaderlicke ende paetermonia goeden te hebben, maer overmits Jan Baerntsz. hair nyet en wilde kennen voor Ursula hair eenige goeden geven dat zij geseyt heeft tegens huysvrouwe ende dochter van Lambert op Sluys, seggende nochtans mitten [..sten] 't selve nyet te maanen dat se sijn huys in brande steecken soude dat Lamberts huysvrouwe dair op antwoorden: dat soude u wel qualick mogen comen. Seyde sij gevangen: Indien ick zoude moeten hangen, zoe wille ick wel dat men mij hange voor Jan Barentsz. mijns ooms deur. Bekende voorts dat in 't eerste van verleden wynter, bij eenen genaemt Baernt (nu sijnde op de galeyen), hair gegeven zijn twee hemden, 2 halsdoecken ende twee cussenslopen die zij vercoft heeft tot Dordrecht op den Zuedijck[7] die de voorsz. Baernt dair omtrent gestolen hadde. Bekende noch dat eenen Geryt Jansz. gestolen hebbende in Nyeu Beyerlant[8] 2 hemden, een borstrock, zij 't selve vercoft heeft geleden omtrent vier jaeren. Item dat zij gelopen heeft mit eenen Lucas van Meteren

[1] Akte zeer slecht leesbaar.
[2] Zaterdag 29 maart 1608.
[3] Budel, gem. Cranendonck, prov. Noord-Brabant?
[4] Noordeloos, gem. Giessenlanden, prov. Zuid-Holland.
[5] *GTB*. Vrouwenborst; flanellen vrouwenborstrok (vrouwenhemd).
[6] Brielle (Den Briel), prov. Zuid-Holland.
[7] tot Dordrecht op den Zuedijck; in Dordrecht op de Zuidendijk.
[8] Nieuw-Beijerland, gem. Korendijk, prov. Zuid-Holland.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

ende dat die selve in Middelcoop[1] gestolen hadde een schort, twee hemden die sij geleden drie jaeren vercoft heeft tot Amsterdam. Item Dat die voorsz. Geryt Jansz. gestolen hebbende drie hembden dat sij den selve tot Rotterdam vercoft heeft omtrent 3 jaeren. Item dat eenen Lucas gestolen hebbende in Middelcoop een vrouwenschort ende dat zij geleden vijf jaeren d' selve vercoft heeft. Bekende mede dat zij selve in Middelcoop gestolen heeft eenen rock. Item dat die voorsz. Geryt Jansz. gestolen hebbende drie hemden mit een vrouwenborst in Nyeu Beyerlant ende dat hij deselve hair gevangen gegeven heeft gehadt. Bekende dat sij tot Haestrecht gestolen heeft gehadt uut een achterhuys een slaeplaecken geleden omtrent 4 jaeren. Bekende noch tot Schoonhoven vercoft te hebben twee rocken ende twee lijfkens voor 18 guldens dat gestoelen hadde Jan Robol alias Jan de Vries in de Goutsche Veenen. Bekent noch tot Boscoop gestolen te hebben te huyse van den Wilde Woudt een roden rock ende denzelven tot Rotterdam vermangelt te hebben in hair slaepplaetse bij den Delfsche Poort. Item noch gestolen te hebben een grauwen rock in Tienhoven[2] die hair buyten Ameyde[3] ontjaecht worde. Item dat een Adriaen die mit hair te Noorderloos gevangen zijn geweest hair gegeven hebben vier dick kuyssens dien sij in Goudriaen[4] genomen hadden. Item dat zij gelopen heeft mit eenen Henrick ende eenen Ariaen die bij hair hadde Grote Griet oft anders genaempt Griet van Wezel die welcke

fol. 117v in Noorthollant gestolen hadden 2 rocken die sij gevangen mitten zelven Grote Griete tot Haerlem in den lombert verset hebben voor vijftien gulden, geleden omtrent Paesschen verleden. Item dat zij tot Oudewater vercoft heeft een schorthaeck, geleden omtrent vier jaeren die haer gegeven was bij Jan Robol. Item dat sij mit Grote Griet in den Hage in den lombert gebrocht heeft een wambas mit een borst die vercoft heeft die gestolen waeren bij de voorsz. Adriaen ende Hendrick in Noorthollandt geleden ontrent Paesschen voorleden. Item ende dat die voorsz. Ariaen ende Hendrick ontrent Paesschen voorleden tot Ouderkerck bij Amsterdam[5] gestolen hebbende twee rocken ende een mantel, zij met Grote Griet eensdeelen tot Haerlem voor 14 groot[6] aen den [.ensdoor.] in den Haige in de lombert verset hebben 20 groot. Item ende dat sij gevangen buyten Haerlem in 't bosch gestolen heeft twee rocken geleden ander halff jaere. Item dat sij noch buyten Delft van een voerman die mit hair boeleerde uut sijn buerse ontstolen 5 offe 6 zes halven van achten, geleden ontrent 5 jaeren. Item dat sij geleden ander halff jaer buyten Rotterdam gestolen heeft een lijfgen ende een paer muylen. Item dat geleden ander halff [ ] die voorsz. Hendrick ende Ariaen gestolen hebbende een schort ende dat sij die vercoft heeft voor twee gulden.
Item dat eenen Lucas tot Middelcoop gestolen hebbende twee hemden, zij deselve vercoft heeft tot Rotterdam dair voir 2 gulden ende 't gelt hem gegeven ontrent 3 off vier jaer geleden. Item ende dat die voirsz. Ariaen ende Hendrick gestolen hebbende een mantel, huyck ende twee rocken, zij mit Grote Griet in den voorleden winter vercoft hebben. Item bij hair ter Goes gestolen zijnde eenen rock dien zij wederom heeft vercoft twee jaeren. Iten dat geleden ontrent een jaer sij aldair gestolen heeft een rock dien zij aen heeft. Item dat zij in Noorthollandt gestolen heeft gehadt een lijfgen geleden ontrent drie jaeren. Item dat geleden ontrent Paesschen sij buyten Delft in 't veen gestolen heeft een schort. Item dat eenen [Glaes] van Brussel gestolen hebbende ter Goes een schorthaeck, sij den selve vercoft heeft geleden drie jaeren. Item dat sij den verleden vastelavont tot Haerlem gestolen heeft een rock ende die in Goylant verset tot een weerdt genoempt Michiel voor vier gulden. Item dat sij tot Castricum gestolen heeft 2 schorten ende was in 't geselchap aldair van Duytsche vrouwen die sij niet en [kent]. Item dat geleden [drie] jaeren zij tot Ouderkerck gestolen heeft een rock. Item dat sij in Brabant gestolen heeft een blauwen rock, twee halsdoecken ende twee nuesdoecken. Item op St. Maertensdijck[7] gestolen een doeck lijnwaets 't welcke haer bij den Landtdrostdienaers weder aff genomen worde geleden ontrent vier jaeren. Item gelden ontrent drie jaeren geleden Geryt Reyers zal [be...n] van Ursel Reyers gestolen hebbende een rock, de welcke zij vercoft heeft voor zestalve gulden. Item dat zij gevangen in 't Landt van Luyck gestolen en roden rock ende denzelve totten [...] [...] verset heeft geleden vier jaeren, alle 't welcke sijn saecken van zeer quade consequentien ende gevolgen die nyet en behoren noch te mogen geleden noch gepasseert worden maer gestraft te worden andere quaetdoenders ten exemple. Soo concludeert Horatius

fol. 118 Rodenburch, Bailliu der stede Schoonhoven ende den Landen van Beloys uutten name ende van wegen die hoge Overicheyt des Graeffelicheyts van Hollant ende westvrieslant dat die voorsz. gevangen gebrocht ter plaetse dair men gewonelick is criminele justitie te doen ende aldair gestranguleert […] [...] voert geworcht te worden datter die doot naer volcht, blijvende 't lichaem hangen tusschen hemel ende aerde ofte anders criminelicker aen den lijve gestraft te te worden naer merite van den saicken ende dat allen hairen goeden worden verclaert sullen worden verbuyrt ende confisqueert tot behouff van de hooge Overicheyt voirs.

[1] Middelkoop, een buurtschap in de gem. Zederik, prov. Zuid-Holland.
[2] Tienhoven, gem. Zederik, prov. Zuid-Holland.
[3] Ameide, gem. Zederik, prov. Zuid-Holland.
4 Goudriaan, gem. Molenwaard, prov. Zuid-Holland.
[5] Oudekerk aan de Amstel, gem. Ouder-Amstel en gem. Amstelveen, prov. Noord-Holland.
[6] Van Gelder (1966), 260 – 261. Groot, algemene naam voor grote zilverstukken, later de naam voor een halve stuiver.
[7] Sint-Maartensdijk, gem. Tholen, prov. Zeeland.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

Schepenen gesien ende gehoort des voorsz. gevangens vrijwillige confessie ende belijdinge van hair voirsz. misdaden heeft [aen...licken] gebeden om gratie ende geen recht mit belofte hair te beteren ende van gelijcken nyet meer te sullen doen, dairomme meer genegen tot bermharticheyt dan tot rigeur van justitie doende recht hebben den gevangen gecondemneert ende condemneeren mits desen gebrocht ter plaetse dair men criminele justitie te doen ende aldair wel strengelijck gegeesselt zijnde datter 't bloet naer volgt, gebranteyckent te worden boven op hair rugge mittet [stadtwapen] ende voorts gebannen innen daeches sonnenschijn uut Hollandt ende Westvrieslandt hairs leven lanck geduyrende ende dair nyet weder inne te comen op peijne van meerdere straffe nae gelegenteyt der saicke ende verclaeren allen hairen goeden geconfisqueert tot behouff van de hooge Overicheyt absloveerende den gevangen van den vorderen eysch ende conclusie op hair gedaen ende genomen. Schepenen [all] [preter] [...] gepronundchieert den 23en july 1608.[1]

fol. 118v Alsoo Anthony Clemens vrijwillich buyten banden van ijsere zonder pijne bekent ende beleden heeft dat hij bewillicht heeft een soldaet om te copieeren een pasport, op welcke copie hij zelfs gestelt ofte gedruckt heeft een zegel genomen van een ander pasport onder dexsel van welcke pasport hij heeft langs landen heeft gaen troggelen ende mitsdien heeft gecommiteert crimen laesa ende gecontravenieert Heeren Staten placate op 't stuck van den vagabunden uutgegeven. Ende alle 't selve sijn saicken van zeer quader consequentie die nyet en behoren getolereert maer gestraft te worden allen andere delinquenten ten exemple. Soo concludeert die voorsz. Bailiue nomine officii dat die gevangen ende gedaegde gebannen zal worden uuter stede van Schoonhoven ende Landen van Bloys sijn leven lanck geduyrende ende allen zijn goeden verclaert te worden geconfisqueert tot behouff van de hooge Overicheyt. Ende Schepenen gehoort den voorsz. confessie ende gesien 't valsch pasport hebben den gedaegde ende gevangen gebannen ende bannen mits desen uuter stede van Schoonhoven ende Landen van Beloys bynnen 's daechs sonnenschijn ende dair inne nyet weder comen in den tijt van zes eerstcomende jaeren op peijne van meerder straffe, verclaerende alle zijn goeden geconfisqueert tot behouff van de hooge Overicheyt. Actum den 2en septembris 1608.[2] Schepenen al, absent Pieter.

fol. 119 Alsoo Leonert Montigo[3]gebooren tot Oxfoirt in Engelant[4] jegenwoordich gevangen ende gedaegde opten 3en meye 1600 acht voorleden, overmits vele quade feyten bij hem geprepetreert bynen der stede van der Gouwe gevangen zijnde ende bij sententie gecondemneert is geschavotteert ende gegeesselt ende dair nae gebannen den tijt van vijff jaren utten Landen van Hollant, Zeelant ende Westvrieslant ende dair nyet weder inne te comen op peijne van meerder straffe, blijckende bij den voorsz. sententie ende alsoo hij gevangen dies nyetjegenstaende bynnen de voorsz. vijf jaeren geraect is van den galeyen zonder pasport ende hem terstont wederomme bynnen den voorsz. gestelden tijden begeven heeft in den Landen van Beloys wair over hij alhier is geapprehendeert. Soo concludeerde Horatius Rodenburch, Bailiuw der stede Schoonhoven van wegen de hooge Overicheyt 's Lants van Hollant, Zeelant ende Westvrieslant, dat die voorsz. gevangen gecondemneert sal worden gestraft te worden aen den lijve dat de doot dair nae volcht ofte andere ter discretie van Schepenen.
Alles gehort ende gesien die sententie ter Goude geweesen, ter vooren verhaelt ende alle 't selve mit rijpicheyt overgewogen ende gelet op alle dair op te letten staet, meer genegen wesende tot barmherticheyt dan tot rigeur van justitie hebben den voorsz. gevangen gebannen ende bannen mits desen uuten Lande van Beloys, Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslant den tijt van thien eerstcomende jaeren ende dair inne nyet weder te comen in den voorsz. thien jaren op peijne van lijffstraffe nae gelegentheyt van der saicke, absolveerende den gedaegde etc. ende verclaren allen zijnen goeden verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt indien daer eenigen zijn. Actum den 15en meye 1609.[5] Bij Schepenen al, absent Wijnbergen ende Herman.

Schepenen verclaren dat bij den gevangen geen goeden gevonden is.

fol. 119v Alsoo Thomas Schaepen out 22 off 23 jaeren gebooren tot Gravesworth in Engelant[6], alhier gevangen vrijwillich bekent heeft, dat hij verleden twee jaeren in 's lants dienste is geweest, ontrent twee jaeren onder dexsel van een verloffbrieff voor eenen tijt is [geha..cken] uuten voorsz. dienste

[1] Woensdag 23 juli 1608.
[2] Dinsdag 2 september 1608.
[3] Eerder in Gouda veroordeeld, zie: SAMH, *Gouda, 0002.177*, fol 236v-237, dd. 3 mei 1608. In dit vonnis wordt zijn leeftijd vermeld en dat hij als soldaat in het garnizoen van Gouda gelegerd is.
[4] Oxford, Oxfordshire, Engeland.
[5] Vrijdag 15 mei 1609.
[6] Gravesworth in Engelant; Ravensworth, North Yorkshire, Engeland?

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

van ’t vendel gebleven. Item dat hij oick dienst genomen heeft onder capiteyn Carry ende op handen genomen hebbende 15 stuyvers[1]. Is evenwel uuten dienste gebleven ende hem begeven tot bedelen langens den huysen, ende daer hem geseyt worde: God help U, hij tredselick wederom geantwoort heeft: Die duyvel help U, ende diergelijcke onbeleefde woorden. Alle ’t welcke zijn saicken die nyet en behoiren geleden maer gestraft te worden anderen ten exemple. Soo concludeert Horatius Rodenburch, Bailiuwe der stede Schoonhoven ende den Landen van Beloys, uuten name ende van wegen de hoge Overicheyt des Graefflicheyts van Hollant, Zeelant ende Westvrieslant, dat die gevangen gebrocht op ’t schavot voor ’t stedehuys aldair wel strengelijcken gegeesselt, gebranteyckent op zijn rugge mittet stedewapen voorts gebannen sal worden uuter stede Schoonhoven ende Landen van Beloys den tijt van thien jaeren ende in denzelve tijt dair nyet weder inne te comen op peijne van meerder straffe nae gelegentheyt der saicken ende dat voorts alle zijn goederen verclaert sullen worden verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt. Schepenen gesien ende gehoort des voorsz. gevangens confessie ende gesien den placaten op ’t stuck van den vagabunden ende bedelairs uutgegeven ende alle ’t selve overgemerct mit rijpen raede, hebben den voorsz. gevangen, gebannen ende bannen mits desen uut Schoonhoven ende Lande van Beloys, den tijt van 10 jaeren ende in denzelven tijt dair inne nyet weder te comen op peijne van meerder straffe, absolveerende den voorn. gevangen van den vorderen eysch ende conclusie op hem gedaen ende genomen, verclaerende nyet te min allen zijnen goeden verbuyrt te behouff van de hooge Overicheyt actum den 3en juny 1609.[2] Bij Schepenen alle.

fol. 120 Blanco

fol. 120v Alsoo Mathys Yvensz.[3] die hem oick laeten noemen heeft Rychart Jansz. ende Dirck Mathensz. gebooren in Engelant tot Brusten[4] out ontrent 25 jaeren alhier gevangen ende gedaegde, opten 28en februarij 1606,[5] bij Die van den Gerechte van Rotterdam, uut gratie ende bermhertigheyt, hoewel hij die galge over sijne menichvuldige dieverije verdient hadde, gecondemneert is wel strengelick gegeesselt datter ’t bloet naer volcht ende gebrandtmerkt ende voorts gebannen den tijt van vijff jaeren op de gemeen lants galeye ende in den costen ende mise van justitie, blijckende bij dezelve sententie. Item dat die voorsz. gevangen noch bij die van den stede van der Gouwe geordonneert is, uuter zelver stede ende vrijdomme van dien te gaen ende blijven, den tijt van thien jaeren, ende in denzelven tijt dair inne nyet weder te comen zonder voorgaende consent van den Borgemeesters, op peijne van arbitraele correctie, oick blijckende bij dezelve sententie. Alle welcke hij gevangen nyet achtende, heeft alhier zonder pijne buyten banden van ijsere bekent ende vrijwillich beleden, dat hij mit anderen van de voorsz. galeye ontslagen zijnde, hem bij den Heeren ter Admiraliteyt is gegeven pasport, inhoudende dat hij uuten landen zoude vertrecken op peijne van der galge, ende doot. Hij hem evenwel begeven off gebleeven heeft wederom in denzelven landen bij zijn anderen complicen, ende namentlicken mit eenen Nathaniel Jansz. mede gevangen, die welcke dair aen veynster geclommen is tot Leyden op de Breestraet ende dair t’ samen gestolen twee wambasen, een broec, een paer blauwe neerhosen ende een hielstuck zwart carsteyn, ’t welck sij t’ samen gedeylt ende vercoft hebben. Item dat hij ter Goude tot een soetelaerster genaempt Annichgen ontfangen eenen heuck die gestolen was, bij eenen genaempt onder hemluyden schuppenboeff, noch twee slaeplaeckens, een casiack ende een hemt. Item noch tot Woerden mit hem vijven opten 29en april vorleden over een muyr geclommen mit eenen Thomas Kiendel ende aldair in een huys staende aen ’t Kerckhoff mit zij poignairt een veynster opgebroocken ende dair deur in huys gecomen, die deure geopent, ende dair uut gedragen een kist, achter op de plaetse open gebroocken ende dair uut genomen, een rock, een tabbaert, een paer fluwelen mouwen mit silver vergulden gespen, 2 neusdoecken mit rode zijde boneyt[6], mit een deel lobben, ende wederom in ’t zelve huys gegaen, ende dair op gebroocken een grote schappreye,[7] ende dair uut genomen twee vrouwencragen, mit een gouden trouringe. Ende alsoe Thomas Kiendel seyde datter veel gelts in ’t huys was ende menende voorts in ’t huys te gaen om ’t selve te soucken, hoorden zij een vroupersoon geluyt slaen, ende zijn alsoe verlopen, van welcken goeden hij genoten heeft voor zijn deel, [ ][8] ende sijn sijluyden des nachts tot Woerden over de stadtsmuyren geclommen, ende voorst gegaen naer der Goude om ’t gelt aldair te vercrijgen ofte in den lombert te setten. Maer overmits dat nyet

[1] Op handen genomen hebben 15 stuyvers; 15 stuivers voorschot (op zijn soldij) gekregen.
[2] Woensdag 3 juni 1609.
[3] Eerder in Gouda veroordeeld, zie: SAMH, *Gouda, 0002.177*, fol. 258, vermeld als Mathijs Hievens geboren in Londen.
[4] Een (nog) niet geïdentificeerde plaats is Engeland. Bristol?
[5] Dinsdag 28 februari 1606.
[6] *GTB*. Bonnet; Muts, gewoonlijk van zachte stof, zonder stijve rand.
[7] *Ibidem*. Schappreye, schapraai; provisiekast, etenskast, broodkast.

[8] Zijn aandeel, een vrouwentabbart ende vrowenrock, doorgehaald.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

fol. 121 en gelucte sijn elcx een poort uutgegaen ende weder opten Haesterschen Dijck bij den anderen gecomen in meenige naer Schoonhoven te gaen. Mer zijn op den wech gevangen geworden. 't Welcke sijn saicken van zeer quade consequentien, die nyet en moegen noch en behoren ongestraft te blijven, anderen quaetdoenders ten exemple. Daeromme seyt ende concludeert, Horatius Rodenborch, Bailiuwe der stede Schoonhoven ende 's Lants van Beloys van wegen den hooge Overicheyt des Graefflicheyt van Hollant, Zeelant ende Westvrieslant, dat die voorsz. gevangen gecondemneert gebrocht sell worden ter plaetse daer men gewoonlick is criminele justitie te doen ende aldair aen de galge gestranguleert ende verworcht zall worden datteter[1] de doot naer [ ], blijvende 't lichame tusschen hemel ende aerde. Of anders criminelick gestraft ter discretie van Schepenen, ende voorts voorde mise van justitie ende costen allen zijnen goeden verclaert geconfisqueert tot behouff van de hooge Overicheyt.

Schepenen gehoort den criminelen eysch ende conclusie ende gesien des voorsz. gevangens vrijwillige confessie, mitsgaders die voorsz. twee sententien, ende al 't selve mit rijpicheyt overgewogen, insiende voor eerst des gevangens joncheyt verhoopende hij hem noch zall begeven tot beteringe sijns levene ende ophouden van gelijcken mer te doen, ende oversulcx oick genegen sijnde, meer tot barmherticheyt dan tot rigeur ofte straffe van justitie, hebben den voorsz. gevangen gecondemneert ende condemneeren mits desen gebrocht te worden op 't schavoth voor 't stedehuys ende aldair opgericht aen galge boven sijn hooft ende den bast om zijn hals, aldair wel strengelick gegeesselt sijnde datter bloet nae volcht, ende op sijn rugge gebrantmerct mettet stedewapen. Voorts gebannen uut Schoonhoven ende Landen van Beloys, Hollant, Zeelant ende Westvrieslant, sijn leven lanck geduyrende, ende dair nyet weder inne te comen op peijne van gestraft te worden mitter galge datter de doot naer volcht, verclarende voorts allen zijnen goeden verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt absolveerende den voorsz. gevangen van den vorderen eysch ende conclusie bij den Eysscher op hem gedaen ende genomen.

fol. 121v[2] Alsoe Nathaniel Jansz. die hem oick heeft laeten noemen Dirck Kiendel gebooren te Jermis in Engelant tot Bruston[3] out ontrent 27 off 28 jaeren, buyten banden van ijsere zonder pijne vrijwillich beleden heeft dat hij seeckeren tijt in den Hage gevangen ende gegeesselt ende uut gebannen is den tijt van twaelff jaeren ende van den galye gecomen sijnde, hij mitten voorsz. Mathys Yvensz. tot Leyden aen den Breestraet een veynster opgebroocken in een huys ende daer uut gehaelt hebben twee wambasen, een broec, een paer blauwe neerhosen ende een hielstuck zwart carsteyn ende 't selve deur 't voorsz. veynster toegesteecken Mathys Yvensz. aldaer de wacht houdende. Item dat zij voorts gegaen zijn nae der Gouwe om 't selve aldair te vercopen. Item dat zij van daer vertrocken zijn nae Woerden alwair hij heeft helpen vercopen een lap garsijn voor 13,5 groot. Item dat hij aldair t' savonts ontrent elff uuren mit sijn consorten een aenslach helpen macken aen 't Kerhoff ten huyse van den organist[4] [...] [...] [...] hebben een kast ende buytenshuys dair uut gehaelt een rock met een tabbert twee fluwelen mouwen mit silveren spannen[5], neusdoecken mit rode zijde [be...] ende doen weder in huys gegaen ende upgebrocken een groote schappreye ende dair uut genomen hebben twee vrouywencragen mit een gouden trouring ende menende voorts in huyse te gaen om 't gelt te soucken alsoe Thomas Kendel zeyde datter veel gelt in huys was, soe hoorden zij een vrouwe geluyt slaen ende sijn doen deuren gegaen, die voorsz. goeden t' samen gedeelt hebbende, 't welcke sijn complicen [...] hebbende hij [...] van denzelve goeden in een sack heeft helpen dragen. Item ende dat hij mit Matthijs des nachts mittet voorsz. goet tot Woerden over den stadtspoort geclommen zijn ende nae der Gouwe gegaen om 't selve aldaer te vercopen ofte in de lombert te stellen ende alsoe zij daer toe nyet en connen geraicken, zijn elcx een desenlinge poort uutgegaen ende upten Haesterschen Dijck bij den anderen gecomen ende gegaen naer Schoonhoven, sijn tusschenwegen gevangen geworden ende ghemerct all 't selve sijn saicken van zeer quader consequentien die nyet en moegen noch en behoiren geleden, maer gestraft te worden anderen ten exemple.
Soe concludeert Horatius Rodenburch, Bailliu der stede Schoonhoven ende den Landen van Beloys, van wege hooge Overicheyt des Graefflicheyts van Hollant Zeelant ende Westfrieslant, dat die voorsz. gevangen gecondemneert gebrocht sal worden opten schavoth voor 't stedehuys ende aldair wel strengelijck gegeesselt, op sijn rugge gebrantmerct mittet stedewapen ende voorts gebannen, uut Schoonhoven, den Lande van Beloys, Hollant Zeelant ende Westvrieslant sijn leven lanck geduyrende ende dair nyet weder inne te comen op peijne van meerder straffe nae gelegentheyt van der zaicken ende dat allen zijnen goeden verclaert sullen worden verbuyrt tot behouff van den voorsz. hooge Overicheyt.

[1] Sic, datteter, lees: datter.
[2] Akte zeer slecht leesbaar.
[3] Een (nog onbekende plaats in Engeland in de buurt van Bruston; Buston, Derbyshire, Engeland?
[4] Van hier tot aan "Item ende dat hij mit" elf regels doorgehaald.
[5] *GTB*. Span; Haak, broche.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

Schepenen gehoort die voorsz. criminelen eysch ende conclusie, mitsgaders de vrijwillige confessie van den voorsz. gevangen ende al 't selve

fol. 122 mit rijpicheyt overgemerct, doende recht condemneren den gevangen gebrocht op 't schavoth voor 't stedehuys ende aldair wel strengelijck gegeesselt datter 't bloet nae volcht ende denzelve gebannen ende bannen mits desen uut Schoonhoven ende den Landen van Beloys den tijt van 12 eerstcomende jaeren ende in denzelve tijt nyet weder inne te comen op peijne van meerdere straffe nae gelegentheyt van den saicke ende verclairende allen zijnen goeden verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt absolverende den gevangen van den vorderen eysch ende conclusie op hem gedaen ende genomen. Schepenen alle.

fol. 122 Alsoo Claes Williartsz. out zijnde van haest 18 jaeren geboren van Amersfoort vrijwillich buyten pijne ende banden van ijsere verclaert heeft dat hij opten 18en deser maent july gecomen is deur een gang ende aldaer gestolen heeft een tinnen pispoth ende die weder vercoft voor 15 stuyvers. Item dat hij noch buyten die stede voer de Cruyspoort uut een huys gestolen heeft twee slaeplaeckens, een vrouwenrock, een cussensloop ende een sack, welcke goederen hem weder offgenomen zijn ende den eyghenair gerestitueert. Alle 't welck sijn saicken van quader consequentie die ongestraft nyet en behooren te blijven. Soe concludeert Horatius Rodenburch, Bailliu der stede Schoonhoven ende Landen van Beloys, dat die voorsz. gevangen gecondemneert gebrocht zijnde ter plaetse dair men gewoonlick is criminele justitie te doen ende aldair wel strengelijck gegeesselt voorts gebannen sal worden uuter stede van Schoonhoven ende Landen van Beloys, den tijt van thien jaeren ende in denzelve tijt dair nyet weder inne te comen ende dat allen zijnen goeden verclaert sullen worden geconfisqueert tot behouff van den hoge Overicheyt.

Schepenen gehoort des gevangens confessie ende den eysch van den voorsz. Bailliuwe, de welcke […ande] zijn jonckeyt biddende om gratie, mit belofte van gelijcken nyet meer te bestaen, meer genegen zijnde tot barmharticheyt dan tot rigeur van justitie, hebben den voorsz. gevangen gebannen ende bannen hem mits desen uut Schoonhoven ende Landen van Beloys den tijt van zes jaeren eerstcomende, ende inde zelver tijt dair inne nyet weder te comen op peijne van meerder straffe, nae gelegentheyt der saicken. Absolveerende den gevangen van den vorderen eysch ende conclusie op hem gedaen ende genomen. Actum den 20en july 1609.[1] [...] Cluyt ende [A...].

fol. 122v[2] Alsoo Jan Doppen uut Engelant out omtrent achtien jaeren jegenwoordich gevangen ende gedaegde buyten banden van ijseren ende zonder peijne gewillich bekent ende beleden heeft, dat hij als schiltwacht mede heeft gehouden als 't goet ten huyse van den Gulden Emmer gestolen worde des nachts ende dat hij daer van zijn portie oft deelinge genoten heeft, als van twee mantels ende verscheyden lynder goet. Item ende dat Neeltgen Ferfex ende Tanneken Rogiers huysvrouwe die mantels tot Schoonhoven in den lombert gestelt hadden voor 30 gulden. 't Selve gelt overbrengende op 't Veer neffens Schoonhoven tusschen hem gevangen ende Dirck Pouwelsz. [dyspuyt] off men van den voorsz. penningen Rogier maer een [portie] soude geven overmits hij henluyden zoe verre gevolcht was, ende hij gevangen geseyt hebbende dat men Rogiers nyet een penning toeleggen soude, wair over sijluyden onderlinge cijfachtige woerden cregen hebben [den] voorsz. Rogier de wagen [gegaen] ende werp hij den gevangen den voorn. Rogier een [canne] naert 't hooft ende zijn soe gescheyden. 't Welck all zijn saicken van zeer quader consequentie die nyet en moegen noch en behoiren ongestraft te blijven, andere quaetdoenders ten exemple. Soo concludeert Horatius Rodenborch, Bailuwe der stede Schoonhoven ende 's Lants van Beloys, in den name van de hooge Overicheyt des Graeflicheyts van Hollant, dat die voorn. gevangen gebrocht zijnde ter plaetse dair men gewoonlick is criminele justitie te doen ende aldair wel strengelijk gegeesselt ende gebranteyckent zijnde voorts gebannen te worden uut Schoonhoven, Landen van Beloys, Hollant, Zeelant ende Westvrieslant zijn leven lange geduyrende. Of anders criminelick gestraft te worden soe Mijn Heeren nae gelegentheyt van der saicke bevynden zullen te behoiren, ende dair aen volgende allen sijnen goeden verclairt sullen worden verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt voorsz.

Schepenen gehoort den voorgaende criminelen eysch ende dair neffens, die vrijwillige confessie van den voorsz. gevangen, ende al 't selve mit rijpicheyt overgewogen, doende recht, condemneeren den voorn. gevangen gebrocht zijnde voor 't stedehuys op 't schavot wel strengelijck gegeesselt te worden datter het bloet naer volcht, ende voorts gebannen ende bannen mits desen uut Schoonhoven ende den Landen van Beloys den tijt van 10 eerstcomende jaeren ende dair nyet weder inne te comen in denzelven tijt op peijne van meerder strafffe. Ende in

[1] Maandag 20 juli 1609.
[2] Akte zeer slecht leesbaar.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

aenscouwen van ’s gevangens jockheyt ende mede vertrouwende zijne beloftenisse van beterschap, mitsgaders dat hij voir des deses van eenych ander feycten in handen van justici is geweest, absolveeren den voorsz. gevangen van den vorderen eysch ende conclusie op hem gedaen ende genomen. Verclaeren nyet te min allen zijnen goeden verbuyrt tot behouff van den voorsz. hooge Overicheyt actum den 18en septembris 1609.[1] Present allen.

Alsoe dat Jan Dopen op veele ende verscheyden luegenen bevonden worden ende veele presumptien tegens hem waeren van eenige anderen feyten daer geen informatie van te becomen was hebben Schepenen hem gecondemneert ter scherper examinatie tot hoir luyder consideratie. Actum bij Schepenen all, den 18en septembris 1600 negen.[2]

fol. 123[3] Alsoo Jorys Hiller geboren tot [Gpritsert] in Engelant out 24 jaeren, zonder pijne ende buyten banden van ijseren vrijwillich bekent heeft dat hij mede schiltwacht gehouden heeft in de straete, als ’t goet ten huysen van den gulden romer des nachts gestolen werde in den nacht tusschen saterdach ende sonnendach, ende dat hij van denzelven goeden zijn portie ofte gedeelte mede genoten heeft tot drie gulden toe. ’t Welck huys een George mit een lange ijseren spil dien hij op ’t rucht off in ’t gras verborgen ende t’ savonts dair uut haelden opgebrooken heeft, ende vermits zij volck vernamen sijn gelopen ende die spil aldair laaten leggen heeft. Onder welck gestolen goet waaren twee mantels dien de huysvrouwe van Regnier ende Neeltgen Forfex in de lombert gestelt ende ’t gelt op ’t Veer neffens Schoonhoven gebrocht te hebben, dair van hij daer van heeft als doen 3 gulden. ’t Welck zijnde saicken van quader consequentie, die nyet en moegen geleden, maer behoeren gestraft te worden andere quaetdoenders ten exemple.
Soo concludeerde Horatius Rodenborch, Bailiuw der stede Schoonhoven ende Landen van Beloys van wegen des Graeffelickheyts van Hollant ende Westvrieslant dat die voorsz. gevangen gebrocht zijnde ter plaetse dair men gewoonlick is criminele justitie te doen ende aldair wel strengelick gegeesselt ende gebranteyckent zijnde, voorts gebannen te worden uut Schoonhoven ende Landen van Beloys, Hollant, Zeelant ende Westvrieslant, zijn leven lanck geduyrende ofte anders criminelick gestraft naer gelegentheyt van der saicke, ende Schepenen bevynden te behoren ende dat allen zijn goeden verclaert sullen worden verbeuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt voorsz. Schepenen gehoort den voorsz. criminelen eysch ende dair neffens gehoort des gevangens confessie ende all ’t selve mit rijpicheyt overgemerct, doende recht, condemneeren den voorsz. gevangen gebrocht zijnde voor ’t stedehuys up ’t schavoth ende aldair wel strengelick gegeesselt ten worden datter ’t bloet naer volcht, ende denzelven voorts gebannen ende bannen mits desen uut Schoonhoven ende Landen van Beloys den tijt van thien eerstcomende jaeren ende in den selven tijt dair nyet weder inne te comen up peijne van meerder straffe naer gelegentheyt van der saicke ende in aensieninge den voorsz. gevangen noyt meer in handen van justitie is geweest en meer genegen zijnde tot barmartcheyt dan tot rigeur van justitie, absolveren den gevangen van den vorderen eysch ende conclusie op hem gedaen ende genomen, verclaren nyet te min allen zijnen goeden verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt actum den 18en septembris 1609.[4]

Alsoe tegens Jorys Hellier gevangen waren [ver…] te presumptien van quade feycten daer nochtans geen informatie van te becomen was, overmits hij oick zeer variabel in zijn woorden ter examen bevonden was hebben Schepenen hem gecondemneert ter scherper examen tot hemluyden [...] [...]. Actum den 10en septembris 1600 negen[5]. [...] [Schepenen] […].

fol. 123v Alsoo Henrick Jansz. van [Po..burg] gevangen ende gedaegde vrijwillich buyten banden van ijser bekendt heeft hij zijne echte vrouwe verlaten in onechte te sitten ende huys te houden met een andere echte vrouwe in overspel. Item dat hij omtrent eenen maendt geleden ten huyse van Bastiaen Bouwensz. blinde man wonende in Sevender gedroncken hebbende twe van den bier, ende willende hebben dat d’ voorsz. blindeman daertegens zeyde, dat hij ’t bier liever in de tonne gehouden hadde, hij gevangen daer over den voorsz. blindeman dreychde met een halff pieck[6] te deurstecken. Ende dat hij maken zoude eer onlancx dattet hem wel dry ofte vierhondert gulden

[1] Vrijdag 18 september 1609.
[2] den 10en septembris 1600 negen, bijna onleesbaar geworden door de verbeteringen in de tekst. Opgelost n.a.v. het volgende vonnis van Jorys Hiller.
[3] Akte zeer slecht leesbaar.
[4] Vrijdag 18 september 1609.
[5] Donderdag 10 september 1609.
[6] http://www.dbnl.org/ *H.M.F. Landolt, Militair woordenboek* (Leyden 1861) 222. Een piek van 2 à 3 el lang, die in de 16de en 17de eeuw, behalve door de onderofficieren, ook gevoerd werd door de piekeniers der ligte troepen bijv. van de ligte infanteriekompagniën der Spanjaarden, die werkelijk voor den partijgangers (partizaans) oorlog bestemd waren. Dit wapen komt daarom ook onder de benaming van partizaan voor, hoewel deze naam eigenlijk een halve piek met een zeer breed blad beteekent. De enterpieken, die bij de uitrusting der schepen onder de blanke wapens worden medegevoerd, zijn eigenlijke halve pieken.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

zoude schaden. Dat hij hem oock beholpen heeft met conjuratien[1] ende bezweren van der huysluyden ziecke beesten. Item ende dat hij hem uytgegeven heeft voor een huysman, zeggende van Godt geordineert te zijn, omme de sieckten ende cranckten te genesen deur de bevaert die hij daer voor dede ten Scherpenheuvel[2] waer over hij van verscheyden slechte[3] eenvoudige luyden genoten heeft merckelijce sommen van penningen, verleydende alzoo de seer eenvoudige herten te meer. Zoo hij geconfesseert heeft noyt ten Scherpenheuvel off Boxtel[4] geweest te zijn ende noyt van meeninge geweest te zijn aldaer te reysen, breder blijckende bij zijne confessie voorsz. 't Welck is smaeckende dieverije, strijdende alle d' voorsz. feycten tegens de Goddelijcke ende wereldlijcke rechten die ten exemplen van anderen gestraft behoorden te worden.

Soo concludeert Horatius Rodenborch, Baeliu der stede Schoonhoven ende Landen van Beloys, in den name van de hooge Overicheyt des Graefflicheyts van Hollandt ende Westfrieslandt, dat de de gedaegde[5] ende gevangen gecondemneert zal worden ter plaetse daer men gewoonlijck is criminele justitie te doen, wel strengelijck in 't openbaer gegeesselt te worden, ende dat hij zijn leven lanck gebannen zal worden uyt Hollandt ende Westfrieslandt ende zijne goederen verclaert ten prouffijte van de hooge Overicheyt geconfisqueert ofte tot anderen alzulcken criminelen fine als Mijn Edele Heeren bevynden zullen te behooren.

Schepen gehoort den voorsz. criminelen eysch ende conclusie, mitsgaders der neffens gehoordt ende gesien den confessie van den voorsz. gevangen ende alle 't selve overgewogen mit
fol. 124 rijpen rade. Doende recht. Condemneren den gedaegden ende gevangen den steenen van justitie deser stede, om zijn hals te dragen rontsomme de haven beginnende van 't stedehuys tot weder aen 't stedehuys toe, ende dan voorts gebannen ende bannende mits desen uyter stede van Schoonhoven ende Landen van Beloys den tijt van 20 eerstcommende jaren, ende in denzelve tijt daer niet weder inne te comen op peijne van stengelijcken gegeysselt te worden, ende voorts zijn leven lang te blijven uyt Schoonhoven, ende Landen van Beloys op peijne van meerder straffe, absolverende den gevangen van den vorderen eysch ende conclusie op hem gedaen ende genomen, verclaerende allen zijnen goeden verbeurt tot behoeff van hooge Overicheyt. Actum den 21en novembris 1600 negen.[6] Schepenen all, absent Wijnbergen.

fol. 124 Alzoo Gisle Laurensdochter[7] gevangen ende gedaechde vrijwillich buyten pijne offte banden van ijsere bekent heeft dat zij gesonts lichaems heeft gaen bedelen ende den goeden luyden die haer alemosse weygerden te dreygen met diversche dreijgementen ende dat zij den luyden affbedelden kennip deselve vercopende, 't gelt ten besten gegeven en onmittelick verdroncken heeft met den geenen die met haer vleyselijck wilden converseren, misbruyckende niet alleen d' alemossen haer uyt een goede intentie ende tot godtvruchtich gebruyck en eendeels met dreygementen gegeven, nemaer committerende daer beneffens overspel ende dat zij oock om haer dronckenschap hoererije ende ongeregelt leven uut Schoonhoven ende den Landen van Beloys gebannen zijnde den tijt van thien jaren ende haer belast middelder tijt daer niet weder inne te comen op pene van meerder straffe, haer nochtans vervordert heeft in vilipendie ende kleynachtichheyt van de voorsz. sententie ende bannissement weder in den Lande van Beloys te commen binnen den tijt van vier jaren. Soo concludeert
fol. 124v Horatius Rodenborch, Baeliu der stede Schoonhoven ende Landen van Beloys uyten naam ende van wegen de hooge Overicheyt van Hollant ende Westvrieslandt dat de gevangen gecondemneert zal worden ter plaetsse daer men gewonelick is criminele justitie te doen wel strengelijcken in 't openbaer met roeden gegeesselt. Ende gebannen haer leven lang uyten Graeffschappe van Hollandt ende Westvrieslandt ende daer niet weder inne te comen op pene van ander mael gegeesselt ende gebrandtmerckt te worden. Ende dat haer goederen verclaert zullen worden ten proufijte van hooge Overicheyt geconfisqueert, ofte tot zulcken anderen fine ende conclusie nochtans criminele, als Mijn Edele Heeren bevinden zullen te behooren.

Schepenen gehoort den voorsz. criminelen eysch ende conclusie, mitsgaders des voorsz. gevangens vrijwillige bekentenisse als oock den placcaten jegens den bedelaers ende troggelaers uytgegeven, ende op alles rijpelick gelet. Doende recht. Condemneren de voorsz. gevangen te dragen der stedetonne, genoempt de blaeuwe huyck[8], rontsomme de haven, beginnende van 't stedehuys tot wederomme aen 't stedehuys toe ende dezelve voorts gebannen uyt Schoonhoven

[1] *GTB*. Conjuratie; Bezwering; tooverspreuk.
[2] Scherpenheuvel, gem. Scherpenheuvel-Zichem, prov. Vlaams-Brabant, België. De plaats is vooral als bedevaartsoord bekend, zie hiervoor: J. van Herwaarden, *Opgelegde bedevaarten* (Assen/Amsterdam 1978) 180.
[3] *GTB*. Slecht, hier (waarschijnlijk) in de betekenis van onnozele, dwaze.
[4] Voor Boxtel, zie: *www.meertens.knaw.nl/bedevaart*. Boxtel, Heilig Bloed.
[5] Sic, dat de de gedaegde, lees: dat de gedaegde.
[6] Zaterdag 21 november 1609.
[7] Eerder in Schoonhoven veroordeeld, zie hiervoor: SAMH, *Schoonhoven, 1058.82*, fol. 111v, dd. 22 juni 1605.
[8] In dit vonnis wordt voor het eerst de stadston vermeld als "de blaeuwe huyck".

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

ende den Landen van Beloys den tijt van 20 jaren ende in denzelven tijt daer niet weder inne te comen, op peijne van strengelijcken gegeesselt ende gebrandtmerckt te worden. Absolverende den voorn. gevangen van den vorderen eysch ende conclusie op haer gedaen ende genomen, verclarende allen haeren goeden verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt. Actum den 21en novembris 1600 negen.[1] Schepenen al, praeter Wijnbergen.[2]

fol. 125 Alzoo Thoentgen Willemsdochter gevangen vrijwillich heeft bekent deur de stede van Schoonhoven ende Lande van Beloys ende andere verscheyden plaetsen heeft gaen bedelen hebbende bij haer een kindt 't welck zij in den bandt liet gaen, seggende dat 't selve kindt aen wederzijden gebrocken was, 't welck nochtans contrarie bevonden is. Item dat de voorsz. gevangen oock aelmissen gebeden heeft tot het optimmeren van haer huys, dat zij zeyde tot Noortwijck affgebrandt te zijn, 't welck bevonden wordt onwaerachtich te wesen, ende dat zij met meer andere logentalen den goeden luyden d' alemissen affgebedelt heeft zijnde zij gevangen, ende oock 't voorsz. kindt gesont van lichaem, den welcken bij placcate van Edele Heeren Staten verboden is, zonder consent van de Officier te mogen gaen bedelen, ende met zoodanige sinsitere practiquen den rechten armen d' aelmissen ontstolen, wesende saken van quade consequentie die niet en behooren ongestraft te blijven. Concludeert daeromme Horatius Rodenborch, Baeliu der stede Schoonhoven ende Landen van Beloys van wegen de hooge Overicheyt des Graefflicheyts van Hollandt ende Westvrieslandt, dat de gevangene zal worden gecondemneert in 't openbaer wel strengelijck met de roede gegeesselt te worden ten exemple van anderen. Ende daerenboven haer leven lanck gebannen uyte stede van Schoonhoven ende Landen van Beloys, ende dat hare goederen verclaert zullen worden geconfisqueert ten profijte van de hooge Overicheyt ofte tot alsulcken anderen fine ende conclusie, nochtans criminele, als Mijn Edele Heeren bevinden zullen te behooren.

Schepenen gehoort ende gesien den criminelen eysch, ende oock gehoort de vrijwillige belijdenisse des voorsz. gevangens, ende mede gelet op den
fol. 125v placcaten tegens allen bedelaers ende troggelaers over lange uytgegeven. Ende alle 't selve mit rijpicheyt overgewogen. Doende recht. Condemneren de voorsz. gevangen, om redenen in den eysch verhaelt, ter plaetse tot twaelff uuren toe toe op de kake, hebbende eenen bant om haren hals, ende daer nae gebannen ende bannen mits desen uyter stede van Schoonhoven ende Landen van Beloys den tijt van zes eerstcomende jaren ende in dezelve tijt daer niet weder inne te comen op pene van meerder straffe nae gelegentheyt van de sake. Absolverende de voorsz. gevangen van den vorderen eysch ende conclusie op haer gedaen ende genomen, ende verclaren haer goederen verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt Actum den 23en novembris 1600 negen.[3] Schepenen omnes, absent Wijnbergen.

fol. 126 In der saicke tusschen Horatius Rodenburch, Bailiuwe ende Schout der stede Schoonhoven ende Landen van Beloys, nomine officitii Eysscher op ende jegens Cornelis Jansz. gevangen ende gedaechde. Schepenen gehoort den vrijwillige confessie van den gevangen, ende mede gesien den eysch ende conclusie op hem van wegen de hooge Overicheyt gedaen ende genomen, ende op alles rijpelick gelet doende recht, hebben denzelven in sijn confessie ende eysch in 't lange verhaelt, den voorsz. gevangen gebannen ende bannen mits desen uut Schoonhoven ende den Landen van Beloys den tijt van zes eerstcomende jaeren, ende inde zelven tijt dair nyet weder inne te comen op peijne van meerder straffe nae gelegentheyt der saicken, absolverende den voorsz. gevangen van den vordere eysch ende conclusie op hem gedaen ende genomen. Verclarende alle zijnen goeden geconfisqueert tot behouff van de hooge Overicheyt actum den 28en january 1610.[4] Absent Aert Ghijsbertsz.

fol. 126 Alsoe Geertgen Hubertsdr. jegenwoordich gevangen ende gedaechde hair onderstaen te gaen bedelen ende troggelen langes den landen, haeren arm bewegende oft die zwerigh oft gequest waire, ende op haer hooft een pleyster in vouge off zij daer inne gequest waire oft laetsel hadde, nyetjegenstaende zij ter contrarien bevonden wert aen arm ende hooff mitsgaders allesints gesonts lichaems, onder dexsel van dien den rechten armen d' aelmissen ontreckende. 't Welck sijn saicken van zeer quader consequentie die nyet en behoiren geleden, maer gestrafft te werden anderen troggelaers ten exemple.
Soo concludeert Horatius Rodenburch, Bailiuw der stede Schoonhoven ende Landen van Beloys, nomine officitii Eysscher, dat die voorsz. gevangen gecondemneert gebracht te werden ter plaetse

[1] Zaterdag 21 november 1609.
[2] praeter Wynbergen; behalve Wynbergen.
[3] Maandag 23 november 1609.
[4] Donderdag 28 januari 1610.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

daer men gewoonlick is criminele justitie te doen, ende aldair wel strengelick gegeesselt zijnde, voorts gebannen te worden uut Schoonhoven, Landen van Beloys, Hollandt ende Westvrieslandt hair leven lanck geduyrende ende dair nyet weder inne te comen up peijne van meerdere straffe, ende dat allen haeren goeden verclaert zullen worden geconfisqueert tot behoufte van de hooge Overicheyt. Ende Schepenen gehoort den criminelen eysch ende conclusien ende ende beneffens[1] des gevangens confessie ende alle 't selve mit rijpicheyt overgewogen, doende recht, dair toe van wegen den hooge Overicheyt vermaent zijnde, hebben den voorsz. gevangen gebannen ende bannen mits desen, ter saicken als in den eysch, uut Schoonhoven, Lande van Beloys, Hollandt ende Westvrieslandt den tijt van zes eerstcomende jaeren, ende in dezelve tijt daer nyet weder inne te comen up peijne van meerdere straffe nae gelegentheyt van der zaicke. Verclarende haere goeden geconfiscqueert tot prouffijt van de hooge Overicheyt. Absolveerende den voorsz. gevangen van den vorderen eysch ende conclusie up haer gedaen ende genomen. Actum den 7en maert 1610.[2] Bij Schepenen alle.

Bij den gevangen is geen goet bevonden.

fol. 126v **A**lsoo Hendrick Jansz. gebooren in Aldenborger Landt[3] oudt ontrent 20 jaren, wesende een cuyper zijns ambachts, bekendt heeft dat hij elleff weken tijts zijn ambacht voorsz. nyet en heeft gedaen, den voorsz. tijt geduyrende hem begevende tot bedelarije opten huysman, contrarie die placcaten daer van zijnde. Soo concludeert Horatius Rodenborch, Baeliuwe utter name ende van wegen de hooge Overicheyt des Graeflickheyts van Hollandt ende Westvrieslandt dat die gevangen ende gedaechde bij sententie gebannen zoude worden uut Schoonhoven ende Landen van Beloys den tijt van thien jaren ende in denzelven tijt daer nyet weder inne te comen op peijne van meerdere straffe naer gelegentheyt van der saecke ofte anders &.

Schepenen gehoordt den voorsz. eysch ende conclusie beneffens de confessie van den gedaechde hebben den gedaechde gecondemneert ende condemneren mits desen te blijven noch thien dagen lang in gevanckenisse te water ende te brode, absolverende den gevangen van den vorderen eysch ende conclusie op hem gedaen ende genomen. Actum bij 't Collegie, den 9en may 1600 negen.[4]

fol. 126v Alsoo Adriaen Pietersz. gebooren buyten Geertruydenberch tot Capel in de Langstraet[5], oudt ontrent 23 jaren, bekent heeft dat hij sekeren tijt lang als bootsgesel ter zee mit oorlochschepen gevaren heeft ende hem sedert den affscheyt zijns dienstes begeven heeft om altemet boerenwerck te doen ende onder 't pretext van dien allomme hier zoo op den landen als inder stede te gaen bedelen contrarie den placcaten daervan zijnde. Soo concludeert Horatius Rodenborch, Baeliuwe utten naem ende van wegen de hooge Overicheyt des Graeflicheyts van Hollandt ende Westvrieslandt dat den voorsz. gevangen ende gedaegde bij sententie gebannen zoude worden uut Schoonhoven ende den Landen van Beloys den tijdt van thien jaren ende in den selve tijt daer nyet weder inne te comen op peijne van meerdere straffe naer gelegentheyt van der saecke ofte anders &.

fol. 127 Schepenen gehoordt den eysch ende conclusie neffens de confessie van den gedaechde hebben den gedaechde gecondemneert ende condemneren mits desen, te blijven noch thien dagen lang inder gevanckenisse te water ende te broode. Absolverende den gevangen van den vorderen eysch ende conclusie op hem gedaen ende genomen. Actum bij 't Collegie den 9en may 1600 negen.[6]

fol. 127 Alsoo Abraham Lommelo geboren van Gransee leggende in Brandenborch[7] oudt ontrent 22 jaren, wesende een backer zijns ambachts, bekendt heeft dat hij ses maenden tijts zijn voorsz. ambacht nyet en heeft gedaen, den voorsz. tijt geduyrende hem begeven hebbende tot bedelen opten huysman, contrarie de placcaten daer van zijnde. Soo concludeert Horatius Rodenborch, Baeliuwe uutten naem ende van wegen de hooge Overicheyt des Graeflicheyts van Hollandt ende Westvrieslandt, dat den voorsz. gevangen ende gedaegde bij sententie gebannen zoude worden

[1] Sic, ende ende beneffens, lees: ende beneffens.
[2] Zondag 7 maart 1610.
[3] Oldenburgerland, Nedersaksen, Duitsland
[4] Zaterdag 9 mei 1609.
[5] Capelle (Noord-Brabant), gem. Waalwijk, prov. Noord-Brabant.
[6] Zaterdag 9 mei 1609.
[7] Gransee, Brandenburg, Duitsland.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

uut Schoonhoven ende den Landen van Beloys den tijdt van thien jaren, ende daer nyet weder inne te comen, op peijne van meerdere straffe naer gelegentheyt van der saecke ofte anders etc.

Schepenen gehoordt den eysch ende conclusie, neffens de confessie van den gedaechde hebben den gedaechde gecondemneert ende condemneren mits desen te blijven noch thien dagen lang inder gevanckenisse te water ende te brode. Absolverende den gevangen van den vorderen eysch ende conclusie op hem gedaen ende genomen. Actum den 9en may 1600 negen.[1]

fol. 127v Alsoe Dirck Henricksz. uut Botsjagerlant[2] out 22 jaren een stoeldrayer sijns ambachts, Cornelis Claesz. van Haerlem alias Grotendorst[3], out 20 jaeren een lynnenweever sijns ambachts, Cornelis Jansz. van Zyrxse[4] out 16 jaeren, Reynier van Carpel out 29 jaeren een coussenbreyer[5], Gerrit Hendricksz. alias Snijer geboren in Vrieslant, out 18 jaeren een cleermaicker, ende Franchoys Graeff, out 21 jaeren, gedaegdens ende gevangens, al t' samen verlaetende hoire ambachten oft hantwerck hem begeven hebben gesonts lichaems te platte landen opten huysman te gaen troggelen ende bedelen, levende van de aelmosen die mitsdien onttrocken worden den rechten armen ten contrarie den placaten tegens zulcken vagabonden bij de hooge Overicheyt uutgegeven, 't welck nyet en behoort geleden mer gestraft te worden ander gesonden troggelaers ten exemple. Soe concludeerde Horatius Rodenborch, Bailiuwe der stat Schoonhoven ende Landen van Beloys, dat die voorsz. gevangens gebrocht dair men gewoonlick is criminele justitie te doen ende aldair wel strengelick gegeesselt sijnde voorts gebannen sullen worden uut Schoonhoven, Landen van Beloys, Hollant ende Westvrieslant haer leven lanck geduyrende ende dair nyet weder inne te comen op peijne van meerdere straffe naer gelegentheyt der saicke. Off anders crimineliken so naer rechten bevinden sullen. Schepenen gehoort des gevangens confessie ende gesien den placaten vooren verhaelt hebbe den voorsz. gevangens elcx ter saicke voorsz. gebannen ende bannen mits desen uut Schoonhoven, Landen van Beloys ende Suythollant den tijt van seven eerstcomende jaeren, ende dair inne nyet weder te comen in 't selve tijt up peijne van meerder straffe nae gelegentheyt van der saicke. Absolveerende den gevangens van den vorderen eysch ende conclusie op hen gedaen ende genomen verclaerende allen hoiren goeden verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt. Actum den 13en july 1610.[6] Bij Schepenen alle present.

Schepenen verclaren den den Baeliuwe van den voorsz. gevangens geen goederen genoten heeft.

fol. 127v Alsoe Willem Jansz. Engelsman, gevangen ende gedaegde hem vervordert heeft gesonts lichaems te gaen bedelen ende troggelen op den huysman contrarie diverschen placten tegens zulcke over lange gepubliceert ende uutgegeven, 't welck hij goetwillichlicken bekent heeft. Soo concludeerde Horatius Rodenborch, Bailiuwe der stat van Schoonhoven ende Landen van Beloys, uuten naem van de hooge Overicheyt als Graeflicheyts van Hollant ende Westvrieslant, dat de voorsz. gevangen gebrocht ter plaetse dair men gewonlick is criminele justitie te doen, wel strengelick gegeesselt zijnde voorts gebannen te worden sijn leven lanck geduyrende uut Schoonhoven ende Landen van Beloys ende dair nyet weder inne te comen op meerder straffe. Schepenen gehoort des gevangens confessie, ende op alles rijpelijck gelet, hebben den gevangen gebannen ende bannen mits desen uut Schoonhoven ende Landen van Beloys mitsgaders Zuythollant den tijt van zeven eerstcomende jaeren ende inde selve dair nyet weder inne te comen op peijne van meerder straffe, ontseggende den Eysscher sijnen vorderen eysch ende conclusie op hem gedaen ende genomen. Verclaren allen sijnen goeden verbuyrt tot prouffijt van de hooge Overicheyt actum den lesten july 1610.[7] Schepenen present allen.

Schepenen verclaren dat den officier van den voorsz. gevangen geen goeden genoten heeft.

fol. 128 Alsoo Robber Grimle jegenwoordich gevangen eens ende ander mael geexamineert zijnde, telcken in sijn antwoorden heeft gevarieert ende ongelooflicken woorden voort gebracht. Soo hebben

[1] Zaterdag 9 mei 1609.
[2] Butjadingen, Nedersaksen, Duitsland. Butjadingen is een schiereiland en ligt aan de Jadeboezem en de Waddenzee.
[3] Hij zal op 14 mei 1611 nogmaals in Gouda en op 29 september 1620 in Utrecht veroordeeld worden, zie: SAMH, *Gouda, 0002-178*, fol. 19v-20 en http://www.hetutrechtsarchief.nl, *Register van criminele sententies 1607-1610*, fol 84v
[4] Zierikzee, gem. Schouwen-Duiveland, prov. Zeeland.
[5] Hij zal op 25 april 1611 nogmaals in Schoonhoven veroordeeld worden als Reynier van Cappel, geboren in Brugge, zie: SAMH, *Schoonhoven, 1058.82*, fol. 130.
[6] Dinsdag 13 juli 1610.
[7] Zaterdag 31 juli 1610.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

Schepenen den voorsz. gevangen gecondemneert ter scherper examinatie, om alsoo […] [...] geexamineert ende belijdenisse van zijnen delicten te vercrijgen. Actum den 29en july 1610.[1] Bij Schepenen all.

fol. 128 Alsoo Robbert Grimle gevangen bekendt heeft dat hij tot Vlissingen in Zeelandt om verscheyden dieverijen alldaer gepleecht, gevangen zijnde daer over gegeeselt, gebrandtmerct ende gebannen is geweest. Dat hij daernae tot Middelborch opgebroocken hebbende secker huys mit sijn complice Jacob van Antwerpen, aldaer gestolen heeft een mantel, een rock ende een wambuys, ende dat hij van gelijcken gepoocht heeft mitter zelven Jacob tot Middelborch opte breecken sekeren kelders. Ende all hoewel hij wel behoort hadden hem daer over te beteren ende vorder dieverije ende quaet te wachten heeft nochtans bekendt buyten pijne ende banden van ijsere dat hij ontrent een maend geleden mit twee sijner complicen, wesende Franchoysen tot Cornelis Gerritsz. Benschopper opgebroocken heeft een venster ende hij daer deur gecropen, de deur open gedaen, ende zijne complicen innegelaten hebbende, begonnen uutten huys te brengen eenige goederen achter op ’t erff, ende d’ voorsz. Cornelis Gerritsz. wacker geworden zijnde, zijn zij gaen loopen, verlatende de gestolen goederen, houdende hij gevangen bij hem eenen hoetbandt, die bij hem noch bevonden es, daer hij gevangen worde. Item dat bij zijn complicen opgebroocken zijnde op dezelve nacht, enen kelder daer die viscoopers haere salmen inne leggen ende hadden bij hem gevangen daer uut gehaelt zijn drie salmen, een gesouten salm ende twee versche salmen, ende dat hij die gesouten zalm weder inne den kelder geworpen hebbende, de versche salmen zijne complicen gegeven heeft, in meeninge om die mede scheep te nemen, als zij zouden vertrecken. Dat hij van gelijcke in de [Cla...erstraet] mit zijn complicen heeft helpen opbreecken een veynster in een huys, daer deur hij genomen heeft een schotel, ende deselve mit hem genomen. Dat hij oock bekendt heeft dat hij op die zelve nacht tot Lucas Roeloffsz een afterdeur opgebroocken hebbende aldaer gestolen heeft seker getall van hoenderen. Ende dat hij noch op die zelve nacht voortgaende, eene proeve gedaen heeft om opte breecken drye ofte vier huysen. Ende dat hij noch meer huysen op die zelver nacht beproeft zoude hebben, om op te breecken ten ware hem den dach [.nd..] in allen hadde. Alle ’t welcke zijn saecken van quader consequentie die nyet ongecorrigeert behoren te blijven, nemaer gestraft te worden andere ten exemple. Soo concludeert Horatius Rodenborch, Baeliuwe der stede van Schoonhoven ende Landen van Beloys, uutten name ende van wegen die hooge Overicheyt van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt ten fine de gevangen gestraft zal worden mitte coorde datter de doot nae volcht blijvende ’t lichaem hangen tusschen hemel ende aerde, ende aldaer geconsumeert te worden. Ofte anders etc. Daer tegens de gevangen versouckende gratie ende genaede belovende hem te beteren ende ter deucht te schicken.

fol. 128v Schepenen gehoort ende gesien de vrijwillige confessie van den gevangen, ende overgemerckt all ’t gene voorsz. is, meer genegen tot barmharticheyt dat tot rigeur van justitie, verhoopende hij hem noch beteren sall. Doende recht hebben den voorsz. gevangen gecondemneert ende condemneren mits desen gebrocht op ’t schavot voor ’t stedehuys alhier, hebbende den strop om zijn hals, wel strengelijck gegeselt te worden datter ’t bloet nae volgt, gebrandtteyckent op zijn rugge, ende voorts gebannen uut Schoonhoven ende den Landen van Beloys mitsgaders Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt zijn leven lang. Ende daer nyet weder inne te comen op peijne van mitter coorde gestranguleert te worden, datter de doot nae volgt. Ontseggende den Officier zijnen vorderen eysch ende conclusie op den gevangen gedaen ende genomen. Verclaerende allen zijnen goeden verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt Actum den lesten july 1610.[2] By Schepenen all preter[3] Herman Willemsz.

Schepenen verclaeren nyet te weeten dat den voorn. Baeliuwe eenige goederen van den voorn. gevangen genoten heeft dan alleenelijck eenen swarten mantele.

fol. 129 Alsoe Jan Latem, ende Andries Nijringen ende Pieter Rith gedaechdens ende gevangens hem onderstaen hebben gesonts lichaems te gaen bedelen ende agter lande contrarie den Heeren Staten ’s Lants van Hollant ende Westvrieslant, volgens des gevangens confessien. Soo contendeerde Heratius Rodenborch, Bailiuwe der stat Schoonhoven ende Landen van Beloys van wegen den hooge Overicheyt des Graefflicheyts van Hollant ende Westvrieslant. Concludeerende over zulcx dat de voorsz. gevangens volgens denzelven placaten, gecondemneert zullen worden, gebracht up ’t schavoth voor ’t stedehuys alhier ende aldair wel strengelick gegeesselt ende gebannen te worden den tijt van thien eerstcomende jaeren, ende in dezelve tijt dair nyet weder inne te comen op peijne van gestraft te worden nae gelegentheyt der saicken. Ende Schepenen gehoort des gevangens confessie ende gesien de placaten voeren verhaelt, alle ’t welcke over gemerct hebben voorsz. gevangens gebannen ende bannen mits desen uut Schoonhoven ende

[1] Donderdag 29 juli 1610.
[2] Zaterdag 31 juli 1610.
[3] *GTB*. Preter; Zonder, minus.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

Lande van Beloys, Hollant ende Westvrieslant den tijt van vier jaeren eerstcomende, ende binnen denzelve tijt daer nyet weder inne te comen op peijne van meerdere straffe naer gelegentheyt der saicken. Schepenen all preter Jan van Wijnbergen, den 28en augusti 1610.[1] Absolveeren den gevangens van den vorderen eysch ende conclusie op hen gedaen ende genomen.

Schepenen verclaren nyet te weten dat den voorsz. Baeliuwe eenige goederen van den voorsz. gevangens genoten heeft.

fol. 129 Alsoo Ida Soudetsdr. gevangen geconfesseert ende beleden heeft, dat sij ontrent twe jaren geleden met sinister practiquen seker vroupersoon, eenige wollen clederen affhandich gemaect heeft, daer van sij gevangen geprouffiteert heeft, drie ende vijftich gulden, ende also veele de correctie die sij daer over hadde gemeriteert is gesurcheert,[2] ende opgehouden, deur interesse van goede luyden, ende onder vaste belofte dat zij haer soude beteren, ende voortaen eerlijcke dragen, heeft nochtans haer wederomme soo verre verlopen, dat zij haer haer vervordert heeft, der goede luyden clederen in den lombert brengende, daer op meer te haelen als haer belast was, ende sij deselve bepandicht heeft, ende daerenboven noch nemende van eenen solder van 't huys daer sij in woonde, seker cleeren, die sij eensdeels geveylt,[3] ende eensdeels vercoft, 't gelt daer van ontfangen ende in haer beurse gesteken heeft,

fol. 129v breder blijckende bij des gevangens confessie. Alle 't welcke sijn notoire diverijen, nyet allen bij de goddelijcken nemaer oock byde wereltlijcken rechte verboden, die welcke gestraft ende gecorrigeert behooren te worden andere ten exemple. Concludeert daeromme Horatius Rodenborch, Baeliuwe der stede Schoonhoven ende Landen van Beloys uutten name ende van wegen de hooge Overicheyt dat de voorsz. gevangen gebrocht sal worden ter plaetse daer men gewonelijck is criminele justite te doen, ende aldaer gegeesselt te worden ten bloede toe, ende voort gebannen haer leven lanck uutte Landen van Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt, ende dat alle haere goederen verclaert sullen verbeurt, ofte tot alsulcken anderen fine ende criminele conclusie als Mijn Edele Heeren bevinden zullen te behoeren.

Schepenen gehoort des gevangens willige confessie van 't geene bij eysch verhaelt wordt, ende daer beneffens mede gehoort dat sij versocht genade belovende beteringe, all 't welck overgemerckt, ende op alles rijpelijck geledt, meer geneygen zijnde tot barmarticheyt dan tot rigeur van justitie, hebben nochtans doende recht den gevangen gecondemneert ende condemneeren mits desen te staen een halff uure aen de caecke voor 't stedehuys alhier hebbende een netgen mit veeren om haeren hals ende daer nae gebannen ende bannen mits desen uutter stede Schoonhoven ende Landen van Beloys den tijt van thien eerstcommenden jaeren, ende in denzelven tijt daer nyet weder omme te comen op peijne van meerdere straffe naer exigentie van de saecke, verclaeren allen heuren goederen verbuyrt tot behouff van de hooge Overicheyt. Absolverende den gevangen van den vorderen eysch ende conclusie op haer gevange gedaen ende genomen. Actum ende gepronunchieert den 11en decembris 1600 thien.[4] Schepenen omnes[5].

fol. 130 Horatius Rodenborch, Baeliuwe der
stede Schoonhoven ende Landen van
Beloys,Eysscher nomine officii.
contra
Reynier van Cappel[6] geboren van Brugge
gevangen ende gedaegde, eysch doen.

Alsoo de gevangen geleden ende geconfesseert hebbende gesonts lichaems gaen bedelen ende vagabunderen, daer over binnen desen stede geapprehendeert ende gebannen sijnde, den tijt van seven jaeren, des nyetjegenstaende hem wederomme in overtredinge ende cleynachtinge van 't voorsz. bannissement vervordert heeft gesont lichaems in den Landen van Beloys ende elders ten platten lande te gaen bedelen, breder blijckende bij des gevangens confessie. Soe concludeert den voorn. Eysscher ten fine hij openbaerlick op 't schavot daer men gewonelick is criminele justitie te doen sall worden gegeeselt ten bloede toe ende voorts gebannen den tijt van 25 jaren uut Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt, ende binnen die tijt daer nyet weder inne te comen op peijne van mitter coorde gestranguleert te worden, ende dat alle sijne goederen geconfisqueert verclaert

[1] Zaterdag 28 juli 1610.
[2] *Ibidem*. Suereeren, surcheeren. Opschorten, uitstellen, surséance verleenen van.
[3] *GTB*. Veilen; in openbare verkoop aan de meestbiedende te koop bieden.
[4] Zaterdag 11 december 1610.
[5] Schepenen omnes, alle Schepenen.
[6] Eerder in Schoonhoven veroordeeld, zie: SAMH, *Schoonhoven, 1058.82*, fol. 127v, dd. 13 juli 1610.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl
Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

sullen worden ten behouff van hooge Overicheyt. Ofte tot alsulcken anderen fine ofte conclusie criminele als Mijn Edele Heeren bevinden te behooren.

Schepenen gehoort des gevangens confessie van 't geene bij eysch verhaelt wordt. Doende recht, hebben den gevangen achtervolgende den placcaten op 't stuck van de vagabonden bij de hooge Overicheyt gemaect, gebannen ende bannen mits desen uut de stede van Schoonhoven, Landen van Beloys mitsgaders uut Hollandt ende Westvrieslandt den tijt van 15 jaeren ende middelertijt nyet weder daer inne te comen, op peijne van meerder straffe naer exigientie van der saecke. Verclarende alle sijne goederen (soo hij eenige heeft) verbuyrt ten behouff van de hooge Overicheyt. Ontseggende den Officier sijnen vorderen eysch ende conclusie op den gevangens gedaen ende genomen. Actum den 25en aprilis 1600 elff.[1] Bij Schepenen omnes dempto, Bruyn.

Schepenen verclaren nyet te weten, dat den voorsz. Officier eenige goederen van den voorn. gevangens genoten heeft.

fol. 130v Idem nomine quo supra Eysscher[2] contra
Brandt Rijnsz. ende Peter Jansz.
gevangens, eysch doen

Alsoo de gevangens hebbende gaen vagabunderen, ende gesonts lichaems bedelen, daer over binnen der Goude geapprehendeert sijnde gebannen sijnde den tijt van ses jaren, ende dat sij des nyetjegenstaende wederomme hebben achter lande gesonts lichaems gaen bedelen, sonder eenich bescheydt te hebben, ende daerenboven noch bevonden sijn op verscheyden leugenen. Soo concludeert den voorn. Baeliuwe ten fine sij openbaerlick op 't schavot, daer men gewonelijcken is criminele justitie te doen, sullen worden gegeeselt ten bloede toe, ende voorts gebannen uut Hollandt ende Westvrieslandt den tijt van 20 jaren, ende middelertijt daer nyet weder inne te comen op peijne van mitter coorde gestranguleert te worden, ende dat alle haere goederen verclaert sullen worden verbeurt, ten behouffe van de hoge Overicheyt ofte tot alsulcken anderen fine ofte conclusie criminele als Mijn Edele Heeren bevinden sullen te behooren.

Schepenen gehoort hebbende des gevangens confessie van 't geene bij eysch verhaelt wordt. Doende recht, hebben den voorsz. gevangens achtervolgende den placcaten, gebannen ende bannen mits uut Schoonhoven[3], Landen van Beloys ende den Crimpenderwaert, den tijt van thien jaeren ende middelertijt daer nyet weder inne te comen op peijne van meerder straffe naer gelegentheyt van der saecke. Ontseggen den officier sijnen vorderen eysch ende conclusie op den voorsz. gevangens gedaen ende genomen, absolveren denzelven daer van mits desen, verclarende alle heure goederen geconfisqueert ten behoeffe van de hooge Overicheyt Actum ende gepronunchieert ut supra.[4]

Schepenen verclaeren ut supra.

fol. 131 Idem nomine quo supra Eysscher,
contra
Jan Jansz. van Utrecht alias
Stelt, Willem van der Venne,
Jan Davits, Frans Thomasz,
Joris Jansz, Jacob Jansz. Crodkel,
Helias Spanthon, Isaack Holy
ende Pieter Claesz. gevangens,
eysch doen

Alsoo de gevangens beleden hebben dat sij achter landt hebben geloopen, ende gesonts lichaems hebben gaen bedelen, contrarie de placcaten op 't stuck van de vagabunden gemaeck.[5] Soo concludeert den voorn. Eysscher dat den gevangens zullen worden gecondemneert in besloten gevankenisse wel strengelick gegeeselt te worden. Ende voorts gebannen uut Hollandt, Zeelandt ende Westvrieslandt den tijt van 15 jaren, ende middelertijt daer nyet weder inne te comen op peijne van openbaerlick gegeeselt te worden, ende dat alle heure goederen verclaert zullen worden geconfisqueert ten prouffijte van de hooge Overicheyt. Oft anders etc.

[1] Maandag 25 april 1611.
[2] quo supra; de bovenstaande.
[3] Sic. mits uut Schoonhoven, lees: mits desen uut Schoonhoven.
[4] Maandag 25 april 1611.
[5] Sic, gemaeck, lees: gemaeckt.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl
Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

Schepenen gehoort hebbende des gevangens confessie van ’t geene bij eysch verhaelt wordt. Doende recht, hebben den voorsz. gevangens (achter volgende den placcate), gebannen ende bannen mits desen, uut Schoonhoven, Landen van Beloys ende Crimpender weert den tijdt van seven eerstcomende jaren, ende binnen den selven tijt daer nyet weder inne te comen op peijne van meerder straffe naer exigentie van der saecke. Ontseggende den Officier sijnen vorderen eysch ende conclusie op den gevangens gedaen ende genomen. Verclarende allen heuren goederen verbeurt ten prouffijte van de hooge Overicheyt. Actum ende gepronunchieert ut supra.[1]

Schepenen ut supra.

fol. 131v Alsoo Willem Nisbeth, soldaet onder de compaignie van Monsieur de Beauste[2] gevangen, hem onderstaen heeft onlang geleden des avonts te begeven mit noch een ander Fransch soldaet desselffs compaignie, genaemt Johan, buyten deser stat te gaen ende die nacht den selven Jan te associeren ende helpen stelen een schaep, ende mittet vleys daer van coocken, in denzelven nacht ontrent 12 uren mit een schuyte te varen over de graft ende te climmen over de stedewallen ende bolwercken, alle contrarie der Heeren Staten placcaten, ende articelbrieff op ’t stuck van de discipline militare gemaect, ende oock contrarie d' ordonnantie deser stede. Soo concludeert Horatius Rodenborch, Baeliuwe der stede Schoonhoven ende Landen van Beloys uutten name ende van wegen de Hooge Overicheyt. des Graefflickheyts van Hollandt ende Westvrieslandt, ten fine den voorsz. gevange sal gestranguleert worden mitter coorde zulcx datter de doot naer volcht, ende dat alle zijnde goederen verclaert sullen worden verbeurt ten prouffite van de hooge Overicheyt. Ofte anders etc.

Schepenen gehoort hebbende des gevangens vrijwillige confessie, van ’t gene bij eysch verhaelt wordt, ende op alles wel ende rijpelijcken gelet, meer geneygen zijnde tot barmarticheyt dan tot rigeur van justitie, hebben den voorsz. gevangen gebannen ende bannen mits desen uyt Schoonhoven ende den Landen van Beloys voor den tijt van een jaer, ende middeller tijt daer nyet weder inne te comen op peijne van meerder straffe naer exigentie van der saecke. Ontseggende den officier zijnen vorderen eysch ende conclusie op de gedaegde gedaen ende genomen. Absolveren denzelven daer van mits desen, ende verclaren allen zijnen goederen (soo hij eenige heeft) verbeurt ten behoufte van de hooge Overicheyt. Actum den 6den augusti 1600 elff.[3] Bij Schepenen omnes dempto Bruyn.

Schepenen verclaren nyet te weten dat den voorschreven Officier eenige goederen van den voorn. gevangen genoten heeft.

fol. 132 Alsoo Pere Bilou, ende Etiene Caucsainge, soldaten onder de compaignie van Monsieur de Bauste[4] gevangens ende gedaegdens hem vervordert hebben gister avont de clocke thien uren naer ’t sluyten van den poorte over de stedemuyren ende wallen te climmen ende alsoo binnen deser stede te commen, contrarie der Edele Heeren Staten placcate, ende articelbrieff op ’t stuck van den discipline militare gemaect ende contrarie d' ordonnantie deser stede. Soo concludeert den voorsz. Baeliuwe uutten naem als vooren, ten fine d' voorsz. gevangens mitter coorde zullen gestranguleert worden datter de doot naer volcht, ende dat alle heure goederen verclaert zullen worden verbeurt ten prouffijte van de hooge Overicheyt. Ofte anders etc.

Schepenen gehoort hebbende des gevangens vrijwillige confessie van ’t gene bij eysch verhaelt wordt, ende op alles wel ende rijpelijck gelet, meer geneygen zijnde tot barmarticheyt dan tot rigeur van justitie. Doende nochtans recht, hebben den voorsz. gevangens gebannen ende bannen hun mits desen uyt Schoonhoven ende Landen van Beloys voor den tijt van een jaer, ende middeller tijt daer nyet weder inne te comen op peijne van meerder straffe, naer exigentie van der saecke. Ontseggende den Officier zijnen vorderen eysch ende conclusie op den voorsz. gevangens gedaen ende genomen. Absolveren dezelve daer van mits desen, ende verclaren alle heure goederen (soo zij eenige hebben) verbeurt ten behouffe van de hooge Overicheyt. Actum den 6den augusti 1600 elff.[5] Bij Schepenen omnes dempto Bruyn.

[1] Maandag 25 april 1611.
[2] https://www.bibliotheek.nl/catalogus/titel. *Militair repartitie-boeckjen. Aenwijsende den staet des oorlogs ...* deel 1 (1660) 60. Monsieur de Beauste wordt genoemd als commendant van een compagnie in het regiment van monsieur de Chatillon, kolonel-generaal.
[3] Zaterdag 6 augustus 1611.
[4] Sic, Monsieur de Bauste, lees: Monsieur de Beauste.
[5] Zaterdag 6 augustus 1611.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

Schepenen verclaren nyet te weten dat den voorschreven Officier eenige goederen van den voorn. gevangens genoten heeft.

fol. 132v Horatius Rodenborch, Baeliuwe der stede Schoonhoven ende Landen van Beloys nomine officii Eysscher,
contra
Isaack Imantsz. van Ziericzee[1], Arien Francken van Menen[2] ende Henrick Baerentsz. van Cuylenborch[3], gevangens ende gedaegdens eysch doen.

Alsoo de gevangens altsamen vrijwillichlijcken hebben geconfesseert, dat sij ettelijcken tijt soo hier ontrent, als elders ten platten lande gesonts lichaems hebben gaen vagabunderen ende bedelen, levende van aelemossen die mitsdien den rechten armen ontrocken worden, contrarie de placaten op ’t stuck van den vagabunden ende landtloopers gemaect. Soo concludeert den voorsz. Baeliuwe, uutten name ende van wegen de hooge Overicheyt des Graefflickheyts van Hollandt ende Westvrieslandt, dat d' voorsz. gevangens gebracht ter plaetse daer men gewonelick is criminele justitie te doen, aldaer wel strengelick gegeeselt ende gebannen zullen worden uut Schoonhoven, ende den Landen van Beloys, voor den tijt van thien jaren, ende middelertijt daer nyet weder inne te comen, op peijne van mitter coorde gestranguleert te worden datter de doot naer volcht, ende dat voorts allen heuren goederen verclaert zullen worden verbeurt ten behouffe van de hooge Overicheyt. Ofte alsulcken, etc.

Schepenen gehoort hebbende der gevangens confessie van ’t gene bij eysch verhaelt wordt, ende gesien ’t placcaet in den eysch gementioneert, ende op alles rijpelijck gelet. Doende recht, hebben den voorsz. gevangen gebannen ende bannen hen mits desen binnen dage sonnenschijn uyt Schoonhoven, Landen van Beloys, ende den Crimpender weerdt, den tijt van drie eerstcomende jaren, ende middeller tijt daer nyet weder inne te comen op peijne van meerder straffe naer exigentie van der saecke. Ontseggen den Officier zijnen vorderen eysch ende conclusie op de gevangens gedaen ende genomen, absolveren den selven daer van mits desen ende verclaren allen heuren goederen verbuyrt ten profijte van de hooge Overicheyt. Actum den 20en augusti 1600 elff.[4] Bij Schepenen omnes dempto Bruyn.

Schepenen verclaren nyet te weten dat den voorsz. Officier anders eenige goederen van den voorn. gevangens genooten heeft, dan een silvere tandtstoocker ende silvere vergulden ring, bij Schepenen geestimeert ter somme van twe Carolus gulden.

fol. 133 Horatius Rodenborch, Baeliuwe der stede van Schoonhoven ende Landen van Beloys nomine officii Eysscher.
contra
Robbert Huts, Engelsman, oudt ontrent 30 jaren gevangen ende gedaegde[5], eysch doen.

Alsoo den voorsz. gevangen vrijwillichlicke sonder pijne ende buyten banden van ijsere bekendt heeft, dat alhoewel hij gevangen eerst tot der Goude, om eenige gestolen goederen gecoft te hebben, uuyt Hollandt ende Westvrieslandt is gebannen geweest den tijt van vijftich jaren op peijne van swaerder straffe, ende daer naer tot Utrecht om verscheyden diverijen bij hem gepleecht, in ’t openbaer is gegeesselt, gebrandtmerct ende uuytte geunieerde provintien gebannen. Dat hij oock mede tot Middelborch om eenige moetwille bij hem aldaer gedaen is gebannen. Item dat hij gevangen onlanx leden tot Rotterdam, soo om d' infractie[6] van zijne voorsz. vercregene bannissementen als om diverschen nyeuwe diverijen ende huysbraken aldaer gedaen met den strop om sijn hals op den tijt tweemael gegeesselt ende van gelijcken oock tweemael is gebrandteyckent geweest ende voorts gebannen uut Hollandt ende Westvrieslandt op peijne van

[1] Zierikzee, gem. Schouwen-Duiveland, prov. Zeeland.
[2] Meenen, prov. West-Vlaanderen, België.
[3] Culemborg, prov. Gelderland.
[4] Zaterdag 20 augustus 1611.
[5] Eerder in Gouda veroordeeld, zie: SAMH, *Gouda, 0002-178*, fol. 3-3v, dd. 8 juli 1610, hier vermeld als Robert Hutsen, soldaat onder kapitein Muetis en afkomstig uit "Noorwalson in de contrey van Noorsopir", een (nog) niet geïdentificeerde plaats in Shropshire, Engeland.
[6] *GTB*. Infractie. Inbreuk (op iets), schending (van iets); verbreking, afwijking, overtreding van een ordonnantie enz.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl
Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

den galge, ende dat hij mitsdien wel behoort hadde hem precise naer alle dezelve bannissementen te reguleren, ende oock tot beteringe te begeven, dat hij dies nyetjegenstaende hem selven vervordert nyet alleene sijn voorsz. vercregen ende verdubbleerde bannissementen telcke male 't infringeren[1] ende alhier te lande te blijven tot vilipendentie ende versmaedinge van justitie, maer oock gesonts lichaems binnen denzelven landen heeft gaen vagabunderen ende bedelen versouckende aelemossen die mitsdien den rechten armen worden ontrocken, contrarie den placcaten op 't stuck van de vagabunden ende bedelaers gemaeckt, alle 't welcke sijn saken van seer quaden gevolge, die nyet ongecorrigeert, nemaer anderen quaetdoenders ten exemple behooren gestraft te worden. Soo concludeert den voorsz. Eysscher uutten name ende van wegen de hooge Overicheyt des Graefflicheyts van Hollandt, ten fine den voorsz. gevangen mitter coorde gestranguleert sal worden datter de doot naer volcht, blijvende 't lichaem hangen tussen hemel ende aerde, ende aldaer geconsumeert te worden, ende dat alle sijne goederen verclaert sullen worden verbeurt ten prouffijte van hooge Overicheyt. Ofte tot alsulcken anderen fine ende criminele conclusie, als Mijne Edele Heeren nae gelegentheyt van der sake bevinden zullen te behooren.

Schepenen gehoort hebbende den voorsz. criminelen eysch van den Baeliuwe, ende des gevangens vrijwillige confessie van 't gene bij eysch verhaelt wordt, ende op alles wel ende rijpelijck gelet, meer genegen sijnde tot barmarticheyt dan tot rigeur van justitie, op hope dat d' voorsz. gevangen hem noch tot betering begeven sal. Doende nochtans recht, hebben den voorsz.
fol. 133v voorseyde gevangen gecondemneert ende condemneren hem bij desen gebracht op 't schavot voor 't stedehuys alhier hebbende een strop om sijn hals, aldaer wel strengelick gegeeselt, gebrandmerct op sijn rugge gebrandteyckent ende gebannen te worden, ende bannen den selven mits desen uutten Landen van Hollandt ende Westvrieslandt sijn leven lang geduyrende, ende daer nyet weder inne te comen op peijne van mitter coorde gestranguleert te worden datter de door naer volcht lastende denzelven uutter stede te vertrecken binnen dage sonnenschijn ende uuyten voorsz. provincien binnen 14 dagen, ontseggen den Officier zijnen vorderen eysch ende conclusie op de voorsz. gevangen gedaen ende genomen, absolveren denzelven daer van mits desen, ende verclaren alle sijne goederen verbeurt ten prouffijte van de hooge Overicheyt. Actum bij Schepenen omnes, den 14en decemberis 1600 elff.[2]

Schepenen verclaren dat bij den voorsz. gevangen geene goederen bevonden zijn, ende dat hij alhier in hechtenisse gecomen is den 13en novemberis 1611.

fol. 133v Idem nomine quo supra Eysscher contra
Jan Boyer, Engelsman, oudt ontrent 40 jaren, gedaegde ende
gevangen, eysch doen

Alsoo d' voorsz. gevangen geconfeseert heeft dat hij etterlicken tijt mitten voorsz. Jan Huts, soo binnen den steden als oock ten platten lande gesonts lichaems heeft gaen vagabunderen ende troggelen, biddende aelmossen ende deselve onnutelijck ende mit dronckendrincken ende dilapideerende ende verquistende die mitsdien den rechten armen worden ontrocken, contrarie den placcate op 't stuck van de vagabunden gemaect. Item dat hij gevangen mit zijn voorsz. complice in den gasthuyse deser stede gecomen sijnde, om aldaer te pernocteren,[3] de dienstmaechden van denzelven gasthuyse, qualicken toegesprocken ende eenige dreygementen heeft aengedaen. 't Welck nyet behoort getolereert, nemaer anderen ten exemple gestraft te worden. Soo concludeert den voorsz. Eysscher nomine quo supra, ten fine den voorsz. gevangen gebracht ter plaetse daer men gewoonelick is criminele justitie te doen, aldaer wel strengelick gegeesselt, ende gebannen sal worden uut Hollandt ende Westfrieslandt zijn leven lang geduyrende, ende daer nyet weder inne te comen op peijne van de galge, ende dat alle zijne goederen verclaert zullen worden verbeurt ten behouffe van de hooge Overicheyt. Ofte etc.

Schepenen gehoort hebbende den voorsz. criminelen eysch ende conclusie bij den gevangen in 't gasthuys bedreven ende vermits de [dilapi..] dat [..] van aelemossen bij hem vercregen ende hebben [...] den [...] [..] mesusen ende [...][4] ende op alles rijpelijck gelet doende recht hebben den voorsz. gevangen
fol. 134 gebannen ende bannen hem mits desen uut der stede van Schoonhoven ende Landen van Beloys den tijt van twe eerstcomende jaren, ende middelertijt daer nyet weder inne te comen op peijne van meerder straffe naer gelegentheyt van der sake, lastende den selven uutter stede te vertrecken binnen dage sonnenschijn. Ontseggen den Officier zijnen vorderen eysch ende conclusie op de

[1] *Ibidem*. Infrigneren; Ergens inbreuk op maken, iets verbreken.
[2] Woensdag 14 december 1611.
[3] Afkomstig van het Spaanse pernoctar; overnachten.
[4] ende conclusie bij den gevangen in 't gasthuys bedreven ende vermits de [dilapi..] dat [..] van aelemossen by hem vercregen ende hebben [...] den [...] [..] mesusen ende [...], tekst bijna onleesbaar, veel doorgehaald, tussen- en in de marge geschreven.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl
Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

gevangen gedaen ende genomen, absolveren denzelven daer van mits desen, ende verclaren alle sijnen goederen verbeurt ten prouffijte van de hooge Overicheyt. Actum ut supra.[1]

Schepenen verclaren ut supra

***fol.* 134** Alsoo Willem Andriesz. alias 't Houte Wambas,[2] gebooren van Haerlem, oudt ontrent negenthien jaren, alhier gevangen, vrijwillichlijcken ende buyten pijne ende banden van ijsere bekendt heeft dat alhoewel hij gevangen ontrent negen maenden geleden om zijne quade wercken ende acten binnen der Goude bij openbare geeselinge gestraft ende gebannen is geweest uuyt Hollandt, Zeelandt ende Westfrieslandt voor den tijt van twaelff jaeren. Ende dat hij mitsdien wel behoort hadde hemzelven precise naer 't selve banissement te reguleren ende tot beteringe te begeven, dat hij dies nyetjegenstaende hem vervordert nyet alleene zijn voorsz. vercregen bannissement t' infringeren, ende alhier te lande te blijven tot vilipendentie ende versmadinge van de justitie maer dat erger is hem onderstaen heeft aldaer wederomme verscheyden moetwillen ende fortsen aen te richten, ende oock eene manslach te perpetreren, gelijck hij gevangen mitterdaet bekent heeft, dat hij op St. Lucas merct voorleden[3] is geweest binnen Haerlem mit eenen genaempt Cornelis van Haerlem, ende aldaer sekere cramer bij nacht bestoolen hebben, dat hij oock daer nae ontrent Oudewatersche kermis, mit noch vijff andere zijne complicen geweest is in Rosendael onder Haestrecht[4], ende dat zijluyden aldaer onder den anderen vechtende geworden zijnde, hij gevangen gequetst, ende eenen Gerrit van Delft, doot gebleven is, ende dat om sekere gestoolen brouck waeromme zij onder den anderen questie cregen, lopende voorts ten selven tijde mit voeten, ende andersins op der huysluyden deuren. Dat hij gevangen oock ontrent Corsmisse lestleden[5] mit noch meer andere zijne complicen is geweest in den Houck onder Berchambocht ten huyse van seker huysman alwaer seker bruylofte was. Ende dat hij gevangen aldaer ingaende, seyde: Wij zijn onder ons, ende: Wij commen het heyer eens oversien, off ghijluyden thans het huys houden sult off wij. Ende dat hij gevangen mit dezelve zijner complicen

fol. 134v aldaer wel gegeten ende gedrocken hebbende, begoft hebben mit gewelt op de deuren ende vensteren te loopen, mit stocken, steenen ende messen door de glasen te werpen, seggende ende roupende: Compter uuyt, ghij jongste schepen. Item dat zij aldaer oock in 't achterhuys alle gereedtschap der bouwerije, als vorcken ende andere instrumenten daermede de huysluyden hun zouden hebben cunnen verweeren gehemelt[6] ende aen een cant gesteken hebbende, mit hun sessen den bruylofsgasten geinvadeert zijn, drijvende seker huysman die te buyrhuys om geweer te haelen gegaen was, van boven van den dijck af tot in den dijcksloot toe. Item dat hij gevangen oock onlangs leden eene van zijne medecomplicen, tot Goudriaen sekere lethale wonde geinfligeert heeft, daer aen hij cort daer nae gestorven is. Dat hij gevangen oock verscheyden andere moetwillen aen diversche huysluyden heeft gedaen, omme alsoo te geraken tot het geene hij van hunluyden was begerende. Eyntelijck dat hij gevangen oock mit meer andere zijne medecomplicen tot Stolwijck op 't dorp zijn commen loopen elcx mit eenen blooten opsteker in de handt, willende aldaer aen den huysluyden eenige fortse ende gewelt bedrijven waer over hij gevangen opter daet bij den huysluydens geappredendeert is, ende zijne medecomplicen mit gewelt ontlopen zijn, alles breder blijckende bij zijne gedane confessie ende informatie daer van zijnde. Ende alsoo al 't selve zijn saecken van seer quaden gevolge, die nyet getolereert nemaer andere quaetdoenders ten exemple behooren gestraft te worden. Soo concludeert Horatius Rodenborch, Baeliuwe der stede van Schoonhoven ende den Landen van Beloys, uuytten name ende van wegen de hooge Overicheyt des Graeffelicheyts van Hollandt ende Westfrieslandt ten fine den voorsz. gevangen mitter coorde gestranguleert sal worden datter de doot naer volcht blijvende 't lichaem hangen tusschen hemel ende aerde, tot dat het sal zijn consumeert, ende dat voorts alle zijne goederen veclaert sullen worden verbuyrt ten prouffijte van de hooge Overicheyt voorsz. Ofte tot alsulcken andere fine ende conclusie criminele, als Mijn Edele Heeren, Die van den Gerechte naer exigentie van der saecke bevinden sullen te behooren.

Schepenen gehoort hebbende des voorsz. Baeliuws criminelen

fol. 135 eysch ende conclusie, ende des gevangens vrijwillige confessie gedaen buyten pijne ende banden van ijsere, van 't gene bij denzelven eysch wert verhaelt, gesien oock ende overwogen d' informatie ende bewijs tot verificatie vandien dienende, ende op alles wel ende rijpelijck gelet. Doende recht uuytten name ende van wege de hooge Overicheyt des Graefflicheyts van Hollandt ende Westfrieslandt, hebben den voorsz. gevangen gecondemneert, ende condemneren hem mits desen, gebracht ter plaetse daer men gewonelick is criminele justitie te doen, aldaer mit zweerde

[1] Woensdag 14 december 1611.
[2] Eerder in Gouda veroordeeld, zie: SAMH, *Gouda, 0002-178*, fol. 20-20v, dd. 14 mei 1611.
[3] Eg. I. Strubbe en L. Voet, *De chronologie van de Middeleeuwen en de moderne tijden in de Nederlanden* (Brussel 1991) 496. St. Lucas, 18 oktober; St. Lucas merct lestleeden; 18 oktober 1616.
[4] Rozendaal, een buurtschap in de gem. Krimpenerwaard, prov. Zuid-Holland.
[5] Kerst 1616.
[6] *GTB*. Hemelen, verbergen, wegstoppen.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

geexecuteert ende onthalst datter de doot naer volcht, 't hooft op een staeck ende 't lichaem op een radt gestelt te worden (andere quaetdoenders ten exemple) condemeren den selven voorts in de costen ende mise van justitie, verclaerende alle zijne goederen (zoo hij eenige heeft daer vooren verbuert) ten prouffijte van de hooge Overicheyt voorsz. Actum den 10en february 1612.[1] Bij Schepenen omnes, ende gepronunchieert den 11en daeraen volgende.

Schepenen verclaren dat den voorsz. gevangen opten 15en january 1600 twaelff in hechtenisse alhier gecomen is, ende dat den Baeliuwe geen goederen van hem genoten heeft.

fol. 135 Alsoo Symon Laurensz. alias Kuiqe[2] jegenwoordich alhier gevangen vrijwillichlijcken bekendt heeft, dat hij gevangen sekeren tijt lang gesondts lichaems ten platten lande heeft gaen vagabunderen ende bedelen, converserende daechelix mit seer quaet geselschap, ende versouckende aelmossen die mitsdien den rechten armen worden ontrocken, contrarie den placcate op 't stuck van de vagabunden ende bedelaers gemaect. Soo is't dat Mijn Edele Heeren, Die van den Gerechte der stede van Schoonhoven, gehoort hebbende den criminelen eysch ende conclusie van Horstius Rodenborch, Baeliuwe der zelver stede, ende Landen van Beloys, op ende jegens den voorsz. gevangen gedaen ende genomen. Gehoort oock des gevangens vrijwillige confessie van 't gene bij den selven eysch werdt verhaelt, ende op alles wel ende rijpelijck gelet. Doende recht uuytten name ende van wegen de hooge Overicheyt des Graefflicheyts van Hollant ende Westfrieslandt hebben den voorsz. gevangen gecondemneert ende condemneren hem mits desen gebracht ter plaetse daer Willem Andriesz. 't houte wambas sal werden geexecuteert, aldaer de justitie aen te sien, ende hem aen denzelven Willem Andriesz. te spiegelen, om voortaen van quaetdoen t' abstineren ende hem tot deuchde te schicken, hebben denzelven voorts gebannen ende bannen hem mits desen uuyter stede van Schoonhoven ende Landen van Beloys voor den tijt van een jaer, lastende denzelven daer uuyt te vertrecken binnen dage sonneschijn, ende middelertijt daer nyet weder inne te commen op peijne van meerder straffe naer exigentie van de sake. Condemneren den selven voorts in de costen ende mise van justitie, verclarende alle zijne goederen (soo hij eenige heeft) daer vooren verbeurt, ten prouffijte van de hooge Overicheyt voorsz. Actum ende gepronunchieert als boven.[3]

Schepenen verclaren dat den voorsz. gevangen geen goederen gehadt en heeft.

fol. 135v Horatius Rodenborch, Baeliuwe der stede van Schoonhoven ende Landen van Beloys, nomine officii Eysscher contra Gerrit van Cu gebooren van Weerdt[4], Heerminus uut Vries landt, Matthijs Jeuriaensz van Duren,[5] ende Jan Gerritsz. uut Oostlandt gevangens ende gedaegdens, eysch doen

Alsoo d' voorsz. gevangens geconfesseert ende beleden hebben, dat zij ettelicken tijt lanck gesonts lichaems ten platten lande hebben gaen vagabunderen ende bedelen versoucckende aelmossen, die mitsdien den rechten armen worden ontrocken, contrarie 't placcaet op 't stuck van de vagabunden ende bedelaers gemaect. Soo concludeert den voorsz. Baeliuwe uuytten name ende van wegen den hoge Overicheyt des Graefflicheyts van Hollandt ende Westvrieslandt, dat d' voorsz. gevangens in besloten gevanckenisse sullen worden gegeesselt, ende voorts gebannen uut Hollandt ende Westvrieslandt voor den tijt van ses jaren ende middelertijt nyet weder inne te comen op peijne van meerder straffe naer exigentie van der saken, ende dat allen heuren goederen verclaert sullen worden verbeurt ten prouffijte van de hooge Overicheyt. Ofte tot alsulcken anderen fine ende conclusie als Mijne Heeren bevinden te behooren.

Schepenen gehoort hebbende der gevangens vrijwilligen confessie van 't gene bij eysch verhaelt wordt ende gesien 't placcaet in den selven eysch gementioneert ende op alles wel ende rijpelijck gelet. Doende recht condemneren den gevangens te blijven noch 14 dagen langk in besloten gevanckenise te water ende te broode, ende voorts gebannen ende bannen den selven als dan mits desen uut Schoonhoven, den Landen van Beloys ende Crimpender weerdt, voor den tijt van

[1] Vrijdag 10 februari 1612.
[2] [Kuiqe], Kuiken ?
[3] Vrijdag 10 februari 1612.
[4] Weert, prov. Limburg.
[5] Düren, Noordrijn-Westfalen, Duitsland.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

twe eerstcomende jaren, lastende den selven nae de expiratie van de voorsz. 14 dagen daer uuyt te vertrecken binnen dage sonnenschijn, ende middelertijt daer nyet weder inne te comen op peijne van meerder straffe naer exigientie van de saecke, condemneren den selven voorts mede in de costen ende mise van justitie, verclarende allen haer goederen (soo sij eenige hebben) daer voor verbeurt ten prouffijte van de hooge Overicheyt. Actum den 28en aprilis 1612.[1] Bij Schepenen omnes dempto Cluydt ende Botter.

Schepenen verclaren dat de voorsz. gevangens alhier in hechtenisse gecomen zijn den 26en aprilis 1612 ende dat bij dezelve gene goederen bevonden zijn.

fol. 135v[2] Alsoo Catharina Pietersdr. van Amsterdam jegenwoordich alhier gevangen bekendt heeft, dat zij sekeren tijt lanck ten platten lande gesonts lichaems heeft gaen bedelen, contrarie den placcate op 't stuck van de bedelaers gemaect. Dat zij gevangen oock in den gasthuyse deser stede eenige onbetaemelicke ende onbeleefde redenen gebruyct heeft, seggende mede onder anderen dat zij den huysluyden zoo verre gebracht hadde, dat zij haer al geven mosten wat zij hebben wilde, ende boven dien noch bevonden is op verscheyde merckelicken leugenen. Soo is't dat Mijn Edele Heeren, Die van den Gerechte der stede van Schoonhoven

fol. 136 gehoort hebbende den criminelen eysch ende conclusie van Horatius Rodenborch, Baeliuwe der voorsz. stede van Schoonhoven ende den Landen van Beloys, nomine officii op den voorsz. gevangen gedaen ende genomen. Gehoort oock des gevangens confessie van 't gene in den selven eysch wert verhaelt ende op alles wel ende rijpelijck gelet. Doende recht uuytten name ende van wegen de hooge Overicheyt des Graefflicheyts van Hollandt ende Westvrieslandt. Condemneren de voorsz. gevangen te dragen de stedetonne genaempt de blaeuwe huyck, rondtsomme de haven beginnende van 't stedehuys tot wederomme aen 't stedehuys toe, hebbende deselve voorts gebannen ende bannen mits desen uuyt Schoonhoven, den Landen van Beloys ende Crimpender weert, voor den tijt van vijff eerstcomende jaren. Lastende deselve daer uuyt te vertrecken binnen dage sonnenschijn, ende middelertijt daer nyet weder inne te comen op peijne van meerder straffe naer exigentie van de saecke. Condemneren dezelve voorts in de costen ende mise van justitie, verclarende alle haere goederen, soo zij eenige heeft daer voorens verbeurt ten prouffijte van de hooge Overicheyt voorsz. Actum ende gepronunchieert den 17en marty 1612.[3] Bij Schepenen omnes, dempto Johan van Wijnbergen.

Schepenen verclaren dat de voorsz. gevangen alhier in hechtenisse gecomen is den 11en marty 1612 ende dat gene goederen bij haer gevonden zijn.

fol. 136 Alsoo Herman Jansz. alias Sanger, oudt ontrent 18 jaren een cleermaker zijns ambachts, verlaetende zijn ambacht ontrent ses maenden lanck gesonts lichaems heeft gaen vagabunderen ende bedelen contrarie der Heeren Staten placcaten, dat hij gevangen oock nu onlancx mit Jacob van den Bosch, in den avont heeft helpen aenranden seker huysman uuyt Berchambocht den welcken zijluyden zonder twijffel qualicke zouden getracteert hebben gehadt, ten ware den huysman mit schoonspreecken[4], ende mit beloften van haer bier te sullen tappen daer aff gecomen ware. Soo is't dat Mijn Edele Heeren, Die van den Gerechte der stede van Schoonhoven, gehoort hebbende den criminelen eysch ende conclusie van Horatius Rodenborch, Baeliuwe der voorsz. stede van Schoonhoven ende den Landen van Beloys nomine officii op den voorsz. gevangen gedaen ende genomen, ende 't gene bij den voorsz. gevangen daer tegens 't sijnder defensie is geallergeert. Ende op alles rijpelijck gelet, de saecke in advys houden, ordonnerende den Officier op denzelven op de faicten den voorsz. gevangen te laste geleyt naerder t' informeren, omme 't selve gesien voorts inder saeck gesententieert ofte gedisponeert te worden als naer behooren. Actum bij Schepenen omnes dempto Ghijsbert Matheusz. den 23en may 1612.[5]

fol. 136v Alsoo Jacob Marcelisz.[6] gebooren van 's Hertogenbosch oudt ontrent 44 jaren een speltmaecker zijns ambachts bekent heeft, dat hij t' anderen tijden tot Utrecht gevangen zijnde aldaer gebannen is geweest voor den tijt van vijff jaren, ende daernae wederomme gevangen geweest te zijn tot IJselsteyn. Dat hij oock daernae al voorts ten platten lande heeft gaen vagabunderen ende bedelen

[1] Zaterdag 28 april 1612.
[2] In de marge: Nota. Dese sententie behoort te staen voor de voorgaende.
[3] Zaterdag 17 maart 1612.
[4] *GTB*. Schoonspreken; Mooipraten, vleiende woorden gebruiken of schoone belofte doen.
[5] Woensdag 23 mei 1612.
[6] Eerder in Utrecht veroordeeld, zie: http://www.hetutrechtsarchief.nl, *Register criminele Sententies 1607-1621*, fol 120-121v, dd. 13 maart 1612.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

contrarie der Heeren Staten placcate. Dat hij oock nu onlancx op de Berckewoutsche Kercklaen mit Herman Jansz. gevangen, in den avont heeft helpen aenranden seker huysman uuyt Berchambocht, den welcken zijluyden zonder twijffel qualicke zouden getracteert hebben gehadt, ten ware den huysman mit schoonspreecken, ende mit beloften van haer bier te sullen tappen daer aff hadde gecomen. Soo is't dat Mijn Edele Heeren, Die van den Gerechte der stede van Schoonhoven, gehoort hebbende den criminelen eysch ende conclusie van Horatius Rodenborch, Baeliuwe der voorsz. stede ende den Lande van Beloys, nomine officii op den voorsz. gevangen gedaen ende genomen, ende 't gene daer tegens bij denzelven gevangen 't sijner defensie is geallergeert ende op alles rijpelijck,[1] de saecke in advys houden, ordonnerende den Officier, hemzelven op de faicten den voorsz. gevangen te laste geleyt naerder 't informeren om 't selve gesien voorts ten principale inder saeck gesententieert ofte gedisponeert te worden als naer behooren. Actum ut supra.[2]

fol. 136v Alsoo Jan Hugen alias Vrouch Verdorven gebooren van Amsterdam, oudt ontrent 17 jaeren bekendt heeft, dat hij ontrent Corsmisse lestleeden in den Hage is gevangen geweest, ende vijff dagen te water ende te broode geseten heeft, dat hij gevangen voorts gesonts lichaems ten platten lande heeft gaen bedelen, contrarie den placcate van de Heeren Staten, dat hij gevangen mede bekendt heeft eenen Henrick Henricxsz. mit den naem van Grootendorst gedoopt te hebben, in den name des vaders des zoons ende des Heyligen Geestes houde alsulcx den spot mit de heyligen Sacramentsen Godts, 't welck nyet getolereert nemaer andere quaetdoenders ten exemple behoort gestraft te worden. Soo is't dat Mijn Edele Heeren, Die van den Gerechte der stede van Schoonhoven, gehoort hebbende den criminelen eysch ende conclusie van Horatius Rodenborch, Baeliuwe der voorsz. stede van Schoonhoven ende de Landen van Beloys, op ende jegens den voorsz. gevangen gedaen ende genomen, gesien oock ende gehoort des voorsz. gevangens vrijwillige confessie van 't gene bij denzelven eysch werdt verhaelt ende op alles wel ende rijpelijck gelet. Doende recht uuytten name ende van wegen de hooge Overicheyt des Graefflicheyts van Hollandt ende Westvrieslandt. Condemneren den gevangen gebracht op 't schavot gedresseert[3] voor 't stedehuys alhier, aldaer

fol. 137 wel stengelijck gegeeselt te worden ten bloede toe, hebben denzelve voorts gebannen ende bannen mits desen, uuyt Schoonhoven den Landen van Beloys ende Crimpenderweert, voor den tijt van thien eerstcommende jaren. Lastende denzelven daer uuyt te vertrecken binnen dage sonnenschijn, ende middelertijt daer nyet weder inne te comen op peijne van meerder straffe naer exigentie van de saecke. Ontseggen den Officier zijnen vorderen eysch ende conclusie op den voorsz. gevangen gedaen ende genomen, absolveren denzelven daer van mits desen, ende condemneren den gevangen nyet te min in de costen ende misen van justitie, verclarende alle zijne goederen zoo hij eenige heeft daer voorens verbeurt ten prouffijte van de hooge Overicheyt voorsz. Actum ende gepronunchieert bij Schepenen omnes dempto Ghijsbert Matheusz. den 23en may 1612.[4]

Schepenen vercaren dat Jan Hugen voorsz. alhier in hechtenisse gecomen is den 26en aprilis 1612, ende dat bij hem geene goederen bevonden zijn.

fol. 137 Alsoo Jan Smit, Engelsman, jegenwoordich alhier gevangen mit een valschen paspoorte gheeft gaen bedelen, dat hij oock alhier binnen Schoonhoven, ten huyse van capiteyn Bont, alwaer hem een oortgen gehandtreyct worde, geseydt heeft: Is dit al mede een capiteyn, het mach een goutstuc bet wesen, laet den capiteyn hier comen, ick heb noch wel een oortgen voor hem. Dat hij gevangen hem oock heeft gefatroueert[5] als of hij maer een handt hadde. Ende bij den Eysscher alhier gevraecht zijnde waer hij die verlooren hadde geseyt heeft die verlooren te hebben voor Gulick, 't welck nochtans contrarie is blijckende door dien hij beyde zijne handen noch is hebbende. Ende alsoo 't selve is een sake van seer quade consequentie die nyet ongestraft en behoort te blijven. Soo is't dat Mijn Edele Heeren, Die van den Gerechte der voorsz. stede gehoort hebbende den criminelen eysch ende conclusie van Horatius Rodenborch, Baeliuwe der voorsz. stede ende den Landen van Beloys, nomine officii op den voorsz. gevangen gedaen ende genomen gesien oock ende gehoort des gevangens confessie van 't gene bij denzelven eysch werdt verhaelt ende op alles wel ende rijpelijck gelet, doende recht uuytten naem ende van wegen de hooge Overicheyt des Graefflcheyts van Hollandt ende Westvrieslandt. Condemneren den voorsz. gevangen gebracht op 't schavot gedresseert voor 't stedehuys alhier, mit de valsche paspoorte op zijn borste, wel strengelijk gegeseldt te worden ten bloede toe, hebben denzelven voorts gebannen ende

[1] Sic. alles rijpelyck, lees: alles rijpelyck gelet.
[2] Woensdag 23 mei 1612.
[3] *GTB*. Dresseren; opstellen.
[4] Woensdag 23 mei 1612.
[5] gefatroueert, heeft voorgegeven.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

bannen mits desen uuyt Hollandt ende Westvrieslandt voor den tijt van thien eerstcommende jaeren lastende denzelven daer uuyt te vertrecken binnen twe mael vierentwintich uren ende middeler

fol. 137v tijt daer nyet weder inne te comen op peijne van meerder straffe naer exigentie van de sake. Ontseggen den Officier zijnen vorderen eysch ende conclusie op de voorsz. gevangen, gedaen ende genomen, absolveren denzelven daer van mits desen, ende condemneren denzelven nyet te min in de costen ende mise van justitie. Verclaerende alle zijne goederen, zoo hij eenige heeft daer voorens verbeurt ten prouffijte van de hooge Overicheyt voorsz. Actum ende gepronunchieert ut supra.[1]

Schepenen verclaren dat den voorsz. gevangen alhier in hechtenisse gecomen is den 18en may 1612 ende dat bij hem geene goederen bevonden zijn.

fol. 137v Alsoo Griete Claesdr. gebooren van Amersfoorth oudt ontrent 22 jaren, vrijwillichlijcken ende buyten pijne ende banden van ijsere bekent heeft dat zij gevangen ontrent drie jaren geleden, eerst tot Amsterdam, ende naderhandt tweemael tot IJselsteyn gevangen, ende aldaer geschavotteert ende gebannen is geweest voor den tijt van ses jaren op peijne van geselinge ende brandteycken. Ende dat zij des nyetjegenstaende haer wederomme vervordert heeft gesonts lichaems ten platten lande te gaen bedelen, ende daechlicx te converseren mit d' aller fameuste vagabunden ende bedelaers, ende sulcx mede nyet goets van deselve te vermoyen is. Soo is't dat Mijn Edele Heeren, Die van den Gerechte der stede van Schoonhoven, gehoort hebbende den criminelen eysch ende conclusie van Horatius Rodenborch, Baeliuwe der voorsz. stede ende den Landen van Beloys, nomine officii op ende jegens den voorsz. gevangen gedaen ende genomen. Gesien oock ende ernstelick gevisiteert des gevangens confessie van 't gene bij denzelven eysch werdt verhaelt ende op alles wel ende rijpelijck gelet. Doende recht. Condemneren de voorsz. gevangen gebracht ter plaetse daer Jan Hugez. ende Jan Smith mede gevangens sullen gegeselt worden aldaer de justitie aen te sien, ende haer aen 't exempel van den selven te spiegelen, omme voortaen van quaetdoen t' abstineren, ende stracx daer aen te dragen de stedetonne genaempt de blaeuwe huycke, rondtsomme de haven, beginnende van 't stedehuys, tot wederomme aen 't stedehuys toe. Hebben deselve voorts gebannen ende bannen mits desen uuyt Hollandt ende Westvrieslandt voor den tijt van thien eerstcommende jaeren, lastende deselven daer uuyt te vertrecken, binnen twe mael 24 uren ende middelertijt daer nyet weder inne te comen op peijne van meerdere straffe naer exigentie van de sake. Ontseggen den Officier sijnen vorderen eysch ende conclusie op de voorsz. gevangen gedaen ende genomen, absolveren den selven daer van mits desen ende condemneren de gevangen nyet te min in de costen ende mise van justitie verclaerende alle haere goederen (soo zij eenige heeft) daer vooren verbeurt ten prouffijte van de hooge Overicheyt voorsz. Actum ende gepronunchieert ut supra.[2]

Schepenen verclaren dat den voorsz. gevangen alhier in hechtenisse gecomen is den 16en aprilis 1612 ende dat bij haer geene goederen bevonden zijn.

fol. 138 Alsoo Griete Corsz. gebooren van Weerdt, oudt ontrent 36 jaeren, ende Maey Jansdr. alias de Groote Maey, haer vervordert hebben gesonts lichaems ten platten lande te loopen ende te troggelen contrarie den placcate op stuck van zodanige bedelaers gemaect, dat oock den bijsit van de voorsz. groote Maey, onlangs leden om verscheyden diverijen tot Utrecht mitter coorde geexecuteert is[3], waer uuyt te speuren is mit wat geselschap de voorsz. Maey is omgaende, ende dat mitsdien oock nyet goets van dezelve te presumeren is. Soo is't dat Mijn Edele Heeren, Die van den Gerechte der stede van Schoonhoven, gehoort hebbende den criminelen eysch ende conclusie van Horatius Rodenborch, Baeliuwe der voorsz. stede ende den Landen van Beloys nomine officii op ende jegens den voorsz. gevangens gedaen ende genomen. Gehoort oock de confessie van den gevangens van 't gene bij denzelven eysch werdt verhaelt, ende op alles wel ende rijpelijck gelet, doende recht uuytten name ende van wegen de hooge Overicheyt des Graefflicheyts van Hollandt ende Westvrieslant. Condemneren de voorsz. Maey Jans gebracht ter plaetse daer Jan Hugez. ende Jan Smith sullen worden gegeeselt, aldaer de justitie aen te sien, ende haer aen 't exempel van dien te spiegelen omme voortaen van quaetdoen t' abstineren, ende stracx daer nae te dragen de stedesteen rondts omme de haven, beginnende van 't stedehuys tot wederomme aen 't stedehuys toe, hebben deselve voorts gebannen ende bannen mits desen uuyt Hollandt ende Westvrieslandt voor den tijt van vijff eerstcomende jaren. Lastende dezelve daer uuyt te vertrecken,

[1] Woensdag 23 mei 1612.
[2] Ibidem.
[3] Mogelijk was haar bijzit Jan Diercxz. alias Hansken van Bergambacht uit Enkhuizen, Jacob Willemsz. Grotendorst of Jacob Jansz. van Dordrecht alias nieuwe houten Wambats, zie http://www.hetutrechtsarchief.nl, *Register criminele Sententies 1607-1621*, fol. 127-128, dd. 18 mei 1612.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

binnen twe mael vierendetwintich uren. Ende Grietgen Corsz. bannen Schepenen uuyt der stede van Schoonhoven ende den Landen van Beloys voor den tijt van een jaer, lastende deselve daer uuyt te vertrecken binnen dage sonnenschijn, ende middellertijt geene van beyden daer weder inne te comen op peijne van meerder straffe naer exigentie van de saecke. Ontseggen den Officier zijnen vorderen eysch ende conclusie op den voorsz. gevangens gedaen ende genomen, absolveren denzelven daer mits desen[1] ende condemneren hun nyet te min in de costen ende mise van justitie, verclaerende alle haere goederen soo zij eenige hebben daer voorens verbeurt ten prouffijte van de hooge Overicheyt voorsz. Actum ende gepronunchieert ut supra.[2]

Schepenen verclaren dat Griet Corsz. alhier in gevanckenisse gecomen is den lesten aprilis 1612, ende Groote May den [ ] may daer aen volgende, ende bij dezelve gevangens geene goederen bevonden zijn.

fol. 138 Alsoo Henrick Henricxz. alias Grootendorst gebooren van Haerlem, oudt 21 jaren, een schoenmaecker zijns ambachts, ende Pieter Barentsz. gebooren van Bayenvliet[3] oudt 19 jaren een cleermaker zijns ambachts bekendt hebben, dat zij verlaetende haere ambachten gesonts lichaems ten platten lande sekeren tijt lanck hebben gaen vagabunderen ende bedelen, versouckende aelmossen, die mitsdien den rechten armen worden ontrocken, contrarie den placcate op 't stuck van de vagabunden ende vreemde bedelaers gemaect. Soo is't dat Mijn Edele Heeren die
fol. 138v van den Gerechte der stede van Schoonhoven gehoort hebbende den criminelen eysch ende conclusie van Horatius Rodenborch, Baeliuwe der voorsz. stede ende den Landen van Beloys, nomine officii op ende jegens den voorsz. gevangens gedaen ende genomen, ende des gevangens vrijwillige confessie van 't gene bij denzelven eysch werdt verhaelt ende op alles wel ende rijpelijck.[4] Doende recht uuytten name ende van wegen de hooge Overicheyt des Graefflicheyts van Hollandt ende Westvrieslant, hebben den voorsz. gevangens gebannen ende bannen hun mits desen, uuytte stede van Schoonhoven, Landen van Beloys ende Crimpenderweert voor den tijt van vijff erstcommende jaeren. Lastende denzelven daer uuyt te vertrecken binnen dage sonnenschijn, ende middellertijt daer nyet weder inne te comen, op peijne van meerder straffe naer exigentie van de saecke. Ontseggende den Officier zijnen vorderen eysch ende conclusie op den voorsz. gevangens gedaen ende genomen, absolveren denzelven daer van mits desen, ende verclaerende allen haeren goederen (soo zij eenige hebben) verbeurt ten prouffijte van de hooge Overicheyt voorsz. Actum ende gepronunchieert ut supra.[5]

Schepenen verclaren den voorsz. gevangens alhier in hechtenisse gecomen zijn den 26en aprilis 1612, ende dat bij dezelve geene goederen bevonden zijn.

fol. 138v Huyden hadde Horatius Rodenborch, Baeliuwe der stede van Schoonhoven ende Landen van Beloys, nomine officii Eysscher in cas criminele, gedaen presenteren op ende jegens Jacob Marcelis van den Bosch[6] ende Herman Jansz. Sanger gedaegdens ende gevangens, omme uuytinge van 't ondergehouden advys te begeren, ende Die van den Gerechte der voorsz. stede, andermael gesien ende gevisiteert hebbende des voorsz. Baelius criminelen eysch ende conclusie, op ende jegens den voorsz. gevangens gedaen, ende genomen, oock andermael gehoort 't gene daer tegens bij den voorsz. gevangens t' haerder defensie is geallegeert, ende op alles rijpelijck gelet. Doende recht uuytten name ende van wege de hooge Overicheyt des Graefflicheyts van Hollandt ende Westvrieslandt, hebben de voorsz. gevangens gebannen, ende bannen hun mits dese, uuytter stede van Schoonhoven Landen van Beloys ende Crimpenderweert voor den tijt van ses eerstcommende jaren lastende denzelven daer uuyt te vertrecken binnen dage sonnenschijn, ende middeller tijt daer nyet weder inne comen op peijne van meerder straffe naer exigentie van den sake. Ontseggende den Officier zijne vorderen eysch ende conclusie op den voorsz. gevangens gedaen ende genomen, absolverende denzelven daer van mits desen, ende verclaren alle haeren goederen verbeurt ten prouffijte van de hooge Overicheyt voorsz. Actum ende gepronunchieert den 30en juny 1612.[7] Bij Schepenen omnes demptis Pijll, ende Botter.

Schepenen verclaren dat de voorsz. gevangens alhier in hechtenisse gecomen zijn den lesten aprilis 1612 ende dat bij hunluyden geene goederen gevonden zijn.

---

[1] Sic, daer mits desen, lees: daer van mits desen.
[2] Woensdag 23 mei 1612.
[3] Beidenfleth, Sleeswijk-Holstein, Duitsland.
[4] Sic, ende rypelyck. lees: ende rypelyck gelet.
[5] Woensdag 23 mei 1612.
[6] Eerder in Schoonhoven veroordeeld, zie: SAMH, *Schoonhoven, 1058.82*, fol. 136v, dd. 23 mei 1612.
[7] Zaterdag 30 juni 1612.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

fol. 138v Alsoo Pieter Willemsz. van Haerlem jegenwoordich gevangen sekeren tijt lanck gesonts lichaems ten platten lande heeft gaen bedelen, contrarie den placcate op 't stuck van sodanige bedelaers gemaect. Soo is't dat Mijn Edele Heeren, Die van den Gerechte der stede van Schoonhoven, gehoort hebbende den criminelen eysch ende conclusie van Horatius Rodenborch, Baeliuwe der voorsz. stede ende Landen van Beloys, nomine officii op, ende jegens den voorsz. gevangen gedaen ende genomen, ende des gevangens confessie van 't gene bij denzelven eysch wert verhaelt. Doende recht, hebben de voorsz. gevangens gebannen ende bannen hem mits desen uuytter stede van Schoonhoven Landen van Beloys, voor den tijt van drye eerstcomende jaren, lastende denzelven daer uuyt te vertrecken binnen dage sonnenschijn, ende middellertijt daer nyet weder inne comen op peijne van meerder straffe naer exigentie van de sake, ende verclaren alle zijne goederen (zoo hij eenige heeft) verbeurt ten prouffijte van de hooge Overicheyt voorsz. Actum ende gepronunchieert ut supra.

Schepenen verclaren dat bij den voorsz. gevangen geene goederen bevonden zijn, ende dat hij alhier in hechtenisse gecomen is den [ ].

fol. 139 Horarius Rodenborch, Baeliuwe der
stede van Schoonhoven ende Landen
van Beloys nomine officii
Eysscher
contra
Pauwels Jansz. gebooren van Norden
in Emderlandt[1] een cuyper
zijns ambachts oudt ontrent 19e
Jan Willemsz. van
Delft een flortewever[2] oudt ontrent
18, Steven [Frutsz.] van Laeren[3]
een coordewercker zijns ambachts
out ontrent 20e ende Adolph
Rogier van Brugge oudt ontrent 18 jaren
een busmaecker[4] zijns ambacht,
alle gevangens ende gedaegdens eysch
doen

Alsoo d' voorsz. gevangens verlaetende heure respective ambachten hem vervordert hebben gesonts lichaems sonder eenich bescheyt sekeren tijt lanck ten platten lande te gaen vagabunderen ende bedelen, versouckende alemossen die mits dien den rechten armen worden ontrocken, contrarie den placcate op 't stuck van de vagabunden ende bedelaers gemaect. Soo concludeert den voorsz. Eysscher uuytten name ende van wegen de hooge Overicheyt des Graefflicheyts van Hollandt ende Westvrieslandt, ten fine de voorsz. gevangens volgens 't bovengemelt placcaet gecondemneert sullen werden wel strengelijck in besloten gevanckenisse gegeselt ende voorts gebannen te worden uut Hollandt ende Westvrieslandt voor den tijt van thien eerstcommende jaren, ende middeller tijt daer nyet weder inne te comen op peijne van meerder straffe naer exigientie van de saecke, ende dat voorts allen heuren goederen verclaert sullen worden verbeurt ende geconfisqueert ten prouffijte van de hooge Overicheyt voorsz. Ofte tot alsulcken anderen fine ofte conclusie criminele, als Mijn Edele Heeren bevinden sullen te behooren.

Schepenen gehoort hebbende den voorsz. criminelen eysch ende conclusie ende der gevangens vrijwillige confessie van 't gene bij denzelven eysch werdt verhaelt, ende op alles wel ende rijpelijck gelet, doende recht uuytten name ende van wegen de hooge Overicheyt des Graefflicheyts van Hollandt ende Westvrieslandt. Condemneren den gevangens te blijven noch acht dagen lanck in beslooten gevanckenisse te water ende te broode, lastende dezelve nae d' expiratie van den voorsz. acht dagen te vertrecken uuytte stede van Schoonhoven ende Landen van Beloys, op peijne van meerder straffe ende naer exigentie van de saecke. Ontseggen den Officier zijnen vorderen eysch ende conclusie op de voorsz. gevangens gedaen ende genomen, absolveren denzelven daer van mits desen. Actum bij Schepenen omnes, den 15en augusti 1612.[5]

[1] Norden, Nedersaksen, Duitsland.
[2] *GTB*. Floret, florette; Zijde gesponnen van het harde binnenste van de cocon.
3 Laren, prov. Noord-Holland **of** Laren, gem. Lochem, prov. Gelderland **of** Laren, gem. Lummen, prov. Limburg, België **of** Laires (Laren), Pas-de-Calais, Frankrijk.
[4] *GTB*. Bussemaker; hier: geweermaker.
[5] Woensdag 15 augustus 1612.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

Schepenen verclaren dat de voorsz. gevangens, alhier in hechtenisse gecomen zijn den 13den augusti 1612, ende dat bij dezelve geen goederen bevonden zijn.

fol. 139v Horarius Rodenborch, Baeliuwe der stede van Schoonhoven ende den Landen van Beloys, nomine officii Eysscher
contra
Dirck Henricxz. uuyt Bothjagerlandt[1] gevangen ende gedaegden eysch doen.

Alsoo d' voorsz. gevangen vrijwillichlijck bekendt heeft, dat hij gevangen stijfs twe jaeren geleden, alhier ander mael gevangen geseten hebbende, om zijne vagabunderijen ende troggelarije dat hij gevangen verlaetende zijn ambacht gesonts lichaems ten platten lande gepleecht hadde, bij den voorsz. Gerechte deser stede is gebannen uuyt Schoonhoven, den Landen van Beloys ende Zuydthollandt voor den tijt van zeven jaeren, op peijne van meerder straffe naer gelegentheyt van der saecke, ende dat hij gevangen mitsdien wel behoort hadde hem precise naer 't selve bannissement te reguleren ende hem tot arbeyden ende beteringe te begeven, dat hij dies nyetjegenstaende hem vervordert heeft nyet alleendelijck zijn voorsz. vercregen bannissement 't infringeren ende inde voorsz. lande te blijven tot vilipendentie ende versmaedinge van justitie. Maer oock gesonts lichaems wederomme verlatende zijn hantwerck ten platten lande heeft gaen vagabunderen ende bedelen, versouckende aelmossen die mitsdien den rechten armen worden ontrocken, contrarie den placcaten op 't stuck van zodaninge vagabunden ende bedelaers gemaect. Alle 't welck een saecke is van zeer quaden gevolge die nyet onbestraft behooren te blijven. Soo concludeert den voorsz. Baeliuwe uuytten name ende van wegen de hooge Overicheyt des Graefflicheyts van Hollandt ende Westvrieslandt ten fine den voorsz. gevangens gebracht ter plaetse daer men gewoonlijck is criminele justitie te doen, aldaer wel strengelijck ten bloede toe gegeselt gebrandtmerct ende voorts gebannen sal worden uut Hollandt ende Westvrieslandt voor den tijt van 25 eerstcomende jaeren, ende middellertijt daer nyet weder inne te comen op peijne van lijffstraffe, ende dat voorts alle zijne goederen verclaert sullen worden verbeurt ten prouffijte van de hooge Overicheyt voorsz. Ofte tot alsulcken anderen fine ende conclusie criminele als Mijn Edele Heeren bevinden sullen te behooren.

Schepenen gehoort hebbende den voorsz. criminelen eysch ende conclusie ende des gevangens vrijwillige confessie van 't gene bij denzelven eysch verhaelt ende op alles wel ende rijpelijck gelet. Doende recht condemneren den gevangens in besloten gevanckenisse wel strengelijck gegeselt te worden, ende boven d' voorsz. zeven jaren noch gebannen den tijt van een jaer uut Schoonhoven, Landen van Beloys mits desen te reckenen de voorsz. seven jaren van den 23en july 1610[2] ten welcken dage d' voorsz. gevangen eerst alhier gebannen is geweest, lastende denzelven daer uuyt te vertrecken binnen dage sonnenschijn op peijne van meerder straffe naer exigentie van de saecke. Ontseggende de officier zijnen vorderen eysch ende conclusie op den voorsz. gevangens gedaen ende genomen, absolveren denzelven daer van mits desen ende verclaeren allen heuren goederen (zoo sij eenige hebben) verbeurt ten prouffijte van de hooge Overicheyt. Absent van der Grip, den 18en augusti 1612.[3]

Schepenen verclaren ut supra.

fol. 140 Idem nomine quo supra Eysscher contra
Jacob Marcelis van den Bosch[4] gevangen ende gedaegde eysch doen

Alsoo d' voorsz. gevangen vrijwillichlijck bekendt heeft, dat hij gevangen nu geweest twe maenden geleden om zijne landtloperye ende troggelarye ende andere moetwillen alhier is gebannen geweest uut Schoonhoven, den Landen van Beloys, ende Crimpenderweert voor den tijt van ses jaeren op peijne van meerder straffe naer exigentie van der saecke. Ende dat hij gevangen mitsdien wel behoort hadde hem precise naer 't selve bannissement te reguleren, ende hem tot beteringe te begeven, dat hij dies nyetjegenstaende hem vervordert heeft nyet alleendelijck zijn voorsz. vercregen bannissement 't infringeren ende in den voorsz. landen te blijven, tot

[1] Eerder in Schoonhoven veroordeeld, zie: SAMH, *Schoonhoven, 1058.82*, fol. 127v, dd. 13 juli 1610.
[2] Vrijdag 23 juli 1610.
[3] Zaterdag 18 augustus 1612.
[4] Eerder in Schoonhoven veroordeeld, zie: SAMH, *Schoonhoven, 1058.82*, fol. 136v, dd. 23 mei 1612 en fol. 138v, dd. 30 juni 1612.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl
Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.

vilipendentie ende versmaedinge van justitie, maer oock als vagabunde ende bedelaer wederomme op den boer te loopen, ende daechlicx te converseren mit zeer quaet geselschap ende diverschen landtlopers die van alle moetwillicheden ende andere quaede gebreecken suspect en beducht zijn, waervan sommigen onlancx hier ende daer mitter doot om haere […] gewelt ende andere moetwillicheden geexecuteert ende gestraft zijn, ende oversulcx oock nyet goets van denzelven te presumeren, nemaer alle quaet te verwachten staet. Soo concludeert den voorsz. Baeliuwe uuytten name ende van wegen als boven, ten fine als vooren.

Schepenen sententieren als vooren. Actum ut supra.[1]

Schepenen verclaeren ut supra.

fol. 140 Alsoo Bastiaen Jacobsz. van Ooltgensplaet oudt ontrent negenthien jaeren een cleermaker zijns ambachts vrijwillichlijck bekendt heeft, dat hij gevangen verlaetende zijn ambacht gesonts lichaems twe maende lang vagabunds gewijs ten platten lande heeft gaen bedelen versouckende aelmossen die mitsdien den rechten armen worden ontrocken contrarie den placcate op 't stuck van zodanige vagabunden ende bedelaers gemaect. Soo concludeert Horatius Rodenborch, Baeliuwe der stede van Schoonhoven ende den Landen van Beloys, uuytten name ende van wegen de hooge Overicheyt des Graefflicheyts van Hollandt ende Westvrieslandt, ten fine de voorsz. gevangen in besloten gevanckenisse wel strengelijck gegeselt ende voorts belast zal worden datelijck te vertrecken uuytter stede van Schoonhoven ende Lande van Beloys, op peijne van meerdere straffe naer exigentie van de sake ende bovendien noch gecondemneert in de costen ende mise van justitie.

fol. 140v Schepenen gehoort hebbende den voorsz. criminelen eysch ende conclusie ende des gevangens vrijwillighe confessie van 't gene bij denzelven eysch wert verhaelt, hebben om merckelijcken redenen hunluyden daer toe moverende, preferende gratie voor rigeur van placcaten ende justitie, den voorsz. gevangen belast ende belasten hem mits desen datelijck te vertrecken uuytter stede van Schoonhoven ende den Landen van Beloys op peijne van meerder straffe naer exigentie van der saecke. Ontseggende den Officier zijnen vorderen eysch ende conclusie op denzelven gevangen gedaen ende genomen. Absolveren denzelven daer van mits desen ende condemneren den gevangen nyet te min in de costen ende mise van justitie. Actum den 19en septembris 1612.[2] Bij Schepenen omnes dempto Jan van der Grip.

Schepenen verclaren dat den Baeliuwe van den voorsz. gevangen geene goederen genooten heeft.

Finis

T. de Coninck
1612

[1] Zaterdag 18 augustus 1612.
[2] Woensdag 19 september 1612.

Dit document is afkomstig van www.hogenda.nl

Klik hier voor het totale register van Hogenda bronnen.